

ROBERT E. HOWARD
EDITED BY L. SPRAGUE DE CAMP

CONAN

1

Robert E HOWARD - "CONAN"

HYBORIJSKO DOBA

Robert E. Howard

"Hyborijsko doba " je esej koji je nastao prije nekoliko godina, kada je Howard počeo pisati priče o Conanu. u eseju je postavio pseudopovijest prapovijesnog vremena koje je upotrijebio kao pozadinu svojih priča. Kopiju eseja poslao je H. P. Lovecraftu, piscu čudnovatih priča, s molbom da ga proslijedi, radi objavljivanja u časopisu The Phantagraph, Donaldu A. Wollheimu, pokloniku koji je kasnije postao pisac znanstvene fantastike i urednik. Nekoliko nastavaka bilo je objavljeno prije no što je časopis prestao izlaziti, a cijeli esej objavljen je u obliku brošure 1938. godine u izdanju druge skupine poklonika. Ovdje je dio "Hyborijskog doba

" koji nam prikazuje događaje sve do Conanovog vremena, zajedno s Howardovom napomenom u kojoj objašnjava da mu nije bila namjera predstaviti esej kao autentičnu povijest.

(Ništa u ovom djelu ne smije biti shvaćeno kao namjera da se bilo kakva teorija suprotstavi prihvaćenoj povijesti. To je jednostavno zamišljena pozadina za niz fiktivnih priča. Kada sam počeo pisati priče o Conanu prije nekoliko godina, pripremio sam "povijest"

njegovog vremena i ljude tog istog vremena, kako bih njemu i njegovim sagama dao širi aspekt realnosti. I uspio sam u tome prijanjajući uz "činjenice " i duh te povijesti, pa ga je pišući pripovijetke bilo lakše zamisliti (i samim tim predstaviti) kao stvarni lik od krvi i mesa nego kao instant-proizvod. Pišući o njemu i njegovim pustolovinama u različitim kraljevstvima njegovog doba, nikada nisam povrijedio "činjenice" ili duh "povijesti" koja je priznata, već sam slijedio tokove te povijesti jednako točno kao što pisac aktualne povijesne fikcije prati tokove aktualne povijesti. Upotrijebio sam ovu "povijest" kao nit vodilju za sve priče u serijalu koje sam napisao.)

O tom vremenu poznatom, zahvaljujući nemedianskim kroničarima, kao predkatakizmičkom dobu, svejedno se vrlo malo zna osim o posljednjem dijelu, a i on je skriven u magli legendi. Poznata povijest počinje izmučenom predkatakizmičkom civilizacijom, nad kojom su dominirala kraljevstva Kamelia, Valu-sia, Verulia, Grondar, Thula i Commoria. Ovi ljudi govorili su sličnim jezikom, razilazeći se oko zajedničkog porijekla. Postojala su i druga kraljevstva, jednako civilizirana, ali nastanjena različitim, i očito starijim rasama.

Barbari tog doba su bili Pikti, koji su živjeli na otocima daleko na Zapadnom oceanu; Atlantiňani, koji su prebivali na malom kontinentu između Piktskih otoka i glavnog, ili Thurian-skog kontinenta; i Lemuriani, koji su nastanili niz velikih otoka na istočnoj polutci.

Postojao je i ogroman dio neistraženog teritorija. Civilizirana kraljevstva, premda izuzetno velika, prostirala su se na relativno malom dijelu planete. Valusia je bila najzapadnije kraljevstvo Thurianskog kontinenta; a Grondar najistočnije. Istok Gron-dara, čiji su stanovnici bili na nižem stupnju kulturnog razvoja nego stanovnici srodnih kraljevstava, naseljavali su divlja i neplodna prostranstva prekrivena pustinjским pijeskom. Na rubnim dijelovima pustinje, u prašumama, i između planina, živjeli su razbacani klanovi i plemena primitivnih divljaka. Daleko na jugu nalazila se tajanstvena civilizacija, ničim povezana s thurianskom kulturom, i očito predljudska po svojoj prirodi. Na dalekim istočnim obalama kontinenta živjela je druga rasa, ljudska, ali tajnovita i nethurianska, s kojom su Lemuriani s vremena na vrijeme dolazili u dodir. Oni su po svoj prilici došli iz sjenovitog i bezimenog kontinenta koji leži negdje istočno od Lemurian-skih otoka.

Thurianska civilizacija se raspadala, njihova vojska sastojala se najvećim dijelom od barbarskih plaćenika. Pikti, Atlantiňani i Lemuriani bili su njihovi generali, njihovi državnici, a vrlo često i njihovi kraljevi. O svaňama u kraljevstvima, jednako kao i o osvajanjima kojima su Atlantiňani osnovali kraljevstvo na kopnu, više kažu legende nego povijesne spoznaje.

Onda je Katakliizma pogodila svijet. Atlantida i Lemuria su potonule, a Piktski otoci podigli su se kako bi postali planinski vrhovi novog kontinenta. Dijelovi Thurianskog kontinenta nestali su pod valovima ili su, tonući, oblikovali ogromna jezera i mora na kopnu. Proradili su vulkani i strahoviti potresi porušili su sjajne gradove tadašnjeg carstva. Čitavi narodi bili su izbrisani s lica zemlje.

Barbari su prošli nešto bolje nego civilizirani narodi. Stanovnici Piktskih otoka bili su uništeni, ali jedna velika kolonija, smještena u planinama koje su se protezale duž južne Valusian-ske granice, koja je služila kao štít u slučaju mogućeg napada izvana, ostala je netaknuta. Kontinentalno kraljevstvo Atlantiňana na isti načinje izbjeglo uništenje, a k njima su došle i tisuće drugih koji su

brodovima napustili tonuće kopno. Veliki broj Lemurianaca pobjegao je na istočnu obalu Thurianskog kontinenta, koja je bila relativno netaknuta. Tamo su postali 2

roblje stare rase koja je ranije naseljavala to područje, i njihova povijest, tisućama godina, bila je povijest brutalnog ropstva.

Na zapadnom dijelu kontinenta, mijenjanje uvjeta stvorilo je čudnovate oblike biljnog i životinjskog svijeta.

Guste prašume prekrile su zaravni, velike rijeke urezale su vlastite putove do mora, divlje planine su se uzdigle, a jezera prekrila ruševine starih gradova u plodnim dolinama. U kontinentalno kraljevstvo Atlantišana, iz potopljenih područja, navalile su u neizmjernom broju zvijeri i divlji majmuni-ljudi i majmuni. Prisiljeni na neprestanu borbu za vlastite živote, nekako su uspjeli sačuvati ostatke prijašnjeg stanja naprednog barbarstva.

Kako su bili opljačkani i ostali bez metala i ruda, radili su s kamenom kao i njihovi daleki preci, i postigli visok umjetnički nivo, kada je njihova kultura koja se temeljila na borbi i otimanju došla u dodir s moćnim piktskim narodom: Pikti su se isto tako vratili kamenu, ali su brže napredovali glede populacije i ratovanja. Nisu imali ništa od atlantišanske umjetničke prirode; bili su surovija, praktičnija, daleko produktivnija rasa. Nisu ostavili nikakve crteže nastale oslikavanjem ili urezivanjem u slonovači, kao njihovi neprijatelji, ali su ostavili izuzetno djelotvorno oružje od kremena u velikim količinama.

Kraljevstva kamenog doba su se sudarila i, u nizu krvavih ratova, nadjačani Atlantišani bili su bačeni natrag u stanje div-ljaštva, a evolucija Pikta bila je zaustavljena. Petsto godina nakon Katakлизme barbarska kraljevstva su nestala. Sada je to narod divljaka-Pikta - koji se neprestano bore s plemenima divljaka-Atlantišana. Pikti su bili u prednosti jer su bili brojniji i ujedinjeni, dok su Atlantišani zapravo bili skup slabo povezanih klanova. Tako je izgledao Zapad tih dana.

Na dalekom Istoku, odrezani od ostatka svijeta uzdizanjem ogromnih planinskih lanaca i formiranjem velikih jezera, Lemuriani su se mučili kao robovi drevnih gospodara. Daleki Jug još uvijek je zavijen u tajnu. Netaknut Katakлизmom, njegova sudbina je još uvijek predljudska. Od civiliziranih rasa Thurianskog kontinenta, ostaci

jednog od nevalusianskih naroda prebivali su između niskih planina jugoistoka - Zhemri. Tu i tamo, razbacani po svijetu, nalazili su se klanovi majmunskih divljaka, potpuno nesvjesni uzlaska i padova civilizacija. Ali na dalekom Sjeveru polako su se rađali drugi narodi.

U vrijeme Katakлизme, skupina divljaka, čiji razvoj nije bio daleko iznad stupnja neandertalca, pobjegla je na sjever kako bi izbjegla uništenje. Pronašli su snježne zemlje nastanjene jedino vrstama okrutnih snježnih majmuna - ogromnih, dlakavih, bijelih životinja, očito prilagođenih toj klimi. Borili su se i odbacili ih preko arktičkog kruga, da bi izumrli, kako su mislili divljaci. Kasnije su se prilagodili novoj okolini i, u teškim uvjetima, napredovali.

Nakon što su piktsko-atlantički ratovi uništili početak onoga što je mogla biti nova kultura, druga, manja kataklizma s vremenom je promijenila izgled prvobitnog kontinenta, ostavila veliko more u unutrašnjosti gdje se nekada nalazila skupina jezera, kako bi kasnije razdvojila zapad od istoka, dok su potresi, poplave i vulkanske erupcije što su slijedile jedna za drugom upotpunile potpuno uništenje započeto barbarskim plemenskim ratovima.

Tisuću godina nakon manje kataklizme, zapadni svijet izgledao je kao divlja zemlja prašuma i jezera i rijeka koje su se neprestano izljevale. Između brda obraslih šumama na sjeverozapadu žive nomadske skupine majmuna-ljudi, koji ne poznaju ljudski govor, vatru ili njenu upotrebu. Oni su potomci Atlantičana, potonuli natrag u oluju stravičnog kaosa životinjskog života u prašumi iz kojeg su njihovi preci stoljećima prije toga uz veliki napor ispuzali. Jugozapad je bio naseljen raštrkanim klanovima zaostalih divljaka koji su živjeli u pećinama i služili se najprimitivnijim oblikom govora, a zadržali su ime Pikti kako bi se razlikovali od istinskih životinja s kojima su se borili za život i hranu. To im je jedina veza s prijašnjim stanjem. Ni bijedni Pikti, a ni majmunski Atlantičani nisu imali nikakav dodir s drugim plemenima ili ljudima.

Daleko na istoku, Lemuriani, gotovo izjednačeni sa životinjama zahvaljujući okrutnom ropstvu u kojem su živjeli, pobunili su se i uništili svoje gospodare. Oni su divljaci među ostacima čudne civilizacije. Pripadnici te civilizacije koji su preživjeli, pobjegli su pred bijesom svojih robova i otišli prema zapadu. Napali su zagonetno

predljudsko kraljevstvo Juga i porazili ga, nadopunjujući vlastitu kulturu, izmijenjenu doticajem sa starijom.

Novije kraljevstvo se zove Stygia, i činilo se da su ostaci starijeg naroda preživjeli, čak su bili štovani poput idola, nakon što je rasa u cijelosti uništena.

Tu i tamo male skupine divljaka pokazuju znakove napretka, premda su raštrkane i neorganizirane. Ali na sjeveru plemena rastu. Ovi ljudi zovu se Hvboriani, ili Hvbori; njihov bog je Bori - veliki poglavica, kojeg je legenda stvorila još starijim u liku kralja koji ih je odveo na sjever, u danima velike Katakлизme -kojeg su se plemena sjećala samo kroz iskrivljene rituale.

I.

3

Raširili su se Sjeverom i polako probijali prema Jugu. Do sada nisu došli u kontakt s bilo kojom drugom rasom; svoje ratove vodili su jedni s drugima. Tisuću petsto godina provedenih u sjevernim zemljama uobličilo ih je u rasu visokih ljudi, žuto--smeđe kose, sivih očiju, snažnu i ratobornu, koja već u velikoj mjeri pokazuje snažno definiranu umjetničku narav. Još uvijek žive uglavnom od lova, ali južna plemena već nekoliko stoljeća uzgajaju stoku. Postoji jedna iznimka u njihovoj do tada gotovo potpunoj izolaciji od drugih rasa: lutalica s dalekog Sjevera vratio se donoseći vijesti o tome da na ledom prekrivenim pustarama za koje se mislilo da su nenastanjene živi veliko pleme ljudi--majmuna, potomaka, zakleo se, zvijeri koje su preci Hvboriana protjerali iz pitomih krajeva. Zahtijevao je da se veliki ratni odred pošalje preko arktičkog kruga kako bi uništio te životinje, koje su napredovale u preobrazbi u pravog čovjeka. Bio je izvrnut porugama; ali manja skupina mladih ratnika sklonih pustolovinama pratila gaje na sjever. Nitko se od njih nije vratio.

Hvborianska plemena polako su se kretala prema jugu, i porastom broja pripadnika plemena, kretanje je dobivalo na masovnosti. Doba koje je slijedilo bilo je razdoblje obilježeno lutanjem i osvajanjem. Kroz svjetsku povijest plemena su se često selila i mijenjala smjerove svojih lutanja u okruženju koje se neprestano preobražavalo.

Pogledajmo svijet petsto godina kasnije. Plemena žutoko-sih Hvbbrianaca preselila su se na jug i zapad, osvajajući i uništavajući

veliki broj malih i nepoznatih klanova. Upijajući krv osvojenih rasa, potomci starih doseljenika već su počeli pokazivati izmijenjena rasna obilježja, ove miješane rase bile su okrutno napadnute novim, čistokrvnim doseljenicima, koji su ih pomeli kao što metla mete sve pred sobom, ne praveći nikakve razlike, čime su još više zamrsili rasno klupko.

Pa ipak, osvajači još nisu došli u dodir sa starijim rasama. Na jugoistoku su potomci Zhemrija, dobivši pokretačku snagu prilivom nove krvi kao rezultata miješanja s nekim nepoznatim plemenima, počeli tražiti način na koji bi oživjeli maglovite ostatke svoje stare kulture. Na zapadu su majmunski Atlantiñani počeli dugačko uspinjanje putem napretka. Zatvorili su razvojni krug; odavno su zaboravili svoje prijašnje postojanje kao ljudska bića; nesvjesni bilo kakvog prijašnjeg stanja, započinju svoj razvoj bez pomoći i kočnica ljudskog sjećanja. Južno od njih Pikti ostaju divljaci, očito redefinišući zakone Prirode bez napredovanja ali jednako tako i nazadovanja.

Daleko najugu spava drevno tajanstveno kraljevstvo Stvgije. Na njegovim južnim granicama lutaju klanovi nomadskih divljaka, već poznatih pod imenom Sinovi Shema.

Uz Pikte, u širokoj dolini Zingga, zaštićena velikim planinama, bezimena skupina primitivnih stanovnika, privremeno svrstanih pod srodnike Shemita, razvila je napredan poljodjelski sustav i osigurala opstanak.

Još jedan čimbenik značajno je utjecao na pokretačku snagu hvborianske seobe. Jedno pleme te rase otkrilo je upotrebu kamena u gradnji i time je nastalo prvo hvboriansko kraljevstvo -surovo i barbarsko kraljevstvo Hvperborea, koje je svoje početke imalo u primitivnim utverdama sagrañenim od nagomilanih kamenih gromada kako bi zaustavile napade na pleme. Ljudi su uskoro odbacili šatore i počeli koristiti kamene kuće, izgrañene primitivno ali čvrsto, pa su predstavljale zaštitu, i počeli sve više jačati. Postoji nekoliko još dramatičnijih dogañaja u povijesti nego stoje uzdizanje surovog, žestokog kraljevstva Hvperborea, čiji su se stanovnici iznenada iz nomadskog načina života okrenuli prebivanju u golom kamenu, okruženi kiklopskim zidinama - rasa jedva iznikla iz uglačanog

kamenog doba, koja je čistom igrom slučaja naučila prve primitivne principe arhitekture.

Uzdizanje kraljevstva odvuklo je puno drugih plemena, budući su se, poražena u ratu, ili odbijajući podčiniti se svom rođaku koji je prebivao u dvorcu, uputila na put koji je vodio preko pola svijeta. Ujedno je sve više plemena na sjeveru bilo pljačkano i uništavano od ogromnih svijetlokosih divljaka, ne puno naprednijih od ljudi-majmuna.

(Lemurijska seoba kojom je utemeljeno kraljevstvo Sty-gije imala je dva ogranka. Dok je južni ogranak stvorio Stvgiju, sjeverni je istovremeno stvorio moćno carstvo Acheron, s Pythonom i njegovim crvenim tornjevima kao glavnim gradom, a protezalo se na sjeveru i zapadu. Pet-sto godina nakon postanka Acherona, prvi od hvborianskih lualica došao je do njegovih granica i uzmaknuo pred svećenicima i ratnicima Juga. Gotovo dvije tisuće godina, Acheron je ratovao protiv hvborianskih napadača. Na kraju su barbari uništili i zbrisali Acheron, da bi konačno bili zaustavljeni discipliniranom vojskom acheronskog posestrinskog carstva, njegovog južnog susjeda, Stvgije. L. S. de C.)

Priča o sljedećih tisuću godina je priča o usponu Hybo-rianaca, čija su ratoborna plemena dominirala zapadnim svijetom. Primitivna kraljevstva dobivaju obličje. Žutokosi napadači približili su se Piktima, potiskujući ih u neplodne dijelove zemlje na Zapadu. Na sjeverozapadu, potomci Atlantišana, razvijajući se bez pomoći iz majmuna u primitivne divljake, još se nisu sreli s osvajačima. Daleko na Istoku Lemuriani razvijaju čudnovatu vlastitu polucivilizaciju. Hyboriani su na Jugu osnovali kraljevstvo Koth, na granicama idiličnih predjela poznatih pod nazivom Zemlja Shema, i divljaci iz tih krajeva, dijelom zahvaljujući dodiru s Hvboriancima, dijelom kroz 4

kontakt sa Stygianci-ma koji su ih stoljećima uništavali, polako su izlazili iz barbarstva. Svijetlokosi divljaci s dalekog sjevera prerasli su u silu i postali brojčano nadmoćniji, tako da su se sjeverna hvborianska plemena povukla prema jugu, tjerajući srodne klanove ispred sebe. Drevno kraljevstvo Hvperborea porazilo je jedno od ovih plemena sa sjevera, koje je, unatoč tome, zadržalo svoje staro ime. Jugoistočno od Hyperboreje nastalo je kraljevstvo Zhemra, pod imenom Zamora. Na jugozapadu, pleme Pikta napalo je plodnu

dolinu Zingga, pokorilo domaće zemljoradničke stanovništvo, i ostalo među njima. Ovu miješanu rasu kasnije je zauzvrat pokorilo skitničko pleme Hyborianaca, i od ovih izmiješanih elemenata nastalo je kraljevstvo Zingara.

Petsto godina kasnije kraljevstva su već bila točno određena. Hyborianska kraljevstva Aquilonia, Nemedra, Brythunia, Hyperborea, Koth, Ophir, Argos, Corinthia, i jedno poznato kao Granično Kraljevstvo dominirala su zapadnim svijetom. Zamora leži istočno, a Zingara jugoistočno od ovih kraljevstava - ljudi slični po tamnoj boji puti i egzotičnim običajima, ali po svemu drugom nepovezani. Daleko na jugu spava Stygia, nedodirnutu stranim invazijama, ali pripadnici Shema zamijenili su stygijski jaram za manje mrzak kothski. Surovi vladari bili su potisnuti južno od velike rijeke Styx, Nilus ili Nile, koja je, ploveći sjeverno od tajanstvenih zabačenih predjela, zaokretala skoro pod pravim kutom i tekla gotovo u pravcu zapada kroz pitome ravnice Shema, i utjecala u veliko more. Sjeverno od Aquilonije, najzapadnijeg hyborianskog kraljevstva, žive Cimmerianci, okrutni divljaci, koje osvajači nisu uspjeli pripitomiti, ali koji su brzo napredovali zahvaljujući kontaktima koje su imali s njima; oni su potomci Atlantišana, napredujući sada puno sigurnije od svojih starih neprijatelja Pikta, koji su nastanili divljine zapadne Aquilonije.

Još pet stoljeća i hyborski narod ima civilizaciju, tako snažnu da se svako pleme koje dođe u kontakt s njima istrigne iz pr-ljavštine divljaštva. Najmoćnije kraljevstvo je Aquilonia, ali i drugi se natječu s njim u snazi i sjaju.

Hyborianci su postali miješana rasa u velikoj mjeri; najbliži svojim korijenima su Gunder-manci iz Gunderlanda, sjeverne provincije Aquilonije. Ali ovo miješanje nije oslabilo rasu. Oni su vodeća rasa u zapadnom svijetu, premda barbari iz pustare prerastaju u silu.

Na sjeveru, zlatokosi, plavooki barbari, potomci žutoko-sih arktičkih divljaka, protjerali su preostala hyborianska plemena iz snježnih zemalja, osim drevnog kraljevstva Hyperborea, koje je odoljelo njihovom krvoproliću.

Njihova zemlja zove se Nordhem, a podijeljeni su na crvenokose Vanire iz Vanaheima, i žutokose Esire iz Asgarda.

Sada Lemurianski opet ulaze u povijest kao Hyrkanijski. Kroz stoljeća, oni su se polako ali sigurno probijali prema zapadu, i sada se pleme kretalo uz južnu granicu velikog unutrašnjeg mora - Vilaveta - i osnovalo kraljevstvo Turan na jugozapadnoj obali. Između unutrašnjeg mora i istočnih granica starosjedilačkih kraljevstava leže ogromna stepska prostranstva a na krajnjem sjeveru i krajnjem jugu, pustinje. Nehvrkanijski stanovnici ovih teritorija su razbacani i miroljubivi, na sjeveru obitava nepoznati narod, Shemiti na jugu, domoroci, s tragovima hvborijske krvi koju su naslijedili od osvajača luralica. Prema završetku tog razdoblja drugi hvrkanijski klanovi kretali su se prema zapadu, oko sjevernih uvučenijih dijelova unutarnjeg mora, i sudarili se s istočnim predstražama Hvrperboreanaca.

Osvrnimo se nakratko na ljude tog doba. Dominantni Hvrperboreanci nisu više jednaki, žuto-smeđe kose i sivih očiju. Pomiješali su se s drugim rasama. Postoji jaka shemitska, čak i stygijska crta među narodima Kotha, i u manjoj mjeri među Argosima, dok je u kasnijim slučajevima miješanje sa Zingarima bilo rasprostranjenije nego sa Shemitima. Brythunijci iz istočnih dijelova miješali su se sa Zamoriancima tamne kože, a ljudi južne Aquilonije miješali su se sa tamnopusim Zingarima sve dok crna kosa i smeđe oči nisu postale dominantan tip u Poitaniji, najjužnijoj provinciji. Drevno kraljevstvo Hvrperborea je izdvojenije od ostalih, međutim u njihovim žilama teče dosta strane krvi, zahvaljujući zarobljavanju stranih žena - Hyrkanijski, Aesirki i Zamorianki. Jedino u provinciji Gunderland, gdje ljudi ne drže robove, mogu se naći čistokrvni Hvrperboreanci. Barbari su zadržali čistu krv u venama; Cimmerijci su visoki i snažni, s tamnom kosom i plavim ili sivim očima. Ljudi Nordheima su slične građe, ali bijele kože, plavih očiju, i plave ili crvene kose. Pikti su isti kao što su uvijek i bili - niski, jako tamni, crnih očiju i kose. Hyrkanijski su tamni i općenito visoki i mršavi, premda se sve češće nailazi na pripadnike tog naroda koji imaju uske, poluzatvorene oči, kao rezultat miješanja sa znatizeljnom rasom inteligentnih, premda niskih, domorodaca, koje su pokorili u planina istočno

od Vilaveta, na putu prema zapadu. Shemiti su uglavnom srednje visine, premda u nekim slučajevima kada su se miješali sa

stygijском крви, огромни, велики и снажне грање, орловског носа, тамних очју и плаво-крне косе.

Stygianci su visoki i dobrog izgleda, tamni, ponosnog držanja - barem pripadnici vladajućih klasa. Niže klase su podjarmljene horde, miješane rase: negro-idne, stygijske, shemitske, čak i hvborijske krvi. Južno od Sty-gije nalaze se prostrana crna kraljevstva Amazonaca, Kushita, Atlaiana i hibridno carstvo Zimbabwe.

5

Između aquilonijske i piktske divljine leži Bossonijska granica, naseljena potomcima domorodačke rase, koju su osvojila hyborianska plemena, davno u prvim stoljećima hyborianske seobe. Ovi pripadnici miješane rase nisu nikada dostigli civilizaciju čistijih Hyborianaca, i bili su gurnuti na sami rub civiliziranog svijeta. Bossonianci su srednje visine i osrednje tamne kože, smeñih ili sivih očју, i izrazito velike glave. Uglavnom žive od poljoprivrede, u velikim, zidinama ograñenim selima, i dio su aquilonskog kraljevstva. Njihove granice protežu se od Graničnog Kraljevstva na sjeveru do Zingare na jugozapadu, tvoreći tvrñavu za Aquiloniju protiv Cimmerianaca i Pikta. Oni su tvrdoglavi obrambeni borci, i stoljeća ratovanja protiv sjevernih i zapadnih barbara natjerala su ih da razviju vrstu obrane koja je bila gotovo nepremostiva u izravnom napadu.

Ovo je bio svijet Conanovog vremena.

Bitka u grobnici

Lin Carter und L. Sprague de Camp

*Najveći junak hyborijskog vremena nije bio Hyborianac već barbarin, Conan iz Cimmerije, o čijem imenu se neprestano ispredaju legende. Od starih civilizacija iz hvbori-anskih i atlantidskih vremena, samo nekoliko nepotpunih, napola legendarnih predaja uspjelo je preživjeti. Jedna od njih, **Nemedianske kronike**, pruža najviše podataka o onome što je poznato o Conanovom životu. Dio koji se odnosi na Conana započinje ovako:*

Znaj, o Prinče, daje u vremenu između trenutka kada su oceani progutali Atlantidu i njene sjajne gradove, i vremena u kojima su se uzdizali Sinovi Aryasa, postojalo Doba neodsanjano, kada su se blistava kraljevstva protezala preko cijelog svijeta kao plavi ogrtači među zvijezdama - Nemedija, Ophir, Brythunia, Hyporborea, Zamora sa svojim tamnokosim ženama i misterioznim kulama u kojima su prebivali pauci, Zingara sa svojim viteštvom, Koth, koji je graničio s pitomom zemljom Shema, Stygia sa svojim sablasnim grobovima, Hyrkania čiji su jahači nosili čelik i svilu i zlato. Ali najponosnije kraljevstvo na svijetu je bila Aquilonia, nadmoćno vladajući na uspavanom zapadu. Ovamo je došao Conan iz Cimmerije, crne kose, prkosnih očiju, s mačem u ruci, lopov, pljačkaš, ubojica, s ogromnom tugom i ogromnim veseljem, kako bi zgazio draguljima optočena prijestolja na Zemlji svojim ogromnim stopalima.

U Conanovim venama tekla je krv drevnih Atlantišana, koje su mora progutala osam tisuća godina prije njegovog vremena. Bio je rođen u plemenu koje je prisvojilo teritorij na sjeverozapadu Cimmerije. Njegov djed bio je član južnog plemena koji je pobjegao od svog vlastitog naroda zbog krvnog neprijateljstva, i nakon dugotrajnog lutanja, našao utočište među narodima na sjeveru. Sam Conan bio je rođen na bojnopolju, za vrijeme borbe između njegovo g plemena i vanirske horde koja je upala na prepad.

Nema nikakve zabilješke o tome kada je mladi Cimmerianac prvi puta ugledao civilizaciju, ali oko logorskih vatri bio je poznat kao ratnik prije no što je prošlo petnaest zima. Te godine, cimmericanski plemenski poglavice zaboravili su svoja krvna neprijateljstva i udružili snage kako bi odbili Gundermance, koji su prešli venariumsku granicu, i počeli kolonizirati južne granice Cimmerije.

Conan je bio član urlajuće, krvlju zaslijepljene horde koja je počistila sve ispred sebe na sjevernim brežuljcima, prošla kao oluja preko utvrde s mačem i bakljom, i odbacila Aguilonce natrag preko njihove granice.

Za vrijeme pljačke Venariuma, u vrijeme dok je još uvijek rastao, Conan je bio visok oko metar i devedeset i težak gotovo devedeset kilograma. Posjedovao je oprez i mogao se prikradati kao čovjek koji je rođen i odrastao u šumi, čeličnu čvrstoću gorštaka, herkulsku fizičku snagu koju je naslijedio od svog oca koji je bio kovač i praktična znanja o nožu, sjekiri i maču.

Nakon pljačkanja aquilonske preds traže, Conan se na jedno vrijeme vratio u svoje pleme. Nemiran pod utjecajem proturječnih nagona vlastite adolescencije, tradicije, i svog vremena, nekoliko mjeseci provodi sa skupinom Aesiraca u uzaludnim prepadima na Vanirce i Hverporejce. Ovaj posljednji vojni pohod završio je tako da se šesnaestogodišnji Cimmerianac našao u lancima. Ali ipak, nije dugo ostao u zarobljeništvu ...

1.

Crvene oči

Dva dana vukovi su ga pratili kroz šumu, i sada su se opet približavali. Osvrćući se preko ramena, dječak je uhvatio obrise njihovih likova: dlakave, ogromne sive obrise što su se skrivali u sjeni, dok su dugačkim korakom grabili kroz crnu šumu, s užarenim očima što su svijetlile u mrklom mraku. Ovaj put, znao je, nije se mogao boriti i pobijediti ih kao prije.

Vidljivost mu je bila ograničena jer su se svugdje oko njega dizali milijuni stabala crne omorike. Snijeg se mjestimice zadržao na tlu kao bijele mrlje na tamnoj zemlji sjevernih obronaka brežuljaka, ali žubor tisuću 6

potočića koji su tekli kroz snijeg što se polako topio, navještao je dolazak proljeća. To je bio mračni, tihi, beznadni svijet čak i ljeti; ali sada, dok je nejasna svjetlost što se probijala kroz oblake bljedila kako se približavao sumrak, činio se još mračnijim.

Dječak je nastavio trčati, uz gusto pošumljeni obronak, kao što je trčao posljednja dva dana od kada je pobjegao iz hyper-boreanskog zatočeništva. Premda je bio čistokrvni Cimmerianac, bio je jedan od članova aesirske bande koja je jurišala na granice Hyperboreaca. Mršavi, plavokosi ratnici te okrutne zemlje uhvatili su i potukli rulju koja ih je iznenada napala; i dječak Co-nan, po prvi put u svom životu, okusio je gorčinu lanca i udarce bičem koji su bili uobičajeni dio života u ropstvu.

Ali ipak nije dugo ostao u zatočeništvu. Budan noću dok su drugi spavali, petljao je po jednoj kariki dok je nije oslabio dovoljno da se može osloboditi lanca. A onda je, za vrijeme velike oluje, pobjegao. Zamahnuo je teškim, metar dugim lancem i ubio svog čuvara i vojnika koji je skočio kako bi mu zapriječio put, i nestao u oluji. Kiša koja ga je sakrila od pogleda ujedno je zbunila pse tragače koji su krenuli za njim. Iako slobodan u tom trenutku, još uvijek je bio dijete koje se našlo na pola puta između velikog neprijateljskog kraljevstva i njegove rodne Cimmerije. Tako je pobjegao na jug u divljinu, planinsku zemlju koja je razdvajala južne granice Hyperboreje od plodnih dolina Brvthunije i stepa Turanije. Negdje na jugu, tako je čuo, leži mitsko kraljevstvo Zamora - Zamora sa svojim tamnokosim ženama i tajanstvenim kulama u kojima obitavaju pauci. Tamo su se

nalazili slavni gradovi: prijestolnica, Shadizar, nazvana Grad Zla; grad kradljivaca Arenjun; i Vezud, grad boga-pauka.

Godinu prije toga, Conan je prvi puta okusio luksuze civilizacije kada je, kao jedan od pripadnika krvave horde Cimmeri-anaca koja se stuštila niz zidine Venariuma, sudjelovao u pljački te aquilonske predstraže. Njegovi apetiti su se povećali. Nije imao

nikakve točno definirane ambicije ili plan djelovanja; ništa osim neodređenih snova o opasnim pustolovinama u bogatim predjelima Juga. Vizije blistavog zlata i dragulja, neograničene količine hrane i pića, i vrela zagrljaji prekrasnih žena plemenita roda, kao nagrade za hrabrost, prolazile su njegovim mladim naivnim umom. Na Jugu, mislio je, njegov fizički izgled i snaga trebali su mu na neki način poslužiti da bez muke dođe do slave i bogatstva među gradskim slabićima. I tako je krenuo prema jugu, kako bi potražio svoju sudbinu, samo u poderanoj, iznošenoj tunici i s potrganim lancem u ruci.

I onda su ga nanjušili vukovi. U normalnim okolnostima, pokretljiv čovjek ne bi ih se trebao bojati. Ali ovo je bio kraj zime; i vukovi, skapavajući od gladi nakon loše sezone, bili su spremni na sve.

Prvi put kad su ga počeli pratiti, zamahnuo je lancem s takvim bijesom daje jedan od njih ostao u snijegu i previjao se i zavijao od bola slomljene kičme, dok je drugi ležao mrtav sa smrskanom lubanjom. Grimizno crvena krv razlila se po snijegu koji se počeo topiti. Glađu izmorena gomila pobjegla je pred tim dječakom iz čijeg pogleda je izbijao bijes i koji je nemilosrdno mahao teškim lancem, kako bi pojeli vlastitu krv i meso, dok je mladi Conan bježao prema jugu. Ali nije prošlo dugo vremena, i opet su mu bili na tragu.

Jučer, na zalasku sunca, opet su ga stigli na smrznutoj rijeci na granicama Brvthunije. Borio se s njima na skliskom ledu, mahao krvavim lancem kao toljagom sve dok i najuporniji nije dobio željezne karike u razjapljene ralje, udarajući ga sve dok nije otupio od boli. U bijesu borbe i pod težinom i snagom kojom su navalili jedan na drugog, led na kojem su stajali je popustio. Conan se našao u ledeno hladnoj bujici boreći se za zrak. Nekoliko vukova palo je u vodu zajedno s njim - nejasno ih je vidio do pola uronjene u vodu, kako očajnički grebu prednjim šapama po rubu ledene kore - ali

koliko ih je uspjelo zadržati se iznad vode i koliko ih je nestalo ispod leda povučeno jakom strujom, nikada nije saznao.

Kad se izvukao iz vode na udaljenijoj strani ledenog pokrova ostavljajući za sobom gomilu koja je zavijala, drhtao je od hladnoće. Cijelu noć bježao je prema jugu kroz šumovite brežuljke, napola gol i napola smrznut.

Sada su opet bili iza njega. Hladan planinski zrak gorio je u njegovim napetim plućima, i svaki put kada je udahnuo imao je osjećaj da mu u nutrini eksplodira paklena lomača. Lišen osjećaja, i potpuno ukočenih olovno teških nogu, nesvjesno je išao dalje. Svakim sljedećim korakom utonuo bi u razmočenu kaljužu.

Znao je da, goloruk, predstavlja lak plijen tucetu dlakavih ubojica. Pa ipak je nastavio dalje izmučenim korakom bez zaustavljanja. Njegovo okrutno cimmeriansko naslijeđe nije mu dozvoljavalo predaju, čak kada bi i samoj smrti morao pogledati u oči.

Opet je padao gust snijeg, mokre pahuljice nošene vjetrom mjestimično su se lijepile na mrku zemlju i crne omorike što su se vrtoglavo uzdizale u visine, već prekrivene neizmjernom količinom snijega. Tu i tamo, velike zaobljene stijene izranjale bi između oštih kamenih šiljaka; čitavo to područje postajalo je sve surovije a brežuljci su prerastali u prave planine. Tu bi, mislio je Conan, mogla ležati njegova jedina šansa za život. Mogao bi stati ležima okrenut stijenama i boriti se protiv vukova kako bi nailazili, jedan po jedan. Izgledi su bili vrlo slabi -

dobro je poznao brzinu koju su posjedovala ta mršava i žilava, pedeset kilograma teška tijela - ali bolje i takvi nego nikakvi.

7

Šuma se prorjeđivala kako je obronak postajao strmiji. Conan je požurio prema velikim stijenama što su stršile ispred njega, ličile su na ulaz u razrušeni dvorac. Kad je došao do njih, vukovi su pojurili s ruba šume, urlajući kao vatreni demoni Pakla kada nanjuše ukletu dušu.

2.

Kula u stijeni

Kroz bijelu oluju uskovitlanog snijega, dječak je vidio mračni rascjep stoje zjapio između dviju ogromnih kamenih gro-mada i bacio se prema njemu. Vukovi su mu bili za petama -činilo mu se da može osjetiti njihov vreli, smrdljivi dah na golim nogama - kada se bacio u crnu raspuklinu koja se otvorila ispred njega. Provukao se kroz otvor upravo u trenutku kad se vuk koji mu je bio najbliži skočio. Razjapljena čeljust škljocnula je u prazno; Conan je bio na sigurnom.

Ali kako dugo?

Pognut, pipao je u mraku oko sebe, grebao po grubom kamenom podu kao da traži bilo kakav predmet koji bi mu mogao poslužiti umjesto oružja u borbi protiv pobješnjele horde. Mogao ih je čuti kako tapkaju po svježem snijegu, kako šapama grebu po kamenju. Kao i on, i oni su disali teškim isprekidanim dahom. Njušili su i cvilili, bili su željni krvi. Ali ni jedan nije prošao kroz rascjep, nejasni mračan otvor bio je preopasan. A to je bilo čudno.

Conan se našao u uskoj prostoriji uklesanoj u stijeni, posve tamnoj, s malo slabšaše svjetlosti što se u sumrak probijala kroz pukotinu. Neravan pod u toj odaji bio je posut onim što su stoljećima nanosili vjetrovi ili ptice i životinje; mrtvo lišće, grančice, nekoliko razbacanih kostiju, šljunak, i krhotine stijena. Ništa od tog smeća nije se moglo upotrijebiti kao oružje.

Protežući se u punoj visini - nekoliko centimetara preko metar i devedeset - dječak je ispruženim rukama počeo istraživati zidove. Ubrzo se našao pred drugim vratima. Dok se polako kretao kroz portal tapkajući u mrklom mraku, mogao je prstima napipati znakove isklesane u kamenu, koji su predstavljali kriptičke simbole nekakvog nepoznatog pisma. Nepoznatog, barem, neukom dječaku iz sjevernih barbarskih predjela, koji nije znao ni čitati ni pisati i koji je ovakve civilizirane vještine omalovažavao kao nešto svojstveno mekušcima.

Morao se sagnuti kako bi se provukao kroz unutrašnja vrata, ali nakon toga opet se mogao uspraviti. Zastao je, pažljivo osluškajući. Premda je tišina bila potpuna, nešto ga je upozoravalo da nije sam u prostoriji. Nije bilo ničega što je mogao vidjeti, čuti ili namirisati, već samo osjećaj prisustva, različit od sveg drugog.

Njegove osjetljive, na šumu navikle uši, osluškajući jeku, govorile su mu daje ova unutrašnja prostorija daleko veća nego vanjska. Mjesto je vonjalo po prastaraj prašini i izmetu šišmiša. Pod nogama je napipao stvari razbacane po podu. Premda nije mogao vidjeti to stoje bilo razbacano, nije mu se činilo kao osušeno lišće koje je prekrivalo pod vanjske prostorije. Činilo se da su to predmeti napravljeni rukom čovjeka.

Dok se brzo kretao duž zidova, u mraku se spotakao o jedan od tih predmeta. Kad je pao, stvar se pod njegovom težinom razbila uz glasan prasak. Krhotina slomljenog drveta ogrebla gaje po bradi, dodajući tako još jednu ogrebotinu već postojećima koje je zaradio probijajući se kroz gust[^] granje omorika i ugrizima koje su ostavili vučji zubi. Proklinjući, podigao se i posegnuo za predmetom koji je uništio. Bila je to stolica, napravljena od trulog drveta koje je puklo pod njegovom težinom.

Nastavio je svoje istraživanje s više opreza. Rukama je napipao drugi predmet, puno veći, u kojem je prepoznao bojna kola. Kotači su otpali, tako da su kola ležala na podu usred komadića trulog drveta i komada okvira.

Conanove ruke dotakle su nešto hladno i metalno. Njegovo osjetilo dodira reklo mu je da je to vjerojatno hrñava oprema koja je nekada bila na bojnim kolima. Ovo mu je dalo ideju. Vraćajući se, opet je polako tapkajući u mraku pronašao put do unutrašnjeg portala, koji je jedva mogao razaznati u gustom mraku. S poda prednje prostorije skupio je punu šaku suhog lišća i nekoliko kamenih krhotina. U unutrašnjoj prostoriji, to je sve složio na hrpu i počeo trljati kamen o željezo. Nakon nekoliko neuspješnih pokušaja, pronašao je kamen iz kojeg je skočila iskra kada je njime prešao preko željeza.

Ubrzo je dobio slabu vatru s dimom, na koju je nabacao komade drveta i kotača bojnih kola. Sada se mogao opustiti, odmoriti od užasne utrke, i zagrijati ukočene udove. Plamen stoje žustro gorio mogao je zastrašiti vukove, koji su još uvijek vrebali na vanjskom ulazu, neodlučni u namjeri da krenu za njim ali isto tako ne želeći odustati od potjere.

Vatra je slala toplinu, žuto svjetlo plesalo je po grubo isklesanim kamenim zidovima. Conan je, potpuno miran, promatrao taj prizor. Prostorija je bila kvadratnog oblika i čak veća nego što mu se u prvi

mah učinilo. Visoki strop gubio se u mračnoj sjeni i gustom paukovoju mreži. Još nekoliko stolica bilo je postavljeno uz zid, zajedno s dvije škrinje koje su stajale otvorene kako bi se vidio njihov sadržaj i oružje. Velika prostorija imala je miris smrti

- drevnih stvari koje nisu bile pokopane.

8

I onda mu se naježila koža na vratu, dječak je osjetio kako ga obuzima jeza. Tamo, kao na tronu, na velikoj kamenoj stolici u udaljenom dijelu prostorije, sjedila je ogromna prilika golog čovjeka, s isukanim mačem položenim preko koljena i lubanjom s očnim dupljama koje su zurile u njega kroz svjetlost vatre.

Gotovo istog trenutka kada je ugledao golog diva, Conan je znao daje mrtav - mrtav već stoljećima. Udovi su bili smeñi i usahli kao suhe grane. Meso na njegovom ogromnom torzu je dehidriralo, stisnulo se, i raspadalo dok nisu ostala samo gola rebra.

Ovo saznanje, ipak, nije umirilo dječaka i odagnalo jezu koja gaje obuzela. U godinama koje je proveo u ratu nije nikada osjetio strah, bio je spreman suprotstaviti se čovjeku i zvijeri, nije se bojao ni bola, ni smrti, ni smrtnih neprijatelja. Ali on je bio barbarin sa sjevernih obronaka cimnerijskog zaleña. Kao svi barbari, grozio se natprirodne jeze koju su širili grob i mrak, njihove strave i demoni i monstrozni, neobjašnjivi pojavi Drevne Noći i Kaosa, koje su primitivni narodi prepričavali oko logorskih vatri. Conan bi se radije sukobio s gladnim vukovima nego ostao ovdje s mrtvacem koji je buljio u njega sa svog kamenog prijestolja, dok je treperava svjetlost vatre davala živost osušenom kosturu a upale očne duplje ličile na tanine goruće oči.

3.

Leš na tronu

Premda mu se naježila koža i krv smrzla u žilama, dječak se ipak pribrao. Proklinjući vlastite strahove, krenuo je ukočenih nogu prema drugom kraju grobnice kako bi bolje pogledao davno umrlo biće.

Prijestolje je bilo napravljeno od staklaste crne stijene u obliku kocke, grubo isklesane u nešto stoje ličilo na stolicu postavljenu na uzdignuto postolje. Goli muškarac je ili umro sjedeći na njemu ili je naknadno bio stavljen na prijestolje u sjedeći položaj nakon što je već bio mrtav. Što god da je imao na sebi i već se odavno raspalo. Brončane kopče i ostaci kože s oklopa

koji je nekada nosio, još uvijek su ležali oko njegovih nogu. Ogrlica od neobrađenog zlatnog grumenja visjela mu je oko vra-ta; nebrušeno drago kamenje treperilo je sa zlatnog prstenja na rukama koje su izgledale kao kandže, još uvijek stisnute oko rukohvata prijestolja. Rogovima ukrašen brončani šljem, sada zelen, prekriven voštanim slojem patine, ukrašavao je glavu iznad isušenog smeñeg užasa.

Čeličnim živicima, Conan se prisilio da se zagleda u taj vremenom pojedeni lik. Oči su mu upale ostavljajući dvije crne rupe. Koža se ogulila sa usahljeh usana, a žuti oćnjaci stršili su iscereni u grotesknom osmijehu.

Tko je bio taj ćovjek, ta mrtva stvar? Ratnik iz drevnih vremena - nekakav veliki poglavica, netko koga su se bojali za života, a ipak je bio postavljen na prijestolje u trenutku smrti? Nije bilo nikoga tko bi mogao znati.

Stotine rasa lutale su okolo i upravljale ovim planinskim pogranićnim predjelima od kada je Atlantida potonula pod smaragdñim valovima Zapadnog oceana, prije osam tisuća godina. Sudeći po šljemu ukrašenom rogovima, mrtvo tijelo moglo je pripadati prvobitnom Vanircu ili Ae-sircu, ili primitivnom kralju nekakvog zaboravljenog hvborian-skog plemena, odavno nestalog u sjeni vremena i sahranjenog pod stoljetnom prašinom.

Conanov pogled pao je na veliki mać koji je ležao položen preko košćatih bedara. U svakom slućaju, to je bilo strašno oruđe: široki mać s oštricom puno dućom od jednog metra. Bio je napravljen od ćelika - ne bakra ili bronce, kao što bi se moglo oćekivati obzirom na

očitu starost. Moglo je biti jedno od prvih željeznih oružja ikad napravljenih ljudskom rukom; u legendama Conano-vog naroda još uvijek su kolale priče o vremenu kada je čovjek kao oruđe i oružje koristio crvenkastu broncu, dok je proizvodnja željeza bila još uvijek nepoznata. Ovo oružje prošlo je kroz puno bitaka u svojoj nejasnoj prošlosti, jer je široka oštrica, iako još uvijek oštra, bila zarezana na dvadesetak mjesta gdje se, u bliskoj borbi, sudarala s oštricama drugih mačeva ili sjekira primajući i odbijajući udarce. S tragovima što ih je ostavilo vrijeme i umrljan hrņom, još uvijek je bio oružje kojeg se trebalo bojati.

Dječak je osjećao kako mu krv kola venama. Krv čovjeka roņenog za ratovanje dosegla je točku vrenja. Kakav mač! S takvom oštricom može i više nego samo držati na odstojanju vukove koji su tapkali vani oko ulaza, zavijali i čekali ga. Kako je nestrpljivim pokretom posegnuo za drškom, nije primijetio upozoravajuće treperenje kada se nešto pomaklo u zasjenjenim očnim dupljama na lubanji drevnog ratnika.

Conan je podigao oštricu. Činila se teška kao olovo - mač Drevnih vremena. Možda je pripadao nekakvom slavnom kra-lju-heroju - nekakvom legendarnom polubožanstvu kao što je Kuli Atlantide, kralj Valusije iz vremena prije nego je Atlantida potonula u nemirnom moru ...

Dječak je zamahnuo mačem, osjećajući vlastite mišiće nabrekle od snage i srce stoje brže kucalo ispunjeno ponosom zbog mača kojeg je držao u rukama. Bože, kakav mač! S takvom oštricom, ništa nije bilo nedostižno, sve čemu se nadao izgledalo je ostvarivo! S takvim mačem, čak i polugoli mladi barbarin iz surove cimmericanske 9

divljine mogao je pronaći svoj put kroz svijet, pregaziti krvave rijeke i doći do mjesta gdje se nalaze najveći kraljevi na svijetu!

Odmakao se korak od kamenog prijestolja, mahao i rezao zrak oštricom mača, navikavajući se na osjećaj drške na vlastitom tvrdom dlanu. Oštri stari mač rezao je zadimljeni zrak, i treperavi odsjaj vatre odražavao se u sjaju metala odbijajući se o kamene zidove, prelazeći preko prostorije kao mali zlatni meteori. S ovim moćnim oružjem u ruci, mogao se suočiti ne samo s gladnim vukovima koji su čekali vani već i sa svim ratnicima ovog svijeta.

29Dječak je udahnuo zrak punim plućima i iz njegovog grla izašao je divlji ratnički krik, poklič njegovog naroda.

Odjeci tog krika poput grmljavine su odzvanjali prostorijom, uznemirujući drevne sjene i staru prašinu. Conan ni na trenutak nije pomislio da bi takav izazov, na takvom mjestu, mogao uznemiriti nešto drugo osim sjena i prašine - stvari koje su po svim pravilima trebale mirno počivati nederirute u svom vječnom snu.

Stao je, paraliziran u pola koraka, kada je zvuk - neopisiv, nešto kao suho pucketanje - došao iz pravca prijestolja.

Okrećući se, ugledao je ... i osjetio kako mu se kosa diže na glavi i krv ledi od užasa. Svi njegovi praznovjerni strahovi i iskonske noćne more najednom su oživjele u svoj svojoj stravi, kako bi mu ispunile glavu sjenama i ludilom i užasom. Jer, mrtvo biće je oživjelo.

4.

Kad mrtvaci hodaju

Polako, drhteći, les se podigao iz svoje kamene stolice i sijevao pogledom koji je dolazio iz crnih očnih duplji, gdje su, sada se činilo, žive oči gorjele hladnokrvnim zloćudnim pogledom. Nekako - zahvaljujući iskonskoj crnoj magiji, što dječak Conan nije mogao znati - još uvijek je postojao život u usahloj mumiji davno umrlog poglavice. Iscerena čeljust otvarala se i zatvarala u jezivoj pantomimi. Ali jedini zvuk koji je Conan čuo, je bilo pucketanje, kao grčenje preostalih mišića i tetiva koje stružu jedna o drugu. Conanu je ova tiha imitacija govora bila gora od činjenice daje mrtvac živ i da hoda.

Uz škripu, mumija je sišla s podnožja drevnog prijestolja i okrenula lubanju u pravcu Conana. Kada su se njegove prazne očne duplje zaustavile na maču u Conanovim rukama, zasljepljujući vatreni jezici buknuh su iz šupljine. Nespretno se krećući preko prostorije, mumija se približavala Conanu kao prikaza bezimenog užasa iz noćne more suludog demona. Ispružila je koš-čatu ruku kako bi istrгла mač iz Conanovih snažnih ruku.

Ukočen od straha izazvanog praznovjerjem, Conan se povlačio korak po korak. Svjetlosti vatre odražavala je crnu, monstroznu sjenu na zidu ispred kojeg se nalazila. Sjena se prelamala preko grubog kamenog zida. Osim pucketanja vatre na koju je Conan nabacao dijelove starog pokućstva, šuštanja i škripanja kostiju koje je dolazilo sa svakim sljedećim korakom, i isprekidanog disanja dječaka dok se borio za zrak paraliziran strahom -osim ovih zvukova, ništa drugo nije se čulo u grobnici.

Sada je mrtvi stvor stjerao Conana leñima na zid. Jedna smeña ruka grčevito se pružila prema njemu. Dječakova reakci-jabilaje automatska; nagonski se izmaknuo. Oštrica je zazviždala zrakom i udarila po ispruženoj ruci, koja je pukla kao slomljena grančica. Još uvijek prstima grabeći zrak, pala je na kameni pod; ni kap krvi nije se pojavila iz suhog patrljka podlaktice.

Užasna ozljeda, koja bi zaustavila bilo kojeg živog ratnika, hodajući les nije čak ni usporila. Jedva daje i povukao osakaćenu ruku, odmah je ispružio i drugu.

Conan se divlje bacio prema lesu, zamahujući oštricom bijesnim, razornim udarcima. Jedan takav udarac zahvatio je mumiju sa

strane. Rebra su pod udarcem popucala kao grančice, i les se srušio uz zveket. Conan je, boreći se za zrak, stajao na sredini prostorije čvrsto stišćući dršku mača znojnim dlanom. Širom otvorenih očiju gledao je kako mumija polako, uz škripu, ponovo staje na noge i automatski je počeo mahati mačem prema ostacima ispruženih ruku.

5.

Dvoboj sa mumijom

Polako su se kretali u krug. Conan je divlje zamahivao mačem ali ipak se povlačio korak po korak pred nezaustavljivim napredovanjem mrtvog stvora koji je uporno išao za njim.

Udarac kojim je zamahnuo prema ostacima njegove ruke nije pogodio cilj jer se mumija izmakla; snaga udarca povukla je Conana u stranu, i prije nego što se snašao, mumija je gotovo bila na njemu. Njena ruka-kandža gaje 10

zgrabila, uhvatila ga za komad tunike koju je imao na sebi, i razderala mu iznošenu tkaninu s tijela, ostavljajući ga golog, osim sandala na nogama i komada tkanine koji je imao preko slabina.

Conan je uzmaknuo i zamahnuo prema glavi čudovišta. Mumija se sagnula, i Conan je opet morao puzati kako bi je izbjegao. Napokon ju je pogodio strahovitim udarcem u glavu i izbio jedan od rogova iz kacige. Sljedeći udarac odbacio je samu kacigu na drugi kraj prostorije. Još jedan udarac u suhu, smeđu lubanju. Oštrica se u jednom trenutku zaglavila - taj trenutak je dječaka gotovo stajao života, bio je sav izgreban noktima koščate ruke u grčevitoj borbi za oružje.

Mač je opet zahvatio mumiju po rebrima, drugi udarac u kičmeni stup bio je gotovo smrtonosan, ali opet se oslobodila. Ništa je, činilo se, nije moglo zaustaviti. Mrtva, nije mogla biti ozlijeđena. Svaki put je posrtala i okretala se prema njemu, neumorno i nepokolebljivo, premda je tijelo imalo takve rane od kojih bi tucet ratnika odavno ležao u prašini.

Kako možeš ubiti biće koje je već mrtvo? Pitanje je luđački odjekivalo u Conanovom mozgu. Stalno se ponavljalo sve dok nije pognislio da će poludjeti od toga. Pluća su mu se napinjala; srce mu je lupalo kao da će se rasprsnuti. Koliko god jako udarao, ništa nije moglo usporiti mrtvo biće koje je uporno išlo za njim.

Sada je počeo razmišljati lukavije. Zaključivši, ako ne bude moglo hodati, onda ga neće moći proganjati, bijesno je iz sve snage zamahnuo i udario mumiju u koljena. Kost je pukla, i mumija se srušila, i nastavila puzati u prašini kamenog poda. Ali neprirodni život i dalje je gorio u usahlim prsima. Opet se drhtavo digla na noge i krenula prema dječaku, vukući osakaćenu nogu iza sebe.

Conan je opet udario i mumijino pognuto lice raspalo se na dva dijela; čeljusne kosti odzvanjale su u sjeni. Ali les se nije zaustavljao. S rascijepljenom glavom iz koje su stršile kosti ispod očnih duplji okrutnog sjaja, i dalje se klecavo vukao za svojim protivnikom u neumornoj, mehaničkoj potjeri. Conan je požalio što nije ostao vani s vukovima umjesto stoje potražio utočište u ukletoj kripti, u kojoj su se bića koja su trebala umrijeti prije tisuću godina još uvijek micala i ubijala.

Tada ga je nešto zgrabilo za nogu. Izgubio je ravnotežu i tresnuo na grubi kameni pod, divlje udarajući oko sebe i pokušavajući osloboditi nogu iz koščatog stiska. Pogledao je i krv mu se sledila u žilama kad je vidio kako se osakaćene ruke stišću oko njegovog stopala. Koščata čeljust zabila mu se u meso.

Preplavio gaje odvratni užas najgore noćne more i ludila. Raskomadano, osakaćeno lice lešine zlobno mu se cerilo i koščata šaka krenula je prema njegovom vratu.

Conan je reagirao nagoni. Svom snagom udario je nogama po trbuhu lešine koja se nadvila nad njega.

Odbačen u zrak, kostur je pao ravno u vatru.

Onda je Conan zgrabio osakaćenu ruku, koja je i dalje držala njegov članak. Otrgnuo je ruku, skočio na noge, i ostatak mumije bacio u vatru. Stao je kako bi zgrabio mač i okrenuo se prema vatri - i shvatio daje bitka gotova.

Dehidrirana tijekom bezbrojnih stoljeća koja su prošla, mumija je izgorjela brzinom suhog drveta. Neprirodni život koji je postojao u njoj još uvijek je treperio dok se pokušavala podignuti iz vatre, gorućih udova, pretvorena u živu baklju. Gotovo se uspjela podići iz vatre ali osakaćena noga je popustila i srušila se u treperavu plamenu masu. Jedna ruka otpala je kao suha grančica. Lubanja se otkotrljala kroz ugljen. U nekoliko minuta mumija je potpuno izgorjela, i ostalo je samo nekoliko užarenih karboniziranih kostiju.

6.

Conanov mač

Conan je duboko udahnuo nekoliko puta. Napetost je popustila, i osjećaj umora gaje potpuno preplavio. S lica je obrisao hladni znoj koji gaje oblio od straha i prošao prstima kroz zamršenu crnu kosu. Mrtva mumija ratnika bila je napokon istinski mrtva, i veličanstveni mač pripadao je njemu. Opet gaje podigao, uživajući u težini i snazi koju je posjedovao.

Na trenutak je razmišljao o tome da provede noć u grobnici. Bio je strahovito umoran. Vani su ga čekali vukovi i hladnoća, a čak ni njegov osjećaj za snalaženje u prostoru stečen životom u divljini nije mu mogao jamčiti da će ostati na putu kojim je namjeravao krenuti u noći bez ijedne zvijezde i u stranoj zemlji koju nije poznao.

Ali predomislio se. Dimom ispunjena prostorija zaudarala je ne samo po stoljetnoj prašini već i po davno umrlom ljudskom mesu - čudan smrad, nimalo sličan ičemu što su oštre Conanove nosnice ikad osjetile, i uznemirujući. Činilo se da mu se prazno prijestolje zlobno ceri. Osjećaj prisustva koji gaje obuzeo kada je prvi put ušao u unutrašnju prostoriju, još uvijek mu je bio prisutan u mislima. Koža mu se naježila i kosa digla na glavi već na samu pomisao o spavanju u ovoj ukletoj prostoriji.

Osim toga, sa svojim novim oružjem, osjećao je samopouzdanje. Prsa su mu se zategnula dok je snažno zamahivao mačem.

11

Nešto kasnije, ogrnut u stari krzneni ogrtač koji je izvadio iz jedne škrinje i s bakljom u jednoj a mačem u drugoj ruci, izašao je van. Vukovima nije bilo ni traga. Pogledao je prema nebu i ugledao kako se polako naziru zvijezde.

Conan ih je proučavao dok su svjetlucale između oblaka, i opet krenuo prema jugu.

Slonova Kula

Robert E. Howard

Nastavljajući prema jugu, kroz divlje planine koje su dijelile istočne hvborijske narode od turianskih stepa, Conan je na kraju došao u Arenjun, ozloglašeni zamorian-ski "Grad Lopova ". Nepoznavanje civilizacije i potpuno pomanjkanje osjećaja za poštivanje zakona, doveli su ga do toga da je pronašao mjesto za sebe kao profesionalni lopov, među ljudima za koje je krađa umjetnost i častan poziv. Budući je još uvijek bio vrlo mlad i više hrabar nego lukav, napredak u njegovom novom zanimanju bio je u početku vrlo polagan.

1.

Na raskalašenim pijankama u Maulu, gdje su lopovi s Istoka uživali u noćnom razvratu, baklje su gorjele slabom svjetlošću. U Maulu su mogli piti i divljati koliko god su htjeli, budući da su poštenu ljude izbjegavali taj dio, a stražari, dobro plaćeni prljavim novcem, nisu se miješali u njihov omiljeni sport. Duž vijugavih, nepopločanih ulica s gomilama smeća i velikim lokvama, posrtale su pijane galamdžije urlajući na sav glas. Čelikje bljeskao u sjeni odakle je dolazio glasan ženski smijeh i zvukovi borbe. Svjetlo baklje sablasno je osvjetljavalo potrgane prozore i širom otvorena vrata kroz koja je dopirao ustajali vonj vina i smrdljivih oznojenih tijela, galama pijanih budala, udaranje šaka po grubim stolovima i dijelovi prostačkih pjesama.

Najednom od ovakvih mjesta gdje se divljalo u ustajalom zraku okupljali su se lopovi i ološ svake vrste, odrpanci koji su uglavnom krali po torbama, otimači zlokobnog pogleda, džepari, hvalisavi najmljeni ubojice sa svojim bludnicama, ženama kreštavih glasova okićenim bezvrijednim drangulijama. Domaće vucibatine bile su dominantni element - tamne kože, tamnih zamori-anskih očiju, s bodežima zataknutim za pojas i lukavstvom u srcu. Ali tamo je bilo i vukova koji su dolazili izvana. Bio je tu hiperboreansk'i odmetnik, šutljiv, opasan, sa širokim mačem pričvršćenim kožnim remenom za veliku željeznu rukavicu - čovjek je hodao kroz Maul ne skrivajući oružje. Tu se nalazio i shemit-ski graničar, s orlovskim nosom i kovrčavom plavo-crnim bradom.

Ovdje je bila i brvthunska bludnica jako našminkanih očiju koja je sjedila na koljenima Gundermanca žuto-smede kose -lutajućeg plaćeničkog vojnika, dezertera neke pobijeđene vojske. A debela zdepasta vucibatina, čije su bestidne šale izazivale povike veselja, bio je profesionalni otmičar koji je došao iz udaljenog Kotha kako bi Zamoriance podučio u krađi žena, iako su oni bili rođeni s više osjećaja za tu umjetnost nego stoje to ovaj mogao i zamisliti. U opisu ovog čovjeka skrivao se proračunati šarm žrtve i gurao je nos u ogroman vrč preko kojeg se prelijevala pjena svijetlog piva. Onda je otpuhujući pjenu s debelih usana, rekao. "Tako mi Bela, boga svih lopova, ja ću im pokazati kako se krađu bludnice; ja ću je odvesti preko zamorijske granice prije zore, a tamo će je dočekati karavana. Tri stotine srebrnih komada mi je obećao ophirski grof za

uglañenu mladu Brvthunku bolje klase. Tjednima sam kao prosjak lutao kroz pogranične gradove da bih pronašao odgovarajuću.

I priznajem daje prilično lijepa prtljaga!"

Poslao je slinavi poljubac u zrak.

"Poznavao sam gospodara u Shemu koji bi za nju dao tajne Slonove kule", rekao je vraćajući se svom pivu.

Dodir koji je osjetio na rukavu tunike natjerao ga je da okrene glavu, mršteći se zbog ometanja. Ugledao je jakog mladića kako stoji pokraj njega. Ova osoba potpuno je odudarala od brloga u kojem se nalazio, kao što sivi vuk odudara meñu šugavim štakorima u slivniku. Njegova jeftina tunika nije mogla sakriti oštre gipke linije snažnog tijela, široka jaka ramena, masivne grudi, uski struk i teške ruke. Njegova koža bila je tamna od boravka na suncu, oči sivo-plave boje; a griva čupave crne kose okruživala je visoko čelo. Na remenu mu je visio mač u iznoše-nim kožnim koricama.

Kothianac se nevoljko povukao; jer čovjek nije pripadao nijednoj civiliziranoj rasi koju je poznavao.

"Govoriš o Slonovoj kuli", rekao je stranac, govoreći za-morianskim jezikom sa stranim naglaskom. "Puno sam slušao o toj kuli; u čemu je tajna?"

Došljakov stav nije se činio prijetećim, i Kothianac, čija je hrabrost bilapodstaknuta pivom i očiglednim odobravanjem slušateljstva počeo je pričati. Napuhao se kao balon od silne važnosti pred samim sobom.

"Tajna Slonove kule?" uzviknuo je. "Svaka budala zna da tamo živi svećenik Vara s ogromnim muškarcima koji čuvaju dragulj zvan Slonovo srce, koji je tajna njegove magije." Barbarin je to prihvatio s rezervom. "Vidio sam 12

tu kulu", rekao je. "Smještena je u velikom vrtu iznad grada, okružena visokim zidinama. Nisam vidio stražare.

Bilo bi lako popeti se preko zidina. Zašto nitko nije ukrao skriveni dragulj?"

Koth je otvorenih usta buljio u njega zapanjen jednostavnošću pitanja, a onda prasnuo u gromoglasan smijeh, u kojem su mu se i drugi pridružili.

"Poslušajte poganina!" urlao je. "On bi Vari ukrao dragulj! - Poganine", rekao je, okrećući se zlokobno prema auditoriju,

"pretpostavljam da si ti nekakav sjeverni barbarin -"

"Ja sam Cimmerianac", rekao je došljak, ni malo prijateljskim tonom. Odgovor i način na koji je to bilo rečeno, malo su značili Kothiancu; porijeklom iz kraljevstva koje je ležalo daleko na jugu, na granicama Shema, jedva daje znao ponešto, a i to je bilo samo ono što je čuo od sjevernih rasa.

"Onda napni uši i poslušaj mudru riječ", rekao je, gurajući mladića, koji se počeo osjećati nelagodno, posudom od navo-štene kože iz koje je pio. "Znaj da u Zamori, a pogotovo u ovom gradu, ima više hrabrih lopova nego igdje na svijetu, čak više nego u Kothu. Daje ijedan smrtnik mogao ukrasti dragulj, budi siguran da bi odavno bio ukraden. Govoriš o penjanju preko zidina, ali kada bi se popeo, vrlo brzo bi poželio da nisi. Noću nema stražara u vrtu, iz vrlo dobrog razloga - točnije nema stražara koji bi bili ljudi. Ali u stražarnici, u nižem dijelu kule, nalaze se naoružani ljudi, i čak kad bi i prošao pokraj onih koji noću skita-ju po vrtu, još uvijek bi morao proći pokraj vojnika, jer dragulj je skriven negdje u gornjem dijelu kule."

"Ali ako bi čovjek mogao proći pokraj stražara", proturječio je Cimmerianac, "zašto ne bi mogao doći do dragulja kroz gornji dio kule i tako izbjegao vojnike?"

Koth je opet uzdahnuo.

"Slušajte ga!" viknuo je podrugljivo. "Barbarin je orao koji bi sletio na sami rub kule gdje je skriven dragulj, koji je samo pedeset metara iznad zemlje, s oblim rubovima skliskijim od glatkog stakla!"

Cimmerianac je sijevao očima gledajući oko sebe, osramoćen pred gomilom koja je urlala ismijavajući ga i odobravajući Kothove riječi. On u tome nije vidio ništa smiješno, a još uvijek je bio prekratko u civilizaciji da bi mogao razumjeti njene nepristojnosti. Civilizirani ljudi neugodniji su od divljaka zato što znaju da mogu biti nepristojni a da im zbog toga netko ne raspolovi glavu. Bio je zbunjen, osramoćen, ali Kothianac mu se i dalje izrugivao.

"Daj, daj!" vikao je. "Ispričaj ovim jadnicima, koji su bili lopovi još prije nego što si se ti okotio, reci im kako bi ukrao dragulj!"

"Uvijek postoji način, ako se želja udruži s hrabrošću", kratko je odgovorio Cimmerianac, ratoborno.

Kothianac je odlučio te riječi uzeti kao osobnu uvredu. Lice mu je poplavilo od bijesa.

"Molim!?" urlao je. "Usuđuješ se učiti nas našem poslu, i nazivati nas kukavicama? Gubi se, gubi mi se ispred očiju!" I grubo je odgurnuo Cimmerianca.

"Hoćeš me ismijati, i onda udariti?" prodorno je uzviknuo barbarin, bijes gaje brzo obuzimao, uzvratio je udarcem otvorene šake i bacio ga na grubo istesani stol. Pivo se razlilo iz posude, a Kothianac je bijesno zaurao, posegnuvši za mačem.

"Uspaljeni psu!" vrištao je. "Srce ću ti iščupati zbog ovoga!"

Čelik je bljesnuo i rulja se brzo povukla oslobađajući im prostor za borbu. Dok su se borili srušili su jedinu svijeću i jazbina je utonula u tamu, isprekidanu lomljivom prevrnutih klupa, topotom nogu što su se brzo kretale, vikom, psovkama dok su se spotali jedni o druge, i na kraju je jedan jedini krik u agoniji zaparao zrak.

Kada je svijeća opet bila upaljena, većina gostiju je pobjegla kroz vrata i potrgane prozore, a ostatak je stajao sakriven iza hrpe vinskih bačvi ili čučao pod stolovima. Barbarin je nestao; sredina prostorije bila je prazna, samo je Kothianac ležao na podu s dubokom otvorenim ranom. Cimmerianac, kojim je vladao instinkt lutajućeg barbarina, ubio je ovog čovjek u mraku i metežu.

Iza Cimmerianca su ostala sablasna svjetla i pijana raska-lašenost. Odbacio je poderanu tuniku i potpuno gol otišao u noć pokriven samo tankom tkaninom omotanom oko bedara i visokim sandalama povezanim kožnim remenjem. Kretao se gipkim korakom velikog tigra, dok su se čelični mišići napinjali ispod tamne kože.

Ušao je u dio grada u kojem su bili samo hramovi. Bliještali su u svjetlu zvijezda - snježno bijeli mramorni stupovi i zlatne kupole i srebrni lukovi, svetišta kojekakvih zamorijskih božanstava. Nije razbijao glavu razmišljajući o njima; znao je daje zamorijska religija, kao uostalom sve stvari civiliziranih, davno doseljenih naroda, bila zapetljana i složena i daje izgubila najveći dio nekadašnje biti u labirintu formula i rituala. Satima je lutao u zabranjenoj zoni u parku filozofa, slušao rasprave između teologa i učitelja, i zaronio u sumaglicu potpune zbunjenosti, siguran samo ujedno, a to je bilo, da su svi udareni u glavu.

Njegovi bogovi bili su jednostavni i razumljivi; Crom je bio njihov poglavica, i živio je na velikoj planini, odakle je slao prokletstva i smrt. Bilo je beskorisno pozivati se na Croma, zato što je on bio

mračan, divlji bog, i mrzio je slabiće. Ali čovjeku je dao hrabrost u trenutku njegovog roñenja, dao mu je želju i snagu da ubije svoje neprijatelje, stoje, u cimmericanskoj svijesti, bilo sve što se od jednog boga očekuje.

13

Dok se kretao, nije se čuo nikakav zvuk na blistavom podu. Nije prošao niti jedan stražar, čak su se i lopovi iz Maula klonili hramova, jer se znalo da čudna prokletstva padaju na one koji bi se usudili provaliti. Ispred sebe je ugledao Slonovu kulu kako izranja iz mraka. Počeo se pitati zašto se tako zove. Činilo se da nitko nije mogao dati odgovor na to pitanje. Nikada u životu nije vidio slona, ali nejasno je shvaćao daje to monstruoza životinja, s repom s prednje i stražnje strane. Ovo mu je rekao she-mitski lualica, zaklinjući se daje vidio na tisuće takvih životinja u hvrkanijskim zemljama; ali svi su znali da Shemiti lažu. No bez obzira na to, u Zamori nije bilo slonova.

Zidovi kule uzdizali su se svjetlucavom bjelinom u svjetlosti zvijezda. Pod sunčevom svjetlošću bliještali su zasljepljujućim sjajem tako daje samo nekoliko ljudi moglo izdržati takvo blještavilo, a govorilo se daje napravljena od srebra. Bila je okrugla, tanka, savršenog cilindričnog oblika, visoka pedeset metara, i njen rub bliještao je u mraku optočen velikim draguljima. Kula je stajala usred parka punog egzotičnog raslinja koji se uzdizao iznad grada. Visoke zidine su zatvarale park, a izvan zidina nalazio se niži nivo, jednako tako zatvoren zidinama. Nikakvo svjetlo nije prodiralo van; činilo se da na kuli nema prozora - barem ne iznad visine unutrašnjih zidina. Samo su dragulj visoko na vrhu kule bliještali u svjetlosti zvijezda.

Gusto ukrasno grmlje raslo je izvan nižih, vanjskih zidina. Cimmericianac je puzao uza zid i stao pokraj prepreke, odmjeravajući je pogledom. Bila je visoka, ali mogao je skočiti i uhvatiti se rukama za rub. Nakon toga ne bi bilo teško prebaciti se preko, i nije sumnjao da bi se mogao prebaciti na isti način i preko unutrašnjeg zida. Ali oklijevao je pri pomisli na nepoznate opasnosti za koje se pričalo da čekaju s druge strane. Ovi ljudi bili su mu čudni i zagonetni; nisu bili njegove vrste - čak nisu bili iste krvi kao zapadniji Brythunianci, Nemedianci, Kothi i Aquilo-nianci od kojih je čuo o ovim civiliziranim tajnama u prošlosti.

Narod Zamore postojao je još od davnina i sudeći po onome što je vidio, bio je zao.

Razmišljao je o Vari, velikom svećeniku, koji je slao čudna prokletstva sa svoje draguljima optočene kule, i koža mu se naježila kad se sjetio priče koju-mu je ispričao pijani paž s dvora - kako se Vara smijao u lice agresivnom princu, i držao u ruci visoko uzdignut blistavi zlokobni dragulj i kako su blistave zrake strašnog dragulja zaslijepile i okružile svojom svjetlošću princa koji je vrišteći pao i pretvorio se u spaljeni crni grumen, a zatim u pauka koji je suludo jurio po prostoriji dok ga Vara nije zdrobio nogom.

Vara nije često silazio iz svoje začarane kule, a kada je, onda je to bilo samo zato da bi na nekom od ljudi ili naroda isprobao jednu od svojih zlih čarolija. Kralj Zamore bojao ga se više nego smrti, i stalno je bio pijan jer je strah koji je osjećao bio prevelik da bi se s njim mogao nositi u trijeznom stanju. Vara je bio star - nekoliko stoljeća, ljudi su govorili, i napominjali su da će živjeti vječno zahvaljujući čaroliji dragulja koji posjeduje, koju su ljudi nazivali Slonove Srce; a iz istog razloga su i mjesto gdje se nalazi nazvali Slonova kula.

Cimmerianac, preplavljen mislima, brzo se povukao uz zid. Parkom je netko prolazio odmjerenim korakom.

Cimmerianac je čuo zvuk metala. Znači, ipak je netko čuvao ovaj vrt. Čekao je, siguran da će ga čuti kada bude prolazio sljedeći put; ali nad tajanstveni vrt nadvila se grobna tišina.

Na kraju je pobijedila radoznalost. Skočio je, uhvatio se za rub i jednom rukom prebacio na vrh zida. Ležao je na samom rubu i gledao u široki prostor između zidina. Nikakvo ukrasno grmlje nije raslo u njegovoj blizini, premda je pokraj unutrašnjeg zida ugledao nekoliko grmova koji su bili pažljivo oblikovani. Svjetlost zvijezda padala je na ravni travnjak, a čuo se i zvuk vode u fontani.

Cimmerianac se oprezno sagnuo kad je skočio sa zida i izvukao mač gledajući okolo. Osjećao je nemir divljine dok je stajao nezaštićen pod bljedom svjetlošću zvijezda, i malo se pomakao slijedeći zavojiti zid, hodajući u vlastitoj sjeni, sve dok nije došao u ravninu s grmljem koje je ugledao prije nekoliko trenutaka. Onda je brzo potrčao prema njemu, sasvim pognut, i gotovo pao preko nečega stoje ležalo zgužvano uz sam rub grm-lja.

Brzi pogled desno i lijevo uvjerio gaje da nema neprijatelja u blizini, barem koliko je mogao vidjeti, i sagnuo se kako bi mogao bolje pogledati o čemu se radi. Njegove prodorne oči, čak i pri slaboj svjetlosti, mogle su vidjeti snažno grañenog muškarca u srebrnom oklopu i kacigi s koje je visjela griva, koji je pripadao zamorianskoj kraljevskoj gardi. Oklop i mač ležali su pokraj njega, i trebao mu je samo trenutak kako bi shvatio da je čovjek bio zadavljen. Barbarin je uznemireno pogledao oko sebe. Bio je siguran daje ovaj čovjek bio stražar kojeg je čuo kad je prolazio pokraj mjesta na kojem se skrivao. Prošlo je samo nekoliko trenutaka, i u tako kratkom vremenu bezimene ruke izronile su iz mraka i čovjek je bio mrtav.

Naprežući oči u tami, ugledao je jedva primjetan pokret u grmlju pokraj zida. Kliznuo je prema tom mjestu, čvrsto držeći mač. Iako se kretao u potpunoj tišini, kao pantera u noći, čovjek kojem se prikradio ipak gaje čuo.

Cimmerianac je ugledao nejasan odraz ogromne mase koja stoji uz zid i osjetio olakšanje kad je shvatio da se radi o ljudskom biću; meñutim čovjek se brzo okrenuo, panično uzdahnuo i skočio prema njemu stisnutih ruku, ali je ubrzo uzmaknuo kada je oštrica Cimmerijančevog mača bljesnula pod svjetlošću zvijezda. Stajali su trenutak, napeto gledajući jedan u drugog, spremni na sve.

"Ti nisi vojnik", prošištao je stranac napokon. "Ti si lopov kao i ja."

14

"A tko si ti?" prošaptao je Cimmerianac sumnjičavo.

"Taurus iz Nemedije."

Cimmerianac je spustio mač.

"Čuo sam o tebi. Ljudi te zovu Princ lopova."

Začuo se prigušeni smijeh umjesto odgovora. Taurus je bio visok kao i Cimmerianac, i teži; imao je veliki trbuh i bio je debeo, ali svaki njegov pokret nagovještavao je rijetku dinamičnu privlačnost koja se odražavala u oštrim očima iz kojih je izbijala živost, čak i u blijedoj svjetlosti zvijezda. Bio je bos i nosio je svitak koji je izgledao kao tanki, čvrsti konopac, s uzlovimakoji su se nalazili na jednakoj udaljenosti jedan od drugog. "Tko si ti?" prošaptao je.

"Conan, Cimmerianac", odgovorio je ovaj. "Došao sam pronaći način kako da ukradem Varin dragulj, koji ljudi nazivaju Slonovo srce."

Conan je osjetio kako se čovjekov veliki trbuh trese od smijeha, ali bez prijezira.

"Tako mi Bela, boga svih lopova!" šištao je Taurus. "Mislio sam da sam samo ja imao hrabrosti pokušati takvu krađu. Ovi Zamorianci nazivaju se lopovima - ma hajde! Conane, sviña mi se tvoja hrabrost. Nikada nisam išao u pustolovinu u društvu, ali, tako mi Bela, ovo možemo pokušati izvesti zajedno ako se slažeš."

"Znači, i ti hoćeš dragulj?"

"Nego što drugo? Ja sam sve ovo isplanirao još prije nekoliko mjeseci; ali ti, prijatelju, mislim da si ti došao tjeran nagonom."

"Ti si ubio vojnika?"

"Naravno. Spustio sam se preko zida kad je bio na drugoj strani vrta. Sakrio sam se u grmlju, čuo me, ili je mislio daje čuo nešto. Kad je greškom došao do mene, nije bilo teško prikrasti mu se s leña i zgrabiti ga za vrat. Budala je odmah umrla. Bio je, kao i većina ljudi, poluslijep u mraku. Dobar lopov trebao bi imati oči kao mačka."

"Napravio si jednu pogrešku", rekao je Conan.

Taurusove oči bljesnule su srdžbom.

"Ja? Ja, pogrešku? Nemoguće!"

"Trebao si odvući tijelo u grmlje."

"Kaže šegrt majstoru. Neće mijenjati stražu sve do iza ponoći. Ako bi ga itko tražio sada i pronašao tijelo, istog trenutka bi odjurili Vari, urlajući bi mu prenijeli vijest, i dali nam vremena za bijeg. Ako ga ne bi pronašli, tražili bi ga po grmlju i uhvatili bi nas u zamku kao štakore."

"Imaš pravo", složio se Conan.

"Dakle. Slušaj me pažljivo. Gubimo vrijeme ovom prokletom raspravom. Nema stražara u unutrašnjem vrtu -

ljudske vrste, hoću reći, premda postoje stražari koji su još smrtonosniji. Njihovo prisustvo me brinulo dugo vremena, ali konačno sam otkrio način kako ih zaobići."

"Što je sa stražarima u donjim dijelovima kule?"

"Stari Vara boravi u gornjim odajama. Putem kojim ćemo mi ići, samo ćemo doći - i otići, nadam se. Nemoj me pitati kako. Sve sam isplanirao. Prikrast ćemo se kroz vrh kule i zadaviti starog Varu prije nego što baci nekakvo prokletstvo na nas. Barem ćemo pokušati;

mogućnost da budemo pretvoreni u pauka ili žabu krastaču u zamjenu za bogatstvo i moć cijelog svijeta, vrijedna je rizika."

"Ići ću daleko koliko bi svaki čovjek išao", rekao je Conan izuvajući sandale s nogu.

"Onda me slijedi." I uz brzi okret, Taurus se bacio u zrak, uhvatio za rub zida i popeo na njega. Njegova gipkost bila je začuñujuća obzirom na ogromno tijelo; gotovo je izgledalo kao da je odlebdio do vrha zida. Conan gaje slijedio, i ležeći na širokom rubu, zabrinuto su se dogovarali tihim glasom.

"Ne vidim nikakvo svjetlo", mrmljao je Conan. Donji dio kule izgledao je uglavnom kao i ono što se moglo vidjeti iz vanjskog vrta - savršen, svjetlucavi cilindar, bez primjetnih otvora.

"Prozori i vrata su pametno napravljeni", odgovorio je Taurus, "ali su zatvoreni. Vojnici udišu zrak koji dolazi odozgo."

Vrt je predstavljao nejasan prostor prepun sjena, u kojem su se gusto grmlje i nisko drveće široke krošnje tajanstveno micali pod svjetlošću zvijezda. Conanova zabrinuta duša osjećala je ozračje pritajene opasnosti koje se nadnosilo nad njima. Osjećao je goruće poglede nevidljivih očiju, i uhvatio slabi miris od kojeg mu se koža na vratu naježila kao kada se lovačkim psima naježi dlaka u trenutku u kojem osjete miris neprijatelja.

"Slijedi me," prošaputao je Taurus, "budi odmah iza mene, ako ti je stalo do života."

Izvukavši nešto stoje izgledalo kao bakrena cijev pričvršćena za pojas oko struka, Nemedianac je lagano skočio na grm s unutrašnje strane zida. Conan se nalazio odmah iza njega, isukanog mača, ali Taurus gaje odgurnuo, bliže zidu, i nije pokazao nikakvu namjeru da krene naprijed. Čitav njegov stav pokazivao je napeto iščekivanje, i njegov pogled, jednako kao i Conanov, bio je prikovan na gusto grmlje koje se nalazilo u sjeni udaljeno nekoliko 15

metara. Grmlje je podrhtavalo, premda je povjetarac stao. Onda su dva velika oka izronila kroz sjenu, a iza njih su bljesnule vatrene iskre u mraku.

"Lavovi!" progunñao je Conan.

"Točno. Preko dana ih drže u podzemnim špiljama ispod kule. Zbog toga nema stražara u ovom vrtu."

Conan je brzo brojao oči.

"Vidim ih pet; možda ih ima više u grmlju iza nas. Krenut će u napad -"

"Šuti!" prosiktao je Taurus, i pomaknuo se od zida, oprezno kao da hoda po rubu žileta, podižući tanku cijev.

Začulo se duboko rezanje iz sjene, i blistave oči krenule su naprijed. Conan je mogao osjetiti ogromne slinave čeljusti, kitnjaste repove kako udaraju

0 žuto-smeđe slabine. Napetost u zraku rasla je sve više - Cimmerianac je čvrsto stisnuo dršku mača, očekujući napad i neizbježan sudar s divovskim tijelima. Onda je Taurus postavio jedan kraj cijevi na usta i snažno puhnuo.

Dugačak mlaz žutog praha izletio je iz drugog kraja cijevi i odmah se raspršio u gusti zele-no-žuti oblak koji je pao preko grmlja, i zaslijepio ih.

Taurus se brzo vratio do zida. Conan je samo blijedo gledao

1 nije mogao shvatiti što se dogodilo. Gusti oblak prekrpio je grmlje, ali iz njega nije dolazio nikakav zvuk.

"Kakva je to magla?" nemirno je upitao Cimmerianac.

"Smrt!" prosiktao je Nemedianac. "Ako vjetar opet puhne i donese oblak prema nama, morat ćemo pobjeći preko zida. Ali neće - nema vjetra, i snaga mu pada. Pričekaj dok potpuno stane. Udahnuti ga, znači smrt."

Trenutno su samo žućkasti komadići sablasno lebdjeli u zraku; onda su nestali, i Taurus je gurnuo svog pratioca prema naprijed. Prikradali su se prema grmlju, i Conan je dahtao. Ispruženo u sjeni ležalo je pet velikih žuto-smeđih tijela, a vatra iz njihovih okrutnih očiju iščezla je zauvijek. Samo je slatkasti, teški miris ostao u zraku.

"Umrli su u potpunoj tišini!" promrmljao je Cimmerianac. "Tauruse, što je taj prah?"

"Napravljen je od crnog lopoča, čiji se cvjetovi njišu u izgubljenim prašumama Khitaja, gdje žive jedino svećenici Vuna žutih lubanja. Ovi cvjetovi ubijaju svakog tko ih pomiriši."

Conan je kleknuo pokraj velikih tijela, kako bi se uvjerio da su zaista mrtvi. Odmahnuo je glavom; barbarima sa sjevera su čarolije egzotičnih zemalja bile tajanstvene i užasavajuće.

"Zašto ne možeš na isti način ubiti i vojnike u kuli?" upitao je- "Zato što nemam više tog praha. To što sam ga se dočepao bio je pothvat

zbog kojeg sam postao najpoznatiji od svih lopova na svijetu. Ukrao sam ga iz karavane koja je išla prema Sty-giji, i dignuo sam ga iz zlatne vrećice na kojoj je ležala ogromna zmija i čuvala ga, i nije se probudila. Ali, u ime Bela! Zar ćemo cijelu noć provesti pričajući?"

Krenuli su kroz gusto grmlje do svjetlucavog podnožja kule, i tamo, kretnjom bez ijednog zvuka, Taurus je odmotao svoje uže sa zavezanim čvorovima, na čijem je jednom kraju bila pričvršćena željezna kuka. Conan je shvatio što namjerava i nije postavljao nikakva pitanja, kad je Nemedianac uhvatio uže na jednom kraju, nešto ispod kuke i počeo vitlati njime iznad glave. Conan je prislonio uho uza zid i slušao, ali ništa nije mogao čuti.

Vojnici koji su bili unutra nisu očekivali prisustvo uljeza, pogotovo od kojih nije dolazio zvuk glasniji od noćnog povjetarca što se lagano provlačilo kroz granje drveća. Ali čudan osjećaj nemira nadvio se nad barbarina; možda je to bio miris lavova koji je još lebdio u zraku.

Taurus je bacio uže vještim bešumnim pokretom svoje snažne ruke. Kuka je poletjela u zrak prema zidu na način koji je teško opisati, i nestala negdje iza draguljima optočenog ruba. Bilo je jasno da se čvrsto uhvatila za nešto, budući snažno trzanje nije davalo dojam da bi mogla popustiti pod težinom.

"Pogodak iz prvog pokušaja", mrmljao je Taurus. "Ja -" Conanov divlji instinkt natjerao gaje da se iznenada okrene; jer smrt koja se nadvila nad njih nije isпустиła nikakav zvuk. Brzim pogledom Cimmerianac je otkrio divovski žuto-smeđi oblik koji se uzdizao nad njima obasjan svjetlošću zvijezda, spreman na smrtonosni skok.

Nijedan civilizirani čovjek nije se mogao ni upola tako brzo pokrenuti kao što se pomaknuo barbarin. Njegov mač bljesnuo je čeličnim sjajem svakim djelićem očajničke hrabrosti i snažnih mišića, i čovjek i zvijer pali su zajedno na zemlju.

Psujući nesuvislo, bez daha, Taurus se nagnuo nad uskomešana tijela i ugledao svog pratioca gdje se bori rukama i nogama kako bi se izvukao ispod ogromne težine koja je beživotno ležala na njemu. Jedan pogled bio je dovoljan da se zabezeknuti Nemedianac uvjeri kako je lav bio mrtav, njegova nakrivljena glava bila je raspolovljena na dva dijela. Povukao je truplo, i uz njegovu pomoć Conan ga je odgurnuo u stranu i digao se, još uvijek čvrsto stišćući mač s kojeg je kapala krv.

"Jesi li povrijeđen, čovječe?" dahtao je Taurus, i dalje zbunjen zapanjujućom kratkotrajnošću te dođi-i-ubij epizode.

"Ne, tako mi Croma!" odgovorio je barbarin. "Ali nikada u životu nisam bio toliko blizu smrti a da bi pritom bila toliko pritajena. Zašto prokleta zvijer nije režala kao što bi trebala?"

16

"U ovom vrtu je sve čudno", rekao je Taurus. "Lavovi napadaju bez glasa - a4ako i druge smrti. Ali dobro -

nekakav zvuk ipak se čuo u tom pokolju, i vojnici su možda mogli čuti, ako nisu spavali ili bili pijani. Zvijer se nalazila u nekom drugom dijelu vrta i izbjegla je smrt od praha žutog cvijeta, no sada i tako ništa nije ostalo od nje. Moramo se popeti uz uže - Cimmerianca ne bi trebalo dva puta pitati može li."

"Ako bude moglo izdržati moju težinu", gunđao je Conan, čisteći mač o travu.

"Može izdržati trojicu kao što sam ja", odgovorio je Taurus. "Ispleteno je od pletenica mrtvih žena, koje sam uzeo s njihovih grobnica u ponoć, i umočio ih u ubojito vino od javanskog drveta, kako bi dobilo snagu. Ja ću ići prvi - a ti budi odmah iza mene.

Nemedianac je uhvatio uže i, stišćući ga koljenom, počeo se penjati; izgledao je kao mačka, skrivajući očitu nespretnost svoje ogromne pojave. Cimmerianac gaje slijedio. Uže se njihalo, ali penjači se nisu zadržavali; obojica su se već penjala uz daleko teže uspone. Draguljima optočeni rub blistao je visoko iznad njih, stršeći iz okomitog zida, tako daje uže visjelo možda pola metra udaljeno od bočnog zida kule - činjenica koja je sama po sebi velikim dijelom olakšavala penjanje.

Penjali su se sve više i više, u tišini, svjetla grada gubila su se u daljini, a svjetlost zvijezda iznad njih bljedila je sve jače i jače kako su se približavali blistavim draguljima. Sada je Taurus ispružio ruku, uhvatio se za sami rub, i prebacio preko njega. Conan je pričekao trenutak, naslonjen, očaran velikim draguljima čiji gaje sjaj zaslijepio

-

dijamanti, rubini, smaragdi, safiri, tirkizi, mjesečevo kamenje, gusto poredani jedan do drugog kao zvijezde na svjetlucavom srebru. Iz daljine njihovi različiti odsjaji bili su stopljeni u pulsirajuće bijelo

blještavilo; ali sada, gledani izbliza, bliještali su u milijun različitih boja, hipnotizirajući ga svojim blještavilom.

"Tu se nalazi ogromno bogatstvo, Tauruse", prošaputao je; ali Nemedianac je nestrpljivo odgovorio: "Idemo!"

Ako se dokopamo Srca, i ove, a i sve druge stvari bit će naše."

Conan se popeo preko blistavog ruba. Vrh kule bio je oko metar ispod mjesta optočenog draguljima. Bio je ravan, sastojao se od nekakve tamnoplave tvari, sa zlatom koje je uhvatilo svjetlost zvijezda, tako daje sve izgledalo kao veliki safir s mrljama zlatne prašine. Preko puta mjesta na kojem su ušli činilo se da postoji nekakva vrsta prostorije, napravljene na krovu. Bila je od istog srebrnastog materijala kao i zidovi kule, ukrašena znakovima optočenim manjim draguljima; jedina vrata bila su zlatna, s površinom izrezbarenom i prekrivenom draguljima koji su bliještali hladnim sjajem.

Conan je bacio pogled na pulsirajuće more svjetlosti koje se vidjelo, i pogledao Taurusa. Nemedianac je vukao svoje uže i namatao ga. Pokazao je Conanu za što se uže bilo uhvatilo - djelić vrha zabio se u veliki sjajni dragulj na unutrašnjoj strani ruba.

"Opet je sreća bila na našoj strani", promrmljao je. "Netko bi pomislio da bi se kamen pod našom težinom prepолоvio. Slijedi me; sada počinje prava pustolovina. Sad smo u zmijskom leglu, i ne znamo gdje zmija leži sakrivena."

Kao lavovi dok se prikradaju plijenu, puzali su preko tamnog poda koji je svjetlucao i došli pred blistava zlatna vrata. Taurus ih je spretno i okretno isprobavao. Otvorila su se bez otpora, i njih dvojica su oprezno gledala u prostoriju. Gledajući preko Nemediančevog ramena Conan je prešao pogledom preko svjetlucave prostorije čiji su zidovi, strop i pod bili optočeni velikim, bijelim draguljima koji su toliko bliještali daje izgledalo kao da su jedini izvor svjetlosti. Činilo se da u njoj nema tragova života.

"Prije nego što odemo", prosiktao je Taurus, "idi na rub i pogledaj uokolo; ako vidiš vojnike u vrtu, ili bilo što sumnjivo, vrati se i javi mi. Ja ću te čekati unutra."

Conanu se to nije dopalo, i sjena sumnje dotakla je njegovu ratničku dušu, ali napravio je što je Taurus zatražio.

Kad je krenuo, Nemedianac se uvukao u prostoriju i zatvorio vrata iza sebe. Conan je puzao po rubu, vraćajući se do mjesta odakle je krenuo bez da je vidio išta sumnjivo. Okrenuo se prema vratima - iz sobe se iznenada začulo krkljanje.

Cimmerianac se bacio naprijed, naježio se - blistava vrata su se otvorila, i na njima je stajao Taurus okružen hladnim blještavilom iza sebe. Klimao se otvorenih usta, ali samo je suho krkljanje provalilo iz njegovog grla.

Hvatajući se za zlatna vrata, posrnuo je i izašao na krov, a zatim pao na glavu, i dalje stišćući vrat. Vrata su se počela zatvarati za njim.

Conan, pognut kao pantera u lovu, nije mogao u kratkom trenutku u kojem su vrata bila još otvorena vidjeti ništa u prostoriji iza Nemedianca koji se gušio. Učinilo mu se, osim ako nije bila varka svjetlosti, da je neka sjena naglo preletjela preko blistavog poda. Ništa nije došlo za Taurusom, i Conan se nagnuo nad čovjeka.

Nemedianac je buljio širom otvorenih, staklenih očiju, u kojima se na neki način ogledala užasna smetenost.

Ruke su mu stiskale vrat, usne podrhtavale; tada se iznenada ukočio, i zapanjeni Cimmerianac je znao daje mrtav.

Osjećao je da Taurus nije znao kakva smrt gaje pogodila. Conan je zbunjeno gledao u zlatna vrata kripe. U toj 17

praznoj prostoriji, sa svojim blistavim zidovima optočenim draguljima, smrt je pronašla Princa lopova jednako brzo i tajanstveno kao stoje on poslao smrt lavovima u vrtu.

Cimmerianac je hrabro prešao rukama preko čovjekovog napola golog tijela ne bi li pronašao ranu. Ali jedini znak koji bi upozoravao na ranjavanje nalazio se između njegovih ramena, gotovo na samom vratu - tri male ranice koje su izgledale kao da su se tri zuba zabola duboko u meso. Rubovi ovih ranica bili su crni, i osjećao se slabi miris truleži. Otrovnice strelice? razmišljao je Conan - ali u tom slučaju strelice bi i dalje bile u tijelu.

Oprezno se približio zlatnim vratima, gurnuo ih i pogledao unutra. Prostorija je i dalje bila prazna, okupana hladnom, pulsirajućom svjetlošću bezbrojnih dragulja. Na samoj sredini stropa jedvaje primijetio zanimljiv crtež

- crnu osmerokutnu šaru, u čijem su središtu četiri ogromna dragulja bliještala crvenim plamenom, potpuno različitim od bijelog sjaja kojim su bliještali drugi dragulji. Na drugoj strani prostorije nalazila su se druga vrata, ista kao i ona na kojima je stajao, ali nisu bila izrezbarena. Da li je smrt došla kroz ta vrata? I kad je pogodila svoju žrtvu, da li se vratila istim putem?

Zatvarajući vrata iza sebe, Cimmerianac je ušao u prostoriju. Njegove bose noge nisu stvarale nikakav zvuk na kristalnom podu. U prostoriji nije bilo stolica ili stolova, samo četiri svilena kauča, opšivena zlatom i od tkanine čudnog uzorka, sa zmijama, i nekoliko škrinja od mahagonija okovanih srebrnim okovima. Neke su bile zapečaćene ogromnim zlatnim lokotima; druge su ležale otvorene, izrezbareni poklopci stajali su dignuti otkrivajući hrpe nemarno razbacanih dragulja koje su u punom sjaju ležale pred zapanjenim Cimmeriančevim očima. Conan je tiho psovao; te noći već je bacio pogled na bogatstvo veće od svega stoje sanjao da uopće postoji na cijelom svijetu, i hvatala ga je vrtoglavica od same pomisli na to koliko bi vrijedio dragulj koji je tražio.

Sada se nalazio u sredini prostorije, sagnuo se i krenuo naprijed, spreman za napad s isukanim mačem, meñutim smrt gaje napala bez ijednog jedinog zvuka. Leteća sjena koja je skliznula preko blistavog poda bila mu je jedino upozorenje, i instinktivni skok kojim se izmaknuo u stranu spasio mu je život. Samo na trenutak ugledao je užas u obliku crnog dlakavog stvorenja koje je projurilo pokraj njega bacajući pjenu kroz otrovne zube, i to što gaje poprskalo po golim ramenima peklo je kao kapi tekuće vatre iz pakla. Skočio je unatrag, visoko dignutog mača, i ugledao kako užasno stvorenje napada pod, okreće se, i naglo kreće prema njemu zapanjujućom brzinom -

divovski crni pauk, kakvog čovjek vidi samo u noćnim morama.

Bio je velik kao svinja, i njegovih osam debelih dlakavih nogu nosilo je ljudoždersko tijelo preko prostorije dugačkim koracima; četvero blistavih očiju iz kojih je izbijalo zlo odavale su groznu inteligenciju, a iz čeljusti mu je kapao otrov koji je Conan već osjetio na ramenu što je gorjelo od samo nekoliko kapi koje su ga poprskale kada gaje stvor napao prvi put. Bio je nabijen smrću. To je bio tajanstveni ubojica koji se spustio sa svog mjesta na sredini stropa niz paukovu

mrežu, ravno na vrat Nemedianca. Budale kakve su bili, nisu očekivali da bi i gornje prostorije mogle biti čuvane kao i donje!

Ove misli na kratko su projurile strelovitom brzinom kroz Conanov mozak dok mu se pauk približavao velikom brzinom. Skočio je visoko u zrak, pauk je prošao ispod njega, okrenuo se, i opet krenuo u napad. Ovaj put izbjegao gaje skokom u stranu i povukao se unatrag kao mačka. Mačem je udario jednu od dlakavih nogu, ali i ovaj put jedva je izbjegao napad kada se užasno stvorenje okrenulo prema njemu, škljocajući demonskim otrovnim zubima. Ali stvorenje nije nastavilo potjeru; okrenulo se, naglim pokretom jurnulo preko kristalnog poda i popelo se uz zid na strop, gdje je pognuto stajalo nekoliko trenutaka, buljeći u njega demonskim crvenim očima. I onda, bez upozorenja, bacio se kroz zrak, niz nekakvu nit od tanke sivkaste mase.

Conan se povukao korak unatrag i izbjegao sudar s tijelom što se približavalo strelovitom brzinom - onda se mahnito sagnuo, upravo na vrijeme da izbjegne omču leteće paukove mreže. Bilo mu je jasno što čudovište namjerava, i skočio je prema vratima, ali ono je bilo brže, i ljepljiva nit bačena preko vrata napravila je od njega zatvorenika. Nije se usuđivao prerezati je mačem; znao je da bi se ta tvar zalijepila za oštricu; i prije nego što bi uspio osloboditi mač od te niti, zloduh bi već bio na njemu i bacao bi mu otrov kroz vene.

Onda je počela očajnička igra, dosjetljivost i brzina čovjeka uhvatila se u koštac s demonskom snagom i brzinom divovskog pauka. Više nije jurio preko cijele prostorije izravno napadajući, ili se bacao cijelim tijelom na njega.

Trčao je preko stropa i zidova, tražeći način na koji će ga uhvatiti u zamku dugačkim omčama od ljepljivih sivih niti, koje je bacao zapanjujućom točnošću. Ove niti bile su debele kao uže, i Conan je znao da onog trenutka kada se omotaju oko njega, njegova snaga neće biti dovoljna da ih se oslobodi prije nego ga čudovište uhvati.

Taj jezivi ples odvijao se preko cijele sobe, u potpunoj tišini osim što se čulo teško disanje čovjeka, prigušeni koraci golih stopala na blistavom podu, i škljocanje koje je dolazilo iz usta čudovišta. Sive niti ležali su po podu na hrpama; na zidovima; prekrivale su škrinje s draguljima i svilene kauče, i visjele kao tamni lanci obješeni sa stropa optočenog dragim kamenjem. Conanovo izvježbano oko i

brzi i snažni mišići omogućili su mu da ostane još uvijek netaknut, premda su ljepljive omče prolazile toliko blizu da su ga ogreble po goloj koži. Znao je da ih neće izbjeći svaki put; ne samo daje morao paziti na niti koje su dolazile sa stropa, već je morao paziti na pod, da 18

ne stane u hrpe koje su tamo ležale. Prije ili kasnije ljepljiva omča omotat će se oko njega, kao zmija, i onda, zarobljen kao u čahuri, ovisio bi o milosti čudovišta.

Pauk je jurio preko poda, sivo uže vijorilo se u zraku iza njega. Conan je skočio visoko u zrak, preko počivaljke -

ali je demon brzim okretom potrčao uz zid, a ljepljivo uže odskočilo je s poda kao daje živo i omotalo se oko Cimmeriančevog zgloba. Dočekao se na ruke, mahnito trzajući i vukući paukovu mrežu koja gaje čvrsto držala poput zmije koja drži plijen u smrtnom zagrljaju. Dlakavi vrug jurio je niz zid kako bi dokrajčio svoj ulov.

Doveden do ludila, Conan je zgrabio škrinju s draguljima i bacio je svom snagom. Pogodio gaje ravno u sredinu crnih nogu, i odbacio u zid uz prigušenu lomljivu. Krv i zelenkasta sluz pokapale su pod, i razmrskano tijelo palo je zajedno s potrganom škrinjom za dragulje. Crno tijelo ležalo je usred rasute gomile dragog kamenja; dlakave noge bespomoćno su se trzale; umiruće oči bliještale su crvenim odsjajem među svjetlucavim dragim kamenjem.

Conan je sijevao očima, ali nikakav drugi užas nije izronio iz mraka, i počeo se oslobađati paukove mreže. Tvar je čvrsto prionula uz njegove zglobove i ruke, ali na kraju je ipak bio slobodan, i uzevši mač u ruke, uputio se prema unutrašnjim vratima. Kakva strašna stvar se skrivala iza tih vrata, nije znao. Cimmeriančeva krv se uzburkala, ali kad je već došao tako daleko i svladao tolike opasnosti, odlučio je ići do kraja te pustolovine, bez obzira na ishod. I osjećao je da se dragulj koji traži ne nalazi među ovim mnoštvom koje je ležalo nemarno rasuto po blista-jućoj prostoriji.

Skidajući ljepljive niti koje su prekrivale unutrašnja vrata, otkrio je da i ta, kao i druga, nisu bila zaključana. Pitao se da li vojnici koji su se nalazili dolje znaju za njegovo prisustvo. Nalazio se visoko iznad njih, i ako je bilo za vjerovati pričama, bili su navikli na čudne zvukove u kuli - opake zvukove, i krikove u agoniji i užas.

Mislio je o Vari, i sve u svemu nije se osjećao ugodno kada je otvorio zlatna vrata. Ali vidio je samo stepenice srebrnih gaziš-ta, nejasno osvjetljene blijedim svjetlom čiji izvor nije mogao otkriti. Tiho se spustio čvrsto stišćući dršku mača. Nije čuo nikakav zvuk i došao je do vrata od slonovače, uokvirene hematitom. Osluškiavao je, ali nije ništa čuo, samo su se tanki pramenovi dima lijeno izvijali ispod vrata, noseći zanimljiv egzotičan miris nepoznat Cimmeriancu. Ispod njega srebrne stepenice spuštale su se još niže da bi nestale u mraku, a iznad tog sjenovitog izvora nikakav se zvuk nije mogao čuti; imao je jezivi osjećaj da je sam, u kuli u kojoj obitavaju samo duhovi i fantomi.

Oprezno je gurnuo vrata od slonovače, i tiho kliznuo unutra. Na blistavom pragu Conan se zabljuje kao vuk u stranom okruženju, spreman boriti se ili pobjeći u sekundi. Gledao je u veliku odaju sa zlatnim stropom u obliku kupole; zidovi su bili od zelenog zida, pod od slonovače, djelomično prekriven debelim tepisima. Dim i egzotičan miris tamjana lebdjeli su u zraku dolazeći iz posude koja je stajala na zlatnom tronošcu, a iza tronošca je stajao idol na nečemu što je izgledalo kao mramorni odar. Conan je gledao prestravljeno; lik je imao ljudsko tijelo, golo i zeleno, ali glava je bila nešto što se može vidjeti samo u noćnim morama i ludilu. Prevelika za ljudsko tijelo, nije imala nikakvih obilježja ljudskosti. Conan je zurio u ogromne neobične uši, naboranu surlu, kojoj su se sa svake strane nalazile bijele kljove čiji vrhovi su bili okovani okruglim zlatnim kuglama. Oči su bile zatvorene, kao u snu.

To je znači bio razlog za ime, Slonova kula, budući je glava tog bića bila toliko nalik čudovištu koje je opisao shemitski lutalica. Ovo je bio Varin bog; gdje je onda trebao biti dragulj, nego skriven u idolu, kada se kamen već nazivao Slonovim srcem?

Kada je Conan koraknuo naprijed, očiju prikovanih za nepomični idol, ovaj je iznenada otvorio oči!

Cimmerianac se ukočio u pola koraka. Biće nije bilo prikaza - bilo je živo, i barbarin je bio uhvaćen u njegovoj sobi!

Razlog zbog kojeg nije u istom trenutku eksplodirao ubilačkim ludilom ležao je u činjenici da gaje užas, koji je osjetio, paralizirao u sekundi. Civilizirani čovjek u njegovoj situaciji potražio bi sumnjiv izlaz u zaključku daje lud; Cimmeriancu nije padalo na pamet da

sumnja u vlastiti razum. Znao je da se nalazi licem u lice s demonom Starog Svijeta, i shvaćanje te činjenice oduzelo mu je sva osjetila osim vida.

Užas koji je sjedio ispred njega se podigao i onjušio okolo, oči boje topaza zurile su praznog pogleda, i Conan je znao da je čudovište slijepo. S tom misli došlo je i do opuštanja napetih živaca, i počeo se tiho povlačiti prema vratima. Ali stvorenje je čulo. Osjetljiva surla krenula je prema njemu, i Conan se opet ukipio na mjestu kada mu se obratilo, čudnim zamuckujućim glasom u kojem se nije nazirala promjena u intonaciji ili visini. Cimmerianac je znao da te čeljusti nikada nisu bile namijenjene ljudskom govoru.

"Tko je tu? Zar si me opet došao mučiti, Vara? Hoće li tome ikad doći kraj? Oh, Yag-kosha, zar nema kraja agoniji?"

Suze su se skotrljale iz beživotnih očiju, i Conan je bespomoćno gledao u udove koji su ležali na mramornom postolju. I znao je da čudovište ne bi ustalo i napalo ga. Poznavao je tragove biča i ožiljke od vatre, i koliko god 19

je bio tvrdokoran, stajao je bez daha pred uništenim ekstremitetima za koje mu je razum govorio da su nekada bili pristali udovi kao i njegovi vlastiti. I najednom, nestali su sav strah i svako gañenje koje je zamijenilo ogromno sažaljenje. Stoje ovo čudovište bilo, Conan nije mogao znati, ali dokazi njegove patnje bili su toliko bolni i stravični da je Cimmerianca obuzela čudna tuga, ni sam ne znajući zašto. Samo je osjećao da gleda u sveobuhvatnu tragediju, i sav se nekako stisnuo od srama, kao da se krivnja čitave ljudske rase nadvila nad njega.

"Ja nisam Vara", rekao je. "Ja sam samo kradljivac. Neću te povrijediti."

"Priñi bliže da te mogu dotaknuti", kolebalo se stvorenje, i Conan se bez straha približio, dok mu je mač zaboravljen visio u ruci. Nježno čudovište se približilo i prešlo preko njegovog lica i ramena, kao slijepac, a dodir mu je bio lagan poput ruke žene.

"Ti nisi jedan iz redova Varinih demona", prošaptalo je stvorenje. "Čista, borbena ogorčenost pustare te obilježila. Znam tvoju rasu od predaka, koje sam poznavao pod drugim imenom prije puno, puno vremena kada je drugi svijet uzdizao svoje draguljima optočene mačeve prema zvijezdama. Na tvojim rukama nalazi se krv."

"Pauk u odaji iznad nas i lav u vrtu", mrmljao je Conan.

"Ove noći si ubio i jednog čovjeka", odgovorio je. "A smrt je i u odaji iznad. Osjećam, znam."

"Da", mrmljao je Conan. "Princ svih lopova leži mrtav od otrovnog uboda."

"Tako - i tako!" čudni nehumani glas podigao se u vrstu slabašnog pjevanja. "Ubojstvo u gostionici i ubojstvo na krovu -znam; osjećam. A treće će biti čarolija o kojoj Vara čak niti ne sanja - čarolija oslobađanja, zeleni bogovi Vaga!"

Opet su potekle suze kad je izmučeno tijelo počelo klecati u grču različitih osjećaja. Conan gaje zbunjeno gledao.

Onda se grč smirio; nježne, beživotne oči okrenule su se prema Cimmeriancu, i čudovište gaje pozvalo.

"Čovječe, poslušaj me", reklo je čudnovato stvorenje. "Ja sam nakaza i čudovište u tvojim očima, zar ne? Ne, nemoj mi odgovoriti, znam. Ali i ti bi meni izgledao čudno kad bih te mogao vidjeti. Postoji puno svjetova osim ove zemlje, i život uzima različite oblike. Nisam ni bog ni demon, već meso i krv upravo kao i ti, mada se djelomično razlikujemo, i oblikujemo u drukčijem kalupu.

Jako sam star, čovječe iz pustare; prije puno, puno vremena sam došao na ovu planetu s drugima iz mog svijeta, sa zelene planete Vag, koja oduvijek kruži na vanjskom rubu ovog svemira. Prošli smo kroz svemir na moćnim krilima koja su nas donijela kroz prostor brže od svjetlosti, zato što smo ratovali s kraljevima Vaga i bili poraženi i prognani. Ali nismo se više mogli vratiti, jer su naša krila na Zemlji otpala. Ovdje smo pronašli dom daleko od zemaljskog života. Borili smo se protiv čudnih i grozних oblika života koji su tada postojali, i postali strah i trepet i više nas nitko nije dirao u izgubljenim prašumama Istoka gdje je bio naš dom.

Vidjeli smo čovjeka kako se razvija od majmuna i gradi blistave gradove Valusiju, Kameliju, Commoriju, i njihove sestre. Vidjeli smo ih kako posrću prije nego napadnu Atlantiđane i Pikte i Lemuriance. Vidjeli smo ocean kako se diže i proždire Atlan-tidu i Lemuriju, i otoke Pikta, i blistave gradove civilizacije. Vidjeli smo one koji su preživjeli iz Piktdoma a Atlantidaje sagradila svoje carstvo kamenog doba i propala, zarobljena u krvave ratove. Vidjeli smo Pikte kako tonu u pakao divljaštva, a Atlan-tiđani se vraćaju na nivo majmuna.

Vidjeli smo nove divljake kako se kreću prema jugu u osvajačkim pohodima s arktičkog kruga kako bi izgradili novu civilizaciju, s novim kraljevstvima koja se zovu Nemedi, i Ivoth i Aquilonia, i njihovim sestrama. Vidjeli smo tvoje ljude kako se uzdižu pod novim imenom iz prašuma gdje su živjeli majmuni koji su nekada bili Atlantičani.

Vidjeli smo potomke Lemurianaca, koji su preživjeli kataklizmu, ponovo se uzdigli kroz divljaštvo i kretali se prema zapadu, kao Hvrkani. I vidjeli smo ovu rasu demona, preživjele pripadnike stare civilizacije koja je postojala prije nego što je potonula Atlantida, koja je još jednom došla do moći i kulture - ukleto kraljevstvo Zamore.

Sve ovo smo vidjeli, ne dodajući i ne oduzimajući nepromjenjivi kozmički zakon, i jedan po jedan smo umirali; budući da mi s Vaga nismo besmrtni, premda je naš život isti kao i život planeta i konstelacija. Na kraju sam ostao samo ja, sanjareći o starim vremenima među ruševnim zidovima izgubljene prašume Khitai, obožavan kao božanstvo drevne rase žute boje kože. Onda je došao Vara, prepun mračnih znanja koje je naučio kroz vrijeme barbarizma, iz vremena prije nego što je potonula Atlantida.

Najprije mi je sjedio do nogu i učio mudrost. Ali nije bio zadovoljan onim što sam ga naučio, jer je to bila bijela magija, a on je želio naučiti zlo, kako bi porobio kraljeve i zadovoljio svoje demonske ambicije. Ja ga ne bih podučio nijednoj od tajni crne magije koju sam znao, a koje sam, iako nisam želio, naučio kroz tisućljeća.

Ali njegova mudrost bila je dublja no što sam pretpostavljao; prijevarom me namamio u sumorne grobnice mračne Sty-gije, i prisilio me da mu odam tajnu koju nisam imao namjeru otkriti; upotrijebio moju vlastitu moć protiv mene i pretvorio me u slugu. Oh, bogovi Vaga, svaki moj zalogaj postao je gorak od tog trenutka!

20

Doveo me iz izgubljenih prašuma Khitaija gdje su sivi majmuni plesali uz zvukove frule žutih svećenika, a voće i vino stajalo na gomilama koje su prinostili na moj oltar. Više nisam bio bog dobroćudnih stanovnika prašume -

bio sam sluga vragu u ljudskom obliku."

Iz slijepih očiju opet su potekle suze.

"Zatvorio me u ovu kulu, koju sam po njegovoj zapovijedi sagradio za njega za jednu jedinu noć. Vatrom i lancima me držao u pokornosti i čudnim nezemaljskim mučenjima koja ti ne bi mogao razumjeti. U agoniji bih već odavno oduzeo život sam sebi, da sam mogao. Ali on me držao na životu - osakaćenog, slijepog, i slomljenog - kako bih izvršavao prljave zapovijedi umjesto njega. I tristo godina sam to radio, s ovog mramornog postolja, blateći svoju dušu kozmičkim grijehom, i blateći mudrost zločinima, zato što nisam imao drugi izbor. Pa ipak, još mi nije oduzeo sve moje drevne tajne, i moj posljednji poklon biti će čarolija Krvi i Dragulja.

Jer osjećam da se vrijeme bliži kraju. Ti si ruka Vjere. Pre-klinjem te, uzmi dragulj koji ćeš pronaći na onom oltaru."

Conan se okrenuo prema oltaru od zlata i slonovače, i podigao veliki okrugli dragulj, čist kao grimizni kristal; i znao je da je to bilo Slonovo srce.

"Sada za veličanstvenu magiju, moćnu magiju, takvu kakvu Zemlja još nije vidjela, i neće vidjeti još jednom, kroz milijune i milijune tisućljeća. Mojom krvlju što predstavlja život, usrdno molim, krvlju rođenoj na zelenim grudima Vaga, uspavanoj postojanosti u ogromnom, plavom prostranstvu Svemira.

Uzmi svoj mač, čovječe, i izvadi mi srce; onda ga stisni tako da krv poteče preko crvenog kamena. Spusti se niz ove stepenice i uñi u odaju od ebanovine gdje Vara sjedi u lotosovom snu zla. Izgovori njegovo ime i probudit će se. Položi kamen ispred njega, i reci: 'Vag-kosha daje ti posljednji poklon i posljednju čaroliju.' Onda se brzo makni iz kule; ne boj se, tvoj put će biti čist. Život Čovjeka nije život Vaga, niti je ljudska smrt ista kao smrt Vaga. Oslobodi me ovog slomljenog kaveza, slijepog tijela, i onda ću još jednom postati Vogah od Vaga, na vrhuncu i blistav, s krilima koja će poletjeti, s nogama koja će plesati, i očima koje će vidjeti, i rukama kojima će se moći vinuti."

Conan se nesigurno približio, i Vag-kosha, ili Vogah, kao da osjeća njegovu nesigurnost, pokazao mu je kuda zabosti mač. Conan je stisnuo zube i duboko zarinuo mač. Krv je potekla preko oštrice i njegovih ruku, i čudovište se počelo grčevito tresti, a onda se smirilo i srušilo. Siguran da je život istekao, barem u obliku u kojem gaje on poimao, Conan se bacio na jezivi zadatak i brzo izvadio nešto za što

je mislio daje srce čudnovatog bića, premda se razlikovalo od ijednog kojeg je u svom životu imao prilike vidjeti. Držeći srce koje je još uvijek kucalo nad blistavim draguljem, stisnuo gaje objema rukama, i krv je potekla preko kamena. Na njegovo iznenađenje, nije curila preko kamena, već ju je dragulj upio, kao što spužva upije vodu.

Hrabro držeći dragulj, izašao je iz fantastične odaje i popeo se uz srebrne stepenice. Nije gledao iza sebe; instinktivno je osjetio da se nekakav oblik preobrazbe događa u tijelu koje je ostalo na mramornom postolju, i osjećao je da tom prizoru nije potrebno prisustvo čovjeka.

Zatvorio je vrata od slonovače iza sebe i bez oklijevanja došao do srebrnih stepenica. Nije mu padalo na pamet da zanemari upute koje su mu bile dane. Zaustavio se na vratima od ebanovine, na sredini kojih je stajala iscerena srebrna lubanja i otvorio ih. Pogledao je u odaju od ebanovine i crnog jantara i ugledao, na crnom svilenom ležaju, visoki, pognuti slabašni lik. Vara, svećenik i čarobnjak, nalazio se ispred njega, širom otvorenih očiju okružen dimom žutog lotosa, kako gleda u daljinu, kao daje usredotočen na ponore i mrak provalija izvan ljudskog shvaćanja.

"Vara!" rekao je Conan, kao sudac kada izgovara kaznu. "Probudi se!"

Oči su se odmah razbistrile i postale hladne i okrutne kao u lešinara. Visoki, u svilenu haljinu odjeven lik se izravnao i suhonjavo lice počelo se nadnositi nad Cimmerianca. "Psu!" Siktao je kao kobra. "Što radiš ovdje?"

Conan je položio dragulj na veliki stol od ebanovine. "Onaj koji je poslao ovaj dragulj naložio mi je da kažem:

'Vag-kosha daje ti posljednji poklon i posljednju čaroliju.'"

Vara je odskočio, tamno lice postalo je sivo poput pepela. Dragulj više nije bio kristalno čist; njegova mračna dubina pulsirala je i tajanstveni mutni tonovi raznih boja prešli su preko njegove glatke površine. Kao hipnotiziran, Vara se nagnuo nad stol i zgrabio dragulj u ruke, zureći u njegovu zamagljenu dubinu, kao daje magnet koji vuče jezovitu dušu iz njegovog tijela. Dok gaje promatrao, Conan je pomislio da ga oči varaju. Jer kada se Vara digao sa ležaja, činilo se daje strahovito visok, premda se sada činilo da bi mu Varina glava

jedva došla do ramena. Trepnuo je očima, zbunjen, i po prvi put te noći počeo sumnjati u zdrav razum. Onda je u šoku shvatio da se svećenik postupno smanjio - smanjivao se pred njegovim očima.

21

Gledao je s podijeljenim osjećajima, kao što bi čovjek promatrao nekakvu igru; uronjen u privid nadmoćne nestvarnosti, Cimmerianac više nije bio siguran u vlastiti identitet; samo je znao da gleda ravno u vidljive dokaze ogromnih vanjskih snaga, koje su nadilazile njegovo shvaćanje.

U ovom trenutku Vara nije bio veći od djeteta; puzao je po stolu, i dalje grčevito držeći dragulj. A tada je čarobnjak najednom shvatio sudbinu koja ga čeka, i skočio je, puštajući dragulj. Ali i dalje se smanjivao, i Conan je gledao sićušan, pigmejski lik kako suludo juri po površini stola od ebanovine, mlatara tankim rukama i vrišti slabašnim glasom koji je ličio na zujanje kukca.

Sada se toliko smanjio da je veliki dragulj izgledao kao brežuljak iznad njega, i Conan je vidio kako pokriva oči rukama, kao da se želi zaštititi od blještavila koje je isijavao, teturajući poput luñaka. Conan je osjetio da nekakva nevidljiva magnetna sila vuče Varu prema dragulju. Tri puta je oprčao oko dragulja, tri puta se borio protiv te sile i bježao prema rubu stola; onda je vrisnuo, glasom koji je slabašno odzvanjao u ušima promatrača, ispružio ruke i potrčao ravno u blještavilo.

Kad se primakao bliže, Conan je vidio kako se Vara pokušava popeti uz glatku, oblu površinu, bezuspješno, kao da se čovjek penje uz staklenu planinu. Sada je svećenik stajao na površini, ruke su mu se tresle, zazivajući strašna imena koja samo bogovi znaju. Najednom je potonuo u samo središte dragulja, kao u more, i Conan je vidio magličaste valove kako se sklapaju iznad njegove glave. Ugledao gaje u grimiznom srcu dragulja, još jednom kristalno čistog, i Conanu je cijeli taj prizor izgledao kao daleki san. A u srce je došao zeleni blistavi lik s krilima, s tijelom čovjeka i glavom slona - više nije bio obogaljen i nije bio slijep. Vara je digao ruke i bacio se poput luñaka, shvatio je da slijedi osveta. I onda, kao eksplozija mjehurića, veliki dragulj je nestao u prekrasnom bljesku duginih boja, i površina velikog stola ležala je prazna i napuštena - prazna, Conan je jednostavno znao, kao i mramorni ležaj u odaji iznad njega, gdje je

tijelo tog čudnog svemirskog bića koje se zvalo Vag-kosha ili Vogah ležalo.

Cimmerianac se okrenuo i istrčao iz prostorije niz srebrne stepenice. Bio je toliko zaprepašten da mu uopće nije padalo na pamet da pobjegne putem kojim je došao. Trčao je niz vijugave, srebrne stepenice i došao u veću prostoriju u podnožju blistavih stepenica. Tu je stao na trenutak; došao je u sobu u kojoj su se nalazili vojnici.

Vidio je odblijesak njihovih srebrnih oklopa i mačeva čije su drške bile optočene draguljima. Sjedili su ukočeno na klupi za stolom gdje su prije toga jeli, perjanice su živo vijorile na kacigama, između bačenih kocki za kockanje i nakrivljenih pehara na podu od lapis-lazulija koji je bio prepun mrlja od vina. I znao je da su mrtvi.

Obećanje je bilo ispunjeno, riječ je bila održana; da li čarolijom ili magijom zalazeće sjene velikih zelenih krila koja je prekinula lumpanje, Conan nije mogao znati, ali njegov put je bio čist. Srebrna vrata stajala su otvorena, uokvirena u bjelinu svitanja.

Cimmerianac je došao u zeleni vrt uznemiren samo laganim povjetarcem i, kada gaje vjetar koji dolazi sa svitanjem zapuh-nuo svježim mirisom raskošnog zelenila, krenuo je kao čovjek koji se budi iz sna. Nesigurno se okrenuo, kako bi pogledao u mrtvačku kulu iz koje je upravo izašao. Da li je bio opčaran ili oduševljen? Da li je sanjao sve to stoje prošao? Dok je tako stajao i promatrao, vidio je kako se blistava kula njiše u grimiznoj zori, njezin draguljima optočeni vrh blista u izlazećoj svjetlosti, i ruši se u svjetlucave krhotine.

Dvorana smrti

Robert E. Howardund & L. Sprague de Camp

Kako je sve više postajao zasićen Gradom Lopova (i Grad Lopova njime) Conan je odlutao prema zapadu u glavni grad Zamore, Grješni Shadizar. Tu se nadao da će plijen biti bogatiji. Neko vrijeme je bio daleko uspješniji u krañi nego što je bio u Arenjunu -

premda su ga žene Shadi-zara vrlo brzo oslobodile svega što bi imao uvodeći ga zauzvrat u umijeće ljubavi. Priče o bogatstvu odvele su ga u obližnje ruševine drevne Larshe, samo nekoliko trenutaka prije skupine vojnika koji su bili poslani sa zadatkom da ga uhite.

Prijevoj je bio u mraku, premda je zalazeće sunce ostavilo tragove narančastog i žutog i zelenog duž zapadnog horizonta. Unatoč ovom raznobojnom tragu, oštro oko još uvijek je moglo razaznati, u tamnim obrisima, kupole i vrhove tornjeva Grješnog Shadizara, grada tamnokosih žena i kula koje su okruživale tajne paukova što su ih nastanjivali - glavni grad Zamore.

Kako je sumrak blijedio, prvih nekoliko zvijezda pojavilo se na nebu. Kao da odgovaraju na dogovoreni signal, nekoliko svjetala upalilo se na udaljenim kupolama i tornjevima. Dok se svjetlost zvijezda blijedo i slabo nazirala na nebu, prozori Shadizara izgledali su kao prigušeni jantar, koji je nagovještavao gadna djela.

Prijevoj je bio poprilično tih osim što se čulo cvrčanje noćnih kukaca. U ovom trenutku, tišinu je razbijao zvuk ljudi koji su se kretali. Uz prijevoj je dolazila skupina zamorijskih vojnika - pet vojnika u jednostavnim metalnim kapama i kožnim kaputićima, ukrašeni brončanim gumbima, predvoñeni časnikom u sjajnom 22

brončanom prsnom oklopu i kacigi s visokom perjanicom napravljenom od dlake iz konjskog repa. Njihovi brončani štitnici za potkoljenice šibali su kroz visoku, bujnu travu koja je prekrivala cijeli prijevoj. Sedla su škripala a oružje zvonilo. Trojica su nosila lukove a druga dvojica koplja; kratki mačevi visjeli su im sa strane, a korice se kopčale na leñima. Časnik je bio naoružan dugačkim mačem i bodežom.

Jedan od vojnika je promrmljao: "Ako tog Conana uhvatimo živog, što će se s njim dogoditi?"

"Poslat će ga na Yezud kao hranu bogu pauku", rekao je drugi. "Pitanje je, hoćemo li biti živi kako bi mogli pokupiti nagradu koju su

nam obećali?"

"Ne bojiš ga se, zar ne?" rekao je treći. "Ja?" Drugi vojnik prezirno je otpuhnuo na te riječi. "Ja se ne bojim ničega, čak ni same smrti. Pitanje je, čije smrti? Ovaj lopov nije civilizirani muškarac, već barbarin, koji posjeduje snagu desetorice. Zato sam otišao sucu i napisao oporuku -"

"Veseli me da će tvoji nasljednici dobiti nagradu", rekao je drugi. "Da sam bar i ja razmišljao o tome."

"Oh", rekao je onaj koji je prvi govorio, "već će pronaći nekakav izgovor kako bi nas prevarili za nagradu, čak ako i uhvatimo lopova."

"Glavni upravitelj mi je osobno obećao", rekao je drugi. "Bogati trgovci i otmjena gospoda koje je Conan opljačkao skupili su nagradu. Vidio sam novac vlastitim očima - teška torba prepuna zlata, čovjek bi je jedva mogao podignuti. Nakon tolikog pokazivanja u javnosti, mislim da se ne bi usudili pogaziti vlastitu riječ."

"Ali pretpostavimo da ga ne uhvatimo", rekao je drugi vojnik. "Bilo je govora o tome da ćemo neuspjeh platiti glavom." Čovjek je podigao glas: "Kapetane Nestor! Stojte to bilo s našim glavama -"

"Zavežite već jednom, svi!" prasnuo je časnik. "Može vas se čuti sve do Arenjuna. Ako se Conan nalazi udaljen od nas u krugu od jednog kilometra, znat će da smo ovdje. Prestanite pričati, i pokušajte ići dalje bez galame."

Časnik je bio muškarac širokih ramena i srednje visine snažne tjelesne građe; po danjem svjetlu vidjelo bi se da ima sive oči i svijetlosmeđu kosu, prošaranu sijedima. Bio je Gundermanac, iz najsjevernije provincije Aquilonije, udaljene tri tisuće kilometara na sjever. Njegov zadatak - uhvatiti Conana mrtvog ili živog - gaje zabrinjavao. Glavni upravitelj gaje upozorio da, ako ne uspije, može očekivati oštru kaznu - možda čak i krvnikov panj. Sam kralj zahtijevao je da se prijestupnik uhvati, a kralj Zamore nije imao previše strpljenja sa svojim podanicima koji bi doživjeli neuspjeh u misijama. Iz podzemlja im je bilo javljeno daje Conan viđen kako ide prema prijevoju ranije tog dana, i Nestorov zapovjednik gaje hitno poslao u pratnji vojnika koji su se u tom trenutku zatekli u barakama.

Nestor se nije pouzdavao u vojnike koji su ga pratili. Smatrao ih je hvalisavcima koji bi pobjegli kada bi se suočili s opasnošću, i ostavili ga samog. I, premda je Gundermanac bio hrabar čovjek, nije se

zavaravao glede vlastitih izgleda u sukobu s ovim okrutnim, ogromnim mladim divljakom. Njegov oklop ne bi mu bio od velike pomoći.

Kako je blijeda svjetlost na zapadu jenjavala, tama je postajala sve dublja a prijevoj sve uži, strmiji i kamenitiji.

Iza Nestora, čovjek je opet počeo mrmljati:

"Ne dopada mi se ovo. Ovaj puteljak vodi nas u ruševine Uklete Larshe, gdje duhovi drevnih predaka vrebaju kako bi progutali prolaznike. A u tom gradu se nalazi, priča se, Dvorana Smrti -"

"Zaveži!" Nestor je zastao i okrenuo se prema vojnicima. "Ako -"

U tom trenutku, časnik se spotaknuo preko užeta koje je bilo razapeto preko puteljka i tresnuo u travu. Čulo se pucanje savijenog kolca koji je bio duboko u zemlji, i uže se opustilo.

Uz zaglušujuću buku masa kamenja i prašine počela se kotrljati niz obronke na desnoj strani. Čim je Nestor skočio na noge, kamen veličine ljudske glavi pogodio gaje ravno u oklop i opet ga srušio. Još jedan kamen udario gaje u kacigu, dok su ga manji komadići stijena udarali po rukama i nogama. Iza njega su se čuli krikovi i kamenje kako udara o metal. Nakon toga, zavladao je tišina.

Nestor je stao na noge, iskašljao prašinu iz pluća, i gledao okolo da vidi što je to palo na njih. Nekoliko koraka iza njega, velika kamena gromada blokirala je prijevoj od jedne do druge okomite stijene. Približavajući se ugledao je ljudsku ruku i stopalo kako se naziru u kršu. Viknuo je, ali nitko se nije odazvao. Kad je dotaknuo ljude koji su ležali pod kamenjem, shvatio je da u njima više nema života. Kamena lavina koja se oslobodila kada je zapeo o uže, ubila je sve vojnike u njegovoj pratnji.

Nestor je opipao vlastito tijelo da vidi koliko je povrijeđen. Činilo se da su mu sve kosti cijele, premda je oklop koji je nosio bio potrzan na više mjesta i zaradio je nekoliko gadnih masnica. Ljut toliko daje imao osjećaj da mu krv ključa u žilama, zgrabio je svoju kacigu i sam krenuo prateći Conanov trag. Neuspjeh u pokušaju hvatanja lopova bio bi dovoljno loš već sam po sebi; ali ako bi još priznao gubitak ljudi koji su mu bili u pratnji, mogao je predvidjeti da ga čeka dugotrajna i bolna smrt. Njegova jedina nada bila je da dovede Conana - ili bar donese njegovu glavu.

S mačem u ruci, Nestor se šepajući uspinjao uz beskrajni zavojiti prijevoj. Svjetlost stoje dolazila s neba pokazala mu je daje mjesec što se nalazio iza njega bio gotovo pun. Naprezao je oči gledajući u sve oko sebe, očekujući barbarinov napad s leña.

23

Prijevoj je postajao niži a okomite stijene manje strme. Vododerine su se vidjele s lijeve i desne strane prijevoja, dok je puteljak bio neravan i kamenit, i Nestor je bio sav izguban od oštrog kamenja i grmlja. Nakon nekog vremena puteljak se potpuno izgubio u kamenju. Penjući se uz manju strminu, Gundermanac se našao na rubu zaravni, okružene visokim planinama. Nedaleko od njega, kao slonovača u blistavoj mjesečevoj svjetlosti, uzdizale su se zidine Larshé. Masivna ulazna vrata stajala su ravno ispred njega. Vrijeme je nagrizlo rubne dijelove izvan zidina, a oko njih dizali su se napola razrušeni krovovi i tornjevi.

Nestor je zastao. Za Larshu se govorilo da je beskrajno stara. Ako je za vjerovati pričama, postojala još u vrijeme Katakлизme, kada su preci Zamorianaca, Zhemri, stvarali otok polu-civilizacije u moru barbarizma.

Priče o smrti koja je vrebala u ovim ruševinama bile su rasprostranjene na bazarima Shadizara. Koliko je Nestor mogao shvatiti, nijedan od ljudi, a bilo ih je dosta, koji su, u davna vremena, napali ruševine tražeći blago za koje se pričalo da tu postoji, nikada se nije vratio. Nitko nije znao u kojem obliku bi se opasnost pojavila, jer nitko nije preživio da bi mogao ispričati.

Desetljeće prije toga, kralj Tiridates poslao je skupinu svojih najhrabrijih ljudi, usred dana, u grad, dok je sam kralj čekao s vanjske strane zidina. Čuli su se krikovi i zvukovi borbe, i onda - ništa. Ljudi koji su čekali vani jednostavno su pobjegli, a Tiridates i njegova pratnja pobjegli su zajedno s njima. To je bio posljednji pokušaj rješavanja tajne koju je skrivala Larsha upotrebom veće vojne sile.

Premda je Nestor patio od uobičajene pohlepe za nezarañenim bogatstvom svojstvene za plaćenika, nije bio nesmotren. Godine koje je proveo kao vojnik u kraljevstvima između Zámóre i njegove domovine naučile su ga oprezu. Dok je čekao, važući opasnost i alternative, ono stoje ugledao ukopalo gaje na mjestu. Uz sami zid,

ugledao je lik čovjeka, kako se prikrada ulaznim vratima. Iako se čovjek nalazio predaleko da bi mu mogao prepoznati lice u svjetlosti mjesečine, nije mogao pogriješiti gledajući ga kako se kreće kao pantera. Conan!

Ispunjen bijesom koji je rastao sve više, Nestor je krenuo naprijed. Brzo je hodao, držeći svoje korice kako se ne bi čulo zveckanje metala. Ali, koliko god se tiho kretao, osjetljive bar-barinove uši su ga ipak čule. Conan se brzo okrenuo, i njegov mač izletio je iz korica. Onda, kada je shvatio da ga slijedi samo jedan neprijatelj, Cimmerianac je stao.

Kad se Nestor približio, počeo ga je pažljivo promatrati. Zapažao je svaki detalj na njegovoj pojavi. Conan je bio visok prilično preko metar i devedeset, i njegova pohabana tunika nije mogla sakriti oštre obrise snažnih mišića.

Kožna vreća visjela je najednom remenu prebačenom preko ramena. Lice mu je bilo mlado ali tvrdo, uokvireno ravno odrezanom gustom crnom kosom.

Nijedna riječ nije bila izgovorena. Nestor je čekao da uhvati dah i udari ga postrance po ogrtaču, i u tom trenutku Conan se bacio na starijeg muškarca.

Dva mača bljesnula su kao munja obasjani mjesečinom dok su zvuk metala i snažni udarci oštrica prekidalu grobnu tišinu. Nestor je bio iskusniji borac, ali zahvati i zasljepljujuća brzina njegovog protivnika potpuno su eliminirali tu prednost. Conanov napad bio je elementaran i neodoljiv kao tornado. Lukavo uzvraćajući udarce, Nestor je bio prisiljen na povlačenje, korak za korakom. Stisnutim očima promatrao je protivnika, čekajući da ga napadne kada bi ga umor usporio. Ali činilo se da Cimmerianac ne zna za umor.

Zamahnuvši mačem ispred sebe, Nestor je prerezao Conanovu tuniku, ali nije ga dotaknuo po koži. Slijepo uzvraćajući, vrh Conanovog mača prešao je preko Nestorovih prsa, i ostavio urezani trag u brončanom oklopu.

Kad se Nestor povukao korak unatrag pred još jednim bijesnim napadom, kamen mu se izmaknuo pod nogama.

Conan je zamahnuo ravno u protivnikov vrat. Daje mač išao pravcem koji mu je bio namijenjen, Nestorova glava odvojila bi se od

ramena, ali, kada je posrnuo, mač je pogodio kacigu s perjanicom. Čuo se tupi zvuk metala, i Nestor se srušio na zemlju.

Duboko dišući, Conan je koraknuo naprijed spreman na sljedeći napad. Njegov progonitelj ležao je nepokretan dok mu je krv curila iz razvaljene kacige. Pretjerana mladalačka samouvjerenost u vlastitu sposobnost nagnala je Conana da povjeruje kako je ubio svog protivnika. Stavio je mač u korice, i okrenuo se prema gradu iz drevnih vremena.

Cimmerianac se približio vratima. Sastojala su se od dva masivna krila, dva puta viša od čovjeka, napravljena od drveta debljine tridesetak centimetara obloženog broncom. Conan je gurnuo krila, gunjajući, ali ništa se nije dogodilo. Izvukao je mač i udario po bronci s kuglom na dršci mača. Po mjestu gdje se na vratima nalazilo uleknuće Conan je pretpostavio daje drvo istrunulo; ali sloj bronce bio je predebeo da bi prošao kroz njega bez da ošteti rub oštrice na maču. A postojao je i lakši način.

Trideset koraka sjeverno od ulaznih vrata, zid se urušio tako da se najniža točka nalazila manje od sedam metara iznad zemlje. U isto vrijeme, hrpa otpadaka nabacana uz podnožje zida uzdizala se do visine od preko dva metra pokraj urušenog dijela.

24

Conan se približio, uzmaknuo nekoliko koraka i onda potrčao. Skočio je na hrpu otpadaka, bacio se u zrak i uhvatio za razrušeni rub. Uz gunjanje, napor i grebanje prešao je preko ruba, zanemarujući ogrebotine i modrice. Krenuo je prema gradu.

Unutar zidina nalazila se čistina, gdje se zelenilo stoljećima borilo protiv drevnog popločanog poda. Ploče koje su prekrivale pod bile su oštećene i izdignute. Između njih, trava, korov i nekoliko zakržljalih stabala uspjelo je nekako pronaći način da preživi u toj divljini.

Iza čistine ležale su ruševine jednog od siromašnijih dijelova grada. Ovdje su se nalazile jednostavne kolibe napravljene od blata koje su sada ležale ispod velikih naslaga smeća. Iza njih, dok su se bijelile u svjetlosti mjesečine, Conan je razaznao bolje očuvane kamene građevine - hramove, palače, i kuće plemića i bogatih trgovaca. Kao i mnoge drevne ruševine, i ovu je okruživala aura zla napuštenog grada.

Napregnuto osluškujući, Conan je pozorno gledao lijevo i desno. Ništa se nije micalo. Jedini zvuk koji se mogao čuti bilo je cvrčanje cvrčaka.

Conan je, isto tako, morao čuti priče o prokletstvu koje je opsjedalo Larshu. Premda je natprirodno izazvalo paničan, atavistički strah u njegovoj barbarskoj duši, očvrsnuo je samog sebe misliju da, kada natprirodno uzme materijalni oblik, može biti ranjeno ili ubijeno materijalnim oružjima, kao bilo koji čovjek ili zvijer. Nije došao ovako daleko da bi ga od njegove nakane da se dočepa blaga spriječio čovjek, zvijer ili demon.

Prema pričama, navodna bogatstva Larshe ležala su u kraljevskoj palači. Čvrsto držeći dršku mača lijevom rukom, mladi lopov skočio je preko razrušenog zida. Trenutak kasnije, krčio si je put kroz zavojite ulice prema središtu grada. Išao je tiho kao sjena.

Ruševine su ga okruživale sa svih strana. Tu i tamo bi ga proćelja kuća koja su se srušila na ulicu prisilila da se penje preko gomila cigle i mramora. Mjesec u trećoj četvrti sada se visoko uzdizao na nebu, bacaio je tajanstvenu svjetlost u kojoj su se kupale ruševine. S Cimmeriančeve desne strane uzdizao se hram, djelomice razrušen ali portal kojeg su pridržavala četiri masivna mramorna stupa, još uvijek je bio netaknut. Duž ruba krova, red grotesknih životinjskih likova isklesanih u mramoru gledalo je u njega - kipovi čudovišta iz davnih vremena, pola demoni a pola zvijeri.

Conan se pokušao prisjetiti dijelova legende koju je jednom čuo u krčmi u Maulu, koja se odnosila na napuštanje Larshe. Pričalo se o nekakvom prokletstvu koje je bacio ljutiti čovjek, prije puno stoljeća, kao kaznu za djela koja su bila toliko zla da su zločini i poroci Shadizara u usporedbi s tim izgledali kao vrline .

Opet je krenuo prema središtu grada, ali sada je uočio nešto jako čudno. Njegove sandale počele su se lijepiti za pod, kao daje bio prekriven toplom smolom. Potplati su se teško odvajali kada bi podigao nogu. Stao je i opipao tlo. Bilo je prekriveno tankim slojem bezbojne, ljepljive tvari, sada gotovo suhe.

S rukom na dršci, Conan je gledao oko sebe u svjetlosti mjesečine. Ali do njegovih ušiju nije dopirao nikakav zvuk. Opet je krenuo naprijed. Opet su se čule njegove sandale kada je digao nogu. Stao je, i okrenuo glavu.

Mogao se zakleti da mu je iz daljine sličan zvuk dopro do ušiju. Na trenutak je pomislio da se radi samo o odjeku njegovih vlastitih koraka. Ali već je prošao napola srušeni hram, i u ovom trenutku oko njega nije bilo nikakvih zidova od kojih bi se odbijao zvuk.

Opet je krenuo naprijed, i opet stao. Opet je čuo isti zvuk, i ovaj put nije prestao kada se on zaustavio. Zapravo, postao je glasniji. Njegove osjetljive uši odredile su da dolazi iz smjera točno ispred njega. Kako nije mogao vidjeti da se išta miče u ulici ispred njega, izvor zvuka sigurno se mora nalaziti u pokrajnjoj ulici ili u jednoj od ruševnih grañevina.

Zvuk se pojačao u nekakvo čudno, neopisivo šištanje. Čak su i Conanovi čelični živci bili uzdrmani dok je napeto čekao da se ukaže onaj kojeg je do sada samo čuo.

Napokon, iza sljedećeg ugla, pojavila se velika, tanka masa, leprozno sive boje. Došla je u ulicu ispred njega i brzo napredovala u njegovom smjeru, u tišini osim zvuka koji je dolazio iza svakog čudno koordiniranog koraka kojim se kretala. Na prednjem kraju isticao se par rogova, dugih barem tri metra, a ispod tih dugačkih bio je još jedan par kraćih. Dugački rogovi okretali su se lijevo i desno i Conan je vidio da su na njihovim krajevima smještene oči.

Stvorenje je bilo, zapravo, sporo, kao bezopasni vrtni puž koji iza sebe ostavlja balavi trag dok luta noću. Ovaj puž, meñutim, bio je petnaest metara dugačak i širok u sredini koliko je Conan bio visok. Još k tome, kretao se brzinom kojom je čovjek mogao trčati. Smrad koji je širio oko sebe osjećao se u zraku i prije no što bi se pojavio.

Paraliziran zaprepašćujućim prizorom, Conan je buljio u ogromnu masu gumastog tijela koje se spuštalo prema njemu. Puž je ispuštao zvuk koji je ličio na pljuvanje, samo tisuću puta jači.

Konačno se pomaknuo, i odskočio u stranu. Kako se maknuo, mlaz tekućine doletio je kroz mrak i točno pogodio mjesto na kojem je stajao. Sićušna kap pala mu je na rame i odmah je osjetio kako ga žari.

25

Conan se okrenuo i potrčao u smjeru iz kojeg je došao, njegove dugačke gole noge bljeskale su na mjesecini.

Opet se morao penjati preko hrpe grañevnog materijala. Mogao je čuti da se puž nalazi odmah iza njega. Možda je išao brže. Nije se

usudio okrenuti i pogledati, da se ne bi spotakao preko kakvog komada mramora i pao; čudovište bi bilo iznad njega prije nego bi uspio ustati.

Opet se čuo taj isti zvuk sličan pljuvanju. Conan se mahnito bacio u stranu; opet je mlaz tekućine prošao pokraj njega. Čak kada bi i mogao stalno biti ispred puža sve do gradskih zidina, sljedeći mlaz sigurno bi ga pogodio.

Conan je zamaknuo iza sljedećeg ugla kako bi ostavio prepreke između sebe i svog neprijatelja. Trčao je niz usku zavojitu ulicu, i skrenuo iza drugog ugla. Znao je da se izgubio u labirintu ulica, ali najvažnije mu je bilo skretati iza uglova kako ne bi pružio priliku svom protivniku za još jedan dobar pogodak. Ljepljivi zvuk koraka i smrad govorili su mu da prati njegov trag. U jednom trenutku, kada je stao kako bi došao do daha, pogledao je unatrag i vidio je puža kako zamiče iza posljednjeg ugla gdje je skrenuo.

Nastavio je dalje, izmičući lijevo-desno kroz labirint drevnog grada. Ako ne može biti brži od čudovišta, možda bi ga mogao izmoriti. Znao je da bi čovjek mogao duže izdržati u trčanju na duge pruge od gotovo bilo koje životinje. Ali činilo se da je puž neumoran.

Nešto mu se u grañevini pokraj koje je prolazio učinilo poznatim. Tada je shvatio da se približava napola srušenom hramu pokraj kojeg je prolazio prije nego što se susreo s pužem. Brzim pogledom otkrio je da se spretan čovjek može popeti na gornje dijelove grañevine.

Conan se popeo na hrpu smeća do vrha urušenog zida. Skačući od kamena do kamena, popeo se do neravnog ruba zida preko kojeg je došao do neoštećenog dijela koji je stajao okrenut prema ulici. Našao se na produžetku krova iza reda mramornih grotesknih likova. Približio im se laganim korakom, pazeći da se napola srušeni krov ne uruši pod njegovom težinom i obilazeći rupe kroz koje bi čovjek vrlo lako pao u donje odaje.

Zvuk i smrad puža doprli su do njega kroz ulicu. Shvativši daje izgubilo trag i nesigurno kojim putem se treba vratiti, biće se zaustavilo ispred hrama. Vrlo oprezno - jer je bio siguran da bi ga biće lako moglo vidjeti pod mjesečinom - Conan je kradi-mice promatrao ulicu skriven iza jednog kipa.

Onda je ogromna siva masa legla, dok je mjesec bacao svjetlo na nju. Oči su joj neprekidno gledale lijevo i desno, tražeći plijen. Ispod njih, kraći rogovi kretali su se naprijed i natrag nešto iznad površine tla, kao da pokušavaju nanjušiti Cimmeriančev trag.

Conan je bio siguran da će puž uskoro otkriti njegov miris. Nije sumnjao da bi se mogao popeti uz bočne zidove grañevine jednako spretno kao što je to i on napravio.

Naslonio se rukom na groteskni mramorni lik - kip iz noćnih mora s ljudskim tijelom, krilima šišmiša, i glavom reptila - i gurnuo ga. Kip se pomaknuo uz jedva čujan zvuk.

Na to su se kratka puževa ticala digla u zrak prema krovu hrama. Primakao je glavu i savio tijelo u oštri luk.

Glava se približila pročelju hrama i počela kliziti uz jedan od velikih stupova, točno ispod mjesta gdje je Conan stajao pognut i stisnutih zuba.

Mač ne bi bio, razmišljao je Conan, od velike koristi u borbi s takvim čudovištem. Kao i drugi niži oblici života, moglo je preživjeti ozljedu koja bi više biće ubila istog trenutka.

Glava čudovišta penjala se uz stup, oči su nemirno gledale lijevo i desno. Uskoro bi se glava trebala pojaviti na rubu krova dok će mu najveći dio tijela još uvijek ležati na ulici.

Conan je shvatio što mora napraviti. Bacio se prema grotesknom kipu. Snažno ga je gurnuo i kip se zakotrljao preko ruba krova. Umjesto da se čuje uobičajeni tresak kakav bi nastao kada bi tolika masa mramora pala na ulicu, čuo se samo vlažan, lagani zvuk, nakon kojeg se začuo mukli udarac kada je prednji dio puža pao natrag na zemlju.

Kad se Conan usudio pogledati preko ruba, ugledao je kip utonuo u puževo tijelo sve dok ga nije gotovo cijelog prekrilo. Ogromna, siva masa se svijala i udarala oko sebe kao crv na ri-barevoj udici. Hram je podrhtavao od udaraca repom; negdje u unutrašnjosti nekoliko slabijih kamenih blokova palo je uz tresak. Conan se pitao da li će se sve urušiti ispod njega za nekoliko trenutaka, i da li će ostati zakopan u ruševinama.

"Toliko od mene!" promrmljao je Cimmerianac. Išao je uz groteskne kipove sve dok nije pronašao još jedan koji se klimao, a nalazio se

točno iznad glave čudovišta. I taj je odletio dolje i točno pogodio svoj cilj. Treći je bio neprecizan i

razbio se uz tresak o kamenu pod. Četvrti, manji kip, koji je podigao crpeći svu snagu iz snažnih mišića, odletio je tako da je pogodio čudovište ravno u glavu.

Kako su se trzaji smirivali, Conan je bacio preko ruba još dva kipa. Kada se tijelo prestalo grčiti, spustio se na ulicu. Oprezno se približio ogromnoj, smrdljivoj masi s isukanim mačem. Napokon, prikupljajući svu hrabrost, gurnuo je mač u sluzavo tijelo. Tamni iscjedak je iscurio, i grčeviti trzaj prošao je mokrom, sivom kožom. Ali, premda su neki dijelovi još uvijek mogli zadržati znakove nezavisnog života, puž kao cjelina bio je mrtav.

Conan je i dalje bijesno zamahivao mačem kada ga je glas koji je čuo iza sebe natjerao da se okrene. Rekao je: 26

"Imam te ovaj put!"

Bio je to Nestor, približavao mu se s mačem u ruci, s krvavim zavojem oko glave umjesto kacige. Gundermanac je stao kad je ugledao puža. "Tako mi Mitre! Stoje ovo?"

"To je duh Larshe", rekao je Conan, govoreći zamorijskim barbarskim naglaskom. "Proganjao me kroz pola grada prije nego što sam ga ubio." Budući je Nestor stajao ne vjerujući, Cimmerianac je nastavio: "Što ti radiš ovdje? Koliko puta te moram ubiti da bi ostao mrtav?"

"Vidjet ćeš koliko sam mrtav", mrmljao je Nestor i zaškri-pao zubima dižući mač i pripremajući se na borbu.

"Što se dogodilo tvojim vojnicima?"

"Leže mrtvi ispod kamene lavine koju si ti pripremio, mrtvi kao što ćeš i ti uskoro biti -"

"Slušaj, budalo!" rekao je Conan. "Zašto gubiš snagu na borbu mačem, kada ovdje ima više bogatstva nego što ga nas dvojica možemo odnijeti odavde - ako je istina ono što se govori? Ti si čovjek koji ima vješte ruke; zašto mi se ne pridružiš u pljačkanju bogatstva Larshe umjesto što se želiš boriti sa mnom?"

"Moram obaviti svoju dužnost i osvetiti moje ljude! Brani se, bez obzira jesi li pas ili barbarin!"

"Tako mi Croma, boriću se ako ćeš htjeti!" muklo je mrmljao Conan, i pripremio mač. "Ali razmisli, čovječe!"

Odeš li natrag u Shadizar, razapet će te zato što si izgubio svoj odred - čak ako i doneseš moju glavu, što mislim da nećeš. Ako je i jedan jedini dio priče istinit, dobit ćeš od svog dijela plijena više nego što ćeš zaraditi za sto godina radeći kao plaćenički zapovjednik."

Nestor je spustio mač i koraknuo unatrag. Sada je stajao bez riječi, duboko razmišljajući. Conan je dodao:

"Osim toga, nikada nećeš napraviti prave vojnike od onih mlakonja u Zamori!"

Gundermanac je uzdahnuo i spremio mač u korice. "U pravu si, proklet bio. Dok ova pustolovina ne bude gotova, borit ćemo se rame uz rame i podijeliti plijen na jednake dijelove, zar ne?" Na to je pružio ruku.

"Dogovoreno!" rekao je Conan, rukujući se. "Budemo li morali bježati i pritom se razdvojili, naći ćemo se na fontani Minus."

Kraljevska palača Larshe stajala je u samom središtu grada, usred velikog trga. To je bila grañevina koja se nije raspala s vremenom, a iz vrlo jednostavnog razloga. Bila je isklesana iz jednog komada stijene ili manjeg kamenog brežuljka koji je nekada narušavao ravninu platoa na kojem se Larsha nalazila. Grañevina je bila vrlo precizno napravljena, ali ju je trebalo pogledati izbliza kako bi se vidjelo da to nije običan način gradnje. Crte uklesane u crnoj, bazaltnoj površini oponašale su mjesta na kojima su se spajali klesani blokovi.

Polagano koračajući, Conan i Nestor buljili su u mračnu unutrašnjost. "Treat će nam svjetlo", rekao je Nestor.

"Ne bih se želio sresti s još jednim ovakvim pužem u mraku."

"Ne osjećam miris još jednog puža", rekao je Conan, "ali bogatstvo bi moglo imati još nekog čuvara."

Vratio se natrag i sjeo na borove mladice koje su rasle iz izlomljenog poda. Ispružio je ruke, dohvatio nekoliko grana i otrgnuo ih. Dugačkim nožem složio je hrpu granja, i zapalio vatru uz pomoć kremena i čelika. Zatim je mačem raskolio dvije cjepanice i rezao ih dok se nisu pretvorile u triješće i bacio na vatru. Drvo prepuno smole gorjelo je jakim plamenom. Dodao je jednu baklju Nestoru, i njih dvojica gurnuli su za pojas još po jedan rezervni komad drveta. I onda, isukanih mačeva, opet su se približili palači.

U unutrašnjosti nadsvođenog prolaza, iskričavi žuti plameni jezici baklji odbijali su se o savršeno ravne zidove od crnog kamena; ali na podu je ležala prašina debela nekoliko centimetara. Nekoliko šišmiša, koji su visjeli s kamenih sigi koje su bile uklesane u svod, ljutilo su skvičali i odletjeli u dublji mrak.

Prošli su između kipova užasavajućeg izgleda, smještenih u udubljenjima na drugoj strani. Mračni hodnik ukazao se s druge strane. Prošli su preko sobe s prijestoljem. Prijestolje, isklesano od istog crnog kamena kao i ostatak grañevine, još uvijek je stajalo. Druge stolice i ležajevi, napravljeni od drveta, istrunuli su i pretvorili se u prašinu, ostavljajući samo ostatke čavala, metalnih ornamenata i poludragog kamenja na podu.

"Mora da leži napušteno već tisuću godina", prošaptao je Nestor.

Prošli su kroz nekoliko odaja, koje su mogle biti kraljeve privatne prostorije; ali zbog odsustva bilo kakvog pokućstva bilo je nemoguće tvrditi sa sigurnošću. Našli su se pred vratima. Conan je stavio svoju baklju uz sama vrata.

To su bila izdržljiva vrata, smještena u kamenu dovratku i napravljena od masivne drvene grañe, povezane međusobno zelenim bakrenim konzolama. Conan je gurnuo vrata mačem. Oštrica je lako prošla kroz drvo; nešto drvene prašine i komadića drveta, blijede boje u svjetlosti baklje, palo je na pod.

"Trulo je", gunjao je Nestor, udarajući nogom. Čizma mu je prošla kroz drvo gotovo jednako lagano kao i Conanov mač. Bakreni okov uz glasan tresak pao je na pod.

Za samo nekoliko trenutaka pretvorili su trule oblice u drvenu prašinu. Stali su, držeći baklje ispred sebe. Svjetlo, odbijajući se o srebro, zlato, i dragulje treperilo je osvjetljavajući im lice.

Nestor je krenuo kroz otvor, i onda se tako naglo povukao da je udario u Conana. "Ljudi su unutra!" prošištao je.

27

"Da vidimo." Conan je gurnuo glavu u otvor i pogledao lijevo i desno. "Mrtvi su. Idemo!"

Kad su ušli unutra, stajali su i buljili oko sebe sve dok im baklje nisu dogorjele do prstiju pa su morali zapaliti nove. U prostoriji, uz zidove, sedam ogromnih ratnika, svaki od njih barem dva i pol metra visok, sjedilo je u stolicama. Glave su im bile naslonjene na uzglavlja

na stolicama a usta širom otvorena. Imali su bogato ukrašene konjske orme koje su pripadale davnim vremenima; njihove bakrene kacige i bakreni ukrasi na oklopima bili su zeleni od traga koje je vrijeme ostavilo na njima. Koža im je bila smeđa i izgledala navošteno, kao koža kakvu imaju mumije, a sijede brade visjele su im sve do struka. Helebarde s bakrenim oštricama i koplja bila su prislonjena uz zid pokraj njih ili ležala na podu.

U sredini sobe dizao se oltar od istog crnog bazalta kao i ostatak palače. Pokraj oltara, na podu, ležalo je nekoliko škrinja s draguljima. Drvo od kojeg su ove škrinje bile napravljene bilo je trulo; otvorili su ih i blistavi dragulji rasuli su se po podu.

Conan je koraknuo i prišao bliže jednom od nepomičnih ratnika i dotakao čovjekovu nogu vrhom mača. Tijelo je mirno ležalo. Mrmljao je:

"Mora da su ih preci mumificirali, rekli su mi da to rade svećenici u Stygiji sa svojim mrtvima."

Nestor je nemirno gledao u sedam nepomičnih likova. Slaba svjetlost koju su davale baklje činila se nedostatnom da otjera duboki mrak.

Blok crnog kamena u sredini prostorije uzdizao se do visine struka. Na njegovoj ravnoj, glatkoj površini, ucrtan u uskim trakama slonovače, nalazio se dijagram od isprepletenih krugova i trokuta. Cjelina je tvorila sedmerokraku zvijezdu. Praznine između linija bile su označene simbolima nekakvog pisma koje Conan nije prepoznao. Mogao je čitati zamorijski i pisati ga donekle, i površno je poznavao hvrkanijski i corinthski; ali ovi kriptički uklesani likovi nadilazili su njegovo znanje.

U svakom slučaju, više su ga zanimale stvari koje su ležale na vrhu oltara. Na svakom vrhu sedmerokrake zvijezde, bliješteći u crvenom, treperavom svjetlu baklji, ležao je veliki, zeleni dragulj, veći od kokošnjeg jajeta. U

sredini dijagrama stajao je zeleni kipić zmije uzdignute glave, na prvi pogled napravljene od zada.

Conan je primaknuo svoju baklju kako bi bolje pogledao sedam velikih, blistavih dragulja. "Hoću ove", gunjao je. "Ti možeš uzeti ostatak."

"Ne, nećeš!" prasnuo je Nestor. "Oni vrijede više nego sve drugo blago u ovoj prostoriji zajedno. Ja ću ih uzeti!"

Među njima se odjednom stvorila napetost, i obojica su slobodnom rukom uhvatila dršku mača. Neko vrijeme su tako stajali u tišini, gledajući jedan u drugog. Onda je Nestor rekao: "Onda ćemo ih podijeliti, kao što smo se i dogovorili." "Ne možeš podijeliti sedam na dva dijela", rekao je Conan. "Onda ćemo baciti jedan od ovih novčića. Pobjednik uzima sedam dragulja, a drugi će pokupiti ostatak. Slažeš li se?"

Conan je dohvatio novčić iz jedne od gomila gdje je prije stajala škrinja. Premda je znao dobro raspoznavati novčiće a što je naučio zahvaljujući svojoj karijeri lopova, ovo mu je bilo potpuno nepoznato. Na jednoj strani nalazilo se lice, međutim da li je bilo lice čovjeka, demona ili sove, nije mogao pogoditi. Druga strana bila je prekrivena istim simbolima koji su se nalazili na oltaru.

Conan je novčić pokazao Nestoru. Dva lovca na blago pro-gunđala su nešto u znak potvrde dogovora. Conan je bacio novčić u zrak, uhvatio ga i položio na lijevu nadlanicu. Ispružio je ruku, s novčićem još uvijek prekrivenim desnom rukom, prema Nestoru.

"Glava", rekao je Gundermanac.

Conan je maknuo ruku s novčića. Nestor je pogledao i pro-gunđao: "Ishtar je ukleo ovo mjesto! Pobijedio si.

Pridrži moju baklju na trenutak."

Conan, na oprezu napravi li ijedan sumnjiv pokret, uhvati baklju. Ali Nestor je samo popustio remen koji je pridržavao njegov ogrtač i raširio ga po prašnjavom podu. Počeo je skupljati zlato i dragulje sa gomile na podu i stavljati ga na hrpu na ogrtaču.

"Nemoj se previše natovariti jer nećeš moći trčati", rekao je Conan. "Još nismo otišli odavde, čeka nas dugotrajno hodanje do Shadizara."

"Moći ću", rekao je Nestor. Uhvatio je krajeve ogrtača i zavezao ih, prebacio preko leđa tu improviziranu torbu, i ispružio ruku da uzme svoju baklju.

Conan mu je dodao baklju i stao pred oltar. Jednog po jednog uzeo je velike, zelene dragulje i stavio ih u kožnu vreću koja mu je visjela preko ramena.

Kada je uzeo svih sedam s vrha oltara, stao je, i pogledao zmiju od zada. "Za ovo bih mogao dobiti dobru cijenu", rekao je. Digao je i nju, i stavio u kožnu torbu.

"Zašto ne uzmeš još zlata i dragulja koji su ostali. Ja sam uzeo koliko mogu nositi."

"Ti imaš najbolje", rekao je Conan. "Osim toga, ne treba mi više. Čovječe, s ovim mogu kupiti kraljevstvo! Ili barem vojvodstvo, i sve vino koje mogu popiti i žene -"

28

Zvuk je natjerao pljačkaše da se okrenu, divljeg pogleda. Uz zidove, sedam mumificiranih ratnika vraćalo se u život. Glave su im se uzdigle, usta zatvorila, a zrak ulazio u njihova drevna, isušena pluća. Zglobovi su im pucketali kao hrñavi okovi kada su uzeli u ruke koplja i helebarde i digli se na noge.

"Bježi!" viknuo je Nestor, bacajući svoju baklju na najbližeg diva i izvlačeći mač.

Baklja je udarila diva po prsima, pala na pod i ugasila se. Conan je imao obje ruke slobodne, tako daje mogao držati baklju i izvući mač. Svjetlo preostale baklje slabašno je osvjetljavalo zelenilo na starim bakrenim kacigama kada su se divovi približili.

Conan se sagnuo pred helebardom i udario postrance po koricama mača. Između njega i vrata, Nestor se borio s divom koji se kretao tako da ih spriječi u bijegu. Gundermanac se borio i žestoko udarao, uzvraćao udarce po neprijateljevim bedrima. Oštrica mača je pogodila cilj, ali izgledalo je kao da reže drvo. Div je zateturao i Nestor je navalio na sljedećeg. Vrh koplja odbio se od izgrebene površine njegovog oklopa.

Divovi su se sporo kretali, inače bi lovci na bogatstvo po-padali prije nego što bi stigli uzvratiti prvi napad.

Skačući, izmičući i neprestano se vrteći, Conan je izbjegao udarce koji bi ga u sekundi onesvijestili i za čas bi se našao na podu. Svaki put njegov mač udarao bi u drveno tijelo njegovih protivnika. Udarac koji bi ubio ili onesposobio živog čovjeka, ove prikaze iz drugog vremena samo je malo usporio. Zamahnuo je mačem i odrezao šaku jednom od napadača, osakatio ga tako daje morao ispustiti koplje.

Izbjegao je udarac drugog koplja i svom snagom udario diva po zglobu na nozi. Oštrica je prošla do pola kosti, i div se srušio na pod

"Van!" vikao je Conan, skačući preko tijela koja su ležala po podu. On i Nestor jurili su kroz vrata i kroz dvorane i odaje. Na trenutak se Conan bojao da su se izgubili, ali ugledao je odbлесак svjetlosti u daljini. Bez daha su protrčali kroz glavna vrata palače. Iza njih čulo se lupetanje i teški koraci divovskih čuvara. Iznad njih, nebo je bljedilo a zvijezde nestajale kad je počelo svitati.

"Idemo prema zidinama", dahtao je Nestor. "Mislim da smo im pobjegli."

Kada su se odmaknuli od palače, Conan se osvrnuo. "Pogledaj!" viknuo je.

Jedan po jedan, divovi su izlazili iz palače. Ijedan po jedan, kako su dolazili na sve jače svjetlo, padali su na pod i pretvarali se u prašinu, ostavljajući iza sebe samo kacige, oklope i ostatke odjeće.

"Dakle, to je bilo to", rekao je Nestor. "Ali kako ćemo se vratiti natrag u Shadizar a da nas ne uhite? Trebat će nam više od jednog dana."

Conan se nacerio. "Postoji način na koji možemo ući, a koji znamo samo mi lopovi. Blizu sjeveroistočnog ugla nalazi se hrpa drveća. Ako pronjuškaš oko grmlja koje raste pred zidinama, naći ćeš vrstu poprečnog podzemnog kanala - mislim da služi odvodu vode iz grada za vrijeme velikih kiša. Nekada je bio zatvoren željeznim rešetkama, ali su zahrñale. Ako nisi prede-beo, moći ćeš se provući. Izaći ćeš van na mjestu gdje ljudi bacaju smeće iza kuća koje su srušene."

"Dobro", rekao je Nestor. "Ja ću -"

Prekinula gaje glasna tutnjava. Zemlja se izdigla i podrhtavala, bacilo gaje na zemlju dok je Conan posrtao.

"Pazi!" urlao je Conan.

Kad je Nestor počeo puzati, Conan gaje uhvatio za ruku i povukao ga natrag na sredinu trga. Kako je to napravio, zidovi obližnjih grañevina su pali i rasuli se po cijelom trgu. Pali su točno na mjesto na kojem su njih dvojica stajali prije toga, ali jačina udarca izgubila se u grmljavini potresa.

"Bježimo odavde!" vikao je Nestor.

Prateći mjesec, sada nisko na zapadnom dijelu neba, trčali su u cik-cak liniji kroz ulice. Na svakoj strani zidovi i stupovi su se naginjali,

počeli pucati i rušili se. Buka je bila zaglušujuća. Dizali su se oblaci prašine i bjegunci su jedva mogli disati od kašlja.

Conan se bacio iza jedne zapreke i izbjegao da bude zatrpan pod ruševinama hrama koji se pred njegovim očima pretvorio u prašinu. Posrtao je dok mu je zemlja pod nogama neprestano podrhtavala. Penjao se uz gomile ruševina, neke stare, a neke od prije nekoliko trenutaka. Luñački je bježao ispod stupa koji se upravo rušio.

Komadići kamenja i cigle su ga pogodili; jedan mu je napravio otvorenu ranu na bradi. Drugi gaje pogodio u potkoljenicu, i psovao je sve bogove svih zemalja u kojima je ikad bio.

Na kraju se dočepao gradskih zidina. To više nije bio zid, zahvaljujući potresu sada je to bila samo niska prepreka od srušenog kamenja.

Šepajući, kašljući i dahćući, Conan se popeo na zidić i okrenuo se prema gradu. Nestor nije više bio s njim.

Vjerojatno je, mislio je, Gundermanac završio pod nekakvim zidom. Osluškivao je, ali nije čuo nikakav jauk ili poziv u pomoć.

Tutnjava u zemljinoj utrobi i rušenje grañevina je prestalo. Svjetlost mjesečine obasjavala je veliki oblak prašine koji se nadvio nad gradom. Onda je puhnuo lahor koji dolazi u svitanje i polako raščistio zrak iznad grada.

29

Sjedeći na vrhu nekadašnjih zidina, Conan je gledao u ostatke nekadašnje Larshe. Sada je grad izgledao potpuno drugačije nego kada je ušao u njega. Nijedna grañevina nije ostala čitava. Čak se i palača od monolita crnog bazalta, gdje su on i Nestor pronašli svoje blago, srušila i pretvorila u gromade crnog kamena. Conan je za sada odustao od vraćanja u palaču da bi pokupio ostatak blaga; ostavio je to za neka buduća vremena. Čitava vojska radnika bila bi potrebna za raščišćavanje ruševina prije nego bi se blago moglo spasiti.

Sve što je preostalo od Larshe srušilo se u gomile krša. Koliko je mogao vidjeti u svjetlosti koja se pojačavala, ništa se u gradu nije micalo. Jedinu zvuk koji se još mogao čuti dolazio je od kamenja koje se još uvijek tu i tamo rušilo.

Conan je opipao svoju torbu u kojoj se nalazio plijen, kako bi se uvjerio da je još uvijek tu, i okrenuo se licem prema zapadu, prema

Shadizaru. Iza njega, izlazeće sunce bacalo je zrake na njegova široka leña.

Sljedeću noć, Conan se hvalio u svojoj omiljenoj krčmi Abuletes, u Maulu. Niska, dimom ispunjena prostorija zaudarala je po slatkom i kiselom vinu. Za krcatim stolovima, lopovi i ubojice pili su bijelo pivo i vino, bacali kockice, svañali se, pjevali, prepirali se i glasno hvalisali. To bi se moglo smatrati dosadnom večeri u ovakvom dijelu grada dok napokon jedan gost nije bio izboden u općoj galami.

Na drugoj kraju prostorije, Conan je promatrao svoju trenutnu prijateljicu, dok je sjedila sama za malim stolom i pila. To je bila Semiramis, crnokosa žena jake grañe nekoliko godina starija od Cimmerianca.

"Semiramis!" dreknuo je Conan, probijajući se kroz prostoriju. "Moram ti nešto pokazati! Abuletes! Kyrian, daj mi vrć najboljeg što imaš! Većeras me prati sreća!"

Daje Conan bio stariji, oprez bi ga zaustavio od hvaljenja na sav glas, a naročito pokazivanja svog plijena. Ali, tresnuo je kožnom torbom o Semiramisin stol, otvorio je i istresao sedam velikih zelenih dragulja.

Dragulji su poispadali iz torbe na površinu prekrivenu mrljama od vina - i istog trenutka pretvorili se u fini zeleni prah, koji je blistao na svjetlosti svijeća.

Conan je bacio torbu i ostao otvorenih usta, dok su obližnji pijanci prasnuli u neobuzdan smijeh.

"Tako mi Croma i Mannanana!" konačno je izgovorio Cim-merianac. "Ovaj put, čini mi se da sam bio prepametna za moje vlastito dobro." Onda se sjetio zmijske od zada, koja se još uvijek nalazila u torbi. "Pa, još uvijek imam nešto čime ću moći platiti nekoliko dobrih provoda."

Potaknuta znatiželjom, Semiramis je podigla torbu sa stola. Onda je vrisnula i bacila je.

"Ona je - ona je živa!" vrištala je.

"Molim -" započeo je Conan, ali prekinule su ga riječi koje su dolazile s vrata.

"Tamo je, ljudi! Zgrabite ga!"

Debeli sudac ušao je u krčmu, a slijedila gaje skupina vojnika iz noćne straže, naoružana helebardama. Ostali gosti su ušutje-li,

prazno gledajući kao da nitko od njih nema pojma o Conanu ili bilo kojem drugom pripadniku polusvijeta koji je bio gost u Abuletu.

Sudac je krenuo prema Conanovom stolu. S mačem u ruci Cimmerianac je stao ležima okrenut zidu. Njegove plave oči sjale su opasnim sjajem, a zubi bljesnuli u svjetlosti svijeća.

"Uхватite me ako možete, psi!" promrmljao je. "Nisam napravio ništa što bi se protivilo vašim glupim zakonima!" Stisnutih usana, tako da nitko ne primijeti, promrmljao je Semiramis: "Zgrabi torbu i idi. Ako me uhvate, tvoja je." "Ja -jaje se bojim!" cmizdrila je žena. "Ono - ho!" slavodobitno se smijao sudac, dok je prilazio bliže. "Ništa, ha? Ništa osim što si naše najpoznatije građane ogulio do gole kože! Postoji dovoljno dokaza da ostaneš bez glave stotinu puta! A onda si još ubio Nestorove vojnike i nagovorio ga da ti se pridruži u pljačkanju ruševina Larshe, ha? Pronašli smo ga večeras nešto ranije, pijanog da je padao s nogu. Propalica nam je pobjegla, ali ti nećeš!"

Kad su se stražari postavili u polukrug s helebardama uperenim u Conanove grudi, sudac je primijetio torbu na stolu. "Što je ovo, posljednji plijen? Da vidimo -?"

Debeli čovjek gurnuo je ruku u torbu. Pipao je u torbi samo jedan trenutak. Onda su mu se oči raširile, usta otvorila i iz njih je izašao samo slabašan krik. Trgnuo je rukom i izvukao je iz torbe. Zmija boje zelenog zada, živa i uvijajući se, ovila se oko njegove ruke i zarila otrovne zube u zglobov.

Krčmom se prolomio vrisak užasa i zaprepaštenja. Jedan stražar je odskočio i pao preko stola, razbijajući sve na stoji naletio. Drugi je priskočio kako bi uhvatio suca koji je zateturao i pao. Treći je bacio svoju helebardu i histerično vrišteći odjurio prema vratima.

Panika je uhvatila i druge goste u krčmi. Neki su se zaglavili u vratima, boreći se da izađu van. Nekoliko njih počelo se boriti noževima, dok je neki lopov, zarobljen u borbi sa stražarom pao na pod. Jedna od svijeća završila je na podu; zatim još jedna, i na kraju je prostorija ostala obasjana samo slabom svjetlošću svjetiljke koja je stajala na šanku.

Conan je u mraku zgrabio Semiramis za ruku i postavio je na noge. Borio se protiv uspaničene mase mačem i probio se do vrata. Vani u noći, njih dvoje je bježalo, skretali su iza nekoliko uglova kako bi pobjegli potjeri koja je krenula za njima. Onda su stali kako bi došli do daha. Conan je rekao:

"Ovaj grad će za mene biti ukleto mjesto nakon ovoga. Odlazim. Zbogom, Semiramis."

"Ne bi li htio provesti posljednju noć sa mnom?" "Ne ovaj put. Moram pokušati uhvatiti onog lopova Nestora."

Da se budala nije izbrbljala, vlasti me ne bi tako brzo pronašle. Ima sve blago koje čovjek može nositi, dok sam ja završio bez ičega. Možda ga mogu uvjeriti da mi da pola; ako ne -" Udario je po rubu mača.

Semiramis je uzdahnula. "Uvijek će postojati skrovište za tebe u Shadizaru dok sam ja živa. Poljubi me posljednji put."

Kratko su se zagrlili. Onda je Conan otišao, kao sjena u noći.

Na Korinthske cesti koja vodi na zapad iz Shadizara, na udaljenosti od tri domašaja strijele od gradskih zidina, stajala je fontana Ninusa. Prema legendi, Ninus je bio bogati trgovac koji je patio od dosade. Bog gaje posjetio u snovima i obećao da će ga izliječiti ako izgradi fontanu na putu koji vodi u Shadizar sa zapada tako da se putnici mogu oprati i utažiti žeñ prije nego uñu u grad. Ninus je izgradio fontanu, ali legenda ne govori o tome da li se oporavio od svoje bolesti.

Pola sata nakon njegovog bijega iz Abuletove krčme, Conan je pronašao Nestora, kako sjedi na rubu Ninusove fontane

"Kako si ti prošao sa svojih sedam dragulja?" upitao je Nestor.

Conan mu je ispričao što se dogodilo s njegovim dijelom plijena. "A sada", rekao je, "budući - zahvaljujući tvom dugačkom jeziku - moram otići iz Shadizara, i budući da mi ništa nije ostalo od blaga, jedino što bi bilo ispravno je da ti podijeliš sa mnom svoj dio plijena."

Nestor se nasmijao režećim, neveselim smijehom. "Moj dio? Dječaće, ovdje je pola od onoga što mi je ostalo."

Izvadio je dva komada zlata i bacio jedan Conanu koji gaje uhvatio. "To ti dugujem zato što si me izvukao ispod ruševina." "Što ti se dogodilo?"

"Kada me stražar stjerao u kut u krčmi, uspio sam prevrnuti stol za kojim sam sjedio i baciti još nekoliko. Onda sam zgrabio dragulje iz torbe i bacio ih preko leđa i jurnuo na vrata. Jednog koji me pokušao zaustaviti sam ubio; ali drugi mi se objesio za ogrtač. U sljedećem trenutku, hrpa zlata i dragulja rasula se po podu i svi - stražari, sudac i gosti - bacili su se na pod i počela je borba za blago." Podigao je ogrtač i pokazao mu preko pola metra dugačku poderotinu u tkanini. "Mislio sam da mi bogatstvo neće pomoći bude li mi glava stajala natakuta na koplje kod Zapadnih vrata, i tako sam otišao dok sam još mogao. Kada sam izašao iz grada, pregledao sam ogrtač malo bolje i pronašao ova dva novčića, koji su ostali u naborima tkanine. Možeš dobiti jedan od njih."

Conan je stajao trenutak mrko gledajući protivnika. Onda su mu se usta iscerila. Duboki grohot provalio mu je iz grla; zabacio je glavu unatrag i prasnio u gromoglasan smijeh. "Stvarno smo strašan par lovaca na bogatstvo!

Tako mi Croma, bogovi su se poigrali s nama! Kakva podvala!"

Nestor se ukočeno nasmijao. "Drago mi je što vidiš zabavnu stranu svega toga. Ali nakon ovoga, ne mislim da će Shadizar biti sigurno mjesto za ijednog od nas."

"Kuda namjeravaš ići?" upitao je Conan.

"Krenut ću na istok, potražiti ću službu u plaćeničkoj vojsci Turana. Priča se da kralj Vildiz unajmljuje borce koji će obučiti njegove divljačke horde u pravu vojsku. Zašto ne bi išao sa mnom. Stvoren si za vojnika"

Conan je odmahnuo glavom. "Nije to za mene, stupanje naprijed i natrag na vježbalištu po cijele dane dok neki debelo-glavi časnik urla: 'Naprijed, hod! Spremni, koplja!' Čujem da ima dobrog plijena na zapadu; ostat ću tamo neko vrijeme."

"Dobro, neka te prate tvoji barbarski bogovi", rekao je Nestor. "Ako promijeniš mišljenje, pitaj za mene u barakama Agh-rapura. Zbogom!"

"Zbogom!" odgovorio je Conan. Bez ijedne riječi, krenuo je Corinthskom cestom i uskoro se izgubio u noći.

Bog u školjci

Robert E. Howard

Conanove jezive pustolovine u Slonovoj kuli i ruševinama Larshe izazvale su u njemu odbojnost prema vještinama mačevanja na Istoku. Otišao je na sjeverozapad kroz Corinthiju u Nemediju, drugo najmoćnije hvborij-sko kraljevstvo nakon Aguilonije. U gradu Numalia, opet se vratio aktivnostima profesionalnog lopova.

31

Arus, stražar, zgrabio je svoj samostrel drhtavim rukama i osjetio kako mu kapljice znoja izbijaju kroz kožu, dok je buljio u ružno truplo što je ležalo na glatkom podu ispred njega. Nije bilo ugodno naletjeti na smrt i to na usamljenom mjestu u ponoć.

Stražar je stajao u ogromnom hodniku osvjetljenom velikim svijećama koje su bile smještene u udubinama duž zidova. Bili su prekriveni crnim plišanim tapiserijama, a između njih su visjeli štitovi i prekrížena koplja fantastične izrade. Tu i tamo, stajali su kipovi čudnovatih bogova - likovi isklesani u kamenu ili izrezbareni od rijetke vrste drveta, ili odliveni u bronci, željezu, ili srebru - koji su se blijedo ocrtavali u blistavom crnom podu.

Arus je drhtao. Nikada se nije priviknuo na ovo mjesto, premda je tu radio kao stražar već nekoliko mjeseci. Bila je to fantastična građevina, ogroman muzej i kuća antikviteta koju su ljudi nazivali "Kallianov javni hram", prepuna starina iz cijelog svijeta - a sada, u usamljenoj noći, Arus je stajao u teškoj tišini hodnika i buljio u ispruženo mrtvo tijelo koje je nekada bilo bogati i moćni vlasnik Hrama.

Čak je i priglupi stražarev mozak shvatio da čovjek izgleda drukčije na neki čudan način, sada, nego kada se vozio duž

Palianskog puta u svojoj blistavoj kočiji, arogantan i dominantan, tamnih očiju iz kojih je isijavala magnetska privlačnost i živost. Čovjek koji je mrzio Kalliana Publica sada bi ga jedva prepoznao dok je ležao kao razvaljena debela bačva, njegova bogata haljina bila je napola izderana a grimizna tunika nakrivljena. Lice mu je pocrnilo, oči su bile izvrnute i jezik mu je virio iz usta. Debele ruke bile su ispružene kao u gesti radoznale površnosti. Na debelim prstima bliještili su dragulji.

"Zašto nisu odnijeli prstenje?" mrmljao je stražar nemirno. Onda je gledao i gledao, kratke dlačice na vratu nakostriješile su se od jeze

koja gaje preplavila. Kroz tamni svileni zastor koji je skrivao jedna od mnogobrojnih vrata, ušao je jedan čovjek.

Arus je ugledao visokog, snažno građenog mladića, golog osim što je imao na sebi komad tkanine oko bokova i sandale pričvršćene vezicama visoko uz nogu. Koža mu je bila smeña, opaljena suncem pustare, i Arus je nervozno pogledavao njegova široka ramena, ogromne grudi i snažne ruke. Jedan pogled u mračno lice visokog čela rekao mu je da čovjek nije Nemedianac. Ispod šume neposlušne crne kose bljeskate su opasne plave oči.

Dugački mač visio je sa strane u kožnom toku.

Arus je osjetio kako mu se koža ježi. Čvrsto je držao svoj samostrel, gotovo spreman ispaliti strijelu u strančevo tijelo, dok je s druge strane sa strahom razmišljao što bi se dogodilo ako ga ne bi uspio ubiti od prve.

Stranac je pogledao u tijelo na podu više radoznao nego iznenađen.

"Zašto si ga ubio?" upitao je Arus nervozno.

Drugi je odmahnuo svojom raščupanom glavom. "Nisam ga ubio", odgovorio je, govoreći nemedianski s barbarskim naglaskom. "Tko je on?"

"Kallian Publico", odgovorio je Arus, i ustuknuo korak.

Iskra zanimanja pojavila se u opasnim plavim očima. "Vlasnik ove kuće?"

"Da." Arus je došao do zida. Sada je zgrabio debelo svileno uže, koje je tamo visjelo, i divlje ga trgnuo. Iz ulice izvana začula se divlja zvonjava zvona koja su morala visjeti ispred svih trgovina i zgrada i kojima se dozivala straža.

Stranac se pokrenuo. "Zašto si to napravio?" upitao je. "To će dozvati čuvare!"

"Ja jesam čuvar, lopove!" odgovorio je Arus, skupljajući hrabrost. "Ostani gdje jesi. Nemoj se micati ili ću ispaliti strijelu u tebe!"

Prsti su mu dotaknuli otonac samostrela; čudnovati uglati dio oružja bio je uperen u protivnikove široke grudi.

Stranac se namrgodio, tamno lice postalo je još tamnije. Nije pokazivao strah ali činilo se da oklijeva, da li da poslušna nareñenje ili da se odluči na iznenadni napad. Arus je oblizivao usta i krv u žilama

mu se sledila jer se u strančevim zamagljenim očima jasno moglo vidjeti da u sebi vodi borbu između čekanja i ubilačkih namjera.

Tada je čuo kako se vrata otvaraju uz prasak i ljutite glasove, i od olakšanja je duboko uzdahnuo. Stranac se ukočio i pogledao ga zabrinutim pogledom zapanjene zvijeri koja je iznenada postala plijen, kada je desetak ljudi ušlo u hodnik. Svi osim jednog nosili su grimizne tunike numalijske policije. Bili su opasani remenima na kojima su visjeli kratki mačevi i koji su služili umjesto bodeža a nosili su helebarde - oružje dugačke drške, s kopljem na vrhu i sjekirom sa strane.

"Koji je ovo vrag?" uzviknuo je onaj koji je stajao najbliže lesu, a koga su hladne sive oči i mršava, oštra pojava, ne manje od njegove civilne odjeće, odvajale od kršnih pratilaca.

"Tako mi Mitre, Demetrio!" uzviknuo je Arus. "Sreća je večeras sasvim sigurno na mojoj strani. Nisam se nadao da će se straža tako brzo odazvati na zvonjavu - ili da ćete vi biti među njima!"

"Bio sam u ophodnji s Dionusom", odgovorio je Demetrio. "Upravo smo prolazili pokraj Hrama kad smo čuli zvonjavu. Ali tko je to? Ishtara mi! Pa to je gospodar Hrama!"

32

"Nitko drugi nego on", odgovorio je Arus, "i gadno ubijen. Moja je dužnost ići u ophodnju zgradom cijelu noć, zato što, kako znate, postoji ogromna količina blaga pohranjena u ovim prostorijama. Kallian Publico imao je bogate zaštitnike - znanstvenike, prinčeve, i bogate sakupljače starina. Dakle, nekoliko minuta prije isprobao sam vrata koja se otvaraju na terasu i otkrio da su samo pritvorena, nisu bila zaključana. Na vratima postoji zasun koji se može koristiti s obje strane, i velika brava, koja se može otvoriti samo s jedne strane. Samo je Kallian Publico imao ključ od te brave, ključ koji se i sada nalazi na njegovom remenu.

Znao sam da je nešto bilo pogrešno, jer Kallian je uvijek zaključavao vrata velikom bravom kada bi zatvorio Hram, i nisam ga vidio od kad je pri kraju dana otišao u svoju vilu u predgrađu. Ja imam ključ koji otvara zasun; ušao sam i pronašao tijelo kako leži u istom položaju u kojem ga i vi vidite. Nisam ga ni dotakao."

"Dakle." Demetriojeve oštre oči prešle su preko stranca mračnog izgleda. "A tko je ovo?"

"Ubojica, nema sumnje!" vrisnuo je Arus. "Došao je kroz ta vrata tamo. On je nekakva vrsta barbarina sa sjevera - možda Hiperboreac ili Bossonac."

"Tko si ti?" upitao je Demetrio. "Ja sam Conan, Cimmerianac", odgovorio je barbarin. "Jesi li ubio ovog čovjeka?" Cimmerianac je odmahnuo glavom. "Odgovori mi!" prasnuo je Demetrio. Tračak ljutnje bljesnuo je u zlovoljnim plavim očima. "Nisam pas, da se prema meni tako ponaša!"

"O, drzak si!" dreknuo je Demetrijev pratilac, ogroman muškarac koji je nosio oznake glavnog policijskog upravitelja. "Samostalan lopov! Uskoro ću izbiti bezobrazluk iz njega. Ovamo, ti! Govori! Zašto si ubio -"

"Samo trenutak, Dionuse", naredio je Demetrio. "Slušaj me, ja sam poglavar Inkvizitorskog vijeća grada Numalia. Najbolje je da mi kažeš zašto si ovdje i, ako nisi ubojica, to dokaži." Cimmerianac je oklijevao. Nije pokazivao strah već neznatnu zbunjenost, kakvu barbari pokazuju kada se susretnu sa slo-ženošću civiliziranih sustava, čija im je djelotvornost toliko zbu-njujuća i tajanstvena.

"Dok on razmisli o svemu", rekao je Demetrio, okrećući se prema Arusu, "reci mi: Da li si vidio Kalliana Publica kako odlazi iz Hrama sinoć?"

"Ne, gospodine; ali on obično već ode kada ja dođem kako bih otpočeo s ophodnjom. Na velika vrata bio je navučen zasun i bila su zaključana."

"Da li je mogao opet ući u zgradu bez da ga ti vidiš?"

"Da, mogao je, ali je malo vjerojatno. Da se vratio iz vile, svakako bi došao u svojoj kočiji, jer je daleko - i tko je ikad čuo da je Kallian Publico putovao drukčije? Čak i da sam bio na drugom kraju Hrama, čuo bih kotače kočije na kaldrmi. A nisam čuo ništa takvoga."

"A vrata su bila zaključana sinoć ranije?"

"Kunem se. Provjerim svaka vrata nekoliko puta tijekom noći. Vrata su bila zaključana izvana sve do prije otprilike pola sata - tada sam ih posljednji put provjerio i otkrio da su otključana."

"Nisi čuo nikakve krikove ili borbu?"

"Ne, gospodine. Ali to nije čudno, jer su zidovi Hrama toliko debeli da nikakav zvuk ne može proći kroz njih."

"Čemu služe sva ta pitanja i nagañanja?" prigovarao je debeli policijski upravitelj. "Naš čovjek je tu, nema sumnje u njegovu krivnju. Odvedimo ga na Sud - izvući ću priznanje iz njega makar mu morao zdrobiti kosti."

Demetrio je pogledao u barbarina. "Razumio si što je on rekao?" upitao je inkvizitor. "Što imaš za reći?"

"Da će svaki koji me takne ubrzo dobiti priliku pozdraviti svoje pretke u Paklu", promrmljao je Cimmerianac kroz zube, dok mu je iz očiju sijevao bijes.

"Zašto si došao ovamo, ako nisi namjeravao ubiti ovog čovjeka?" nastavio je Demetrio.

"Došao sam ukrasti", prkosno je odgovorio drugi.

"Ukrasti što?"

Conan je oklijevao. "Hranu."

"To je laž!" rekao je Demetrio. "Znao si da ovdje nema hrane. Reci mi istinu, ili -"

Cimmerianac je stavio ruku na dršku mača, i taj pokret bio je pun prijetnje, izgledao je kao tigar koji se sprema zagristi u svoj plijen. "Sačuvaj svoje prijetnje za kukavice koje te se boje", dreknuo je. "Ja nisam gradski Nemedianac koji će puzati pred vama, plaćeničkim psima. Ubio sam bolje ljude od vas za manje od ovoga."

Dionus, koji je otvorio usta kako bi zaurlao od bijesa, samo ih je zatvorio. Stražari su nesigurno podigli svoja koplja i pogledom tražili nareñenja od Demetrija. Svemoćni su policajci ostali bez riječi i bili poraženi u tom verbalnom dvoboju, ali su i dalje očekivali da im netko kaže da uhvate barbarina. Ipak, Demetrio nije rekao ništa.

Arus ih je promatrao, od jednog do drugog, pitajući se što se događalo u oštrom mozgu koji se skrivao iza Demetrioovog orlovskog lika. Možda se sudac bojao potaknuti barbarski bijes Cimmerianca, ili možda nije vjerovao daje Cimmerianac ubojica.

"Nisam te optužio za ubojstvo Kalliana", prasnuo je. "Ali moraš priznati da naizgled sve govori protiv tebe.

Kako si ušao u Hram?"

33

"Sakrio sam se u sjeni skladišta iza zgrade", odgovorio je Conan gunñajući. "Kada je ovaj pas", mahnuo je prstom prema Arusu,

"prošao pokraj mene i skrenuo iza ugla, potrčao sam prema zidu i preskočio ga -"

"Laž!" dreknuo je Arus. "Ni jedan čovjek ne može se popeti uz taj okomiti zid!"

"Zar nisi nikada vidio Cimmerianca kako se penje uz potpuno okomitu stijenu?" upitao je Demetrio. "Ja vodim ovu istragu. Nastavi, Conane."

"Ugao je ukrašen duborezom", rekao je Cimmerianac. "Nije bilo teško popeti se. Došao sam do krova prije nego stoje ovaj pas uspio napraviti jedan krug oko zgrade. Pronašao sam zatvorena vrata, imala su željezni zasun koji je išao kroz njih i bio je navučen iznutra. Potrgao sam zasun na dva dijela -"

Arus, koji se sjećao koliko je zasun bio debeo, uzdahnua je i maknuo se od barbarina, koji gaje rastreseno pogledao, namrgodio se, i nastavio:

"Prošao sam kroz vrata i ušao u gornju odaju. Nisam čekao već sam otišao ravno do stepenica -"

"Kako si znao gdje su stepenice? Samo je Kallianovim slugama i njegovim bogatim zaštitnicima bilo dozvoljeno doći u gornje odaje."

Conan je tvrdoglavo buljio u tišini. "Što si napravio nakon što si došao do stepenica?" nastavio je Demetrio.

"Došao sam ravno ovamo", mrmljao je Cimmerianac. "Put je vodio točno u odaju koja se nalazi iza onih vrata sa spuštenom zavjesom. Kad sam se spustio niz stepenice, čuo sam da se otvaraju druga vrata. Pogledao sam kroz zavjesu, i ugledao ovog psa kako stoji iznad mrtvog čovjeka." "Zašto si izašao iz zaklona?"

"Zato što sam najprije pomislio za njega daje lopov koji je došao ukrasti ono što -" Cimmerianac se sam prekinuo u pola riječi.

"- Ono što bi ti napravio kasnije!" završio je Demetrio. "Nisi se zadržavao u gornjim odajama gdje su pohranjene naj-vrjednije stvari. Tebe je poslao netko tko dobro poznaje Hram s ciljem da ukradeš nešto posebno!"

"I ubiješ Kalliana Publica!" uzviknuo je Dionus. "Tako mi Mitre, imamo te! Uхватite ga - imat ćemo priznanje prije jutra!" Sa psovkom na ustima koju nitko nije mogao razumjeti, Conan je odskočio, i izvukao mač s takvom silinom da se čuo zvuk kojim je oštrica zaparala zrak.

"Natrag, ako vam je stalo do vaših prokletih života!" urlao je. "Zato što se usuđujete mučiti čuvare trgovina i skidati i tući bludnice kako bi progovorile, nemojte ni pomisliti da ćete svoje prljave šape staviti na gorštaka! Pazi kako petljaš tim samostre-lom, stražaru, inače ću ti prosuti crijeva!"

"Čekaj!" rekao je Demetrio. "Smiri svoje pse, Dionuse. Još nisam uvjeren daje on ubojica." Demetrio se nagnuo prema Dionusu i šapnuo mu nešto što Arus nije uspio uhvatiti, ali je sumnjao da se radi o triku kojim će onesposobiti Conana i njegov mač.

"Dobro", progunđao je Dionus. "Povucite se, ljudi, ali i dalje pazite na njega."

"Daj mi svoj mač!" rekao je Demetrio. "Uzmi ga ako možeš!" dreknuo je Conan. Inkvizitor je slegnuo ramenima. "Dobro. Ali nemoj pokušavati pobjeći. Ljudi sa samostrelima nadgledaju kuću izvana."

Barbarin je spustio mač, premda je napetost kojom je promatrao sve oko sebe jedva nešto malo popustila.

Demetrio se opet okrenuo prema lesu.

"Zadavljen", mrmljao je. "Zašto bi ga davio kada je udarac mačem toliko brži i sigurniji? Ovi Cimmerianci su rođeni s mačem u ruci, i nikada nisam čuo da su ubili čovjeka na ovakav način." "Možda zato da odvrati sumnju sa sebe", rekao je Dionus. "Moguće je." Demetrio je opipao tijelo iskusnim rukama. "Mrtav je barem pola sata.

Ako Conan govori istinu o tome gdje je ušao u Hram, teško da je mogao ubiti čovjeka prije nego što se Arus pojavio. Istina, mogao je lagati - mogao je već prije provaliti."

"Popeo sam se uza zid nakon što je Arus napravio posljednju ophodnju", gunđao je Conan.

"To ti kažeš." Demetrio se nadvio nad grlo ubijenog čovjeka, na kojem su se nalazili podljevi ljubičaste boje.

Glava je bila iskrenuta na slomljenoj kralježnici. Demetrio je odmahivao glavom u nedoumici. "Zašto bi ubojica upotrijebio uže deblje od ljudske ruke? I tko je mogao imati takav strašan stisak od kojeg mu je vrat puknuo?"

Digao se i otišao do najbližih vrata koja su vodila u hodnik.

"Ovdje je poprsje odvaljeno s postolja pokraj vrata", rekao je, "i ovdje je pod izgreban, i zavjese na ulazu su povučene ... Kallian Publico mora daje bio napadnut u ovoj prostoriji. Možda je pobjegao

od svog ubojice, ili gaje vukao za sobom dok je bježao. Bez obzira, oteturao je van i ušao u prolaz, gdje gaje ubojica vjerojatno pratio i dokrajčio ga."

"Ako ovaj ovdje nije ubojica, gdje se onda nalazi?" zahtijevao je odgovor policijski upravitelj.

"Još nisam oslobodio sumnje Cimmerianca", rekao je inkvizitor. "Ali pažljivo ću pregledati tu prostoriju -"

Stao je i okrenuo se, osluškujući. S ulice je dolazio zvuk kotača kočije, koja se približila i onda naglo stala.

"Dionuse", zarežao je inkvizitor. "Pošalji dva čovjeka da pronađu tu kočiju. Dovedi mi vozača ovamo."

"Sudeći po zvuku", rekao je Arus, kojem su svi zvukovi ulice bili poznati, "rekao bih da se zaustavila ispred Promerove kuće, točno nasuprot trgovine svilom."

34

"Tko je Promero?" upitao je Demetrio.

"Glavni činovnik Kalliana Publica."

"Dovedi ga ovamo s vozačem", rekao je Demetrio.

Dva stražara su odjurila. Demetrio je još uvijek proučavao tijelo; Dionus, Arus i ostatak policajaca pazili su na Conana, koji je stajao s mačem u ruci poput brončanog kipa, utjelovljenje pritajene opasnosti. Zvuk nogu u sandalama dolazio je s ulice, i dva stražara ušla su vodeći snažno građenog muškarca tamne kože s kožnom kacigom na glavi i dugačkom tunikom vozača bojnih kola, s bičem u ruci, i malim čovječuljkom sramežljivog izgleda tipičnog za tu klasu koji je, uzdigavši se s nivoa zanatlije, postao desna ruka bogatim trgovcima i prekupcima. Mali čovjek se zgrozio i vrisnuo kada je ugledao ispruženo tijelo na podu. "Oh, znao sam da će ovo izaći na zlo!" jaukao je. Demetrio je rekao: "Ti si Promero, glavni činovnik, pretpostavljam. A ti?"

"Enaro, vozač Kalliana Publica."

"Izgleda da te pogled na les ne uzbuđuje previše", primijetio je Demetrio.

Tamne oči su bljesnule. "Zbog čega bih se trebao uzbuđivati? Netko je samo napravio nešto što sam ja dugo priželjkivao a nisam se usudio napraviti."

"Tako!" promrmljao je inkvizitor. "Jesi li ti slobodan čovjek?"

Enarove oči poprimile su izraz ogorčenosti kada je razmak-nuo tuniku i pokazao oznaku na ramenu po kojoj se vidi da pripada robiju.

"Jesi li znao da će ti gospodar doći ovamo večeras?"

"Ne. Dovezao sam bojna kola do Hrama kao i obično. Ušao je, i odvezao sam ga prema vili. Međutim, prije nego što smo došli na Palianski put, naredio mi je da se okrenem i vratim ga natrag. Izgledao je prilično uzbuđen."

"Tješi li ga odvezao natrag u Hram?" "Ne. Naredio mi je da se zaustavim kod Promerove kuće. Tamo me je otpustio, i naredio mi da se vratim po njega odmah nakon ponoći."

"U koliko je sati to bilo?"

"Odmah nakon zalaska sunca. Ulice su bile gotovo potpuno puste."

"Što si onda napravio?"

"Vratio sam se u robovsku četvrt, gdje sam ostao dok nije došlo vrijeme da odem u Promerovu kuću. Otišao sam ravno tamo, i vaš čovjek me uhvatio dok sam razgovarao s Promerom na njegovim vratima."

"Ne pada ti na pamet zbog čega bi Kallian otišao Promerovoj kući?"

"Nikada nije razgovarao o poslu s robljem." Demetrio se okrenuo Promeru. "Što ti znaš o ovome?" "Ništa."

Činovnikovi zubi cvokotali su dok je govorio. "Da li je Kallian Publico došao tvojoj kući kao što kaže vozač?"

"Je, gospodine."

"Koliko je ostao?"

"Vrlo kratko. Onda je otišao."

"Da li je iz tvoje kuće otišao u Hram?"

"Ne znam!" vrisnu činovnik.

"Zašto je došao k tebi?"

"Da bi - da bi razgovarao o poslu sa mnom."

"Lažeš", rekao je Demetrio. "Zašto je došao k tebi?"

"Ne znam! Ništa ne znam!" Promero reče histeričnim glasom. "Ja nemam nikakve veze s tim -"

"Natjeraj ga da progovori, Dionuse", prasnuo je Demetrio. Dionus je gunjao dok je kimao jednom od svojih ljudi koji su, divljački se cerekajući, krenuli prema dvojici zatočenika.

"Znaš li ti tko sam ja?" rešao je, gurajući glavu prema naprijed i buljeći u svoj mršavi plijen.

"Ti si Posthumo", odgovorio je činovnik prkosno. "Ti si iskopao djevojci oči na Sudu zato što nije htjela odati ime svog ljubavnika."

"Uvijek dobijem ono što hoću!" zaurlao je stražar. Žile na debelom vratu su nabrekle i lice mu je pocrvenjelo kad je činovnika zgrabio za ovratnik tunike, toliko ga stišćući da se čovjek počeo gušiti.

"Govori, štakoru!" urlao je. "Odgovori inkvizitoru!"

"Oh, Mitra, imaj milosti!" vrištao je činovnik. "Kunem se -"

Posthumo ga je krvnički odalamio preko lica, najprije s jedne a onda s druge strane, i bacio na pod divljački ga udarajući nogama i pogañajući opakom točnošću.

"Milost!" molila je žrtva. "Reći ću - reći ću bilo što -"

"Diži se onda, pseto!" grmio je Posthumo. "Nemoj samo ležati i cmizdriti!"

Dionus je bacio brzi pogled na Conana da vidi da li je bio dovoljno zadivljen. "Vidiš što se događa onima koji se nađu na putu policiji", rekao je.

35

Conan je pljunuo s podrugljivim prezirom. "On je slab i budala je", riknuo je. "Neka jedan od vas dotakne mene, utrobu ću mu istresti tu, ravno na pod."

"Jesi li spreman za razgovor?" upitao je Demetrio s dosadom.

"Jedino znam", dahtao je činovnik kad se dovukao do njegovih nogu kao isprebijani pas, "daje Kallian došao u moju kući kratko nakon što sam seja vratio - otišao sam iz Hrama zajedno s njim - i naredio je da se bojna kola vrate. Prijetio je da će me otpustiti ako ikad progovorim o tome. Ja sam siromašan čovjek, gospodo, bez prijatelja ili potpore. Bez mog položaja kod njega, umrijet ću."

"I što bi to meni trebalo značiti?" rekao je Demetrio. "Koliko dugo je ostao u tvojoj kući?"

"Do otprilike pola sata prije ponoći. Onda je otišao, govoreći da ide u Hram i da će se vratiti nakon što obavi ono što je tamo namjeravao napraviti."

"Stoje namjeravao napraviti?"

Promero je oklijevao, ali drhtavi pogled na iscerenog Post-huma, koji mu je prijeto uzdignutom šakom, natjerao gaje da otvori usta.

"Bilo je nešto u Hramu stoje htio ispitati."

"Ali zbog čega bi došao ovamo sam, i tako tajanstveno?"

"Zato što stvar nije bila u njegovu vlasništvu. Došla je u zoru, s karavanom s juga. Čovjek iz karavane nije imao pojma o ničemu, osim daje to donio čovjek iz karavane iz Stvgije i daje bilo namijenjeno Caranthesu od Hanumara, svećeniku Ibisa. Voñi karavana platili su ovi drugi ljudi kako bi to isporučio direktno Caranthesu, ali lopovi su htjeli produžiti ravno u Aquiloniju cestom koja ne vodi u Hanumar. Zato je upitao da li bi to mogao ostaviti u Hramu dok Caranthes ne pošalje po to.

Kallian se složio i rekao mu da će sam poslati slugu koji će obavijestiti Caranthesa. Ali, nakon stoje čovjek otišao i što sam ja spomenuo glasnika, Kallian mi je zabranio da ga pošaljem. Počeo je razmišljati o tome stoje čovjek ostavio." "I što je to bilo?"

"Nekakva vrsta sarkofaga, kao oni što su pronañeni u sty-gijskim grobnicama. Ali ovaj je bio okrugli, poput prekrivene kugle. Činilo se kao daje napravljen od bakra, ali puno tvrñeg od onog koji mi upotrebljavamo, i bio je prekriven urezanim hi-jeroglifima sličnim onima što se nalaze na prastarim menhirima u južnoj Stvgiji.

Poklopac je bio napravljen kao odljev koji prijanja uz tijelo u obliku bakrenih zavoja prekrivenih urezanim hijeroglifima."

"Stoje bilo u sarkofagu?"

"Ljudi iz karavane nisu znali. Samo su rekli da su oni koji su im to predali napomenuli kako se radi o neprocjenjivoj relikviji pronañenoj u grobnicama ispod piramida i daje poslano Caranthesu 'u ime ljubavi koju pošiljalac nosi u srcu za svećenika Ibisa.' Kallian Publico je vjerovao da se unutra nalazi dija-dem divovskih kraljeva, ljudi koji su živjeli u toj mračnoj zemlji prije nego što su stygijski preci došli tamo. Pokazao mi je crtež urezan u poklopcu, za koju se zakleo daje lik dijadema za koji stare legende tvrde da su nosili kraljevi-čudovišta.

Odlučio je otvoriti kuglu kako bi vidio što se nalazi u njoj. Ponašao se poput luñaka od trenutka kada je počeo razmišljati o slavnom dijademu, optočenom čudnovatim draguljima koji su bili poznati samo drevnom narodu, i jedan bi jedini dragulj vrijedio više od svih dragulja ovog svijeta.

Upozorio sam ga daje bolje to ne napraviti. Ali, nešto prije ponoći, sam je otišao u Hram, krijući se u sjeni dok straža nije prešla na drugu stranu zgrade, i onda je ušao kroz vrata s bravom. Ja sam ga gledao, skriven u sjeni u trgovini svilom sve dok nije ušao, i onda sam se vratio u moju kuću. Ako se dijamant, ili bilo što drugo od velike vrijednosti, nalazilo u kugli, namjeravao je to sakriti negdje u Hramu i opet pobjeći. Onda bi drugi dan podigao galamu i dreku i rekao bi da su lopovi provalili u njegovu kuću i odnijeli ono što pripada Caranthesu. Nitko ne bi znao ništa o njegovom prikradanju osim vozača i mene, a nijedan od nas ne bi ga izdao."

"Ali stražar?" prigovorio je Demetrio. "Kallian nije imao namjeru dozvoliti mu da ga vidi; planirao je žrtvovati ga kao suučesnika lopova", odgovorio je Promero. Arus je progutao knedlu i probljedio kad mu je dvoličnost njegovog poslodavca doprla do mozga.

"Gdje je taj sarkofag?" upitao je Demetrio. Promero je pokazao, a inkvizitor progunđao. "Tako! Ista prostorija u kojoj je Kallian vjerojatno napadnut."

Promero je grčio svoje tanke ruke. "Zašto bi čovjek u Sty-giji poslao poklon Caranthesu? Drevni bogovi i čudnovate mumije došli su do karavanskih putova još prije, ali tko toliko voli svećenika Ibisa u Stvgiji, gdje još uvijek obožavaju vražjeg demona Seta, koji se provlači kroz grobnice u mraku? Bog Ibis borio se protiv Seta za vrijeme prve zore na zemlji, i Caranthes se borio protiv Setovih svećenika cijeli svoj život. Tu se nalazi nešto mračno i tajanstveno."

"Pokaži nam sarkofag", zapovjedio je Demetrio, i Promero je oklijevajući krenuo prvi. Svi su ga slijedili, uključujući Conana, prividno nesvjesnog budnih očiju stražara koji su ga promatrali i izgledao je jedva zainteresiran za ono što se događa oko njega. Prošli su kroz odmaknutu zavjesu i ušli u prostoriju, koja je bila 36

nešto malo više osvijetljena od prolaza. Vrata koja su se nalazila s obje strane vodila su u odaje, a zidovi su bili obrubljeni fantastičnim likovima, bogovima čudnovatih zemalja i dalekih naroda. Promero je oštro vrisnuo.

"Pogledajte! Kugla! Otvorena je - i prazna!"

U sredini je stajao čudnovati cilindar crne boje, visok preko metar i dvadeset i promjera možda metar na najširem dijelu, koji se nalazio na pola puta od vrha do dna. Teški, duborezom ukrašeni poklopac

ležao je na podu, a pokraj njega čekić i dljetom. Demetrio je pogledao unutra, na trenutak zbunjen hijeroglifi-ma, i okrenuo se Conanu.

"Je li ovo stvar koju si došao ukrasti?"

Barbarin je odmahnuo glavom. "Kako bijedan čovjek mogao tako nešto odnijeti?"

"Remenje je rastrgano ovim dljetom", razmišljao je Demetrio, "i to u žurbi. Vide se tragovi gdje je čekić greškom udario u metal i ošteti ga. Možemo pretpostaviti da je Kallian otvorio kuglu. Netko se skrivao u blizini

- vjerojatno u zavjesi na ulazu. Kad je Kallian otvorio kuglu, ubojica je skočio na njega - ili ga je ubio prije i sam otvorio kuglu."

"Ovo je strašna stvar", drhtao je činovnik. "Previše je stara da bi bila sveta. Tko je ikad vidio takav metal? Čini se daje tvrći od aquilonskog čelika, pa ipak, pogledajte kako je hrŕav i istrošen. I pogledajte - ovdje na poklopcu!"

Pomero je uperio drhtavi prst. "Što biste rekli daje to bilo?"

Demetrio se približio urezanom crtežu. "Rekao bih da predstavlja nekakvu vrstu krune", progunŕao je.

"Ne!" viknuo je Promero. "Upozorio sam Kalliana, ali nije mi htio vjerovati! To je zmija koja se penje i gura svoj rep u usta. To je simbol Seta, Stara Zmija, bog Stvgijaca! Ova kugla je pre-stara da bi pripadala ljudskom svijetu -

to je relikvija iz vremena kada je Set hodao po zemlji u liku čovjeka. Možda je narod koji je nastao od njegovog rebra polagao kosti svojih kraljeva u ovakve kugle!"

"A sad ćeš reći da su se ove sahranjene kosti digle, zadavile Kalliana Publica, i onda jednostavno otišle?"

"Onaj tko je bio sahranjen u ovoj kugli", šaptao je činovnik, širom otvorenih očiju, buljeći u prazno. "Koji čovjek bi uopće mogao stati u nju?"

Demetrio je odgovorio na to. "Ako Conan nije ubojica, onda se taj netko još uvijek nalazi negdje u ovoj zgradi.

Dionus, Arus, ostanite ovdje sa mnom, a i vas trojica zatvorenika takoŕer ćete ostati ovdje. Ostali, pretražite kuću! Ubojica - ako je pobjegao prije nego što je Arus pronašao tijelo - mogao je pobjeći jedino putem kojim je Conan ušao, a u tom slučaju barbarin bi ga vidio - ako govori istinu."

"Nisam vidio nikoga osim ovog psa", gunđao je Conan, pokazujući na Arusa.

"Naravno da nisi, zato što si ti ubojica", rekao je Dionus. "Gubimo vrijeme, ali pretražit ćemo, reda radi. I ako ne nađemo nikoga, obećavam ti da ćeš gorjeti na lomači! Sjeti se zakona, dragi moj crnokosi divljaku: Za ubojstvo zanatlije ideš u rudnike; za trgovca visiš; a za gospodina, goriš!"

Conan je stisnuo zube umjesto odgovora. Muškarci su krenuli u potragu. Čuli su ih kako hodaju po odajama gore-dolje, miču predmete, otvaraju vrata i urlaju jedni na druge kroz sobe.

"Conane," rekao je Demetrio, "znaš što će se dogoditi ako ne nađu nikoga."

"Nisam ga ja ubio", odgovorio je Cimmerianac. "Da me pokušao zadržati, razbio bih mu glavu; ali nisam ga vidio dok nisam ugledao les."

"Netko te poslao ovamo da ukradeš nešto", rekao je Demetrio, "i svojom šutnjom okrivljuješ se i za ovo ubojstvo. Već sama činjenica što si se zatekao ovdje dovoljna je da zbog toga završiš u rudnicima, bez obzira priznaš li krivicu. Ali, ako ispričaš cijelu priču, možeš se spasiti lomače."

"Dobro", odgovorio je Cimmerianac gunđajući, "došao sam ovamo kako bih ukrao zamorianski dijamantni pehar. Jedan čovjek mi je dao nacrt Hrama i rekao mi gdje da ga potražim. Drže ga u ovoj sobi", Conan je pokazao, "u udubljenju u podu ispod bakrenog shemitskog boga."

"Govori istinu", rekao je Promero. "Samo nekoliko ljudi zna gdje se nalazi to tajno skrovište."

"Da si ga se dočepao", podrugivao se Dionus, "zar bi ga zaista predao čovjeku koji te platio da mu ga doneseš?"

Zamagljene oči opet su bljesnule mržnjom. "Ja nisam pas", ređao je barbarin. "Držim zadanu riječ."

"Tko te poslao?" Demetrio je zahtijevao odgovor, ali Conan nije ništa odgovorio. Stražari su se vratili iz potrage.

"Nitko se ne skriva u kući", rekli su. "Pretražili smo cijelu zgradu uzduž i poprijeko. Pronašli smo tajna vrata u krovu kroz koja je barbarin ušao, i zasun koji je potrgao na dva dijela. Daje netko bjeđao tim putem naši stražari bi ga vidjeli, jedino ako nije pobjegao

prije nego smo mi došli. Osim toga, morao bi naslagati namještaj jedan na drugi da bi uopće mogao dohvatiti tajna vrata, a namještaj je na mjestu. Zašto nije mogao otići kroz glavni ulaz prije nego što se Arus vratio iz ophodnje?"

"Zato", rekao je Demetrio, "jer su vrata bila zaključana s unutrašnje strane, a jedini koji imaju ključeve tih vrata su Arus i Kallian Publico, a njegovi ključevi još uvijek su na njemu."

Drugi je rekao: "Mislim da sam vidio uže koje je ubojica upotrijebio."

37

"Gdje je, budalo!" dreknuo je Dionus. "U odaji koja se nadovezuje na ovu", odgovorio je stražar. "To je debelo crno uže omotano oko mramornog stupa. Nisam ga mogao dosegnuti."

Odveo ih je kroz sobu u kojoj se nalazilo mnoštvo mramornih kipova i pokazao prema visokom stupu. Onda je zastao i izbuljio oči.

"Nestalo je!" vrisnuo je.

"Nikada i nije bilo tamo", gunđao je Dionus.

"Mitre mi, bilo je! Omotano oko stupa točno iznad ovih uklesanih listova. Gore je mračno i ne vidi se previše - ali bilo je tu."

"Pijan si", rekao je Demetrio, i okrenuo se. "To je previsoko da bi se ijedan čovjek mogao jBpeti, i nitko se ne bi mogao popeti uz tako glatki stup."

"Cimmerianac bi mogao", progundao je jedan od ljudi. "Moguće. Recimo daje Conan ubio Kalliana, zavezao uže oko stupa, i sakrio se u sobu gdje su stepenice. Kako gaje onda mogao maknuti nakon što si ga ti vidio? Bio je s nama sve od trenutka kada je Arus pronašao tijelo. Ne, kažem ti da Conan nije ubio Kalliana. Siguran sam daje pravi ubojica ubio Kalliana kako bi uzeo što god da se nalazilo u kugli i sada se krije u nekakvom tajnom kutku u Hramu. Ako ga ne budemo mogli pronaći, morat ćemo okriviti barbarina, kako bi zadovoljili pravdu, ali - gdje je Promero?"

Vratili su se natrag u prolaz gdje je tijelo ležalo u tišini. Dionus je urlao i dozivao Promera, koji je došao iz sobe u kojoj je stajala prazna kugla. Tresao se i lice mu je bilo potpuno bijelo.

"Stoje sad, čovječe?" uzviknuo je Demetrio nervozno. "Našao sam simbol na dnu kugle!" mrmljao je Promero.

"Ne prastari hijeroglifski, već nedavno urezan simbol! Znak Thoth-Amona, stvgijskog čarobnjaka, Caranthesovog smrtnog neprijatelja! Sigurno je pronašao kuglu u nekakvoj odvratnoj špilji ispod ukletih piramida! Bogovi iz starih vremena nisu umirali kao što ljudi umiru - padaju u dugački san i njihovi sljedbenici ih zaključaju u sarkofag, tako da ih strana ruka ne može uznemiriti! Thoth-Amon poslao je smrt Caranthesu -

Kallianova pohlepa je razlog tome što je taj užas na slobodi - i vreba negdje blizu -možda se čak i ovog trenutka nalazi tu negdje -"

"Ti blebetava budalo!" grmio je Dionus, i odalamio Promera preko usta. "Dobro, Demetrio," rekao je, okrećući se prema inkvizitoru, "ne znam što drugo nego uhititi barbarina -"

Cimmerianac je zauriao, bacajući pogled prema vratima prostorije koja je bila spojena s prostorijom u kojoj su se nalazili kipovi. "Gledajte - vidio sam kroz zavjese. Nešto poput tamne sjene prešlo je preko sobe."

"Ma da", frknuo je Posthumo. "Pretražili smo tu sobu -"

"Vidio je nešto!" Promerov glas popeo se do neslućenih visina zahvaljujući histeričnom uzbuñenju. "Ovo mjesto je ukleto! Nešto je izašlo iz sarkofaga i ubilo Kalliana Publica! Sakrilo se tamo gdje se nijedan čovjek ne bi mogao sakriti, i sada vreba u toj prostoriji! Obrani nas Mitra od mračnih sila!" Prstima nalik na kandže uhvatio je Dionusa za rukav. "Pretražite još jednom tu sobu, gospodine!"

Kad se policijski upravitelj otresao grčevitog stiska, Posthumo je rekao: "Sam ćeš je pretražiti!" Zgrabio je Promera za vrat i tuniku, ispustio krvoločan urlik pred vratima gdje je zastao i bacio ga u prostoriju tako divljački daje ovaj pao i ostao ležati gotovo bez svijesti.

"Dosta", zarežao je Dionus, pogledavajući tihog Cimmeri-anca. Upravitelj je podigao ruku, i u zraku se stvorila napetost, kada je najednom ušao stražar, vukući za sobom mršavog, tankog, bogato odjevenog muškarca.

"Vidio sam ga kako njuška iza Hrama", rekao je stražar, očekujući pohvalu. Umjesto toga, dobio je kletve od kojih mu se digla kosa na glavi.

"Odmah pusti gospodina, ti glupa budalo!" vikao je policijski upravitelj. "Zar ne prepoznaješ Aztriasa Petanijusa, guverne-rovog

nećaka?"

Zapanjeni stražar se maknuo, dok je uobraženi mladi plemić s gañenjem gladio zgužvane rukave.

"Poštedi me svojih isprika, dobri Dionuse", jedva je prevalio preko usta. "Sve je to dio posla, znam. Vraćao sam se s kasne gozbe i šetao da mi se razbistri glava od dima i vina. Što to imamo ovdje? Mitre mi, da li je to ubojstvo?"

"Je ubojstvo, moj gospodine", odgovorio je policijski upravitelj. "Ali imamo sumnjivca koji će, premda Demetrio izgleda sumnja u to, sigurno završiti na lomači."

"Životinja prilično brutalnog izgleda", mrmljao je mladi aristokrat. "Kako itko može sumnjati u njegovu krivnju?"

Nikada prije nisam vidio takav lopovski izraz lica."

103"O da, jesi, ti mirišljivi gade", rekao je Cimmerianac, "kada si me unajmio da ti ukradem zamorijski pehar.

Gozba, ha? Ma nemoj! Čekao si me u mraku da ti predam plijen. Ne bih odao tvoje ime da si bio pošten prema meni. Sad reci ovim psima da si me vidio kako se penjem uz zidove nakon što je stražar otišao u zadnju ophodnju, tako da shvate da nisam imao vremena ubiti prije nego što je ova debela svinja Arus ušao i pronašao tijelo."

38

Demetrio je brzo pogledao u Aztriasa, koji nije promijenio boju. "Ako je istina ono što kaže, gospodaru", rekao je inkvizitor, "oslobađam ga sumnje za ubojstvo, i možemo ovu stvar vrlo lako nazvati pokušajem krañe.

Cimmerianac zasluđuje deset godina teškog rada za provalu; ali, ako vi kažete, uredit ćemo sve tako da pobjegne, i nitko osim nas neće nikada znati ništa o ovome. Koliko znam - vi ne biste bili prvi mladi plemić koji je morao posegnuti za ovakvim načinom plaćanja kockarskih dugova i užitaka - ali možete se osloniti na našu diskreciju."

Conan je s iščekivanjem gledao u mladog plemića, ali Az-trias je slegnuo svojim mršavim ramenima i pokrio usta tankim bijelim rukama.

"Ne poznajem ga", odgovorio je. "Lud je kad tvrdi da sam ga ja unajmio. Neka dobije što je zaslužio. Ima jaka leña, i rad u rudnicima samo će mu činiti dobro."

Conan je, strijeljajući pogledom, krenuo prema njemu istog trenutka. Stražari su skočili, zgrabili koplja; onda su stali kad se iznenada zaustavio, zlovoljno rezigniran. Arus nije bio siguran da li ih gleda ispod gustih crnih obrva ili je zaista izgubio volju boriti se.

Cimmerianac je napao bez upozorenja, kao kobra; samo je mač bljesnuo u svjetlosti svijetla. Aztrias je počeo vrištati a prestao je kad mu je glava odletjela s ramena, dok su se drugi najjednostavnije rečeno smrznuli od jezivog prizora.

Demetrio je izvukao bodež i koraknuo naprijed kako bi ga zario u Conana. Brže od mačke, Conan se okrenuo i s namjerom da ubije krenuo na inkvizitorove prepone. Demetrio je instinktivno pokrio jedva zaštićeni dio tijela, a oštrica mača zarila mu se u bedro, okrznula kosti i izašla van kroz stražnji dio noge. Srušio se na koljeno u samrtnom hropcu.

Conan se nije zaustavljao. Koplje koje je Dionus bacio spasilo je upraviteljevu glavu od ubojite oštrice, koja se malo za-krenula kada je prerezala dršku koplja i zahvatila ga po glavi gdje mu je odrezala desno uho. Barbarinova brzina paralizirala je policiju. Pola njih odavno bi bilo na podu prije nego bi imali priliku uzvratiti udarac ali debeli Posthumo, više zbog sreće nego vještine, bacio se na Cimmerianca, nastojeći mu onesposobiti ruku u kojoj je držao mač. Conanova lijeva ruka uhvatila je stražara za glavu, i Posthumo je vrišteći pao na pod, pritišćući krvavu duplju u kojoj je nekada imao oko.

Conan se odmaknuo od stražara koji su mahali kopljima. Prije nego su shvatili što se događa, stajao je pokraj Arusa koji je presavijen sjedio i pokušavao napeti svoj samostrel. Divljački udarac u trbuh bio je dovoljan da mu izbije oružje iz ruke, i potpuno zelen u licu i zatvorenih usta, dočekao je sljedeći Conanov udarac petom ravno u vilicu. Urlik se prolomio kroz usta puna slomljenih zuba koje je zajedno s krvlju pljuvao kroz natečene usne.

Tada su svi stali, paralizirani krikom od kojeg se krv leđi u žilama, a koji je dolazio iz prostorije u koju je Posthumo bacio Promera. Činovnik je ušao kroz plišani zastor posrćući i najjednom stao, drhtao je i teško disao jecajući bez glasa, dok su mu se suze slijevale niz blijedo lice i drhtave usne; izgledalo je kao da je izgubio razum.

Svi su ga gledali bez daha - Conan s mačem s kojeg je kapala krv, policija s uzdignutim kopljima, Demetrio koji se grčio na podu i stiskao nogu pokušavajući zaustaviti krv koja je šiklja-la iz velike rane na slabinama, Dionus koji je pritiskao mjesto na kojem je nekada imao uho, Arus koji je pljuvao krv i ostatke zuba - čak je i Posthumus prestao jaukati i žmirkao jedinim okom koje mu je ostalo.

Promero je doteturio u hodnik i ukočeno pao ispred njih, bacajući se i urlajući nepodnošljivim kreštavim smijehom luñaka: "Božja ruka daleko seže; ha-ha-ha! O, i prokletstvo daleko seže." Onda, sa zastrašujućim trzajem, ukočio se i ostao ležati praznog pogleda uperenog u mračni strop.

105 "Mrtav je!" prošaptao je Dionus prestrašenim glasom, zaboravljajući na vlastitu bol i na barbarina koji je stajao s krvavim mačem pokraj njega. Sagnuo se nad tijelo, onda brzo ustao, izbuđenih svinjskih očiju. "Nije ranjen. Tako mi Mitre, što se nalazi u toj prostoriji?"

Najednom su svi, prestrašeni, odjurili prema vratima izbezumljeno urlajući. Stražari, koji su pobacali koplja, zaglavili su se u vrata zajedno s ostatkom histerične gomile i provalili van vrišteći poput luñaka. Arus ih je slijedio, a Posthumus je teturio za njima zaslijepljen od krvi, skvičeći kao ranjena svinja i moleći ih da ga ne ostave. Kad je pao, samo su prešli preko njega tjerani vlastitim strahom. Puzao je, a iza njega je išao Demetrio, vukući ranjenu nogu i pokušavajući zaustaviti krv koja je i dalje nezaustavljivo tekla. Policija, vođa bojnih kola, stražar i časnici, ranjeni ili netaknuti, svi su, urlajući što su jače mogli, izjurili na ulicu gdje su im se u silnoj zbrci i bijegu pridružili ostali stražari ne pitajući za razlog.

Conan je stajao sam u velikom hodniku, izuzev tri lesa koja su ga okruživala. Barbarin je čvršće uhvatio dršku svog mača i ji sobu. Na zidovima su visjele bogate svilene tapiserije. Svileni jastuci i ležaljke stajali su posvuda u neredu, a preko teškog pozlaćenog paravana Cimmerianca je promatralo Lice.

Conan je stao zapanjen i promatrao klasičnu ljepotu ;zraza lica, kakvu nikada nije vidio među ljudskim sinovima.

Ni slabost, ni milosrđe, ni okrutnost, ni ljubaznost, nijedan ljudski osjećaj nije se na njemu ocrtavao. Moglo je isto tako biti i mramorna

maska boga, isklesana rukom majstora, osim što se u njemu nepogrešivo nalazio život -

hladan i čudan, s kakvim se Cimmerianac nikada nije susreo i kojeg nije mogao razumjeti. Na trenutak je 39

razmišljao o mramornom savršenstvu tijela skrivenog iza paravana; moralo je biti savršeno, razmišljao je, budući je lice bilo tako neljudski lijepo.

Ali mogao je vidjeti samo lijepo isklesanu glavu, koja se ljuljala sjedne strane na drugu. Pune usne su se otvorile i izgovorile jednu jedinu riječ, toplim, treperavim glasom koji je zvučao kao skladna zvonjava zlatnih zvona koja zvone samo u hramovima izgubljenih prašuma Khitaja. Jezik je bio nepoznat, zaboravljen prije nego što su se uzdigla ljudska kraljevstva, ali Conan je znao da ta riječ znači: "Doñi!"

I Cimmerianac je prišao, očajničkim skokom i uz oštar zvuk mača kojim je zamahnuo kroz zrak. Prekrasna glava odletjela je s tijela, udarila o pod s jedne strane paravana i otkotrljala se.

Conanova koža tek tada se naježila, jer paravan je podrhtavao i dizao se dok se nešto iza njega previjalo u grču.

Vidio je i čuo ljude kako umiru od zadobivenih rana, ali nikada nije čuo da ljudsko biće ispušta takve zvukove u smrtnom hropcu. Čulo se lupanje i koprcanje. Paravan se tresao, dizao, nagingjao lijevo--desno, potpuno se nagnuo naprijed i uz zvonki metalni zvuk pao pred Conanove noge. Pogledao je iza njega.

Tek tada je Cimmerianac osjetio užas od kojeg zastaje dah. Pobjegao je, i nije usporavao sve dok zvonici i visoki tornjevi Numalije nisu ostali iza njega i izbljedili u svjetlosti zore koja je nagoviještala novi dan. Pomisao na Seta i djecu Seta koja su jednom vladala zemljom i koja sada spavaju u njihovim mračnim pećinama ispod crnih piramida, bila je noćna mora. Iza pozlaćenog paravana nije ležalo ljudsko tijelo - samo svjetlucavo, bezglavo tijelo ogromne zmije.

Crveni svećenik

Robert E. Howard

Pomalo razočaran nemogućnošću izbjegavanja natprirodnih prepreka u redovnom bavljenju svojim zanimanjem, i činjenicom daje Nemedija postala prevruća da bi se zadržao u njoj, Conan se opet

uputio na jug u Corin-thiju, gdje se, u jednom od malih gradova koji su tvorili tu državu, nastavio baviti nezakonitim prisvajanjem tuđeg vlasništva. Tada mu je bilo oko devetnaest godina, i bio je čvršći, okrutniji i iskusniji, ako već ne oprezniji, nego kada se prvi put pojavio u južnim kraljevstvima.

"Jedan pobježe, jedan se od života rastavi, Jedan zaspa u zlatnoj postelji."

Stari stih

1.

Na dvorskoj svečanosti, Nabonidus, Crveni svećenik koji je bio stvarni vladar grada, pristojno je dotakao Murila, mladog plemića, po ramenu. Murilo se okrenuo i ugledao svećenikov zagonetni pogled, pitajući se koje je skriveno značenje. Nisu izmijenili ni jednu riječ, ali Nabonidus se naklonio i predao Murilu malu zlatnu bačvicu.

Mladi plemić, znajući da Nabonidus ne radi ništa bez razloga, ispričao se prvom prilikom i žurno vratio u svoju sobu. Tamo je otvorio bačvicu i našao u njoj ljudsko uho, koje je prepoznao po specifičnom ožiljku koji se protezao cijelom dužinom. Oblio gaje znoj i više nije sumnjao u značenje čudnog izraza na licu Crvenog svećenika.

Ali Murilo, bez obzira na mirišljive crne uvojke i uobraženu pojavu, nije bio slabić koji će glavu staviti krvniku pod nož bez borbe. Nije znao da li se Nabonidus njime samo poigravao ili mu je davao priliku da ode u dobrovoljni izgon, ali činjenica da je još uvijek živ i na slobodi dokazala je da će mu biti dano još barem nekoliko posljednjih sati, najvjerojatnije za meditaciju. No kako god, za odluku mu nije trebala meditacija, trebao mu je alat. A Sudbina mu je dala taj alat, tiho prolazeći pokraj polusvijeta i javnih kuća bijednih gradskih četvrti, dok je mladi plemić drhtao i razmišljao zatočen u dijelu grada u kojem se nalaze tornjevi od ljubičastog mramora i plemićke palače od slonovače.

Tamo je bio svećenik Anu čiji je hram, uzdižući se na rubu sirotinjske četvrti, bio poprište daleko većih stvari nego što je molitva. Svećenik je bio debeo i dobro uhranjen, i istovremeno je imao skrovište za ukradene stvari i bio policijski špijun. Uspješno je obavljao trgovinu s obje strane jer se četvrt s kojom je graničio bila Labirint, splet blatnjavih, zamazanih uličica i sumnjivih brloga, koje su posjećivali lopovi iz cijelog kraljevstva. Najdrskiji od svih bili su gundermanski dezertar iz plaćeničke vojske i barbarski Cimmerianac. Zbog svećenika Anna, Gunder-manca su objesili na glavnoj tržnici. Ali Cimmerianac je pobjegao, i spoznavši na neizravan način svećenikovu izdaju, ušao je jedne noći u Anuov hram i svećeniku odrezao glavu. U gradu je nastala velika strka, ali potraga za ubojicom nije urodila plodom sve dok ga jedna žena nije

prijavila vlastima i odvela satnika straže i njegove vojnike u skrovitu sobicu, gdje su ga našli kako spava mrtav pijan.

40

Kada su ga uhvatili, bez obzira što je bio mamuran, bio je dovoljno opasan i okrutan i začas je satniku rasporio utrobu, probio se kroz napadače, i da mu tolika količina alkohola nije otupila osjetila uspio bi pobjeći. Međutim, zbunjen i napola slijep nije vidio otvorena vrata dok je bezglavo jurio već je opalio glavom o kameni zid i sam sebe onesvijestio. Kad je došao sebi, shvatio je da su ga strpali u najčuvaniju tamnicu u gradu, prikovanog za zid lancima koje čak ni barbarski mišići nisu mogli istrgnuti.

109U ovu tamnicu je došao Murilo, umotan u široki crni plašt. Cimmerianac gaje gledao sa zanimanjem, misleći daje to krvnik. poslan da ga odvede na gubilište. Murilo mu je sjeo s desne strane i gledao ga s ništa manje zanimanja. Čak i pri jedva vidljivoj svjetlosti tamnice, ruku okovanih u lance, primitivna snaga čovjeka bila je sasvim jasno uočljiva. Njegovo snažno tijelo i udovi nabijeni jakim mišićima predstavljali su kombinaciju snage medvjeda i brzinu pantere. Ispod šume čupave crne kose divljim pogledom su strijeljale plave oči.

"Da li bi želio živjeti?" upitao je Murilo. Barbarin je gunđao, u očima mu je bljesnulo novo zanimanje za posjetioca.

"Ako ti omogućim bijeg, hoćeš li mi učiniti uslugu?" upitao je plemić.

Cimmerianac nije govorio, ali snaga pogleda dala je dovoljno rječit odgovor.

"Hoću da ubiješ jednog čovjeka."

"Koga?"

Murilov glas pretvorio se u šapat. "Nabonidusa, kraljevog svećenika!"

Cimmerianac nije pokazao nikakav znak iznenađenja ili da mu je nešto zasmetalo. Nije osjećao nikakav strah ili poštovanje prema autoritetu koje civilizacija usađuje u čovjeka. Kralj ili prosjak, njemu je bilo sasvim svejedno.

Nije se pitao zašto je Murilo došao k njemu kad su gradske četvrti bile pune koljača koji nisu sjedili u zatvoru.

"Kada ću pobjeći?" upitao je.

"Za sat vremena. Vani se nalazi samo jedan stražar tijekom noći u ovom dijelu s tamnicama. I potkupljiv je; već je potkupljen. Gledaj, tu su ti ključevi od lanaca. Oslobodit ću te, i sat vremena nakon što odem, stražar, Athicus, otvorit će ti vrata tamnice. Zavezat ćeš ga komadima tunike; tako da će, kada bude nañen, vlasti misliti da si se sam oslobodio i neće ga kriviti. Odmah kreni u kuću Crvenog svećenika i ubij ga. Onda odi u Štakorov brlog gdje će te dočekati jedan čovjek koji će ti dati vrećicu zlata i konja. S tim ćeš pobjeći iz grada i napustiti zemlju."

"Makni mi ove proklete lance", rekao je Cimmerianac. "I reci stražaru da mi donese hranu. Tako mi Croma, živio sam na pljesnivom kruhu i vodi cijeli dan, i umirem od gladi."

"Bit će kako želiš; ali ne zaboravi - ne smiješ pobjeći dok se ja ne vratim kući."

Osloboñen lanaca, barbarin se uspravio i istegnuo teške ruke, ogromne u maloj tamnici. Murilo je opet osjetio da, ako postoji čovjek na svijetu koji bi mogao izvršiti ono što mu je trebalo, onda je to svakako Cimmerianac.

Nekoliko puta mu je ponovio što treba napraviti i otišao iz zatvora, najprije Athicusu kojem je rekao da odnese zatvoreniku komad govedine i vrč bijelog piva. Znao je da stražaru može vjerovati, ne samo zbog novca koji mu je platio, već i zbog određene informacije koju je posjedovao o njemu.

Kad se vratio u svoju sobu, Murilo je potpuno svladao strah. Nabodinus bi ga napao preko kralja - u to je bio siguran. A budući da mu kraljevski stražari nisu kucali na vrata, bilo je sigurno da svećenik još uvijek nije ništa rekao. Sutra će sigurno reći, nema sumnje - bude li živ i dočeka li jutro.

Murilo je vjerovao da će Cimmerianac održati riječ koju mu je dao. Da li će biti sposoban izvršiti zadatak, trebalo je tek vidjeti. Neki su Crvenog svećenika pokušali ubiti već prije, ali umrli su potajno i neobjašnjivo. Bili su proizvod grada, i nedostajao im je vučji instinkt barbarina. Onog trenutka kad je Murilo, okrećući zlatnu bačvicu s odrezanim uhom u ruci, čuo da je Cimmerianac bio uhićen, spoznao je rješenje svog problema.

Vrativši se u svoju sobu, nazdravio je čovjeku, čije je ime Conan, i njegovom uspjehu te noći. I dok je pio, jedan od njegovih špijuna

donio mu je vijest daje Athikus uhapšen i da su ga bacili u zatvor. Cimmerianac nije pobjegao.

Murilo je osjetio kako mu se krv zaledila u žilama. U tom okretu sudbine mogao je samo vidjeti Nabonidusove prste, i grozna opsesija o tome kako je Crveni svećenik više od ljudskog bića poprimala je sve veće razmjere -

mislio je da je čarobnjak koji čita misli svojih žrtava i vuče konce na kojima one plešu kao lutke. S očajem dolaze očajnički postupci. Čvrsto stišćući mač ispod crnog ogrtača, napustio je kuću kroz tajni prolaz i požurio kroz napuštene ulice. Bila je upravo ponoć kada je došao do Nabonidusove kuće, koja je bliještalala unutar vrta opasanog zidinama koji ju je dijelio od ostalih imanja.

Zid je bio visok ali bilo je nemoguće razmišljati o drugom načinu ulaska. Nabonidus se nije pouzdavao samo u obične kamene prepreke. Trebalo se bojati onoga što je vrebalo unutar zidina. Što je to bilo, Murilo nije znao točno. Znao je da se, ako ništa drugo, nalaze bijesni divlji psi koji reže i da su jednom prilikom rastrgali uljeza na komadiće kao lovački psi kada uhvate zeca. Što bi još moglo biti unutra nije ni naslućivao. Čovjek kojem je bilo dozvoljeno da uđe u kuću po kratkom, legitimnom poslu, rekao je da Nabonidus živi okružen bogatim namještajem, ali jednostavnim, a o svemu se brine iznenađujuće mali broj posluge. Zapravo, spomenuli su samo 41

jednog kojeg su vidjeli -visokog, tihog čovjeka zvanog Joka. Drugog čovjeka, najvjerojatnije slugu, koji se kretao u stražnjem dijelu kuće, nitko nikada nije vidio. Najveća tajna te tajnovite kuće je bio sam Nabonidus, kojeg spretnost u intrigama i utjecaj na međunarodnu politiku čine najjačim čovjekom u kraljevstvu. Puk, savjetnici i kralj kreću se kao lutke na koncu koje on poteže.

Murilo se popeo uz zid i skočio u vrt, u sjenu, u mrak gdje se mogao sakriti među gustim grmljem i treperavim lišćem. Mladi plemić spretno se prikradao kroz grmlje. Očekivao je da će svakog trenutka čuti lajanje velikog psa i ugledati ogromno tijelo koje mu se strašnom brzinom približava kroz mrak. Nije se pouzdavao u djelotvornost vlastitog mača u slučaju takvog napada, ali nije oklijevao. Svejedno da li će umrijeti u raljama zvijeri ili od krvnikove sjekire.

Spotakao se o nešto veliko i nezgrapno. Sagnuo se kako bi u svjetlosti zvijezda pogledao o čemu se radi i učinilo mu se da vidi

obrise tijela koje leži na zemlji. To je bio pas koji je čuvao vrtove, i bio je mrtav. Imao je slomljen vrat i vidjele su se rane koji su ličile na ugrize velikih očnjaka. Murilo je znao da tako nešto čovjek nije mogao napraviti. Životinja se suprotstavila čudovištu koje je bilo divlje koliko i ona sama, ako ne i više. Murilo se nervozno ogledao oko sebe i promatrao tajanstvene oblike grmlja; zatim slegnuo ramenima, i približio se kući koja je stajala u tišini.

Prva vrata koja je gurnuo bila su nezaključana. Ušao je sa strahom, s mačem u ruci, i našao se u dugačkom, mračnom hodniku jedva osvjetljenom svjetlošću stoje dolazila od baklji obješenih na zid na drugom kraju.

Mrtvačka tišina okruživala je cijelu kuću. Murilo je išao niz hodnik tiho kao sjena i zaustavio se kako bi provirio kroz zavjese. Pogledao je osvjetljenu sobu, preko prozora čije su plišane zavjese bile navučene tako da nisu propuštale ni tračak svjetlosti. Soba je bila prazna, što se tiče prisustva ljudskog života, ali u njoj se osjećalo prisustvo nečeg strašnog. Usred polomljenog pokućstva i istrgnutih zavjesa, koje su svjedočile o borbi na život i smrt, ležalo je tijelo čovjeka. Bilo je okrenuto na trbuh, ali glava je bila okrenuta tako da mu je brada bila naslonjena na rame. Lik, na čijem licu je ostala jeziva grimasa, zlokobno se cerekao prestrašenom plemiću.

Po prvi put te noći, Murilova odlučnost bila je poljuljana. Bacio je pogled na put kojim je došao. Ali pomisao o krvniku, sa sjekirom iznad glave, ipak mu je vratila samopouzdanje, i prošao je kroz sobu, nastojeći izbjeći iscereni užas koji je ležao u sredini. Premda nikada prije nije vidio tog čovjeka, po opisuje znao daje to Joka, Nabonidusov kućni sluga.

Virio je kroz vrata zastrta zavjesama u veliku okruglu sobu, povezanu s galerijom koja se nalazila na sredini između uglačanog poda i visokog stropa. Ova soba bila je namještena kao da u njoj boravi kralj. U sredini je stajao kitnjasti stol od mahagonija, krcat posudama s vinom i bogatim jelima. Murilo se ukočio. U velikoj stolici čija je široka pozadina bila okrenuta prema njemu, ugledao je lik čije mu je držanje bilo poznato. Ugledao je ruku u crvenom rukavu koja je ležala na rukohvatu; kosu, prekrivenu dobro poznatim grimiznom kapuljačom, pognut kao da se nalazi u dubokoj meditaciji. Upravo u

tom položaju Murilo je imao priliku vidjeti Nabonidusa stotinu puta kako sjedi na kraljevskom dvoru.

Proklinjući ludo kucanje vlastitog srca, mladi plemić prešao je prostorijom, ispruženom mača, cijela njegova pojava odavala je napadačke namjere. Njegova žrtva nije se pomakla, čak je izgledalo da nije ni čula njegovo oprezno približavanje. Da li je Crveni svećenik spavao, ili se u velikoj stolici nalazio les? Muri-la je od njegovog neprijatelja dijelio samo jedan udarac mačem, meñutim čovjek u stolici iznenada se dignuo i pogledao ga.

Murilo je problijedio kao u smrtnom času. Mač mu je ispao iz ruke i pao na uglačani pod. Užasan krik prolomio se iz plavičastih usta; nakon toga se čuo samo tupi udarac tijela kada se srušio. Nad kućom Crvenog svećenika još jednom je zavladała tišina.

Kratko nakon stoje Murilo napustio tamnicu u kojoj je bio zatočen Conan Cimmerianac, Athicus je zatvoreniku odnio pladanj s hranom na kojem se nalazio, između ostalog, veliki komad govedine i vrč svijetlog piva. Conan se odmah proždrljivo bacio na hranu, a Athicus je posljednji put pregledao tamnicu, kako bi provjerio da je sve u redu, i bio siguran da nitko neće moći svjedočiti o zatvorenikovom namjeravanom bijegu. Dok je bio zauzet poslom, došla je skupina čuvara, umarširala u zatvor i uhitila ga. Murilo je pogriješio kad je pretpostavio da će ovo uhićenje značiti otkrivanje Conanovog plana za bijeg. Radilo se o nečem drugom; Athicus je postao neoprezan u svojoj trgovini s podzemnim svijetom, i jedan od njegovih prošlih grijehova sustigao ga je u tom trenutku.

Njegovo mjesto je zauzeo drugi čuvar, tupo, ovisno stvorenje kojeg ni jedan iznos kojim bi ga se pokušalo podmititi ne bi odvratio od dužnosti koju je obavljao. Bio je nemaštovit, ali je imao uzvišeno mišljenje o značaju svog posla.

Nakon što je Athicus bio odveden kako bi i formalno bio optužen pred sucem, ovaj stražar je krenuo u rutinski pregled tamnica. Kada je prošao pokraj Conanove tamnice, njegov osjećaj dužnosti bio je toliko isprovociran da je pucao od bijesa kad je ugledao zatvorenika kako slobodno sjedi neokovan u lance i glasno mljacka dok proždire posljednje zalogaje ogromnog odreska otkidajući ga zubima. Tamničar je bio ljut i napravio pogrešku 42

kad je ušao sam u tamnicu, bez daje pozvao stražare iz drugih dijelova zatvora. To je bila prva pogreška koju je napravio obavljajući svoj posao, i posljednja. Conan gaje odalamio goveňom kosti koju je držao u ruci, uzeo mu bodež i ključeve, i mirno otišao. Kao što mu je Murilo rekao, samo je jedan stražar bio na dužnosti te noći.

Cimmerianac se našao s vanjske strane zatvorskih zidina zahvaljujući ključevima koje je uzeo i istog trenutka krenuo, kao što je Murilo planirao.

U sjeni zatvorskih zidina, Conan je pričekao da odluči kojim putem će krenuti dalje. Smatrao je da budući je pobjegao zahvaljujući vlastitim snagama, Murilu ne duguje ništa; ali ipak je mladi plemić bio taj koji gaje oslobodio lanaca, bez čega bi njegov bijeg bio nemoguć. Conan je tada odlučio da Murilu duguje nešto, budući je ipak bio čovjek koji bi prije ili kasnije ispunio svoju dužnost, i odlučio je izvršiti ono što je obećao mladom plemiću. Ali prije toga je obavio je nešto što se ticalo samo njega.

Bacio je poderanu tuniku i samo s komadom tkanine oko bokova krenuo u noć. Dok je hodao, bio je spreman upotrijebiti bodež koji je držao u ruci - ubojito oružje sa širokom, dvostrukom oštricom dugačkom pedesetak centimetara. Išao je niz uske uličice i mračne trgove sve dok nije došao na cilj - Labirint. Kretao se sa sigurnošću kroz splet uličica koji je dobro poznao. Zapravo se radilo o mnoštvu tamnih prolaza i dvorišta i krivu-davih puteljaka; skrivenih i smrdljivih. Ulice nisu bile popločene; blato i smeće bilo je rasuto svuda okolo. Odvodni kanali su bili nepoznanica; otpaci su se bacali u dvorišta nabacani na hrpe pokraj kojih se nije moglo proći. Ako se ne bi oprezno kretao, čovjek bi vrlo lako zaglavio u smrdljivom gnoju. Isto tako ne bi bilo ništa čudno zapeti o les prerezanog vrata ili raskoljene lubanje koji leži u blatu. Časni ljudi zaobilazili su Labirint s dobrim razlogom.

Conan je neprimijećen došao do mjesta na koje se uputio, upravo kada je onaj koga je silno želio vidjeti odlazio.

Kada je Cimmerianac kliznuo u stražnje dvorište, djevojka koja ga je prodala policiji upravo je vodila svog novog ljubavnika u sobicu na gornjem katu. Ovaj mladi razbojnik, za kojim su se zatvorila njena vrata, spustio se dolje pipajući niz polomljeno stepenište, zaokupljen vlastitim mislima, koje su, kao i kod većine stanovnika Labirinta, bile

zapravo razmišljanja o nezakonitom načinu stjecanja nekakve imovine. Na pola puta prema ulici, iznenada se zaustavio, i kosa mu se digla na glavi. Nejasan lik čučao je pred njim, par očiju gledao gaje pogledom progonjene životinje. Životinjske rezanje bilo je posljednje stoje čuo u svom životu, kada se čudovište bacilo na njega i dugačka oštrica zaparala mu utrobu. Samo je uzdahnuo, tiho zaječao i pao na stepenište.

Barbarin je stao iznad njega i promatrao ga trenutak, užarenim očima. Znao je da je netko čuo što se dogodilo vani, ali bio je svjestan toga da su stanovnici Labirinta previše oprezni da bi vodili računa o tuđim poslovima.

Samrtni krik na stepeništima nije bilo ništa neuobičajeno. Kasnije, netko bi se pozabavio time, ali tek nakon što bi prošlo određeno vrijeme.

Conan se popeo uz stepenice i zastao kod vrata koja je dobro poznao. Bila su zatvorena iznutra, ali oštrica bodeža prošla je između vrata i dovratka i podigla zasun. Ušao je, zatvorio vrata iza sebe, i našao se licem u lice s djevojkom koja gaje predala policiji.

Drolja je sjedila prekriženih nogu na rubu neurednog kreveta. Problijedjelaje kad gaje ugledala, kao da gleda u duha. Čula je krik koji je došao sa stepenica, i ugledala krv na njegovim rukama. Ali bila je previše prestrašena onim što je čeka da, bi gubila vrijeme žaleći za očitom sudbinom koja je snašla njenog ljubavnika. Počela je preklinjati za vlastiti život, nesuvislo mucajući paralizirana užasom koji ju je obuzeo. Conan nije ništa odgovorio; samo je stajao i zurio u nju vatrenim pogledom, prelazeći palcem po rubu bodeža.

Na kraju je prešao preko sobe, dok je ona uzimala preko kreveta dok nije došla sasvim uza zid, moleći za milost isprekidanim glasom. Grubo ju je zgrabio za žute uvojke, i izvukao iz kreveta. Vratio je bodež natrag u korice, uhvatio svoju žrtvu pod lijevu ruku i bacio je prema prozoru. Kao u većini kuća te vrste, greda prolazi duž svakog zida kao produžetak prozorske daske. Conan je gurnuo prozor, otvorio ga i izašao na taj uski ispust. Da je netko bio budan ili se nalazio u blizini, vidio bi kako se muškarac oprezno kreće po toj gredi, noseći ispod ruke napola golu drolju koja se ritala. Bio bi jednako iznenađen kao i djevojka.

Kad je došao do mjesta koje je prije ugledao, Conan je stao držeći se slobodnom rukom za zid. Iz kuće se iznenada začula galama, stoje značilo daje tijelo napokon bilo otkriveno. Njegova zatočenica je jecala i ritala se, pokušavajući se osloboditi. Conan je pogledao u prljavštinu i smeće što je stajalo nagomilano u prolazu ispod njega; kratko osluhnuo galamu, i moljakanje prostitutke; onda ju je pažljivo spustio u kaljužu. Uživao je na trenutak u njenom bacakanju dok se pokušavala iskobeljati, čak se i nasmijao. Onda je podigao glavu, poslušao galamu koja je dolazila ispod njega i odlučio daje došlo vrijeme da ubije Na-bonidusa.

Ono što je osvijestilo Murila bio je odjek metala. Uzdahnuo je i teškom mukom se podigao u sjedeći položaj.

Oko njega su svi zidovi bili u tišini i mraku, i na trenutak mu je pozlilo od ideje daje možda oslijepio. Onda se sjetio što se dogodilo prije toga, i počeo je puzati. Dodirom je otkrio da leži na kamenom podu napravljenom od nejednakih kamenih blokova. Daljnjim puzanjem i dodirivanjem otkrio je da su i zidovi od istog materijala. Stao je na noge i naslonio se pokušavajući pronaći nešto uz pomoć čega bi se mogao orijentirati. To da se nalazi u nekakvoj vrsti tamnice bilo je više nego očito, ali gdje i koliko dugo, nije mogao reći ni približno. Nejasno se 43

sjećao zvuka udarca i pitao se da li su to bila željezna vrata tamnice koja su se zatvorila iza njega, ili je to bio nagovještaj dolaska njegovog krvnika.

Zadrhtao je na samu pomisao i polako pipajući krenuo duž zida. Istog trenutka očekivao je da će dotaknuti zid kojim će

odrediti veličinu prostorije, ali nakon nekog vremena shvatio je da se kreće hodnikom. Držao se zida, strahujući da će naletjeti na rupe ili nekakve druge zamke, i bio je svjestan nečijeg prisustva u svojoj blizini. Nije mogao ništa vidjeti, ali, ili su mu uši uhvatile nekakav metalni zvuk, ili gaje nekakvo podsvjesno šesto čulo upozorilo na opasnost. Stao je, a potiljak mu se naježio; i potpuno siguran, osjetio je prisustvo živog stvorenja koje puže kroz mrak prema njemu.

Mislio je da će mu srce stati kada je čuo glas kako šapće s barbarskim naglaskom: "Murilo! Zar si to ti?"

"Conan!" Skoro se onesvijestivši od olakšanja, mladi plemić je tapkao u mraku, i njegove ruke dotakle su široka gola ramena.

"Dobro da sam te prepoznao", gunjao je barbarin. "Upravo sam se pripremao zaklati te kao tovljenu svinju."

"Tako mi Mitre, reci mi gdje se nalazimo?" "U pećinama ispod kuće Crvenog svećenika. Ali zašto -" "Koliko je sati?" "Nešto iza ponoći."

Murilo je odmahnuo glavom, pokušavajući srediti misli. "Što radiš ovdje?" upitao je Cimmerianac. "Došao sam ubiti Nabonidusa. Čuo sam da su promijenili stražara u tvom zatvoru -"

"Jesu", gunjao je Conan. "Novom stražaru sam razbio glavu i otišao. Bio bih ovdje već odavno, ali imao sam nešto što sam morao napraviti. Onda, hoćemo li uloviti Nabonidusa?"

Murilo je drhtao. "Conane, nalazimo se u kući demona! Došao sam ovamo tražeći neprijatelj a u ljudskom liku; pronašao sam dlakavog vruga koji je došao ravno iz pakla!"

Conan je nesigurno zagunjao; neustrašiv kao ranjeni tigar kad se radilo o neprijatelju u ljudskom obličju, bio je upoznat sa svim strahovima koji su pratili primitivce pri susretu s natprirodnim.

"Uspio sam ući u kuću", prošaputao je Murilo, kao da se u mraku nalaze uši koje pažljivo slušaju. "U vanjskom vrtu sam pronašao Nabonidusovog psa na smrt premlaćenog. U kući sam naletio na Joku, slugu. Vrat mu je bio slomljen. Onda sam vidio i samog Nabonidusa kako sjedi u svojoj stolici, u uobičajenom položaju. Najprije sam pomislio daje i on mrtav. Približio sam se da ga zakoljem. Digao se, i pogledao me. Bože!" Sjećanje na taj prizor oduzeo je mladom plemiću moć govora dok je ponovo proživljavao užasne trenutke.

"Conane", šaputao je, "to što je stajalo ispred mene nije bio čovjek! Tijelom i držanjem nije izgledalo neljudski, ali se iz grimizne svećeničke halje iscerilo lice iz ludila i noćne more! Bilo je prekriveno crnim dlakama iz kojih su se crvenile male svinjske oči; nos mu je bio ravan, s velikim pomičnim nosnicama; otvorene usne otkrivale su zubno meso iz kojeg su stršili veliki žuti očnjaci, kao pseći zubi. Ruke koje su visjele iz grimiznih rukava bile su isto tako čudnog oblika i prekrivene crnim dlakama. Sve ovo sam ugledao u jednom jedinom trenutku, i kad me svladao strah, onesvijestio sam se."

"I onda?" mrmljao je Cimmerianac uznemireno.

"Ponovo sam došao svijesti prije nekog vremena; čudovište me sigurno bacilo u ove jame. Conane, sumnjao sam da Nabonidus nije

sveti čovjek! On je demon-vukodlak! Danju se kreće među ljudima u liku čovjeka, a noću uzima svoj stvarni lik."

"To je očito", odgovorio je Conan. "Svi znaju da postoje ljudi koji poprimaju lik vuka kada to požele. Ali zašto bi ubio vlastite sluge?"

"Tko može razumjeti način na koji vrag razmišlja?" odgovorio je Murilo. "Naš zadatak u ovom trenutku je pronaći način da izađemo odavde. Oružje čovjeka ne može povrijediti vukodlaka. Kako si ti došao ovamo?"

"Kroz odvodni kanal. Računao sam na to da ga stražari neće čuvati. Kanali su povezani tunelom koji vodi u ove jame. Nadao sam se da ću pronaći nekakva nezaključana vrata koja vode u gornji dio kuće."

"Onda ćemo pobjeći putem kojim si ti došao!" uzviknuo je Murilo. "K vragu s njim! Jednom kad se maknemo daleko od njegovih zmijskih zuba, riskirat ćemo kraljeve stražare i pobjeći iz grada. Vodi nas!"

"Nemoguće", gunjao je Cimmerianac. "Prolaz kroz odvodne kanale je zatvoren. Kada sam ušao u tunel, željezne rešetke su pale s krova. Da nisam bio brz kao munja, vrhovi bi me prikovali za pod kao crva. Kada sam ih pokušao podignuti, nisu se ni pomakle. Ni slon ih ne bi mogao pomaknuti. Niti bi se išta veće od zeca moglo provući kroz njih."

Murilo je psovao i proklinjao, mašući tankim rukama. Trebao je znati da Nabonidus neće ostaviti ni jedan ulaz u kuću neosiguran. Da Conan nije posjedovao brzinu divlje životinje, rešetke bi ga u djeliću sekunde dokrajčile.

Nema sumnje da je prolazeći kroz tunel oslobodio nekakvu skrivenu polugu koja je pokrenula rešetke sa svoda.

Što god da se dogodilo, ostaje činjenica da su i jedan i drugi bili živi i uhvaćeni u zamku.

"Samo jedna stvar nam preostaje", rekao je Murilo, sav u znoju. "Moramo potražiti drugi izlaz, ne sumnjam da je u svakom postavljena zamka, ali nemamo druge mogućnosti."

44

Barbarin je progunjao nešto u znak odobravanja, i dva suputnika, polako pipajući ispred sebe besciljno su krenuli niz hodnik. Čak i u tom trenutku Murila je nešto začudilo. "Kako si me prepoznao u mraku?" upitao je.

"Namirisao sam parfem koji stavljaš u kosu, isti koji si imao kad si došao u moju tamnicu", odgovorio je Conan.

"Namirisao sam ga opet maloprije, kad sam puzao u mraku i spremao se da te ubijem."

Murilo je uvojak kose stavio pod nos; premda su njegova civilizirana osjetila jedva zamijetila miris, začudio se koliko oštra moraju biti osjetila barbarina.

Instinktivno je stavio ruku na dršku bodeža kad su krenuli naprijed, i prokleo sve bogove kada je shvatio da su korice prazne. U tom trenutku se iznad njih pojavio blijedi tračak svjetlosti, i našli su se pred oštrim zavojem iznad kojeg je dolazila. Zajedno su pogledali iza, i Murilo, naslonjen na svog suputnika, osjetio je kako se ovaj koči od užasa. I mladi plemić ugledao je isti prizor - tijelo čovjeka, napola golo, kako leži na podu iza zavoja, jedva osvjetljeno svjetlošću koju je izgleda isijavao veliki srebrni disk na udaljenom dijelu zida. Ispruženo tijelo začuñujuće prepoznatljivo, lica okrenutog u pod, izazvalo je u Murilu neobjašnjivu reakciju. Mahnuo je Cimmeriancu neka ga prati, i približio se tijelu kako bi ga bolje pogledao. Svladavajući gañenje koje je osjećao, zgrabio ga je i okrenuo na leña. Iz grla mu se oteo nekontrolirani uzvik; a Cimmerianac je bijesno zaurlao.

"Nabonidus! Crveni svećenik!" provalilo je iz Murila, uhvatila gaje vrtoglavica od pomutnje u glavi. "Ali tko - što -?"

Svećenik je uzdahnuo i pomakao se. Brzinom tigra, Conan je skočio i nadvio se nad njim, s bodežom uperenim u srce. Murilo gaje zgrabio za šaku.

"Čekaj! Nemoj ga još ubiti -"

"Zašto ne?" pitao je Cimmerianac. "Odbacio je svoj lik vukodlaka, i spava. Hoćeš li ga probuditi kako bi nas rastrgao na komadiće?"

"Ne, čekaj!" vikao je Murilo, pokušavajući srediti raštrkane misli. "Gledaj! Ne spava - vidiš ove velike plave masnice na izbrijanim sljepoočicama? Bio je onesviješten. Možda satima leži ovdje."

"Mislim da si se bio zakleo kako si ga vidio u obliku zvijeri gore u kući", rekao je Conan.

"Jesam! Ili možda - dolazi k svijesti! Drži oštricu podalje od njega, Conane; tu se nalazi tajna još mračnija od onoga što sam očekivao.

Moram razgovarati s njim prije nego što ga ubijemo."

Nabonidus je teškom mukom podigao ruku i prešao njome po ranjenoj sljepoočici, promrmljao nešto i otvorio oči. Nekoliko trenutaka nije vidio ništa i pogled mu je bio potpuno prazan; onda je život opet ušao u njih kada je zavrtio glavom, i sjeo, buljeći u njih dvojicu. Bez obzira na udarac koji gaje onesvijestio i pomutio inače kao britvu oštar um, vidjelo se da opet funkcionira uobičajenom bistrinom. Brzo je prešao pogledom oko sebe, a onda se zaustavio na Murilu.

"Svojim prisustvom ste počastili moj skromni dom, mladi gospodine", hladno se nasmijao, gledajući u ogroman lik koji se nazirao u svjetlosti iza ramena mladog plemića. "Vidim da ste povelili plaćenog ubojicu. Zar vaš mač nije dovoljan da bi lišio života moju skromnu malenkost?"

"Dostaje", nestrpljivo je odgovorio Murilo. "Koliko dugo ležite ovdje?"

"Čudnovato pitanje postavljate čovjeku koji se upravo oporavlja od nesvjesticke", odgovorio je svećenik. "Ne znam koliko je sati. Ali bila je skoro ponoć kada sam napadnut."

"Tko onda sjedi gore u kući zamaskiran u vaše haljine?" upitao je Murilo.

"Mora biti Thak", odgovorio je Nabonidus, trljajući prstima modrice. "Da, mora biti Thak. U mojoj odjeći? Pas!"

Conan, koji nije shvaćao ništa od onoga što su njih dvojica govorili, nemirno se okretao i mrmljao nešto na vlastitom jeziku. Nabonidus gaje čudnovato pogledao.

"Tvoj nasilnički prijatelj žudi za tim da svoj nož zabije u moje srce, Murilo", rekao je. "Mislio sam da ćeš biti dovoljno mudar te da ćeš poslušati moje upozorenje i napustiti grad."

"Kako sam mogao znati da će mi biti dopušteno?" odgovorio je Murilo. "Kako god bilo, moje mjesto je ovdje."

"Nalaziš se u dobrom društvu s ovim ubojicom", mrmljao je Nabonidus. "Sumnjao sam u tebe već neko vrijeme."

Zbog toga sam naredio da nestane blijedi dvorski tajnik. Prije nego stoje umro rekao mi je puno stvari, između ostalog i ime mladog plemića koji gaje podmitio da mu oda državne tajne, koje je zatim

plemić prodao neprijateljskim snagama. Zar se ne sramiš svojih djela, Murilo, najobičniji lopove?"

"Nemam ništa više razloga za sram nego ti, obični pljačkaš sa srcem hijene", odgovorio je Murilo spremno.

"Iskorištavaš cijelo kraljevstvo kako bi zadovoljio vlastitu pohlepu; i, pod krinkom nezainteresiranog državničkog namještenika, varaš kralja, bogate pretvaraš u prosjake, tlačiš siromašne, i žrtvuješ budućnost cijelog naroda u ime svojih nemilosrdnih ambicija. Nisi ništa više nego debela svinja s njuškom u koritu. Ti si veći lopov od mene. Ovaj Cimmericanac je najčasniji čovjek, gledamo li nas trojicu, jer otvoreno ubija i pljačka."

"Onda dobro, sva trojica smo vucibatine", složio se Nabonidus mirno. "I što sada? Moj život?"

"Kada sam vidio uho nestalog tajnika, znao sam kakva me sudbina čeka", rekao je Murilo iznenada, "i vjerovao sam da ćeš zatražiti pomoć i pozvati se na autoritet kralja. Jesam li bio u pravu?"

45

"Točno", odgovorio je svećenik. "S dvorskim tajnikom je bilo lako, ali ti si bio previše istaknut. Imao sam namjeru ispričati kralju šalu o tebi ujutro."

"Šalu koja bi me došla glave", gunđao je Murilo. "Znači li to da kralj nema pojma o mojoj trgovini s neprijateljem?"

"Za sada", uzdahnuo je Nabonidus. "A sada, budući sam vidio da tvoj suputnik ima nož, bojim se da mu šala nikada neće biti ispričana."

"Trebao bi znati kako ćemo se izvući iz ove štakorske rupe", rekao je Murilo. "Recimo da odlučim ne ubiti te."

Hoćeš li nam pomoći da pobjegnemo, i zakleti se na šutnju o mojim nedjelima?" "Kada je svećenik održao ono na što se zakleo?" prigovarao je Conan, shvaćajući u kom pravcu ide razgovor. "Pusti me da mu prerežem vrat; hoću vidjeti kakve boje mu je krv. U Labirintu se priča da mu je srce crno, prema tome i krv mu mora biti crne boje -"

"Šuti", prošaputao je Murilo. "Ako nam ne pokaže put kojim ćemo izaći iz ovih jama, mogli bismo vrlo lako istrunuti ovdje. Onda, Naboniduse, što kažeš?"

"Što može reći vuk kada mu je noga uhvaćena u zamku?" smijao se svećenik. "U tvojoj sam vlasti, i, ako želimo pobjeći, moramo pomoći jedan drugom. Kunem se da ću, ako preživimo ovu pustolovinu, zaboraviti sve tvoje prevarantske poslove. Kunem se Mitrom!"

"Vjerujem mu", gunjao je Murilo. "Čak se ni Crveni svećenik ne bi usudio prekršiti ovakvu zakletvu. Sad moramo izaći odavde. Moj prijatelj je ušao kroz tunel, ali su se rešetke spustile za njim i blokirale izlaz. Možeš li ih podignuti?"

"Ne iz jame", odgovorio je svećenik. "Poluga koja ih diže nalazi se u odaji iznad tunela. Postoji samo još jedan put kojim se može izaći iz jame, koji ću vam pokazati. Ali reci mi, kako si došao ovamo?"

Murilo mu je ispričao u nekoliko riječi, i Nabonidus je kimao, ukočeno ustajući. Šepao je niz hodnik, koji se počeo širiti u obliku velike prostorije, i došao do udaljenog velikog srebrnog diska. Kako su napredovali, svjetlost je postajala jača, premda je cijelo vrijeme bila blijedi odsjaj srebra na disku. Kada su mu se približili, ugledali su uske stepenice koje su vodile negdje gore.

"To je drugi izlaz", rekao je Nabonidus. "I sumnjam da su vrata zatvorena. Ali mislim daje onome tko prođe kroz ta vrata bolje biti mrtav nego živ. Pogledaj u disk."

Ono stoje izgledalo kao srebrni tanjur u stvarnosti je bilo veliko ogledalo postavljeno u zid. Zamršeni sustav cijevi od materijala nalik na bakar stršile su iz zida iznad, savijajući se prema tanjuru pod pravim kutom.

Gledajući u te cijevi, Murilo je ugledao zbunjujuće raspoređena manja ogledala. Opet je pažljivo promatrao veće ogledalo u zidu, i zanijemio od čuñenja. Gledajući preko njegovog ramena, Conan je gunjao.

Činilo se da gledaju kroz veliki prozor u prostranu, dobro osvijetljenu prostoriju. Tamo su se nalazila velika ogledala na zidovima, s plišanim zavjesama između; bilo je i svilenih ležajeva, stolica od slonovače i ebanovine, i zavjesama zastrtih vrata koja su vodila iz te prostorije. Ispred jednih vrata koja nisu bila zastrta zavjesom, stajao je veliki crni oblik koji se groteskno suprotstavljao bogatstvu u sobi.

Murilo je osjetio kako mu se krv još jednom ledi u žilama kada je pogledao u užas koji mu je izgledao kao da ga gleda ravno u oči. Nesvjesno je uzmaknuo od ogledala, dok je Conan surovo gurnuo glavu prema naprijed, dok nije vilicom skoro dotaknuo površinu, mumljajući nekakvu prkosnu prijetnju na svom barbarskom jeziku.

"U ime Mitre, Naboniduse," dahtao je Murilo, drhteći, "što je to?"

"To je Thak", odgovorio je svećenik, gladeći sljepoočicu. "Neki bi ga nazvali majmunom, ali on se gotovo jednako razlikuje od pravog majmuna koliko se razlikuje i od pravog čovjeka.

Njegov narod obitava na istoku, u planinama koje se nalaze na rubu istočnih granica Zamore. Nema ih puno; ali, ako ne budu istrijebljeni, vjerujem da će postati ljudska bića za možda stotinu tisuća godina. Nalaze se u stadiju formiranja; nisu ni majmuni, kao što su bili njihovi daleki preci, niti ljudi, kao što bi njihovi daleki potomci mogli biti. Žive na visokim stijenama dobro poznatih nepristupačnih planina, ne znajući ništa o vatri ili o gradnji skloništa ili izradi odjeće, ili o upotrebi oružja. Pa ipak posjeduju jednu vrstu jezika, koji se uglavnom sastoji od roktanja i coktanja.

Uzeo sam Thaka dok je bio mladunče, i naučio je ono čemu sam ga podučavao daleko brže i temeljitije nego što bi ijedna prava životinja mogla. Istovremeno je bio i čuvar i sluga. Ali zaboravio sam da se, jer je jednim dijelom čovjek, nije mogao podrediti tome da bude samo moja sjena, kao prava životinja. Očito je njegov polumozak sačuvao sjećanja na mržnju, zamjerenje, i neku vrstu vlastite životinjske ambicije.

I tako, napao me kada sam to najmanje očekivao. Prošle noći iznenada je sasvim poludio. Sve njegov reakcije ličile su na životinjsku poremećenost, premda znam da su sigurno bile rezultat dugotrajnog i pažljivog planiranja.

Čuo sam zvukove borbe u vrtu, i krenuo vidjeti što se dogodilo - budući sam vjerovao da si to ti, da te vuku moji psi čuvari - vidio sam Thaka s kojeg je kapala krv kako izlazi iz ukrasnog grmlja. Prije nego što sam bio svjestan njegovih namjera, skočio je uz užasan krik i bezdušno me napao. Ne sjećam se više ničega, ali mogu samo 46

pretpostaviti, slijedeći neki hir koji su se rodio u njegovom polu-mozgu, skinuo je moju grimiznu odjeću i ostavio me živog u jamama - zašto, sam Bog zna. Sigurno je ubio psa kada sam ušao u vrt, i

nakon što me bacio, očito je ubio Joka, budući si vidio čovjeka kako leži mrtav u kući. Joka bi mi došao u pomoć, čak i protiv Thaka, kojeg je oduvijek mrzio."

Murilo je kroz ogledalo buljio u stvorenje koje je sjedilo pred zatvorenim vratima s takvim monstroznošću strpljenjem. Zadrhtao je od samog pogleda na velike crne ruke, gusto obrasle dlakom koja je gotovo izgledala kao krzno. Tijelo je bilo čvrsto, veliko i pognuto. S neprirodno širokih ramena spuštao se grimizni ogrtač, i Murilo je vidio da su obrasla jednako gustom dlakom. Lice koje je zurilo iz grimizne kapuljače imalo je krajnje životinjski izraz, ali Murilo je ipak priznao daje Nabonidus govorio istinu kada je rekao da Thak nije u potpunosti bio životinja. Bilo je nešto u crvenim sumornim očima, nešto u njegovom nezgrapnom držanju, nešto u cjelokupnoj pojavi što gaje razlikovalo od istinske životinje. Monstrozno tijelo bilo je mjesto u kojem se nalazio mozak i duša koji su još uvijek bili jedva prepoznatljiv zametak nečega što se teškom mukom pretvaralo u ljudsko. Murilo je ostao prestravljen kada je spoznao postojanje jedva zamjetne, užasavajuće činjenice o srodnosti između svoje vrste i ove primitivne monstroznosti, i osjetio je mučninu kada je u sekundi shvatio ponor između životinjske čudi iz koje se ljudski rod razvio.

"Sigurno nas vidi", mrmljao je Conan. "Zašto nas ne napadne? Siguran sam da može razbiti prozor bez imalo problema."

Murilo je shvatio da je Conan pretpostavljao kako je ogledalo prozor kroz koji su gledali.

"Ne vidi nas", odgovorio je svećenik. "Gledamo u sobu iznad nas. Vrata koja Thak čuva su ona koja se nalaze na vrhu ovih stepenica. To su samo vješto postavljena ogledala. Vidiš li ogledala na ovom zidu? Ona prenose odraz sobe u ove cijevi odakle druga ogledala prenose taj isti odraz u uvećanom mjerilu na posljednje veliko ogledalo."

Murilo je shvatio daje svećenik vjerojatno stoljećima ispred vlastite generacije, kad je mogao dovesti do savršenstva takav izum; ali Conan je to shvatio kao nešto što dolazi od čarobnjaka ili vještica, i nije se dalje zamario.

"Napravio sam ove jame kao sklonište a isto tako i kao tamnicu", govorio je svećenik. "U nekoliko navrata sam tu potražio sklonište i,

kroz ogledala, promatrao sudbinu onih koji su me progonili kako bi me ubili."

"Ali zašto Thak čuva ta vrata?" upitao je Murilo.

"Sigurno je čuo kako su pale rešetke u tunelu. Povezane su sa zvonima u gornjoj sobi. Zna daje netko u jamama, i čeka da se popne uz stepenice. O da, dobro je naučio sve ono čemu sam ga podučavao. Vidio je što se dogodilo ljudima koji su prošli kroz ta vrata, kada sam povukao užu koje visi na onom zidu, i sad čeka kako bi me oponašao."

"I dok on čeka, što ćemo mi?" upitao je Murilo. "Ne možemo ništa, osim promatrati ga. Sve dok je u toj prostoriji, ne smijemo se popeti u tu sobu. On zaista posjeduje snagu prave gorile i vrlo lako bi nas rastrgao. Ali nema potrebe pokazivati mišice; ako otvorimo vrata jedino što treba napraviti je povući to užu, i bacit će nas u vječnost." "Kako?"

"S vama sam se nagodio da ću vam pomoći pobjeći", odgovorio je svećenik; "a ne izdati moje tajne."

Murilo se spremao odgovoriti mu na to, meñutim u jednom trenutku samo se ukočio. Tajanstvena ruka razmaknula je zavjese najednom od ulaza. Pojavilo se tamno lice čije su blistave oči bile prikovane za ogroman lik u grimiznom ogrtaču.

"Petreus!" prosiktao je Nabonidus. "Tako mi Mitre, večeras se ovdje okupljaju lešinari!"

Liceje ostalo uokvireno između dviju razmaknutih zavjesa. Preko uljezovog ramena virilo je još jedno lice -

tamno, mršavo lice, čije su oči gorjele opakom pohlepom.

"Što rade oni ovdje?" mrmljao je Murilo, nesvjesno utišavajući glas, premda je znao da ga ne mogu čuti.

"Zašto, što bi Petreus i njegovi vatreni mladi nacionalisti mogli raditi u kući Crvenog svećenika?" smijao se Nabonidus. "Pogledaj kako požudno gledaju u lik za koji misle daje njihov najveći neprijatelj. Počinili su istu pogrešku kao i ti; trebalo bi biti zabavno promatrati izraz na licu kada shvate da su nasjeli." Murilo nije odgovorio. Sve to što se događalo odisalo je nestvarnim ozračjem. Imao je osjećaj kao da promatra kazalište lutaka, ili da njegov duh izvan tijela neposredno promatra postupke živih ljudi, potpuno neprimjetan, nitko ne zna da je tu.

Vidio je Petreusa kako stavlja prst na usta kao upozorenje, i kima glavom svojim prijateljima zavjerenicima.

Mladi plemić nije mogao znati da li je Thak svjestan njihovog prisustva. Položaj čovjeka-majmuna nije se promijenio, dok je sjedio ležima okrenut vratima kroz koja su tiho ušli muškarci.

"Imali su istu namjeru kao i ti", mrmljao mu je Nabonidus u uho. "Samo što su njihovi razlozi patriotski za razliku od tvojih koji su bili sebični. U moju kuću je lako ući sada kada je pas mrtav. O, kakva prilika da se riješim napasti jednom zauvijek! Da ja sjedim tamo gdje Thak sjedi - skok do zida - jedan potez uzetom -"

47

Petreus je lagano prešao nogom preko praga i zakoračio u sobu; njegovi prijatelji bili su mu za petama, s uzdignutim bodežima čije su se oštrice presijavale na svjetlosti. Thak je najednom ustao i okrenuo se prema njemu. Neočekivani užas uzrokovan prizorom koji su ugledali, dok su očekivali da će ugledati omrznut ali poznat lik Nabonidusa, potpuno ih je ošamutio, jednako kao i Murila. Petreus je kriknuvši uzmakao, gurajući pri tom i svoje prijatelje. Spotakli su se i pali jedan preko drugog; i u tom trenutku je Thak, prelazeći razdaljinu jednim jedinim grotesknim skokom, uhvatio i povukao debelo svileno uže koje je visjelo pokraj prolaza.

Istog trenutka zavjese su se razmakle s obje strane, ostavljajući vrata nezastarta, i u tom trenutku se nešto, čudnovatog srebrnog odsjaja, spustilo.

"Sjetio se!" Nabonidus je bio uzbuđen. "Zvijer je napola čovjek! Vidio je kako se to radi, i sjetio se! Gledaj, sada!

Gledaj! Gledaj!"

Murilo je vidio daje ono što se spustilo bila staklena ploča. Kroz staklo su se vidjela blijeda lica zavjerenika.

Petreus, pružajući ruke ispred sebe kao da će se zaštititi od Thakovog napada, naletio je na prozirnu zapreku, i iz njegove se mimike vidjelo da je rekao nešto svojim prijateljima. Sada kada su zavjese bile razmaknute, ljudi u tunelu mogli su vidjeti sve ono što se događalo u prostoriji u kojoj su se nalazili zavjerenici. Potpuno izbezumljeni, jurili su preko sobe prema vratima kroz koja su ušli samo nekoliko trenutaka prije toga, da bi najednom bili zaustavljeni pred nevidljivim zidom.

"Jedan trzaj uzetom zapečatio je prostoriju", smijao se Nabonidus. "Jednostavno je; staklene ploče nalaze se u utorima u dovratku. Trzanjem užeta oslobađaju se opruge koje ih drže. Kada se spuste, nemoguće ih je više podignuti iznutra, već samo izvana. Staklo se ne može slomiti; ni čovjek s maljem ga ne bi mogao razbiti. Oh!"

Uhvaćeni ljudi bili su histerični od straha; divlje su trčali od jednih do drugih vrata, luñački udarajući o zidove od kristalnog stakla, i mahali šakama uperenim u neumoljivi crni lik koji je čučao s druge strane. Jedan od njih zabacio je glavu unatrag, pogledao prema gore, i počeo urlati, sudeći po grimasama lica, dok je pokazivao prema stropu.

"Pad staklenih ploča oslobodio je otrovni oblak", rekao je Crveni svećenik luñački se smijući. "Prah divljeg lotosa, iz Močvara smrti, iz predjela daleko u unutrašnjosti Khitaja."

U sredini stropa visjela je nakupina zlatnih pupoljaka; otvorili su se kao latice ogromne uklesane ruže, i iz njih se spustila siva maglica koja je brzo punila prostoriju. Istog trenutka scena se iz histerične promijenila u ludilo i užas. Zatočeni ljudi počeli su teturati; pijano su jurili u krug. Pjena im je izlazila na usta, dok im se lice grčilo u grotesknu masku. Bjesneći, padali su jedan preko drugog iskeženih zuba i s bodežom u ruci, i klali jedan drugog u potpunom ludilu. Murilu se želudac okrenuo od prizora, i bio je sretan što nije mogao čuti krikove i krkljanje kojima je sasvim sigurno prostorija odzvanjala. Poput slike bačene na zaslون, sve je bilo u tišini.

Izvan te sobe užasa Thak je skakao gore-dolje obuzet brutalnim veseljem, visoko dižući u zrak dugačke dlakave ruke. Iza Murilovog ramena Nabonidus se smijao poput demona.

"Oh, dobar udarac, Petreus! To mu je jedva rasporilo utrobu! A sad jedan za tebe, moj dragi prijatelju! Tako! Svi su po-padali, i oni koji su živi sada će zubima rastrgati one koji su mrtvi."

Murilo je drhtao. Iza njega je stajao Conan koji je kroz stisnute zube psovao na svom jeziku. U sobi prekrivenoj sivom izmaglicom jedino se mogla vidjeti smrt; na podu su ležala rastrgana i osakaćena tijela na krvavoj hrpi, otvorenih usta i lica prekrivenih krvlju, praznih očiju uperenih u strop koji se nazirao kroz sivu izmaglicu.

Thak, koji se zaustavio kao divovski patuljak koji čuva blago, dogegao se do zida gdje je visjelo uže, i potegnuo ga postrance.

"Otvora udaljena vrata", rekao je Nabonidus. "Tako mi Mitre, on je više čovjek nego što bih ikad pomislio!

Pogledaj, otrovna izmaglica će izaći. Čeka, kako bi bio siguran. Sada diže drugu ploču. Oprezan je - dobro zna stoje sivi lotos, koji donosi ludilo i smrt. Mitre mi!"

Murilo je odskočio na te riječi.

"Naša jedina prilika!" uzviknuo je Nabonidus. "Ako ode u gornju odaju na nekoliko minuta, riskirat ćemo i pobjeći uza stepenice."

Najednom napeti, promatrali su čudovište kako se gega kroz vrata i nestaje. Kako su se staklene plohe podigle, tako su se zavjese opet vratile na svoje mjesto, skrivajući odaju smrti.

"Moramo riskirati!" dahtao je Nabonidus, i Murilo je ugledao kako ga mu znoj probija lice. "Možda će se sada htjeti riješiti tijela kao što je vidio da ja radim. Brzo! Pratite me uz stepenice!"

Potrčao je prema stepenicama i pojurio uz njih brzinom koja je Murila zapanjila. Mladi plemić i barbarin bili su odmah iza njega, i mogli su čuti uzdah olakšanja kada je otvorio vrata na vrhu. Upali su u prostoriju koju su prije toga vidjeli kao odraz u ogledalu. Thaka nije bilo na vidiku.

"On je u prostoriji s leševima!" uzviknuo je Murilo. "Zašto ga ne bismo ulovili kao što je on ulovio njih?"

"Ne, ne!" dahtao je Nabonidus, neuobičajeno bljedilo pre-krilo mu je lice. "Ne znamo da li je tamo. Mogao bi se vratiti prije nego što bismo se uspjeli dočepati konopca! Pratite me do hodnika; moram doći do moje sobe kako 48

bih uzeo oružje koje će ea uništiti. Ovaj prolaz je jedini koji se otvara iz ove odaje i u njemu nema nikakvih zamki."

Brzo su krenuli za njim kroz zavjesom zastrta vrata nasuprot onima iza kojih se nalazila odaja smrti i ušli u prolaz, iz kojeg se moglo ući u niz drugih prostorija. ŠepRTLjavom užurba-nošću Nabonidus je pokušavao otvoriti vrata s obje strane prolaza. Bila su zaključana, kao i vrata na suprotnom kraju prolaza.

"Bože!" Crveni svećenik se naslonio na zid, dok mu je lice imalo pepeljasto sivu boju. "Vrata su zaključana, a Thak je uzeo moje ključeve. Uhvaćeni smo u klopku, ipak."

Murilo je potpuno blijed buljio u čovjeka za kojeg nije očekivao da će ga vidjeti u takvom stanju, i Nabonidus se teškom mukom pribrao.

"Ta životinja natjerala me u paniku", rekao je. "Da si ga ti vidio kako komada čovjeka kao što sam ja vidio -

meñutim, Mitra neka nam pomogne, moramo se boriti protiv njega s onim što nam je bog dao. Doñite!"

Odveo ih je natrag do vrata koja su bila prekrivena zavjesama, i provirio točno kako bi uspio vidjeti Thaka kako ulazi na suprotna vrata. Bilo je očito da je čovjek-majmun nešto sumnjao. Njegove male, blizu smještene uši su se trzale; ljutito je gledao oko sebe, prišao najbližim vratima, razmaknuo zavjese i pogledao iza njih.

Nabodinus se povukao, dršćući kao list. Zgrabio je Cona-na za rame. "Čovječe, usuñuješ li se boriti svojim nožem protiv njegovih očnjaka?"

Sjaj u Cimmeriančevim očima dao mu je odgovor.

"Brzo!" prošaptao je Crveni svećenik, gurajući ga iza zavjesa, uza sami zid. "Ionako će nas ubrzo pronaći, pa je bolje da ga namamimo k nama. Kada proñe pokraj tebe, zabij mu bodež u leña budeš li mogao. Ti Murilo, pokaži mu se i onda brzo kreni niz hodnik. Mitra zna, nemamo nikakve izgleda u izravnoj borbi s njim, ali nañe li nas, sudbina nam je ionako zapečaćena."

Murilo je osjećao kako mu se krv u venama ledi, ali prisilio se i zakoračio kroz vrata. Istog trenutka se Thak, na drugom kraju prostorije, okrenuo, zabaljio u njega, i navalio glasno urličući. Grimizni ogrtač pao mu je niz leña, otkrivajući ružnu crnu glavu; crne ruke i crveni ogrtač bili su poprskane jaćim crvenilom. Izgledao je kao grimizno-crna noćna mora dok je jurio s jednog kraja prostorije na drugi, iskeženih oćnjaka, iskrivljenih nogu što su nezamislivom lakoćom nosile ogromno tijelo. Murilo se okrenuo i potrćao u prolaz i, iako je bio brz, dlakavi užas gotovo mu je bio za petama. Kada je ćudovište projurilo pokraj, iza zavjese je iskoćio Conan i to ravno na leña maj-muna-ćovjeka, istovremeno mu zabijajući bodež u ružna dlakava leña. Thak je ispustio strašan urlik kada gaje udarac oborio s nogu i obadvojica su istovremeno tresnula na pod. Istog trenutka pretvorili su se u uskomešanu masu ruku i nogu koja je grebala i ćupala po protivniku u žaru divljaćke borbe.

Murilo je mogao vidjeti daje barbarin nogama ćvrsto stegnuo tijelo ćovjeka-majmuna i borio se kako bi se održao na njegovim leñima dok ga je probadao oštricom bodeža. Thak se, s druge strane, borio

kako bi se oslobodio neprijatelja koji mu je visio na leđima i nastojao ga je zgrabiti iskešenim očnjacima koji su žudjeli za okusom krvi. Usred uskomešanog vrtloga udaraca i krvlju natopljenih dronjaka što su se prevrtali po hodniku nevjerojatnom brzinom, Murilo je nemoćno stajao ne usuđujući se upotrijebiti stolicu koju je uhvatio bojeći se da ne pogodi Cim-merianca. I vidio je da usprkos Conanovom grčevitom stisku, i dugačkom ogrtaču koji mu se zapleo oko tijela i nogu, Thakova divovska snaga brzo prevladava nad Conanovom. Neumoljivo je vukao Cimmerianca pred sebe. Čovjek-majmun zadobio je toliko udaraca da bi dvanaestorica ljudi odavno ležala mrtva.

Conanov bodež stalno se zabadao u njegovo tijelo, ramena i vrat; krv se slijevala iz otvorenih rana; ali, ne pogodi li ubrzo neki od vitalnih organa, Thakova neljudska izdržljivost bila bi dovoljna da dokrajči Cimmerianca, a nakon toga i njegove pratioce.

Conan se borio kao divlja zvijer, u tišini, čulo se samo stenjanje od silnog napora. Cme pandže čudovišta i jezive izobličene ruke zaparale su zrak i zamahnule prema Cimmeriancu, a razjapljene čeljusti su ga nastojale zgrabiti za vrat. Tada je Murilo, ugledavši priliku, skočio i zamahnuo stolicom svom snagom, i silinom koja bi čovjeku prosula mozak. Stolica se odbila od Thakove crne lubanje; ali iznenađeno čudovište na trenutak je popustilo stisak, i u tom trenutku Conan je, stenjući obliven krvlju, zamahnuo bodežom i zabio ga u Thakovo srce sve do drške.

Smrtni drhtaj potresao je čovjeka-zvijer, koji se srušio na koljena i zatim beživotno pao na pod. Njegove užarene oči postale su staklaste, snažni udovi zadrhtali i zatim se ukočili.

Conan se ošamućeno podigao na noge, brišući znoj i krv s očiju. Krv mu je kapala s bodeža i prstiju, i tekla niz noge, ruke i prsa. Murilo gaje uhvatio kako bi ga pridržao, ali barbarin ga je nervozno odgurnuo.

"Kad ne budem mogao sam stajati, to znači daje došlo vrijeme da umrem", gunjao je kroz smrskane usne. "Ali, rado bih popio vrč vina."

Nabonidus je zurio u lik koji je nepomično ležao kao da nije mogao vjerovati vlastitim očima. Crno, dlakavo, ogavno, ležalo je čudovište,

groteska u ostacima grimiznog ogrtača; pa ipak, više čovjek nego zvijer, posjedovalo je nekakvu nejasnu i užasavajuću uzvišenost.

49

Čak je i Cimmerianac osjetio istu stvar, jer je promrmlijao: "Večeras sam ubio čovjeka, a ne zvijer. Svrstat ću ga među vodeće čije sam duše poslao u vječitu tamu, a moja žena će pjevati o njemu."

Nabonidus se sagnuo i podigao svežanj ključeva na zlatnom lancu. Ispali su tijekom borbe s remena koji se nalazio na čovjeku-majmunu. Mahnuo je rukom svojim pratiocima da ga prate, odveo ih do prostorije, otključao vrata, i poveo unutra. Bila je osvijetljena kao i druge. Crveni svećenik dohvatio je posudu s vinom sa stola i napunio kristalne vrčeve. Dok su njegovi pratioci pohlepno pili, on je mrmlijao: "Kakva noć! Uskoro će zora. A stoje s vama, prijatelji?"

"Ja ću previti Conanove rane, ako mi doneseš zavoje i ljekovitu mast", rekao je Murilo, a Nabonidus je kimnuo i krenuo prema vratima koja su vodila u hodnik. Nešto u načinu na koji je kimnuo glavom natjeralo je Murila da ga pažljivo pogleda. Na vratima se Crveni svećenik naglo okrenuo. Lice mu se izobličilo. Oči su mu blistale starim sjajem, a usta bila iskrivljena u bezglasen smijeh.

"Zajedno možemo varati!" glas mu se pretvorio u uobičajeni ruganje. "Ali ne možemo zajedno biti budale. Ti si budala, Murilo!"

"Što hoćeš time reći?" Mladi plemić krenuo je naprijed. "Natrag!" Nabonidusov glas odzvanjao je kao udarac bičem. "Još jedan korak i uništit ću te!"

Murilu se krv u žilama smrznula kada je vidio kako je ruka Crvenog svećenika zgrabila debelo svileno uže koje je visjelo između zavjesa odmah s vanjske strane vrata.

"Kakva je ovo izdaja?" viknuo je Murilo. "Zakleo si se -" "Zakleo sam se da kralju neću ispričati šale koje se tiču tebe! Nisam se zakleo da neću stvar uzeti u vlastite ruke ukaže li mi se prilika. Misliš li da bih propustio takvu priliku? U normalnim okolnostima ne bih se usudio ubiti te vlastitim rukama, bez dopuštenja kralja, ali sada nitko neće saznati. Nestat ćeš zajedno s Thakom i pobunjeničkim budalama, i nitko neće znati. Kakva li je ovo bila noć za mene! Ako i jesam izgubio nekoliko vrijednih sluga, ipak sam se riješio opasnih neprijatelja. Natrag!"

Ja sam s druge strane praga, i nikako ne možeš doći do mene prije nego povučem uže i pošaljem te u Pakao.

Ovaj put neće biti Sivi Lotos, ali jednako djelotvorno. Gotovo svaka odaja u mojoj kući ima zamku. I tako Murilo, budući si budala kakva jesi -"

Prebrzo da bi se očima moglo pratiti, Conan je zgrabio stolicu i bacio je. Nabonidus je instinktivno viknuo i podigao ruku, ali prekasno. Stolica gaje pogodila ravno u glavu, i Crveni svećenik se zaljuljao i pao licem prema podu dok se tamna krvava mrlja ispod njegovog tijela polako širila.

"Krv mu je ipak crvena", gunđao je Conan. Murilo je zabacio svoju od znoja slijepljenu kosu drhtavim rukama i nagnuo se nad stol, a cijelo tijelo mu je podrhtavalo od osjećaja olakšanja.

"Zoraje", rekao je. "Idemo odavde, prije nego što se sukobimo s nekakvim drugim prokletstvom. Ako se popnemo uz vanjski zid bez da nas itko primijeti, nitko nas neće moći povezati s noćasnjim događajima. Neka policija sama napiše svoja izvješća."

Bacio je pogled na tijelo Crvenog svećenika koje je ležalo u grimiznoj lokvi krvi, i slegao ramenima.

"Bio je budala, na kraju krajeva; daje mogao odoljeti prilici da nam se podrugne, mogao nas je lako uhvatiti."

"Pa", rekao je Cimmerianac mirno, "prošao je put kojim sve varalice moraju proći prije ili kasnije. Rado bih opljačkao kuću, ali mislim daje najbolje da odemo."

Dok su išli kroz vrt obasjan prvim blijedim svjetlom iz-lazećeg sunca u zoru, Murilo je rekao: "Crveni svećenik je otišao u tamu, tako daje moj ostanak u gradu siguran, i ne moram se ničega bojati. Ali što je s tobom? Još uvijek postoji to s onim svećenikom u Labirintu, i -"

"Ionako sam već umoran od ovog grada", nacerio se Cimmerianac. "Spomenuo si konja koji me čeka u Štakorovoj rupi. Zanima me koliko vremena treba tom konju da me odvede u drugo kraljevstvo. Još ima puno značajnih putova kojima želim proći prije nego poñem onim kojim je Nabonidus otišao noćas."

Negralova ruka

Robert E. Howard und Lin Carter

Conan je uživao u okusu hyborijske intrige. Jasno mu je da ne postoji bitna razlika između palače i Štakorove rupe, osim što je plijen veći na višim mjestima. S vlastitim konjem i hranom koju je dobio od zahvalnog - i pažljivog - Murila, Cimmerianac je krenuo kako bi istražio civilizirani svijet, s namjerom da od njega stvori vlastiti izvor plijena.

Cesta kraljeva, koja se protezala kroz Hyborijsko Kraljevstvo, na kraju gaje odvela prema istoku u Turan, gdje se prijavio u vojsku kralja Vildiza. U početku mu se vojna služba nije činila prikladnom, budući je bio previše sebičan i imao usijanu glavu što gaje sprečavalo u podložnosti koju je vojna služba zahtijevala. Osim toga, kako je u to vrijeme bio slab konjanik i loš strijelac, u vojsci kojoj su glavni oslonac strijelci i konjanici, dodijeljen je slabo plaćen, neregularnoj jedinici. Uskoro se ukazala prilika u kojoj se pokazao njegov pravi karakter.

1.

Crne sjenke

"Crom!"

Kletva se otela s nacerenih usta mladog ratnika. Zabacio je glavu unatrag, dok je zamršena šuma duge crne kosa zavijorila i podigao plave oči prema nebu. Raširile su se od iznenađenja. Tajanstvena jeza izazvana praznovjernim strahopoštovanjem prošla je kroz njegovo visoko, snažno tijelo, tamno od nemilosrdnog sunca koje je sjalo nad izgubljenim predjelima, širokih ramena i snažnih grudi, uskog struka, dugih nogu, i gotovo golog, osim komada tkanine koji je nosio oko slabina i sandala povezanih kožnim remenjem.

U bitku je ušao kao konjanik, pripadnik jedne od neregularnih konjičkih jedinica. Ali njegov konj, kojeg je dobio u Corin-thiji od plemića koji se zvao Murilo, pao je pogođen neprijateljskom strijelom u prvom napadu i mladić se borio bez konja. I štit mu je bio smrskan u neprijateljskom napadu; odbacio gaje i borio se samo mačem.

S neba koje je bilo obasjano bojama zalazećeg sunca, dok je vjetar brisao Turanskom stepom na mjestu gdje su dvije vojske bile uhvaćene u vatru divljačke borbe, došao je užas.

Bojno polje utonulo je u vatru sutona, a zemlja je bila natopljena ljudskom krvlju. Tu se moćni gospodar Vildiz, kralj Turana, u čijoj vojsci je mladić služio kao plaćenik, borio pet dugačkih sati protiv željezom potkovanih legija Munthassem Khana, pobunjeničkog tiranskog namjesnika zamorianskih granica sjevernog Turana. Sada, kružeći polako i spuštajući se s grimiznog neba, došle su bezimene stvari kakve barbarin nikada nije sreo ili čuo da se o tako nečemu priča ni najednom od svojih putovanja. Bile su crne, mračna čudovišta koja su lebdjela na širokim, u luk izdignutim krilima kao ogromni šišmiši.

Dvije vojske su se i dalje borile, nisu primijetile ništa. Samo ih je Conan, na jednom od niskih brežuljaka, okružen tijelima ljudi koje je zaklao svojim mačem, vidio kako se spuštaju s neba. Oslanjajući se na svoj mač s kojeg je kapala krv i odmarajući za trenutak snažne ruke napetih tetiva, buljio je u čudne mračne stvari. Više su ličile na sjenu nego na materiju - prozirne na svjetlosti, kao skupina ogavne crne izmaglice ili mračnih duhova ogromnih vampirskih šišmiša. Zle, urezane oči koje su sjale zelenom vatrom sijevale su kroz nejasne oblike.

I dok je samo gledao, barbarin je osjetio kako mu se dlake na potiljku ježe od straha od natprirodnog, oni su se kao lešinari nadvili nad mjestom gdje se vodila borba - spustili se i ubili.

Krikovi od bola i straha dolazili su iz redova kralja Vildi-za, kada su se crne sjene bacile među njih. Gdje god su se sjene--čudovišta pojavile, iza njih su ostajala mrtva tijela. Došlo ih je na stotine, i izmučeni vojnici turanske vojske počeli su se povlačiti, i spotičući se, odbacivali su oružje u panici.

"Borite se, psi! Stanite i borite se!" Gromoglasne ljutite zapovijedi izrečene strogim glasom, visoka prilika zapovjednika na velikoj crnoj kobili nastojala je uvesti red u vojsku koja je bježala. Conan je ugledao odbljesak srebrnog lanca koji se nalazio ispod bogatog plavog ogrtača, orlovski nos, lice s crnom bradom, kraljevsko i hrapavo ispod visoke metalne kacige na kojoj se ogledao grimiz zalazećeg sunca kao na sjajnom ogledalu. Znao je daje to general kralja Vildiza, Bakra od Akifa.

Uz psovku, ponosni zapovjednik je izvukao svoje ratničko oružje i počeo pljoštimize udarati po ljudima. Možda bi i uspio zadržati redove na okupu, ali jedna od crnih sjena došla mu je s leña i napala ga. Savila je oko njega prozirna krila u grčeviti stisak i čovjek se ukočio. Conan mu je mogao vidjeti lice, najednom blijedo od užasa, oči ukočene od straha - mogao je vidjeti kroz savijena krila, lice poput blijede maske koja se nazire kroz crnu čipku.

Generalov konj je poludio i odjurio tjeran strahom i užasom. Ali fantomska stvar izvukla je generala iz sedla.

Trenutak gaje držala u zraku lagano mašući krilima, i pustila da padne, rastrganu masu ljudskog mesa niz koju se slijevala krv. Lice, koje je buljilo u Conana kroz sjenovita krila s očima u kojima se ogledao užas, sada su bile samo krvave duplje. Tako je završila karijera Bakre od Akifa.

I tako je završila i njegova bitka.

S mrtvim zapovjednikom, vojska je poludjela. Conan je gledao stare veterane, iza kojih je stajao veliki broj vojnih pohoda, kako vrišteći bježe s bojnog polja poput novaka koji su se prvi put susreli s neprijateljem. Gledao je ponosne plemiće gdje urlajući bježe kao kukavice. Iza njih, nedirnut letećim fantomima, iscerenog lica zbog pobjede, voña pobunjenika slavio je čudnovati ishod bitke koji mu je

donio prednost. Danje bio izgubljen - osim ako jedan snažan čovjek ne stane čvrsto na čelo i suprotstavi se protivniku.

Ispred prvih vojnika što su bježali iznenada je stao lik, toliko strašan i takvog divljačkog izgleda da su se istog trenutka

ukipili- "Stanite, vi kopilad, ili ćete, tako mi Croma, nositi vlastita crijeva u rukama!"

51

To je bio Cimmerianac, plaćenik, njegovo tamno lice izgledalo je kao strašna kamena maska, hladno kao smrt. U

vatrenim očima ispod crnih, gustih i smrknutih obrva, ključao je vulkanski bijes. Gol, umrljan smrdljivom krvlju od glave do pete, jednom rukom je grčevito stiskao moćni dugački mač. Glas mu je zvučao kao potmula grmljavina gromova.

"Natrag, ako vam je imalo stalo do života, vi smrdljivi psi

- natrag - ili ćete ispljuvati krv do zadnje kapi! Podignete li tu sablju na mene, vi hvrkanijske svinje, golim rukama ću vam iščupati srce i natjerati vas da ga pojedete prije nego što umrete. Sto je? Jeste li žene, da bježite od sjene?

Trenutak prije, bili ste muškarci - zar ne, borci Turana! Ustali ste protiv neprijateljskih snaga naoružanih oružjem, borili se licem u lice. Sada ste se okrenuli i bježite kao djeca od sjene u noći, gadite mi se! Ponosan sam što sam barbarin - da mogu vidjeti vas gradske štakore i slabiće kako pužete pred krilima šišmiša!"

Na trenutak ih je uspio zadržati - ali samo trenutak. Noćna mora s velikim crnim krilima nadvila se nad njim, i on - čak i on - povukao se pred tom strahotom, prozirnim krilima i smrdljivim zadahom.

Vojnici su pobjegli, ostavljajući Conana da se bori sam. I borio se. Sagnuo se i izvukao mač, koji mu je visio obješen niz uska bedra, i zamahnuo svom snagom svog snažnog tijela.

Mač je prošao zrakom u oštrom luku, prepolavljajući fantoma na dva dijela. Ali to je bila, kao što je i mislio, stvar koja se nije sastojala od materije, jer njegov mač nije naišao ni na kakav otpor, samo je prošao kroz prazan zrak.

Snaga udarca izbacila gaje iz ravnoteže, i on se srušio na kamenu zaravan.

Iznad njega, prozirni stvor je lebdio. Njegov mač napravio je veliku pukotinu, kao daje prošao rukom kroz dim što se diže.

Ali, dok je gledao, maglovito tijelo se preobrazilo. Oči kao zelene žeravice iz vatre koja dolazi ravno iz pakla zurile su u njega, žive s užasavajućim veseljem i neljudskom gladi.

"Crom!" dahtao je Conan. Moglaje biti kletva, ali zvučalo je gotovo kao molitva.

Opet je podigao mač kako bi se nastavio boriti, ali mu je ispao iz ruku koje su izgubile osjet dodira. Onog trenutka kada je mač prošao kroz crnu sjenu, ohladio se, osjećao je kako mu ruke trnu, u kosti mu se uvukao nevjerojatan osjećaj hladnoće kao daje bio uhvaćen u meñuzvjezdane provalije koje zjape negdje iza najudaljenijih zvijezda.

Sjenoviti šišmiš lebdio je lagano udarajući krilima, kao da likuje nad svojom palom žrtvom ili daje naslutiti praznovjerni strah.

Nemoćnom rukom, Conan je petljao po tijelu na mjestu gdje je komad tkanine koji je nosio oko bedara bio pričvršćen vrpcom od sirove kože. Tu je nosio tanki bodež pričvršćen iza vrećice. Drhtavi prsti pronašli su vrećicu, ne dršku bodeža, i dotakao je nešto glatko i toplo što je držao u kožnoj vrećici.

Iznenada, Conan je trznuo rukom kada je osjetio nešto kao vrući udar struje koji je prošao kroz sve živce u njegovom tijelu. Prstima je prešao preko čudnovatog amuleta koji je pronašao jučer, dok su bili u Bahari. I, dotaknuvši glatki kamen, oslobodio je čudnovatu silu.

Ono stoje ličilo na šišmiša iznenada se udaljilo od njega. Trenutak prije, lebdjelo je toliko blizu da mu se tijelo grčilo od nezemaljske hladnoće koju je po svoj prilici isijavala ta prikaza. Sada se samo naglo udaljila od njega, bijesno udarajući krilima.

Conan se podigao na koljena, boreći se protiv osjećaja slabosti koji gaje svladao. Najprije, hladnoća koju je osjetio kada gaje dotakla sjenovita prikaza - onda toplina koja je naglo prošla njegovim golim tijelom. Pogoñen tim dvjema suprotnostima, osjetio je kako ga snaga napušta. Vid mu se zamračio; um mu je plutao negdje na rubu tame. Snažno je zatresao glavom kako bi došao k sebi i pogledao okolo.

"Mitra! Crome i Mitra! Zar je cijeli svijet poludio?"

Strašni leteći užas otjerao je vojsku generala Bakre s bojnog polja, ili poubijao one koji nisu dovoljno brzo bježali. Ali vojsku Mounthassem Khana nisu ni dotakli - ignorirali su je, gotovo kao da

su vojnici Varaleta i leteća noćna mora bili pripadnici istog ukletog saveza mračnih snaga.

Ali sada su ratnici Varaleta vrišteći bježali pred sjenovitim vampirima. Obje vojske bile su potučene i bježale su -

zar je svijet zaista poludio, pitao je Conan zalazeće sunce.

Tada je Cimmerianca iznenada napustila snaga i svijest mu se zamutila. Pao je natrag u crni zaborav.

2.

Krvavo Polje

Sunce je sjalo poput grimizne žeravice. Sjalo je preko tihog bojnog polja kao ogromno crveno oko luñačkog sjaja na izobličenom kiklopskom licu. Tiho kao smrt, posuto ratnim ostacima, bojno polje protezalo se u svom užasu 52

i tišini obasjano zasljep-ljujućom svjetlošću. Tu i tamo, usred ispruženih, nepomičnih tijela, u grimiznim lokvama zgrušane krvi, odražavalo se crvenilo neba obasjano zrakama zalazećeg sunca.

Tamni, tajanstveni likovi kretali su se kroz visoku travu, njuškajući i plaćući nad gomilama razbacanih leševa. Po izbočenim plećima, i ružnim njuškama, kao kod psa, mogle su se ras-poznati stepske hijene. Za njih bi bojno polje moglo biti bogata trpeza.

S užarenog neba slijetali su lešinari velikih crnih krila. Odvratne grabežljive ptičurine spuštale su se nad izmasakrirana tijela uz zlokoban lepet tamnih krila. Ali, osim ovih strvinara, ništa se nije pomaklo na tihom, krvavom polju. Još uvijek je bilo kao sama smrt. Nikakav zvuk bojnih kola ili zvuk truba nije prekinuo nestvarnu tišinu. Mirnoća smrti brzo je nadvladala grmljavinu bitke.

Kao jezoviti glasnik Sudbine, treperava linija jata čaplji polako se spuštala s neba prema crvenim obalama rijeke Nezvaya, čije su nabujale vode bliještale dubokim crvenilom u posljednjim zrakama svjetlosti. Iza udaljene obale, mračni, zidinama opasani teritorij grada Varaleta izranjao je poput planine od slonovače u sumraku.

Ipak se netko kretao kroz ogromno bojno polje, poput čovječuljka u odnosu na užarenu vatrenu kuglu na zalasku. To je bio mladi cimmericanski div divlje crne kose i plavih očiju. Crna krila meñuzvjezdane hladnoće su ga okrznula, ali ne previše; život se vratio natrag u njegovo tijelo i došao je svijesti. Lutao je naprijed i natrag po bojnom polju, lagano šepajući, jer je imao gadnu ranu na butini, koju je zadobio u žaru borbe i koju je primijetio i previo komadom krpe tek kada je došao svijesti i pokušao ustati.

Pažljivo, ali ipak nestrpljivo, kretao se meñu mrtvima krvav kao što su i oni bili. Bio je krvav od glave do pete, kao i veliki mač kojeg je držao u desnoj ruci. Conan je bio izmučen, a grlo mu je bilo suho kao pustinja. Osjećao je bolove od rana zadobivenih u borbi - uglavnom posjekotine i ogrebotine, osim velike rane na butini - i žudio je za vrćem vina i komadom mesa.

Dok se vukao kroz mrtva tijela, šepajući od jednog lesa do drugog, režao je kao gladan vuk, odvratno psujući. U

taj turan-ski rat došao je kao plaćenik, ne posjedujući ništa osim konja -sada zaklanog - i velikog mača koji je držao u ruci. Sada kada je bitka bila izgubljena, a rat završio, osjećao se kao brodolomac koji se našao usred neprijateljskog teritorija, i nadao se da će barem naći nekakvo oružje i plijen koje mrtvaci ionako više neće trebati. Draguljima optočen bodež, zlatna narukvica, srebrni o-klop - nekoliko ovakvih sitnica i moći će podmititi one koji će mu omogućiti da ode izvan dosega Munthassem Khana i vrati se u Zamoru s hranom.

Prije njega je netko već bio tu, ili lopovi koji su se prikrali iz grada u sjeni ili vojnici koji su se potajno vratili natrag na mjesto odakle su pobjegli. Polje je bilo ogoljeno; nije ostalo ništa osim slomljenih mačeva, skršenih kopalja, oštećenih kaciga i štitova. Conan je gledao ravnice zatrpane tijelima i beskorisnim ostacima, ljutilo psujući i preklinjući. Predugo je ležao u nesvijesti; čak su i pljačkaši otišli. Osjećao se kao vuk koji je predugo oklijevao - i dozvolio hijenama da mu oduzmu plijen; u ovom slučaju, ljudskim hijenama.

Ustao je nakon bezuspješne potrage, odustao od nauma kojem se bio predao žarom pravog barbarina. Sada je trebao stvoriti nekakav plan. Skupljenih obrva, namrgožen i utonuo u misli, nesigurno je pogledao preko ravnice nad koju se spuštala tama. Četverokutni, ravni krovovi Varaleta stajali su crni i čvrsti u umirućem sjaju zala/ećeg sunca. Nije bilo nade da bi tamo mogao pronaći utočište, za onoga koji se borio pod zastavom kralja Vildi-za! Pa ipak nije bilo bližeg grada, prijatelja ili neprijatelja. A Vildizov glavni grad Aghrapur nalazio se stotinama kilometara južnije ...

Izgubljen u mislima, nije primijetio da mu se približava veliki crni lik dok nije čuo tihi, drhtavi šapat. Brzo se okrenuo, štiteći ranjenu nogu, i prijeteći podigao dugački mač - onda se opustio, cerekajući se.

"Tako mi Croma! Iznenadila si me. Znači, nisam jedini preživjeli?" smijuljio se Conan.

Visoka kobila jedva je stajala podrhtavajući, gledajući u golog diva velikim prestrašenim očima. To je bila ista životinja koju je jahao general Bakra - a koji je sada ležao negdje na polju, u lokvi krvi.

Kobila je zanjistala, zahvalna stoje čula prijateljski ljudski glas. Premda nije bio konjanik, Conan je mogao zaključiti da je bila u jadnom stanju. Slabine su joj bile izdignute, prekrivene znojem, a dugačke noge podrhtavale su od iscrpljenosti. I nju su jezoviti šišmiši prestrašili, razmišljao je Conan razjareno. Govorio joj je tihim umirujućim glasom, i pažljivo joj se približio kako bi je pomilovao po prsima iz kojih je dolazilo teško hrop-tanje.

U njegovoj dalekoj sjevernoj domovini konji su bili rijetkost. Za barbare cimmericanskog plemena bez ijednog novčića u džepu odakle je pobjegao, samo je poglavica velikog bogatstva posjedovao konja plemenitog roda, ili hrabri ratnik koji bi ga se domogao u bitci. Unatoč neznanju, Conan je umirio veliku crnu kobilu i bacio se u sedlo. Jašući na konju, lagano je držao uzde i polagano odjahao s bojnog polja, koje je sada utonulo u duboku tamu noći. Osjećao se bolje. U torbama na sedlu našao je hranu, i sa snažnom kobilom koju je jahao, imao je dobre izgleda da se sam izvuče kroz sumorne i gole tundre i dođe do granica Zamore.

3.
53

Hildico

Dubok, izmučen jecaj dopro mu je do ušiju.

Conan je povukao uzde, zaustavio crnu kobilu, i sumnjičavo gledao u duboku tamu. Kosa mu se digla na glavi od praznovjerja i užasa koji je u njemu izazvao jezivi zvuk. Slegnuo je ramenima i opsovao. Nije se radilo o noćnom fantomu, demonu koji je u potrazi za plijenom; to je bio plač koji je dolazio od bola. Zaključio je da postoji i treći koji je uspio preživjeti ukletu bitku. Moglo se pretpostaviti da preživjeli čovjek nije bio opljačkan.

Skočio je sa sedla, i zavezao uzde za slomljeni kotač bojnih kola. Jecaj je dolazio s lijeve strane; na samom rubu bojnog polja, ranjenik je mogao pobjeći lukavim očima pljačkaša. Conan je još uvijek mogao odjahati u Zamoru s vrećicom punom dragulja.

Cimmerianac je odšepesao prema mjestu odakle je dolazio bolni jecaj, prema rubu zaravni. Prošao je pokraj trstike koja je u raštrkanim hrpama rasla uz obale rijeke čija voda je lijeno pro-tjecala i zabuljio se u blijedi lik, koji se previjao nedaleko od mjesta na kojem je stajao. Bila je djevojka.

Ležala je, napola gola, bijele ruke i noge bile su prepune posjekotina i modrica. Krv joj se slijepila u kovrčama duge, crne kose. U sjajnim tamnim očima ugledao je agoniju, dok je ječala u deliriju.

Cimmerianac je stajao gledajući je, gotovo nesvjesno uočavajući ljepotu njenog tijela, i punih, bujnih grudi. Bio je zbunjen - što je ova djevojka, gotovo dijete, tražila na bojnom polju? Nije imala zlovoljan, pretjerano nakićen, prkosan izgled drolje kakve se obično skupljaju u vojničkim logorima. U njenom vitkom, gracioznom tijelu uočavao se plemićki odgoj, čak otmjenost. Zbunjen, odmahnuo je glavom, dok mu je crna kosa zavijorila oko snažnih ramena. Pod njegovim nogama, djevojka je zaječala.

"Srce ... Srce ... Tammuza ... O, gospodaru!" tiho je ječala i nemirno trzala glavom s jedne na drugu stranu, mumljajući u groznici.

Conan je slegao ramenima, oči su mu se zamračile i dobile izraz koji bi kod nekog drugog značio sažaljenje.

Smrtno je ranjena, bijesno je razmišljao, i digao je mač kako bi joj prikratio muke.

Kad je oštrica bljesnula iznad njenih bijelih grudi, ponovo je zaječala poput djeteta s jakim bolovima. Veliki mač se zaustavio u zraku, i Cimmerianac je stao, nepokretan kao brončani kip.

Onda, iznenada odlučivši, vratio je mač natrag u korice, sagnuo se i podigao djevojku u naručje bez imalo napora. Slijepo se otimala, slaba, mrmljajući u polusvjesnom stanju.

Noseći je nježno, šepao je prema riječnoj obali i položio je na suhu trstiku. Rukama je zagrabilo vodu, oprao joj lice, i očistio rane nježnošću kojom majka brine o vlastitom djetetu.

Rane su bile površne, više ogrebotine, osim posjekotine na čelu. Pa i ta, premda je jako krvarila, bila je daleko od po život opasne. Conan je odahnuo s olakšanjem i oprao djevojčino čelo i lice hladnom, čistom vodom. Nakon toga prislonio joj je glavu na svoja prsa i vlažnim prstima prešao preko suhих usana. Kaš-ljala je, zagrcnula se, i došla k sebi - gledajući ga očima sjajnim poput dalekih zvijezda, u kojima se čitalo iznenađenje i strah. "Tko- što- šišmiši!"

"Otišli su, djevojko", rekao je gunjajući. "Ne moraš se bojati. Došla si ovamo iz Varaleta?" "Da - jesam - ali, tko si ti?"

"Conan, Cimmerianac. Što djevojka poput tebe radi na bojnopolju?" pitao je.

Međutim, činilo se da ga ne čuje. Obrve su joj se lagano namrštile, kao daje utonula u misli, i tiho je ponovila njegovo ime.

"Conan - Conan - da, to je bilo ime!" Začuđeno je podigla pogled prema njegovom prestrašenom, tamnom licu.

"Poslana sam da te nađem. Pravo je čudo što si me ti pronašao!"

"A tko te poslao?" sumnjičavo je gunjao.

"Ja sam Hildico, Brythunka, robinja sam u kući Atalisa Proroka, koji živi tamo u Varaletu. Moj gospodar me potajno poslao kako bih se mogla kretati među ratnicima kralja Yildiza, da pronađem Conana, cimmerianskog plaćenika, i dovedem ga privatnim putem u njegovu kuću u gradu. Ti si čovjek kojeg tražim!"

"Da? A što tvoj gospodar hoće od mene?"

Djevojka je zatresla tamnom kosom. "To ne znam! Ali rekao mi je da ti kažem da te ne želi ozlijediti, i da ćeš moći dobiti jako puno zlata odlučiš li doći."

"Zlata, ha?" mrmlijao je, razmišljajući, dok ju je držao u zagrljaju pomažući joj da stane na noge.

"Da. Ali nisam došla na vrijeme da te pronađem prije nego stoje bitka počela. Sakrila sam se u trsku koja raste uz rub rijeke kako bih izbjegla ratnike. I onda - šišmiši! Najednom su bili posvuda, napadali su one koji su padali, ubijali - ijedan konjanik je pobjegao pred njima u trsku, tako da sam se i ja našla pod njihovim krilima -"

"Što se dogodilo s tim konjanikom?"

54

"Mrtav je", stresla se. "Šišmiš gaje izvukao iz sedla i bacio mu tijelo u rijeku. Ja sam se onesvijestila, jer me je u panici konj udario ..." Podigla je sitnu ruku prema posjekotini na čelu.

"Sreća što te nije ubio", gunđao je. "Dobro, djevojko, posjetit ćemo tvog gospodara, da vidim što hoće od Conana - i odakle zna moje ime!"

"Doći ćeš?" upitala je bez daha. Nasmijao se, i odvezavši crnu kobilu, podigao je u sedlo ispred sebe.

"Da! Sam sam, okružen neprijateljima, u stranoj zemlji. Moj zadatak završio je kad je Bakrina vojska poražena.

Zbog čega bih trebao oklijevati i ne susresti čovjeka koji me je izabrao između tisuću drugih ratnika, i koji mi nudi zlato?"

Jahali su preko riječnih plićaka i u mrak utonule zaravni koja je vodila prema Varaletu, čvrstom uporištu Munthassem Khana. A Conanovo srce, koje nikada nije kucalo radosnije nego kada je iščekivao uzbuñenje ili pustolovinu, sada je pjevalo.

4.

Atalisova kuća

Čudnovata tajna sjednica se održavala u maloj, baršunom obloženoj prostoriji, u obliku tornja, koja je pripadala Atalisu, kojeg su neki nazivali filozofom, neki prorokom, a ostali varalicom.

Ovaj tajanstveni lik bio je mršav čovjek srednje visine, prekrasne glave i asketskog tijela čovjeka predanog znanosti, premda je nešto u glatkom licu i lukavim očima otkrivalo da se u njemu skriva i oštrouman trgovac.

Bio je ogrnut u jednostavan ogrtač od bogate tkanine, a glava mu je bila obrijana čime se samo još više naglašavala njegova predanost učenju i umjetnosti. Budući da je tihim glasom razgovarao sa svojim suradnikom, promatrač sa strane - daje bio prisutan - mogao bi zamijetiti nešto čudno i zanimljivo u vezi njega. Jer je Atalis, dok je govorio, gestikulirao samo lijevom rukom. Njegova desna ruka ležala je ispružena na krilu u neprirodnom položaju. I s vremena na vrijeme njegova mirna, pametna pojava bila bi potresena nenadanim strašnim bolnim grčevima, kada bi desno stopalo, skriveno ispod dugačkog plašta, mučno trznulo unatrag sve do zgloba.

Njegov sugovornik bio je jedan od ljudi iz Varaleta poznat i cijenjen kao princ Than, potomak drevne i plemenite kuće iz Turana. Princ je bio visok, okretan čovjek, mlad i nedvojbeno zgodan. Čvrsta, mišićava linija njegovog vojskom očvrslog tijela i čelična snaga pogleda sivih očiju još jače su podcrtavali kontrast kovčave sjajne crne kose i plašta ukrašenog dragim kamenjem.

Pokraj Atalisa, koji je sjedio u stolici s visokim naslonom izrađenoj od tamnog drveta izrezbarenog intrigantnom vještinom umjetnika koji je u drvetu ostavio groteskne ljudske i životinjske likove i izobličene glave, stajao je mali stol od ebanovine s intarzijom od žute slonovače. Na njemu je stajao veliki komad zelenog kristala, veličine ljudske glave. Svjetlucao je čudnovatom unutrašnjom svjetlošću, i s vremena na vrijeme, filozof bi prekinuo svoj tihi razgovor i zamišljeno gledao u svijetleći kamen.

"Hoćemo li ga pronaći? I hoće li doći?" pitao je princ Than očajnički.

"Doći će."

"Ali svaki trenutak koji prođe samo povećava opasnost. Munthassem Khan možda nas i sada promatra, i ako nas netko vidi

zajedno može biti jako opasno ..."

"Munthassem Khan leži drogiran svojim lotosom snova, jer su Sjene iz Nergala bile vani sat prije zalaska sunca", rekao je filozof. "A nekakvu opasnost moramo riskirati, ako uopće želimo osloboditi grad njegovog krvavog biča!" Njegov lik zgrčio se od nepodnošljive boli koja mu je potresala tijelo i lice mu se pretvorilo u mučnu grimasu, da bi se zatim opet opustilo. Rekao je namršteno: "A znaš, prinče, koliko nam je malo vremena preostalo. Očajničke mjere, za očajne ljude!"

Prinčevo lijepo lice najednom se zgrčilo u panici i okrenuo se prema Atalisu s očima koje su najednom postale hladne i mrtve kao mramor. Gotovo isto takvom brzinom, svjetlo i život vratilo mu se u pogled, i utonuo je natrag u svoju stolicu, blijed i obliven hladnim znojem.

"Jako - malo - vremena!" dahtao je.

Skriveni gong tiho je zazvonio, negdje u mračnoj i tihoj kući Atalisa Proroka. Filozof je podigao lijevu ruku kako bi provjerio prinčevo stanje.

Trenutak kasnije, jedan od baršunastih zastora se pomaknuo u stranu, otkrivajući tajna vrata. A u vratima, kao krvava nrikaza, stajao je divovski lik Conana s onesviještenom djevojkom na rukama.

S malim uzdahom, filozof je skočio na noge i krenuo prema smrknutom Cimmeriancu. "Dobrodošao - triput dobrodošao, Conane! Uñi. Tu je vino - hrana -"

Rukom je pokazao na nisku stolicu koja je stajala prislonjena na udaljenom zidu i uzeo djevojku iz Conanovih ruku. Cim-meriančeve nosnice širile su se kao nosnice gladnih vukova na miris hrane; ali također, kao vuk, 55

sumnjičav, očekujući zamku, njegove plave oči prešle su pogledom preko nasmiješenog filozofa i blijedog princa, ali i preko svakog kuta u maloj prostoriji.

"Pobrini se za djevojku. Udario ju je konj, ali mi je prenijela tvoju poruku", gunđao je, i bez imalo ustezanja, prešao preko sobe, i natočio si i popio vrč jakog crvenog vina. Otrgnuo je masnu kokošju nogu s tanjura na kojem je stajalo pečeno meso i počeo pohlepno jesti. Atalis je pozvonio i predao djevojku na brigu tihom sluzi, koji se

gotovo iste sekunde, moglo bi se reći čarolijom, pojavio iza druge baršunaste zavjese.

"Dakle, o čemu se radi?" upitao je Cimmerianac, sjedajući na nisku klupu i trzajući od boli koja mu je prolazila ranjenim bedrom. "Tko si ti? Odakle znaš moje ime? Što hoćeš od mene?"

"Imamo vremena za razgovor, ali kasnije", odgovorio je Atalis. "Jedi, pij, i odmori se. Ranjen si -"

"Crom može toliko oklijevati! Mi ćemo razgovarati sada."

"Dobro. Ali dozvoli mi da ti očistim i previjem ranu dok razgovaramo!"

Cimmerianac je nestrpljivo slegao ramenima i s vrlo malo uljudnosti dozvolio filozofu da mu pruži pomoć. Dok mu je Atalis spužvom brisao duboku otvorenu ranu, namazao je ljekovitom mašću, i previo čistim komadom tkanine, Conan je za to vrijeme utažio glad i žeñ komadima hladnog začinjenog mesa i značajnom količinom crvenog vina.

"Poznajem te, premda se nikada nismo sreli", počeo je Atalis, tihim, mirnim glasom, "zahvaljujući mom kristalu -

tamo, stoji na stoliću pokraj stolice. U njegovim dubinama mogu vidjeti i čuti na daljinu od stotinu morskih milja."

"Čarolija?" Conan je zlovoljno promrmljao, imajući u sebi uobičajenu vojničku odbojnost prema bilo kakvom čarobnjaštvu.

"Ako ti se dopada", Atalis se smješkao dodvoravajući se. "Ali ja nisam čarobnjak - samo tražim znanje. Filozof, tako me neki ljudi nazivaju -" Osmijeh mu se pretvorio u grimasu agonije, i Conan je osjećao kako mu se kožaježi dok je gledao kako mu se stopalo savija i kako mu tijelo potresa jeziva bol.

"Tako mi Croma! Čovječe, jesi li bolestan?"

Jedva dišući od bola koji je osjećao, Atalis je utonuo u svoju stolicu s visokim naslonom. "Nisam bolestan -

uklet. Ali ovaj neprijatelj koji vlada nad nama stravičnom vlašću roñenom u čaroliji koja dolazi ravno iz pakla ... "

"Munthassem Khan?"

Atalis je zabrinuto kininuo glavom. "Budući da nisam ratnik, poštedio mi je život - za sada. Meñutim, krvnik je ubio sve čarobnjake u Varaletu; mene, jer sam samo jadni filozof, pustio je da živim. Sada sumnja da znam nešto o crnoj magiji i ukleo me ovom smrtonosnom

pokorom. Prolazi mi cijelim tijelom i muči mi živce, i završit će u smrtnom grču, nakon jednog stoljeća!" Pokazao je rukom na neprirodno savijenu ruku koja mu je beživotno ležala na krilu.

Princ Than buljio je u Conana divljeg pogleda. "Ja sam, isto tako, proklet od tog nemilosrdnog krvnika, jer sam sljedeći do Munthassem Khana po rangu i misli da bih mogao poželjeti njegovo prijestolje. Mene je mučio na drugi način: bolešću mozga - grčevima koji donose sljepilo koje dođe i ode - koje će završiti tako da će mi uništiti mozak i ostat ću lud i slijep!"

"Tako mi Croma!" Conan je tiho kleo. Filozof je pokazivao rukom prema njemu.

"Ti si naša jedina nada! Samo ti možeš spasiti naš grad od gada u čijem srcu je tama!"

Conan ga je blijedo gledao. "Ja? Ali ja nisam čarobnjak, čovječe! Što ratnik može učiniti samo s čeličnim mačem, ja mogu; ali kako se mogu boriti protiv čarolije iz pakla?"

"Slušaj, Conane iz Cimmerije. Ispričat ću ti čudnu i strašnu priču... "

5.

Ruka

U gradu Yaraletu (rekao je Atalis) kada pada noć, ljudi okivaju prozore, podupiru vrata, i sjede drhteći iza barikada, moleći se u strahu uz upaljene svijeće ispred kipova kućnih božanstava dok se ne pojave prve zrake svjetlosti novog dana kada zora dotakne rubove gradskih kula i osvijetli blijedo nebo živom vatrom sunca.

Ni jedan strijelac ne čuva vrata. Ni jedan stražar ne prolazi pustim ulicama. Nijedan lopov ne krade u uskim uličicama, niti se prostitutke pojavljuju u mraku. Jer u Varaletu, i lopovi i pošteni ljudi jednako se boje noćnih sjena: lopovi, prosjaci, ubojice, i napirlitane djevojčice jednako traže utočište u smrdljivim brlo-zima ili u jedva osvijetljenim krčmama. Od zalaska sunca do zore, Varalet je grad tišine, njegovi crni putovi su prazni i napušteni.

Nije oduvijek bilo tako. Nekada je ovo bio veseo i napredan grad, trgovina je cvjetala, u trgovinama i tržnicama, bio je napučen sretnim ljudima koji su živjeli pod čvrstom rukom mudrog i pravednog vlastodršca - Munthassem Khana. Imali su male poreze, upravljao je pravedno i imao je milosti, zaokupljen vlastitom kolekcijom starina i

56
proučavanjem tih drevnih objekata koji su u potpunosti zaokupljali njegov radoznali, istraživački um. Karavane sporih deva koje su dolazile iz pustinje Gate uvijek su donosile sa sobom, među trgovcima, i njegove agente koji su bili u potrazi za rijetkim i zanimljivim čudnovatim predmetima koje bi kupovali za privatni muzej njihovog gospodara.

Onda se promijenio, i strahovita sjena pala je na Varalet. Vladar se ponašao kao daje pod utjecajem čarolije moćne i zlokobne sile. Tamo gdje je bio ljubazan, postao je okrutan. Gdje je bio velikodušan, postao je pohlepan. Gdje pravedan i milosrdan, tajanstven, tiranin i divlji.

Iznenada su gradski čuvari uhitili višenije ljude - plemiće, bogate trgovce, svećenike, čarobnjake - koji su nestali u pećinama ispod vladareve palače, i nikada ih nitko više nije vidio.

Neki su govorili da mu je karavana s dalekog juga donijela nešto iz dubina demonima opsjednute Stvgije.

Nekoliko ih je bacilo pogled na to, ijedan od njih je rekao podrhtavajući daje stvar bila izrezbarena čudnim, nepoznatim

hijeroglifima poput onih koje su vidjeli na stygijskim grobnicama. Činilo se daje na vladara bačeno prokletstvo zla, i dalo mu je nevjerovatnu moć crne magije. Čudnovate snage štitile su ga od očajnika koji su voljeli svoj grad i koji su ga nastojali ubiti. Nepoznata grimizna svjetlost svijetlila bi kroz prozore visoke kule na njegovoj palači, gdje je, ljudi su pričali, pretvorio prazne odaje u jezivi hram nekakvom mračnom i krvavom božanstvu.

Noću je ulicama Varaleta zavladao užas, kao daje prizvan carstvom smrti i nekakvim strašnim učenjem proizašlim iz pakla.

Čega su se noću točno bojali, nisu znali. Ali nije se radilo samo o praznim pričama jer su ubrzo počeli okivati prozore i vrata. Ljudi su govorili da se radi o tihim likovima u obliku šišmiša - to su mogli vidjeti kroz zabarikadirane prozore - lebdećim, prozirnim prikazama, smrtonosnim za čovjeka. Priče su se prenosile o vratima razvaljenim u noći, o iznenadnim nezemaljskim krikovima i vrištanju što se otimalo iz ljudskog grla -

koje je pratila značajna, i potpuna, tišina. I usudili su se pričati o izlasku sunca kada bi obasjalo razvaljena vrata i prazne kuće ...

Stvar iz Stygije bila je Nergalova ruka.

"Izgleda", rekao je Atalis tiho, "kao ruka s kandžama napravljena od stare slonovače, cijela ukrašena čudnovatim uklesanim likovima koji su predstavljali nekakav zaboravljeni jezik. Kandže stišću kuglu prozračnog, blijedog kristala. Znam da je vladar ima: vidio sam je", mahao je rukama, "u mom kristalu. Jer, premda nisam čarobnjak, naučio sam nešto o crnoj magiji."

Conan se nemirno vrtio. "Znaš nešto o tome?" Atalis se blijedo osmjehnuo. "Znam li nešto o tome? Da! Stare knjige govore i tiho pričaju mračnu legendu i njenu krvavu povijest. Slijepi prorok koji je napisao Knjigu Skelosa dobro ju je poznavao ... Nazvao ju je Nergalova ruka, podrhtavaj ućim rukopisom. Priča se daje pala sa zvijezda na otoke zalazećeg sunca na krajnjem zapadu, nekoliko tisućljeća prije nego je kralj Kulla ujedinio Sedam Carevina pod jednu vlast. Stoljećima je prelazila s jednog kraja svijeta na drugi prije nego što ju je pikt-ski ribar izvukao iz mora i začuđeno gledao u njenu prozračnu vatru! Prodana je pohlepnim atlantiñanskim trgovcima, i tako je otišla na istok preko svijeta. Usahli vračevi, sijede brade starih Thula i tamnih Grondara isprobali su njenu tajnu u

svojim kulama napravljenima od grimiza i srebra. Čovjek zmija iz sjenama opsjednute Valusije pogledao je u njene svjetlucave dubine. S njim, Kom-Yazoth pokorio je trideset kraljeva dok se Ruka nije okrenula protiv njega i ubila ga. Jer Knjiga Skelosa kaže da Ruka daje dva poklona onome tko je posjeduje -

prvo, bezgraničnu snagu - zatim, bezgraničan očaj smrti."

Samo je monotoni glas filozofa odjekivao prostorijom koja je utonula u tišinu, ali crnokosi ratnik mislio je kako može čuti, kao u snu, tihi odjek kotača bojnih kola, zvuk slomljenog metala, vrisak kraljeva na mukama povučenih u pakao propasti zajedno sa svojim propalim kraljevstvima ....

"Kada je cijeli stari svijet propao u Kataklizmi i zeleno se more nemirno valjalo na slomljenim vrhovima tornjeva nestale Atlantide, a narodi nestajali jedan za drugim u krvavim ruševinama, Ruka je napustila čovječanstvo. Tri tisuće godinaje spavala, ali kada su se mlada kraljevstva Koth i Ophir probudila i polako izašla iz mračnog doba barbarizma, talisman je bio pronađen. Mračni kraljevi-čarobnjaci iz jezivog Acherona otkrili su tajnu, i kada su nemirni Hvborianci pokorili to okrutno kraljevstvo i stavili ga pod svoju čizmu, talisman je prešao na jug u prašnjavu Stygiju, gdje su ga krvavi svećenici te crne zemlje upotrebljavali u užasne svrhe u ritualima o kojima se ne usuđujem govoriti. Pao je, kada je jedan suncem opaljen ratnik ubijen, i bio zakopan zajedno s njim, zaboravljen stoljećima ... ali sada su pljačkaši grobnica ponovo oživjeli Ruku Nergala, i došla je u posjed Munthassem Khana. Iskušenje najveće i apsolutne moći, koju talisman posjeduje, obuzela gaje, kao i bezbroj drugih, koji su pali pod utjecaj njegovog podmuklog prokletstva. Bojim se, Cimmerianče, za sve ove zemlje, sad kad se Demonova Ruka probudila i mračne sile opet hodaju zemljom ..."

Atalisov glas je utihnuo, i Conan je uznemireno gunđao, razljučen.

"Ali... tako mi Groma, čovječe, kakve veze ja imam s tim?" mumljao je.

57

"Jedino ti možeš uništiti utjecaj koji talisman ima nad vladarom!"

Plave oči su se raširile. "Kako?" "Samo ti posjeduješ prototalisman." "Ja? Ti si lud - nemam nikakav amulet ili bilo kakvo slično smeće -!"

Atalis gaje umirio uzdignutom rukom. "Zar nisi pronašao zanimljiv zlatni predmet prije bitke?" tiho gaje upitao.

Conan je progovorio.

"Da, to jesam - u Bahari, jučer, dok smo ležali u logoru -" Zavukao je jednu ruku u vrećicu i izvukao iz nje glatki, blistavi kamen. Filozofi princ buljili su u njega, zaustavljajući dah.

"Srce Tammuza! Da, protutalisan -!" Bio je u obliku srca, i velik kao dječja šaka, izrađen od zlatnog jantara ili možda vrlo rijetke vrste žutog zada. Ležao je u Cimmeriančevoj ruci, i sjetio se dok mu se koža ježila kako je njegova toplina uništila smrtonosnu natprirodnu hladnoću sjene u obliku šišmiša.

"Dođi, Conane! Mi ćemo te otpratiti. Postoji tajni prolaz iz ove moje sobe u vladarevu dvoranu - podzemni tunel nalik onome kojim te moja robinja, Hildico provela ispod gradskih ulica u moju kuću. Ti, naoružan zaštitom Srca, ubiti ćeš Munthassem Khana, ili uništiti Ruku Nergala. Nema opasnosti, jer on leži u začaranom drijemu, koji ga obuzima svaki put kada osjeti potrebu da pošalje snage Sjena Nergala, kao što je već učinio ove noći kada je pobijedio turansku vojsku kralja Vildiza. Dođi!"

Conan je lupio po stolu i popio ostatak vina. Onda, sliježući ramenima, i gunjajući nekakvu zakletvu Cromu, slijedio je šepavog proroka i mršavog princa u mračni prolaz iza bogato ukrašenog zidnog tepiha.

Nestali su u trenutku, i prostorija je ostala prazna i tiha kao grob. Jedini pokret dolazio je iz svjetlucavog svjetla u zelenom, urezima ukrašenom kristalu koji je stajao iza stolice. U njegovim dubinama mogao se vidjeti sićušni lik Munthassem Khana, kako leži u drogiranom snu u svojoj veličanstvenoj dvorani.

6.

Srce

Prolazili su kroz beskrajnu tamu. Voda je kapala sa stropa tunela ukopanog u stijeni, i tu i tamo crvene oči štakora bljesnule bi gledajući ih s poda tunela, bljesnule bi i nestale zajedno s bijesnim cicanjem dok bi bježali pred koracima čudnovatih bića koja su narušila njihov podzemni teritorij.

Atalis je išao prvi, vukući svoju zdravu ruku duž mokrog, neravnog kamenog zida.

"Ne bih tražio od tebe da izvršiš ovako nešto, moj mladi prijatelju", šaptao je tihim glasom. "Ali Srce Tammuza palo je u tvoje ruke, i osjetio sam svrhu - sudbinu - u njegovom izboru. Postoji sličnost između dviju suprotnih sila, kao što Mračnu Snagu simboliziramo kao 'NergaF i Snagu Svjetlosti zovemo 'Tammuz'. Srce se probudilo, i na nekakav način mimo shvaćanja, našlo je način da bude pronađeno ; jer Ruka je također bila budna i stalno je izvršavala svoju jezivu svrhu. Zbog toga sam tebi povjerio ovaj zadatak, jer su te Snage čini se izdvojile za to djelo - tišinal Sada se nalazimo ispod palače. Gotovo smo stigli." Išao je naprijed i prešao zdravom rukom preko grube površine kamena koji je zatvarao prolaz. Masivna stijena tiho je kliznula u stranu. Svjetlost je zasjala iznad njih.

Stajali su na jednom kraju ogromne, sjenama ispunjene dvorane čiji je visoki, kupolasti krov bio izgubljen u mraku. U sredini dvorane, koja je bila potpuno prazna osim što su se protezali redovi ogromnih stupova, stajalo je pravokutno postolje, a na tom postolju, masivno prijestolje od crnog mramora, i na prijestolju - Munthassem Khan.

Bio je srednjih godina, ali mršav i ispijen, mršav do te mjere da je graničilo s totalnom iscrpljenošću. Koža bijela kao zid, nezdrave boje i naborana preko lica nalik na kostur, i tamni krugovi oko upalih očiju. Položen preko prsa dok je ležao ispružen na tronu, držao je štap od slonovače, nalik na žezlo. Krajevi su bili izrañeni tako da su predstavljali demonske kandže, koje su držale zadimljeni kristal koji je pulsirao slabim platnenom poput živog srca. Pokraj prijestolja, dimila se narkotička supstanca s tanjura od bronce: lotosov san čiji dim daje snagu ratniku da oslobodi demone - sjene Nergala. Atalis je dotakao Conanovu ruku.

"Gledaj -još uvijek spava! Srce će te zaštititi. Uzmi Ruku od slonovače, i sva njegova snaga bit će izgubljena!"

Conan je progunđao u znak nevoljnog slaganja, i krenuo naprijed, s mačem u jednoj ruci. Postojalo je nešto što mu se nije dopadalo. Bilo je previše jednostavno...

"Oh, gospodo. Očekivao sam vas." Na postolju, Munthassem Khan im se smiješio dok su oni zanijemili od zaprepaštenja. Glas mu je bio ljubazan, ali srdžba i ludi bijes mogli su se vidjeti u njegovim bolesnim očima.

Digao je moćno žezlo od slonovače; mahnuo rukom ...

Svjetlost je tajanstveno zatreperila. Iznenada, potpuno u šoku, šepavi prorok je vrisnuo. Mišići su mu se zgrčili od neizdržive boli. Pao je licem na mramorni pod, svijajući se od bolova.

"Tako mi Croma!"

58

Princ Than trznuo je svoj mač, ali pokret čarobne Ruke ga je zaustavio. Oči su mu postale mračne i mrtve.

Ledeni znoj kapao mu je niz blijedo čelo dok su mu mozak potresali valovi neizdržive boli.

"A ti, moj mladi barbarinu ..."

Conan je skočio. Kretao se poput pantere koja se sprema na napad, jakog tijela i nevjerojatne brzine. Nalazio se već na prvoj stepenici postolja prije nego što se Munthassem Khan mogao pomaknuti. Mač mu je bljesnuo, zamahnuo je, i ispao mu iz ruke u kojoj nije bilo snage. Teško je disao nastojeći udahnuti zrak.

Goruće oči Munthassem Khana zurile su u njegove. Lice nalik na kostur zadovoljno se hihotalo odvratnim izvještačenim veseljem.

"Srce štiti - istina je - ali samo onoga tko zna kako probuditi njegovu snagu!" naslađivao se vladar, smijuljeći se dok se Cim-merianac borio kako bi povratio snagu u svoje otežale udove. Conan je stisnuo zube i borio se divljački svim snagama protiv plime hladnoće i smrdljive tame koja je dolazila s crnim zrakama što ih je isijavao demonski kristal i um mu se polako zamračio. Snaga mu je otjecala iz tijela kao vino iz napuklog vrča; pao je na koljena, zatim tresnuo u podnožje postolja. Osjećao je kako mu se svijest pretvara u sićušnu, usamljenu točku svjetlosti izgublenu u neizmjernej praznini zaglušujuće tame; posljednji odbljesak boje treperio je kao plamen svijeeće na vjetru. Izgubljen, ali još uvijek borben, dominantna

odlučnost koja je rezultat njegovog divljačkog odgoja i rasta, tjerala ga je da se i dalje bori...

7.

Šrce i ruka

Źena je vrisnula. Zapanjen, Munthassem Khan trgnuo se na neočekivani zvuk. Njegova pažnja više nije bila usredotočena na Conana - fokus mu se pomakao - i u tom kratkom trenutku mršavi bijeli lik gole djevojke tamnih blistavih očiju i guste crne kovčave kose izronio je iz sjene iza stupa i potrčao preko dvorane prema bespomoćnom Cimmeriancu.

Kroz grmljavinu tame, Conan je gledao u nju praznog pogleda. Hildico?

Brza kao misao, klekla je pokraj njega. Jedna bijela ruka posegnula je u vrećicu i izvukla, čvrsto držeći, Šrce Tammuza. Skočila je na noge i snažno bacila talisman prema Munthassem Khanu.

Hitac ga je pogodio ravno između očiju i glasno odjeknuo. Prevrćući očima, mlitavo je utonuo u jastucima obloženo crno prijestolje. Ruka Nergala skliznula je iz beživotne ruke i udarila o mramornu stepenicu.

U trenutku u kojem je talisman ispao iz vladareve ruke, prokletstvo koje je ležalo nad Atalisom i princom Thanom prekinulo se u grimiznoj agoniji. Blijedi, drhtavi, i iscrpljeni, bili su spašeni. I Conanova velika snaga počela se vraćati u onemoćalo tijelo. Psujući, podigao se na noge. Jednom rukom uhvatio se za djevojčino oblo rame i odgurnuo je izvan domašaja opasnosti, dok je drugom podigao mač s mramornog poda. Zadobivši ponovo ravnotežu, bio je spreman napasti.

Ali samo je stao, trepćući očima u nevjerici. S jedne i s druge strane vladara ležali su talismani. I iz jednog i iz drugog uzdizali su se čudnovati oblici njihove moći.

Iz Ruke Nergala, mračno svjetlucajući dizala se paukova mreža šireći oko sebe zlo - sjaj tame, kao sjaj lakirane ebanovi-ne. Neprijatelj iz pakla širio je svoj mračni dah, i hladnoća među-zvezdanog prostora koja je ulazila u kosti bila je njegov razarajući dodir. Pred njegovom tajanstvenom moći, narančasta svjetlost baklji polako je bljedila. Postajalo je sve snažnije, okruženo iskrivljenim lelujavim oblicima rastuće tame.

Ali živost zlatne svjetlosti koja je čvrsto okruživala Šrce Tammuza naglo se uzdigla, oblikujući oblak blistave jantarne vatre. Toplina tisuća cvjetova širila se iz njega, pobijajući arktičku hladnoću, i

čudesna zlatna svjetlost prekrila je mračnu mrežu Nergala. Dvije kozmičke sile su se susrele i borile jedna protiv druge. Iz ove borbe božanstava, Conan se povukao nesigurnim korakom, pridružujući se svojim preneraženim prijateljima. Stajao je zajedno s njima, gledajući sa strahopoštovanjem nezamislivi sukob. Drhtava, gola Hildico, stisnula se u njegov zaštitnički zagrljaj.

"Kako si došla ovamo, djevojko?" upitao je. Blijedo se osmjehnula, uplašeni očiju.

"Probudila sam se, oporavljena od nesvjestice, i došla u gospodarevu odaju, koja je bila prazna. Ali u gospodarevoj kugli mudraca vidjela sam kada je vaš lik ušao u vladarevu dvoranu i gledala sam kada se probudio i stao pred vas. Ja, ja sam vas pratila - i kada sam vidjela da vas drži pod svojom vlašću, posegnula sam za Srcem..."

"Sreća za nas da jesi", Conan je namrgođeno odobravao. Atalis mu je dodirnuo rame.

"Gledaj!"

Zlatna magla Tammuza sada je bio ogroman, blistavi lik zaslijepljujućeg svjetla, ljudskog oblika ali ogroman kao kolos isklesan u kamenim liticama Shema, već stoljećima zaboravljenim rukama.

59

Mračni oblik Nergala, isto tako, narastao je do nezamislive veličine. Sada je bio velik, crn kao ebanovina, jeziva, ogromna, groteskna masa, više nalik majmunu nego čovjeku. U maglovitoj izbočini koja je predstavljala zastrašujuću glavu, nalazile su se uske oči iz kojih je sijevala vatra zla poput smaragdnih zvijezda.

Ove dvije sile suprotstavile su se jedna drugoj uz podrhtavanje i riku dvaju svjetova na rubu kolapsa. Zidovi su se tresli od njihove borbe. Jedan napola zaboravljeni osjećaj u njihovim bićima jasno im je dao do znanja da se dvije kozmičke sile bore na smrt. Zrak je bio ispunjen gorkim zadahom ozona. Metar dugačke iskre iskakale su iz grmljavine kada su se zlatno božanstvo i mračni demon uhvatili u koštac.

Vrtlozi neizdržive vatre provalili su kroz zgusnuti mračni lik. Blistava svjetlost munja rastrgala je mračni lik na komadiće. Jedan trenutak tanina prilika bila je nemoćna, i mutna, dok se zlatni odsjaj nazirao

kroz nju - ali samo jedan trenutak. Nakon toga opet se čula rika od koje se zemlja zatresla, i crni lik se ras-plinuo pred zagrljajem neizdržive svjetlosti. I tada je nestao. Nekoliko sekundi svjetlost je nadvisivala postolje, upila ga kao pogrebni pepeo - i tada je i ona, isto tako, nestala.

Tišina je zavládala dvoranom Munthassem Khana. Na uništenom postolju, oba talismana su nestala - da li pretvoreni u najsitnije čestice prašine bijesom kozmičkih sila koje su se tu oslobodile, ili preneseni na neko daleko mjesto na kojem će dočekati sljedeće buñenje bića koje simboliziraju, nitko nije mogao znati.

A tijelo na prijestolju? Ništa od njega nije ostalo, osim šake pepela.

"Srce je uvijek jače od ruke", rekao je Atalis tiho, dok mu je glas odzvanjao u tišini.

Conan je obuzdavao velikog cmog konja snažnom rukom. Podrhtavao je, nestrpljivo očekujući trenutak kada će potrčati, raširenih nozdrva. Nacerio se, barbarska krv u njegovim venama potekla je brže osjećajući snagu prekrasne crne kobile. Veliki ogrtač od grimizne svile spuštao se niz njegova široka ramena, a oklop ispleten od željeznih i srebrnih niti bliještao je na jutarnjem suncu.

"Znači, odlučio si nas napustiti, Conane?" upitao je princ Than, raskošan u odjeći novog vladara Varaleta.

"Da! Vladarev tjelohranitelj je miran posao, a mene vuče ovaj novi rat koji kralj Vildiz vodi protiv brdskih plemena. Tjedan dana bez borbe, i već mi je puna kapa mira! Pozdravljam vas, Thane i Atalisu!"

Čvrsto je trgnuo uzdama, i okrenuo crnu kobilu prema dvorišnom izlazu iz prorokove kuće, dok su Atalis i princ dobronamjerno gledali za njim.

"Čudno da plaćenik kao Conan hoće prihvatiti manje od onoga što može dobiti kao nagradu", komentirao je novi vladar. "Ponudio sam mu hrpu zlata - dovoljno za cijeli život. Ali uzeo je samo malo, koliko stane u vrećicu, konja kojeg je našao na bojnom polju i oružje i odjeću koje je izabrao. Previše zlata, rekao je, samo bi ga usporilo."

Atalis je slegao ramenima - onda se nasmiješio, pokazujući na udaljeni kraj kraljevskog dvorišta. Mršava Brvthunka s dugom crnom kovrčavom kosom pojavila se na izlazu. Došla je do Conana, koji je zaustavio kobilu; nagnuo se kako bi porazgovarao s njom. Izmijenili su nekoliko riječi; onda se on sagnuo, uhvatio je oko tankog struka i

podigao ispred sebe u u sedlo. Sjela je sa strane, ruku ovijenih oko njegovog vrata i glave zag-njurene u snažne grudi.

Okrenuo se, podigao snažnu ruku i nacerio im se u znak pozdrava, i odjahao s djevojkom.

Atalis se smijuljio. "Neki ljudi bore se i za nešto drugo, ne samo za zlato", primijetio je.

Grad lobanja

Lin Carter und L. Sprague de Camp

Conan je ostao u službi Turaniana otprilike dvije godine, za koje vrijeme je postao iskusan konjanik i strijelac i putovao je preko nepreglednih pustinja, planina i prašuma Hyrkanije, sve do granica s Khitajem. Jedno takvo putovanje odvelo gaje u legendarno kraljevstvo Meru, u to vrijeme nepoznatu zemlju koja je ležala između Vendhy-ja na jugu, Hyrkanije na sjeveru i zapadu, i Khitaja na istoku.

1.

Crveni snjeg

Zavijajući kao vukovi, horde pogrbljenih, tamnoputih ratnika spustile su se na turanianske trupe s podnožja planina Ta-lakma, na mjestu gdje planinska podnožja prelaze u široke, puste steppe Hyrkanije. Napad je došao na zalasku sunca. Na zapadnom horizontu vidjele su se visoko uzdignute grimizne zastave, dok je na jugu nevidljivo sunce obojilo snijegom prekrivene planinske vrhunce u crveno.

60

Već petnaest dana, pratnja Turanianaca je prelazila preko zaravni, gazeći plitkim riječnim prijelazom hladne Zaporoske rijeke, sve dublje i dublje ulazeći u beskrajne predjele Istoka. I tada, bez ikakvog upozorenje, došlo je do napada.

Conanje uhvatio Hormazovo tijelo kadaje poručnik iznenada pao sa svog konja, grčevito podrhtavajući od strijele s crnim perjem koja mu se zabila u vrat. Položio je tijelo na zemlju; onda je, psujući, mladi Cimmerianac izvukao svoj mač sa širokom oštricom iz korica i krenuo sa suborcima u susret razularenoj rulji Najveći dio mjeseca proveo je jašući prašnjavim visoravnima Hyrkanije kao dio pratnje. Monotonija je već duže vremena izazivala bijes u njemu, i sada je njegova barbarska duša vapila za borbom koja bi razbila dosadu.

Oštrica njegovog mača udarila je u pozlaćenu sablju najbližeg jahača takvom užasnom snagom da je ova pukla gotovo kod same drške. Iskešen kao tigar, Conan je zamahnuo mačem preko trbuha malog krivonogog ratnika.

Urlajući kao ukleta duša na užarenom crvenom tlu Pakla, njegov protivnik pao je na snijeg koji je ubrzo postao grimizno crven.

Conan se okrenuo u sedlu i podigao štit kojim je dočekao sljedeći udarac mačem. Kad je protivniku izbio mač iz ruke, vrh svog bodeža zabio je neprijatelju ravno u oči, u žuto lice koje je gledalo ravno u njegovo, i promatrao kako se njegov lik pretvara u bezobličnu masu mesa i krvi.

Sada su napadači bili iznad njih snažno napadajući. Desetine malih, tamnoputih čovječuljaka u fantastičnim, zagonetnim oklopima izraženim od lakirane kože i ukrašenim zlatom i blistavim draguljima, nasrnuli su demonskim bijesom. Strijele su letjele, koplja udarala, a mačevi odzvanjali glasnim zveketom metala.

Izvan kruga napadača, Conan je ugledao svog suborca Ju-mu, ogromnog crnca iz Kusha, kako se bori na tlu; konj mu je pao pogođen strijelom u prvom naletu. Kushit je izgubio svoju krznenu kapu, tako daje zlatna naušnica u jednom uhu bliještala na svjetlosti zalazećeg sunca; ali sačuvao je svoje koplje. Njime je pogodio trojicu nasrtljivih napadača i izbacio ih iz sedla, jednog za drugim.

Iza Jume, u prethodnici kolone izabranih ratnika kralja Yil-diza, zapovjednik pratnje, princ Ardashir, izvikivao je zapovijedi sjedeći na svom prekrasnom pastuhu: Jahao je na konju napri-jed-natrag kako bi održao razmak između neprijatelja i konja s nosiljkom na kojoj se nalazila kćer kralja Vildiza, Zosara. Vojnici su pratili princezu na vjenčanje s Kujulom, velikim kanom kuigarskih nomada.

Dok je Conan gledao, princ Ardashir uhvatio se za svoja krznom prekrivena prsa. Kao izazvana čarolijom duhova, crna strijela iznenada je pogodila njegov draguljima ukrašen oklop koji je štiti vrat. Princ je zgrabio strijelu; onda je, ukočen kao kip, pao s konja, njegova draguljima optočena kaciga s visokim šiljkom pala je u krvlju poprskani snijeg.

Nakon toga Conana je previše obuzeo žar borbe da bi primijetio išta osim neprijatelja koji su nadirali prema njemu gromoglasno urlajući. Premda je jedva prošao dječaćku dob, već je bio visok blizu dva metra. Tamnopusi napadači u usporedbi s njim izgledali su poput patuljaka. Dok su tako jurišali u krug oko njega, izgledali su kao hrpa lovačkih pasa koji pokušavaju svladati kraljevskog tigra.

Bitka se odvijala po brežuljcima spuštajući se prema podnožju kao mrtvo lišće nošeno jesenjim povjetarcem.

Konji su se vrtjeli u mjestu, njištali; ljudi su udarali, psovali i urlali. Tu i tamo nekoliko muškaraca koji su ostali bez konja nastavljali su borbu na tlu. Tijela ljudi i konja ležala su razbacana u blatu i krvlju natopljenom snijegu.

Conan, kojem je mrak pao na oči, bjesomučno je zamahivao mačem snagom divljeg nordijskog ratnika. Radije bi držao u rukama ravni mač duge oštrice koji se upotrebljava na Zapadu, na koji je bio navikao. Pa ipak, u nekoliko prvih trenutaka borbe, dao si je oduška obarajući sve pred sobom tim čudnim oružjem. U njegovoj ruci, svjetlucava metalna oštrica nesumnjivo je značila smrt. Najmanje devet ratnika žučkaste boje lica u lakiranim kožnim odorama

popadale je s ponija i ostalo bez glave ili odrezanih ruku od Conanovog mača. Dok se borio, snažni Cimmericanac urlao je na svoje protivnike ispuštajući ratničke poklike svog primitivnog naroda; ali uskoro je shvatio da će mu trebati svaki atom snage jer umjesto da jenjava, bitka je svakim trenutkom postajala sve žešća.

Samo sedam mjeseci prije toga, Conan je bio jedini ratnik koji je preživio zlokobnu kažnjeničku ekspediciju koju je kralj Vildiz poslao protiv pobunjeničkog vladara sjevernog Turana, Munthassem Khana. Uz pomoć crne magije, vladar je potukao koji su mu se suprotstavili u borbi. Potukao je - tako je milio - neprijateljsku vojsku od generala, Bakre od Akifa, sve do posljednjeg pješaka plaćenika. Ali, mladi Conan je preživio. Preživio je kako bi ušao u grad Varalet, koji je živio po pravilima ludog vladara pod utjecajem crne magije, i kako bi oslobodio Munthassem Khana užasnog prokletstva.

Slavodobitno se vratio u blistavi Aghraput, glavni grad Turanije, gdje je dobio, kao nagradu, mjesto u počasnoj gardi. Najprije je morao izdržati neugodne komentare ostalih ratnika u gardi koji su se odnosili na njegove jahačke sposobnosti i jadnu vještinu baratanja lukom i strijelom. Ali to je ubrzo prestalo kada su shvatili daje bolje ne izazivati ga jer je Conan takve rasprave rješavao šakom u glavu, a osim toga njegova vještina jahanja i gañanja lukom i strijelom ubrzo je dostigla zavidnu razinu.

61

Sada, Conan se počeo pitati da li se ova ekspedicija može uopće nazvati nagradom. Lagani, kožni štit na lijevoj ruci bio je potpuno razrezan; i on gaje odbacio. Strijela je pogodila njegovog konja u slabine. Uz bolni krik, životinja je pognula glavu i posrnula, te pala udarivši glavom o zemlju. Conan je preletio preko njene glave; a životinja se digla i odjurila.

Ošamućen i natučen, Cimmericanac je prikupio snagu, stao na noge i nastavio se boriti. Sablje njegovih protivnika zahvatile su ogrtač koji je imao na sebi i napravile pukotinu u košulji od željeznih i srebrnih niti. Kožni prsluk pretvorio se u neprepoznatljivu masu koja se držala zajedno samo na nekoliko mjesta dok mu je tijelo krvarilo iz mnoštva površinskih rana.

Ali i dalje se borio, stisnutih čeljusti i zastrašujućeg izraza lica s plavim očima koje su sijevale živom vatrom.

Njegovi suborci padali su jedan po jedan, sve dok nisu ostali samo on i ogromni crnac Juma. Kushit je razjareno urlao dok je mahao komadom svog slomljenog koplja kao palicom.

U slijepom bijesu koji gaje obuzeo Conan je krajem oka ugledao teški malj koji gaje postrance pogodio u glavu, lomeći metalnu kacigu s visokim šiljkom na vrhu. Koljena su mu pokleknula i pao je na zemlju. Posljednje stoje čuo bio je glasan, očajnički krik princeze kada su je iscereni ratnici izvukli iz plišom prekrivene nosiljke i bacili na krvavi snijeg koji je prekrivao obronak. Poslije toga, okrenut licem na dolje, nije se više ničega sjećao.

2.

Posuda bogova

Tisuću crvenih vragova udaralo je po Conanovoj glavi užarenim maljevima, i u glavi mu je bolno odzvanjao pri svakom pokretu. Dok se polako vraćao iz tamne nesvjestice, Conan je shvatio da visi preko ramena svog suborca Jume, koji se nacerio vidjevši daje došao k sebi i pomogao mu da stane na noge. Premda mu je glava pucala od bolova, imao je dovoljno snage uspraviti se. Začuđeno, gledao je oko sebe.

Samo su on, Juma i djevojka Zosara preživjeli. Ostatak ljudi - uključujući i Zosarinu sluškinju, koju je usmrtila strijela - bili su hrana mršavim, sivim vukovima koji su se motali po stepama Hyrkanije. Stajali su na sjevernim obroncima Talakma, nekoliko kilometara južno od mjesta gdje se vodila bitka. Niski tamnopusi ratnici u lakiranoj koži su ih opkolili. Conanove ruke i noge uskoro su bili u lancima. Princeza, u svilenom ogrtaču i hlačama, bila je isto tako zavezana; samo što su njeni lanci bili daleko lakši i činilo se da su napravljeni od čistog srebra.

Juma je također završio u lancima, i najveći dio pozornosti bio je usredotočen na njega. Okružili su Kushita, dodirujuću njegovu crnu kožu i trljajući je prstima kako bi vidjeli da li će se tako skinuti boja. Jedan je čak navlažio komad tkanine u snijegu i trljao njome po Juminoj ruci. Jumino lice ozario je vedar osmijeh dok se zadovoljno cerekao.

"Sigurno nikada nisu vidjeli čovjeka poput mene", rekao je Conanu.

Časnik koji je zapovijedao pobjednicima nešto je doviknuo i ljudi su skočili u sedla. Princezu su smjestili natrag u njenu nosiljku. Conanu i Jumi zapovjednik se obratio iskrivljenim hyr-kanianskim jezikom:

"Vas dvojica! Hodati!"

I hodali su, s azwerskim mačevima, tako su se zvali njihovi neprijatelji, kojim su ih cijelo vrijeme podbadali u ramena. Prin-cezina nosiljka ljuljala se pričvršćena između dva konja u sredini kolone. Conan je primijetio da se zapovjednik azwerskih ratnika prema Zosari odnosi s poštovanjem, činilo se da je nitko nije fizički ozlijedio. Isto tako činilo se da ne zamjera Conanu i Jumi što su poubijali i ranili veliki broj njegovih ljudi.

"Vi prokleta dobri borci!" rekao je i nacerio se.

S druge strane, nije im ostavio ni najmanju mogućnost za bijeg, niti im dozvolio da uspore kolonu i najkraćim zaustavljanjem. Bili su natjerani hodati brzim korakom od prvih sunčevih zraka u zoru sve do zalaska sunca, i na najmanje zastajkivanje osjetili bi ubod koplja. Conan je stisnuo zube i odlučio biti poslušan dok se ne ukaže nekakva prilika.

Dva dana su išli prateći krivudavi trag koji je vodio ravno kroz sredinu planinskog lanca. Prešli su prijevoje do kojih su se morali probijati kroz visoki snijeg, koji je tu stajao još od prošle zime. Zbog velike visine teško su disali, i iznenadna oluja strgnula je odjeću koju su imali na sebi zasipajući ih gustim snijegom nošenim hladnim vjetrom. Jumini zubi su cvokotali. Crnac je daleko teže podnosio hladnoću od Conana, koji je odrastao u klimatskim uvjetima hladnog sjevera.

Konačno su došli do južnih obronaka Talakma, i prizor koji su ugledali pred sobom oduzimao je dah - ogromna, zelena dolina koja se pružala niz obronke dokle je pogled sezao. Kao da su stajali na rubu prekrasnog pladnja.

Ispod njih, mali oblačići lijeno su se vukli preko raslinja u gustom, zelenoj prašumi. U sredini te prašume, veliko 62

jezero, ili more u unutrašnjosti kopna odražavalo je prekrasnu ažurnu boju čistog, sunčevim sjajem obasjanog neba.

Iza te vodene mase protezalo se zelenilo sve do ruba horizonta gdje se gubilo u dalekoj grimiznoj izmaglici. A iznad izmaglice, stotinama milja prema jugu, uzdizali su se oštri vrhovi Hi-mehasa, prekriveni vječnim snijegom.

Himelias je predstavljao drugi rub pladnja, koji je bio okružen ogromnim strmoglavim vrhovima Talakma na sjeveru i Himeliasa na jugu.

Conan je upitao jednog od vojnika: "Koja je ovo dolina?"

"Meru", rekao je zapovjednik. "Ljudi je zovu Kalež bogova."

"Idemo li i mi dolje?"

"Da. Vi ići u veliki grad, Shamballah."

"I onda?"

"To ovisiti o rimpoche - to bog-kralj odlučiti."

"Tko je on?"

"Jalung Thongpa, Užas Ljudi i Nebeska Sjena. Sad ići naprijed, ti bijeli pas. Nemati vrijeme za razgovor."

Conan je nešto progunđao na svom jeziku i osjetio vrh mača kako ga bode u leđa, zaklinjući se u sebi da će jednog dana pokazati tom bogu-kralju pravo značenje riječi užas. Pitao se da li je božanski značaj u njihovom vladaru otporan na okus željeza u grkljanu... Ali taj sretni trenutak još uvijek se nalazio u budućnosti.

Spuštali su se niz obronke, u zapanjujuće iznenađenje. Zrak je postajao topliji; raslinje gušće. Na kraju dana prolazili su kroz predjele s vlažnom tropskom klimom i gustim močvarnim šumama čije je granje s cvjetovima živih boja visjelo duž ceste. Ptice s perjem živih boja neprestano su cvrkutale i kriješdale. Majmunski krikovi mogli su se čuti iz obližnjeg drveća dok su rojevi kukaca zujali i grizli ljude u koloni. Zmije i gušteri bježali su pred ljudima nevjerojatnom brzinom.

Conan se po prvi put susreo s tropskom prašumom, i nije mu se svidjela. Kukci su mu smetali, a znoj mu je curio niz tijelo u potocima. Juma se, s druge strane, nacerio dok je udisao zrak snažnim plućima.

"Ovo je kao zemlja odakle ja dolazim", rekao je.

Conan je ostao bez daha gledajući fantastične prizore zelene prašume i vlažnih močvara. Gotovo je povjerovao daje dolina Meru bila, zapravo, domovina bogova, koji su tu prebivali još od samog postanka svijeta. Nikada u životu nije vidio takvo drveće kao ovu vrstu palme i sekvoje koje su se uzdizale visoko u nebo. Pitao se kako je moguće da ovakva tropska prašuma bude okružena planinama čiji su vrhovi okovani vječnim snijegom i ledom.

Jednom je ogromni tigar iznenada iskočio na put ispred njih - čudovište dugačko tri metra, s očnjacima velikim poput bodeža. Princeza Zosara, gledajući iz svoje nosiljke, bespomoćno je kriknula. Azweri su se brzo postavili u obrambenu poziciju i izvukli svoje sablje. Tigar, očito svjestan toga daje skupina ljudi bila preopasna, brzo je nestao u prašumi jednako tiho kao što se i pojavio.

Nešto kasnije, zemlja ispod njih počela se tresti od snažnih udaraca. Uz glasno urlikanje iz gustih rododendrona izjurila je ogromna zvijer. Siva i okrugla, ličila je na nekakvu strahovito veliku svinju, s gustim prugastim krznom.

Iz njuške mu se dizao, tridesetak centimetara dugačak, debeli, tupi, zakrivljeni rog. Zastao je, gledajući u njih glupim pogledom kroz sitne svinjske oči; onda, uz još jedan urlik, projurio kroz gusto raslinje gazeći sve ispred sebe.

"Nosorog", rekao je Juma. "Žive i kod nas u Kushi." Prašuma se protezala sve do obala velikog plavog jezera ili unutrašnjeg mora koje je Conan vidio dok su još bili visoko u planinama. Jedno vrijeme pratili su stazu koja je vodila oko jezera, koju su Azweri nazivali Sumeru Tso. Napokon, na drugom kraju zaljeva, ugledali su zidine, kupole, i gradske tornjeve izrañene od ružičasto-crvenog kamena, kako stoje usred rižinih polja što su se protezala između prašume i mora.

"Shamballah!" uzviknuo je zapovjednik Azwera. Svi kao jedan, njihovi tamničari pognuli su pogled, pali na koljena, i glavom dotakli prašjavu zemlju, dok su se Conan i Juma začuñeno pogledali.

"Ovdje prebivaju bogovi!" rekao je zapovjednik. "Vi sada brzo hodati. Ako zbog vas kasniti, žive će vas oderali.

Brzo!"

3.

Grad lubanja

Gradska vrata bila su napravljena od bronce, zelene od starosti, u obliku divovskih, rogatih ljudskih lubanja.

Pravokutni prozori s rešetkama iznad portala predstavljali su očne duplje, dok su okomite željezne šipke na samom ulazu izgledale kao iscereni zubi lubanje. Vođa malih ratnika zatrubio je u brončanu zakrivljenu trubu, i rešetke su se digle. Ušli su u nepoznati grad. Unutra, sve je bilo isklesano od ružičastog kamena. Arhitektura je bila kićena, natrpana skulpturama i raznim ornamentima s mnoštvom demona i čudovišta i naoružanih božanstava. Divovska lica od ružičastog kamena smještena na bočnim zidovima kula koja su gledala prema njima uzdizala su se visoko u nebo uklesana jedno iznad drugog.

Gdje god je pogledao, Conan je vidio ukrase uklesane u obliku ljudske lubanje. Bilo ih je iznad kućnih vrata, visjeli su na zlatnim lancima koje su stanovnici nosili oko vrata. Jedina druga odjeća, i za muškarce i za žene, bilaje kratka suknja. Lubanje na lancima bile su i na izbočinama štitova koje su držali stražari na ulazu, a nalazile su se i na prednjem dijelu njihovih brončanih kaciga.

Kroz široke, dobro postavljene avenije ovog fantastičnog grada, skupina je nastavila svojim puterri. Polugoli Meruvianci su istupili i na kratko nezainteresirano pogledali dvojicu snažnih zatvorenika i nosiljku u kojoj se nalazila princeza. Kroz vrevu stanovnika grada koji su hodali obnažnih grudi prolazili su, kao grimizne sjene, svećenici obrijanih glava, prekriveni od glave do pete širokim haljinama od prozračne crvene tkanine.

Usred visokog drveća, prekrivenog cvjetovima grimizne, plave i zlatne boje, uzdizala se blistava palača boga-kralja. Bila je u obliku ogromnog koničnog tornja, koji je stajao na plitkom, okruglom podnožju. U cijelosti napravljen od crvenog kamena, okrugli zid tornja spiralno se uzdizao, oponašajući oblik onih čudesnih morskih školjki. Na svakom kamenu spiralnog grubobrana nalazila se uklesana ljudska lubanja. Palača je davala dojam da je strašni toranj napravljen od mrtvačkih glava. Zosara je jedva mogla sakriti drhtanje pri pogledu na ove opake ukrase, i čak je i Conan mučno stisnuo zube.

Prošli su kroz još jedna vrata u obliku lubanje i odatle kroz masivne kamene zidine i prostrane prostorije u dvoranu boga--kralja u kojoj je stajao tron. Azvveri, zamazani i prekriveni prašinom od puta, ostali su otraga, dok je nekoliko svečano odjevenih stražara, svaki naoružan ukrašenom helebardom, uzelo za ruke zatvorenike i odvelo ih do trona.

Tron, koji je stajao na povišenom postolju od crnog mramora, bio je napravljen iz jednog komada velikog blijedog zada, isklesan u obliku isprepletenih lanaca i lubanja. Na toj zelenka-sto-bijeloj stolici smrti sjedio je polubožanski monarh, koji je naredio da se zatočnici dovedu u ovaj nepoznati svijet.

Bez obzira na svu ozbiljnost i svečanost trenutka, Conan nije mogao sakriti osmijeh na licu. Jer, rimpoche Jalung Thong-pa bio je jako nizak i debeo, krivih nogu koje su jedva dosezale do podnožja. Veliki trbuh isticao se ispod široke vrpce od zlata, na kojoj su bliještili dragulji. Gola ramena, nabrekla od mlohavog sala, bila su prekrivana tucetom zlatnih narukvica, a prstenje s ogromnim dragim kamenjem blistalo je na debelim prstima.

Ćelava glava koja se nalazila na vrhu ovog izobličjenog tijela bilaje poprilično ružna, s velikim podbratkom, obješenim usnama i pokvarenim, žutim zubima. Glava je bila prekrivena zlatnom spiralnom kacigom ili krunom od čistog zlata, na kojoj su blistali rubini. Činilo se da težina krune vuče tijelo prema dolje.

Kad je Conan pogledao malo pažljivije u boga-kralja, vidio je da je Jalung Thongpa na čudan način deformiran.

Jedna strana njegovog lica nije odgovarala drugoj. Koža na tom dijelu lica beživotno je visjela na kostima i preko okaje bila navučena mutna mrena, dok je drugo oko bilo bistro i u njemu se ogledala zlokobna inteligencija.

Rimpocheovo zdravo oko sada je gledalo Zosaru, ignorirajući dva divovska ratnika koja su je pratila. Iza prijestolja je stajao visoki, ispijeni muškarac u grimiznoj odjeći meruvianskog svećenika. Iz njegove obrijane glave taj prizor su promatrale hladne zelene oči s ledenim prijezirom. Bog-kralj se okrenuo prema njemu i progovorio visokim, kreštavim glasom. Iz onih nekoliko meruvianskih riječi koje je Conan pokupio od Azwera, mogao je razumjeti da je visoki svećenik kraljev glavni vrač, veliki šaman, Tanzong Tengri.

Iz djelića rasprave koja je slijedila, Conan je zaključio da je, zahvaljujući svojoj magiji, šaman vidio dolazak vojnika koji su pratili princezu Zosaru na putu u Kuigar gdje je čekao njen budući suprug i to je pokazao svom bogu-kralju. Ispunjen najobičnijom ljudskom pohotom koju je u njemu izazvala vitka djevojka iz Turanije, Jalung Thongpa poslao je svoje azwerske konjanike daje uhvate i dovedu u njegovu palaču.

To je bilo sve što je Conan htio znati. Sedam dana, sve od trenutka kada su ih uhvatili, samo su ga gurali i udarali i izazivali bijes u njemu. Hodanjem se iscrpio do krajnjih granica, i njegovo strpljenje doseglo je kritičnu točku.

Dvojica stražara, koja su mu stajala sa strane, bila su okrenuta prema prijestolju i gledala u pod, posvećujući punu pažnju rimpocheu, koji je svakog trenutka mogao nešto narediti. Conan je lagano napeo lance koji su mu bili vezani oko ruku. Bili su previše čvrsti da bi ih samo tako potrgao; već je pokušao prvih dana nakon što su ih uhvatili i nije uspio.

Tiho je skupio šake, tako daje lanac visio u dužini od otprilike tridesetak centimetara. Tada se, zavrtio i lancem pogodio stražara s lijeve strane/ravno u glavu i on je odletio nekoliko metara obliven krvlju koja je šiktala iz slomljenog nosa.

Na Conanov prvi divljački pokret, drugi stražar se odmah okrenuo i spustio koplje kako bi se zaštitio od napada.

Kad je to napravio, Conan je vrh koplja uhvatio lancima i tako snažno trz-nuo daje stražaru iščašio rame.

Idući udarac lancima odbacio je još jednog stražara, koji je posrtao pljujući krv i slomljene zube. Conanove noge bile su vezane prekratkim lancima što mu nije dozvoljavalo puni zamah. Ali na podu ispred postolja na kojem je 64

stajao tron skočio je poput žabe na obje noge. U dva takva groteskna skoka, našao se na postolju, i ruke su mu u sekundi bile na debelom vratu slinavog debelog boga-kralja, koji je čučao na svom prijestolju od lubanja.

Rimpocheovo božansko oko kolutalo je, a lice mu je potamnilo od straha i stiska Conanovih prstiju na grkljanu.

Stražari i plemići oblijetali su oko njih, vrišteći u panici, ili su stajali paralizirani šokom i strahom koji je u njima izazvao div koji se usudio

staviti ruku na njihovo božanstvo.

"Samo neka se netko približi, iscijedit ću i posljednji atom života iz ove mješine!" zaurao je Conan.

Jedini Meruvianac koji je bio u prostoriji, veliki šaman, nije pokazivao znakove panike ili iznenađenja kada je razjareni mladić eksplodirao neviđenim bijesom. Na savršenom hvrkanij-skom jeziku je upitao:

"Što želiš, barbarine?"

"Oslobodi djevojku i crnca! Daj nam konje, i mi ćemo zauvijek napustiti ovu ukletu dolinu. Odbij - ili nas pokušaj prevariti - pretvorit ću tvog malog kralja u hrpu mesa!"

Na to je šaman kimnuo glavom koja je ličila na mrtvačku lubanju. Zelene oči bile su hladne kao led a lice zategnuto poput maske od pergamenta. Zapovijedajući, podigao je svoj izrezbareni štap od ebanovine.

"Oslobodite princezu Zosaru i zatvorenika crne kože", mirno je zapovjedio. Sluge blijedog lice i prestrašenih očiju, žurno su izvršili njegovu zapovijed. Juma je gunđao, trljajući zglobove. Iza njega, princeza je drhtala od straha. Conan je postavio mlitavog kralja ispred sebe i sišao s trona.

"Conane!" uzviknuo je Juma. "Pazi!" Conan se okrenuo, ali prekasno. Kada se pomaknuo prema rubu postolja, veliki šaman je krenuo u napad. Brz kao kobra kada napada, njegov štap od ebanovine je bljesnuo i lagano dotaknuo Conanovo rame, i moglo se vidjeti kroz poderane ostatke odjeće daje koža istog trenutka natekla.

Tupost mu je zahvatila cijelo tijelo, kao otrov iz zmijskog zuba. Um mu se zamračio; glava, preteška da bi stajala uspravno, pala je na prsa. Hramaju-ći, samo se srušio. Gotovo zadavljen, mali bog-kralj oslobodio se smrtonosnog stiska.

Posljednji zvuk koji je Conan čuo bila je grmljavina koja je dolazila iz tame dok je padao u ruke čoporu histeričnih ratnika tamne kože.

4.

Krvavi brod

Iznad svega, bilo je vruće i smrdljivo. Suhi, zagušljivi zrak u tamnici bio je ustajao. Smrdio je po zadahu koji dolazi od gusto poredanih, oznojenih tijela. Dvadeset golih muškaraca bilo je bačeno u jednu malu smrdljivu rupu, okruženi sa svih strana kamenim blokovima koji su težili nekoliko tona. Uglavnom su to bili mali Meruvianci, koji su ležali uokolo, ravnodušni i apatični. Tu je bila i šačica malih, kosookih ratnika koji su čuvali svetu dolinu, Azwera. Bilo je i nekoliko Hvrkanianaca orlovskog nosa. I Conan Cimmerianac i njegov divovski crni prijatelj, Juma. Kada je štap velikog šamana bacio Conana u nesvjesticu a ratnici zahvaljujući tome što su bili brojčano nadmoćniji svladali Ju-mu, razjareni rimposkeje zapovijedio izvršenje najteže kazne za počinjehi zločin.

U Khamballahu, najteža kazna nije bila smrt, koja je po vjerovanju Meruvianaca bila oslobađanje duše na putu k sljedećoj inkarnaciji. Ropstvo su smatrali gorim, jer je to značilo ropstvo za čovjekov značaj i individualnost. I tako su ih osudili na ropstvo.

Razmišljajući o tome, Conan je gunjao dubokim glasom, a iz očiju su mu sijevale iskre od duboko zatomljenog bijesa dok je virio kroz dugačku raščupanu kosu. Juma, u lancima pokraj njega, osjećajući Conanov nemir, samo se smijuljio. Conan gaje ljutito pogledao; ponekad gaje neuništivi humor njegovog prijatelja iritirao. Za slobodno rođenog Cimmerianca, ropstvo je zaista bila nedopustiva kazna.

Kushitu, međutim, ropstvo nije bilo ništa novo. Goniči robova su Jumu kao dijete otrgli od majke i odvukli ga iz vrućih prašuma Kusha na tržnicu robija u Shemu. Jedno vrijeme je radio kao radnik na shemitskoj farmi. Nakon toga je, kako je postajao sve jači, bio prodan kao gladijator početnik u arenama Argosa.

Kao nagrada za pobjede u igrama koje su održane u čast proslave pobjede kralja Mila iz Argosa nad kraljem Ferdrugom iz Zingare, Jumi je dana sloboda. Živio je s raznoraznim hybori-anskim narodima od krañe i bavljenja čudnim poslovima. Onda je otišao na istok u Turan, gdje mu je njegov divovski fizički rast i vještina u borbi donijela mjesto u redovima plaćenika kralja Vildiza.

Tamo je upoznao Conana. On i Cimmerianac sprijateljili su se istog trenutka. Bili su dva najviša čovjeka u plaćeničkim trupama, i

obadvojica su došli iz dalekih zemalja; bili su jedini predstavnici svojih rasa među Turanancima. Njihovo prijateljstvo sada ih je odvelo u ropske jame Shamballaha i uskoro će ih odvesti u posljednje poniženje koje nosi život u ropstvu. Stajat će goli na zasljepljujućem suncu, bičevani i procjenjivani od potencijalnih kupaca dok će se trgovac robljem cjenkati za njihovu izdržljivost.

65

Dani su se polako vukli, kao kad ranjena zmija teško vuče rep kroz prašinu. Conan, Juma, i ostali spavali su i budili se kako bi dobili drvenu zdjelicu napunjenu rižom, koju su im tamničari davali u oskudnim količinama.

Dugačke dane provodili su lijeno drijemajući ili žustro se svañajući.

Conan je htio što više doznati o Meruviancima, jer tijekom svih svojih lutanja još nije naišao na ijednu rasu koja bi im bila slična. Živjeli su tu u ovoj čudnoj dolini kao i njihovi preci od vremena postanka svijeta. Nisu imali dodira s vanjskim svijetom i nisu ga ni željeli.

Conan se sprijateljio s Meruviancem koji se zvao Tashu-dang, od kojeg je naučio nešto tog pjevajućeg jezika kojim su govorili. Kada gaje upitao zbog čega svog kralja nazivaju bogom, Tashudang je odgovorio daje kralj živio deset tisuća godina, da mu je duh svaki put roñen u drugom tijelu nakon što bi završio jedan život u tijelu smrtnika. Conan je bio skeptičan, jer je znao da i drugi kraljevi šire takvu vrstu laži o sebi. Ali svoje mišljenje sačuvao je za sebe. Kada se Tashudang blago i rezignirano požalio na tlačenje koje su vršili kralj i njegovi šamani, Conan je upitao: "Zašto se ti i tvoji sunarodnjaci ne skupite i ne zbacite gamad u Sumeru Tso, i ne vladate sami?"

U mojoj zemlji bi se to dogodilo kaffla bi nas netko pokušao tlačiti."

Tashidang gaje gledao u šoku. "Ne znaš što govoriš, strance! Prije mnogo stoljeća, svećenici su nam govorili, daje ova dolina bila na daleko većoj visini nego što je sada. Protezala se sve od vrhova Himeliasa do vrhova Talakma - bila je jedna velika, visoka zaravan, prekrivena snijegom preko koje su puhali ledeni vjetrovi. Krov Svijeta se zvala.

Vama, kralj demoni, odlučio je stvoriti ovu dolinu za nas, njegove odabrane ljude, koji će u njoj živjeti. Moćnom čarolijom napravio je to

da zemlja potone. Zemlja se tresla uz grmljavinu deset tisuća gromova, rastaljene stijene potekle su iz napukline u Zemljinoj kori, planine su praskale i šume su izgorjele u plamenu. Kada je sve bilo gotovo, zemlja između planinskih lanaca postala je ovakva kakvu je ti vidiš sada. Budući da se spustila, klima je postala toplija, i bilje i životinje iz toplih predjela došle su tu živjeti. Vama je stvorio prve Meruviance i postavio ih u dolinu, kako bi tu živjeli zauvijek. I postavio je šamane za vođe i prosvjetitelje ljudi.

Katkad šamani zaborave svoje dužnosti i tlače nas, kao da su obična ljudska bića vođena pohlepom. Ali ono što nam je Vama zapovjedio, da slušamo šamane, mi još uvijek izvršavamo. Ako ne poslušamo, Vamina veličanstvena čarolija biti će uništena, i ova zemlja će se podići do visine planinskih vrhunaca i opet će postati hladna pustara. Prema tome, bez obzira koliko nas zlostavljaju, ne usuđujemo se suprotstaviti šamanima."

"Dobro," rekao je Conan, "ako je to malo smeće od žabe krastače ono što tebi predstavlja boga -"

"O, ne!" rekao je Tashudang, dok su mu očne jabučice bljeskale od straha. "Nemoj to govoriti! On je jedini -"

rođeni sin velikog boga, on je Vama. A kada on pozove svog oca, onda bog dolazi!" Tashudang je zaronio licem u šake, i Conan više nije uspio iz njega izvući ni jednu jedinu riječ taj dan.

Meruvianci su bili čudna rasa. Posjedovali su čudnovatu tromost duha - uspavani fatalizam koji ih je tjerao da se sagnu pred svim što bi stalo ispred njih kao da se radi o predodređenoj posjeti njihovih okrutnih, zagonetnih bogova. Bilo kakvo suprotstavljanje onome što ih čeka, vjerovali su, bilo bi kažnjeno, ako ne odmah, onda sigurno u sljedećoj inkarnaciji.

Nije bilo lako izvući podatke iz njih, ali Cimmerianac je uporno ispitivao. S jedne strane, to mu je pomagalo da prikrati beskrajno dugačke dane. S druge strane, nije namjeravao dugo ostati u ropstvu, i svaka informacija bez obzira kako mala, koju je mogao dobiti o ovom skrivenom kraljevstvu i čudnovatom narodu koji je tu živio biti će od koristi kada se on i Juma budu pokušali dočepati slobode. A konačno, znao je koliko je važno, kada se putuje kroz nepoznate zemlje, poznavati barem nekoliko riječi jezika koji se upotrebljava. Premda po svom karakteru nije bio čovjek koji bi se

udubio u učenje, Conan je vrlo lako učio jezike. Već je dobro naučio nekoliko i čak je na nekima od njih mogao ponešto pročitati i napisati.

Na kraju je došao sudbonosni dan kada su stražari u crnoj koži nahrupili među robove, zamahujući velikim bičevima dok su oružje ostavili na hrpi pred vratima. "Sada ćemo", uzviknuo je jedan, "vidjeti koju cijenu će princeza Svete Zemlje platiti za vaša neupotrebljiva tijela, strane svinje!" I njegov bič ostavio je dugačak krvav trag preko Conanovih leđa.

Toplo sunce palilo je Conanova leđa poput udaraca užarenim bičem. Nakon što je dugo vremena proveo u mraku, bio je zaslijepljen jarkim danjim svjetlom. Nakon dražbe robova, odveli su ga sa skupinom zarobljenika na veliku galiju, koja je ležala usidrena uz dugačke, kamene dokove Shamballaha. Stisnuo je oči i tiho psovao.

Ovo sada je bilo prokletstvo na koje je bio osuđen - veslati velikim veslima sve dok ne umre.

"U rupu, psi!" dreknuo je brodski stražar, i udario Conana preko zuba stisnutom šakom. "Samo potomci Vame mogu koračati po palubi!"

Bez razmišljanja, Cimmerianac je eksplodirao. Zamahnuo je stisnutom šakom ravno u debeli stražarev trbuh.

Istjerao je zrak iz njegovih pluća, zatim ga opalio takvim udarcem da je ovaj imao osjećaj da gaje malj pogodio u čeljust, i nakon toga se samo srušio na palubu. Iza njega, Juma je urlao od zadovoljstva i borio se kako bi se oslobodio i stao Conanu uz bok.

66

Zapovjednik brodske straže izdao je zapovijed. U sekundi su se koplja našla H rukama meruvianskih mornara i uperili su ih u Conana. Conan je stajao okružen, i osjećao kako ga obuzima prijeteći bijes. Međutim, uspio se smiriti svjestan da bi sljedeći pokret koji bi napravio značio trenutnu smrt.

Trebala je kanta vode da stražar dođe k svijesti. Teškom mukom se digao na noge, i dahtao kao nilski konj, dok je voda tekla niz otečeno lice ravno u čupavu crnu bradu. Gledao je Conana pogledom u kojem se jasno vidio luđački bijes, da bi mu nakon toga oči postale ledeno hladne.

Časnik je poviknuo prema mornarima: "Ubijte -" ali stražar ga je prekinuo:

"Ne, nećete ga ubiti. Smrt je preblaga zajednog psa. Natjerat ću ga da me preklinje da ga ubijem ne bi li si prikratio muke kad budem gotov s njim."

"Onda, Gortahangpo?" rekao je časnik.

Stražar je gledao u unutrašnjost broda gdje su sjedili veslači i susreo se sa zamagljenim pogledima stotine ljudi -

čudnih tamnoputih muškaraca. Bili su izgladnjeli i izmučeni, i njihova povijena leđa bila su prekrivena ožiljcima od tisuću udaraca bičem. Brod je imao po jedan red vesala sa svake strane. Na nekim veslima su bila zavezana po dvojica veslača, na nekima trojica, ovisno o veličini i snazi robova. Stražar je pokazao na veslo u sredini, za koje su trojica sijedih, starih muškaraca, mršavih kao kosturi bila privezana lancima.

"Zavežite ga za to veslo! Ovi hodajući leševi su gotovi; više nisu ni za što. Ovaj stranac mora istegnuti leđa; dobit će upravo ono što treba. I ne bude li pratio ritam ostalih, odrat ću ga do kostiju!"

Dok je Conan ravnodušno promatrao što se događa, mornari su odvezali lance kojima su bili privezani za veslo.

Starci su užasnuto kriknuli kada su ih tamnoputi mornari bacili preko nalube. Udarili su o površinu vode i potonuli ne ostavljajući nikakav trag iza sebe, osim nekoliko mjehurića zraka što su se dizali jedan po jedan.

Conana su stavili u lance i privezali za to veslo. On je trebao veslati za njih trojicu. Kada su ga smjestili na usku prljavu klupu, stražar gaje pogledao zlobno se cerekajući.

"Sad ćemo vidjeti kako ti se sviđa veslanje. Veslat ćeš sve dok ne pomisliš da će ti se kičma prepoloviti - i onda ćeš i dalje veslati, I svaki put kada zaostaneš, ili propustiš ritam, podsjetit ću te gdje ti je mjesto, ovako!"

Zamahnuo je rukom; bič je poletio zrakom i udario Conana po ramenima. Bol je bila neizdrživa, kao da mu je netko prslonio željezo bijelo do usijanja na голу kožu. Ali Conan nije viknuo, niti je pomaknuo ijedan mišić.

Činilo se da ništa ne osjeća, toliko je bila jaka volja tog čovjeka.

Stražar je nešto progunđao, i bič je opet zaparao zrak. Ovaj put jedan mišić u uglu Conanovih stisnutih usta se trznuo, ali oči su mu i dalje mrtvo hladno gledale ispred sebe. Treći udarac, i četvrti. Na Cimmeriančevim obrvama skupile su se kapljice znoja; curio mu je u oči, čelo mu se još jače orosilo kad mu je krv potekla niz leđa. Ali ničim nije pokazao bol koju je osjećao.

Iza sebe, čuo je Jumino šaputanje: "Hrabro!"

Onda se čuo povik s gornje palube; kapetan je htio isploviti. Oklijevajući, stražar je prekinuo s mučenjem.

Mornari su odvezali užad kojom je brod bio privezan uz dok i uz pomoć velikih kuka odgurnuli se od obale. Na krmenom dijelu broda na istoj razini s klupama na kojima su sjedili robovi, u sjeni prolaza koji je išao cijelom dužinom broda, pojavio se goli Meruvianac i stao za ogromni bubanj. Kad se brod udaljio od mola, vođa čamcaje uhvatio drveni bat i počeo njime udarati. Sa svakim udarcem, robovi su se saginjali prema veslima, dok nisu stajali na nogama, i vesla izronila iz vode, i onda se naginjali unatrag sve dok ih vlastita težina ne bi vratila natrag na klupu; tada bi vesla bila u vodi, i to su ponavljali unedogled. Conan je ubrzo uhvatio ritam, kao i Juma, koji je sjedio u lancima okovan za veslo odmah iza njega.

Conan još nikada nije bio na brodu. U trenutku kada je stajao uzdignut iznad svog vesla, brzo je prešao pogledom preko ravnodušnih robova u čijim očima se ogledalo mrtvilo. Svaki od njih imao je leđa prepuna ožiljaka od biča, i bili su svjesni da će do smrti sjediti i veslati prikovani za male klupe i gušiti se u zastrašujućem smradu vlastitog znoja. Galija je u središnjem dijelu, gdje su se nalazili robovi, bila niska, ograda se nalazila samo metar iznad vode. Na pramcu, gdje su boravili mornari, bila je nešto viša, kao i na izrezbarenj i pozlaćenoj krmu, gdje su se nalazile kabine časnika. Galija je imala jedan jarbol koji se uzdizao na sredini. Jedno jedino trokutaste jedro ležalo je smotano duž prolaza iznad potpalublja gdje su se nalazili robovi.

Kad je brod isplovio iz luke, mornari su odvezali užad kojom je jedro bilo zavezano, pričvrstili ga na konopce i počeli ih potezati. Jedro se svakim trzajem podizalo nekoliko centimetara. Kada je bilo dignuto na vrh, zlatne i grimizne pruge uhvatile su vjetar i jedro se napelo uz

zaglušujući prasak. Budući daje vjetar puhao u jedra punom snagom, veslačima je bilo dozvoljeno da se odmore.

Conan je primijetio daje cijela galija bila napravljena od nekakve vrste drveta koje je ili po prirodi ili zahvaljujući mrljama bilo tamnocrvene boje. Dok je tako gledao uokolo, napola stisnutih očiju, imao je osjećaj daje brod bio uronjen u krv. Tada je bič zaparao zrakom iznad njegovih leña, i nadglednik robova koji se nalazio iznad njega je zaurlao:

"Veslaj dalje, ti lijena svinjo!"

67

Bič je još jednom zaparao zrak i ostavio krvav trag na njegovim leñima. Doista je bio brod krvi, mislio je, krvi robova.

5.

Lopovski mjesec

Sedam dana Conan i Juma su se znojili nad masivnim veslima crvene galije dok je plovila duž obala Sumeru Tso, zaustavljajući se preko noći u svakom od svetih gradova Merua: Shonda-koru, Thogari, Auzakiji, Issedonu, Paliani, Throani, i onda - na-pravivši krug oko mora - natrag u Shamballah. Premda su bili izuzetno snažni, teški rad ubrzo ih je doveo do ruba iscrpljenosti, kada im se činilo da bolni mišići više ne mogu podnijeti nikakav, pa ni najslabiji napor. Međutim, neumorni bubanj, i neumoljivi bič tjeroali su ih dalje bez predaha.

Jednom na dan, mornari bi donijeli kante s hladnom, ustajalom vodom uz rub gdje su robovi sjedili i onda bi ih njome zalili. Jednom na dan, kad je sunce bilo u zenitu, dali bi im zdjelicu riže i zdjelicu vode. Noću bi spavali na veslima. Nesmiljeno životinjsko mučenje uništavalo je volju i oduzimalo razum, i veslači su se ubrzo pretvarali u bića koja su samo vegetirala.

Takav režim slomio bi snagu svakog čovjeka - ali ne i Cona-novu. Mladi Cimmerianac nije se prepustio ponižavajućoj sudbini kao apatični Meruvianci. Beskrajno veslanje, brutalno ponašanje, sramotno uske klupe, umjesto da mu unište volju, samo su je još više jačali.

Kada se brod vratio u Shamballah i bacio sidro u velikoj luci, Conan je dosegao krajnju točku strpljenja. Bilo je mračno i mirno; mladi mjesec - tanki, srebrni srp - nisko je visio na zapadnom nebu, bacajući blijedu svjetlost.

Uskoro će zaci. Ovakva noć nazivala se "Noć lopova" među narodima Zapada., jer su za ovako slabo osvjetljenih noći lopovi, ubojice i razbojnici običavali izvršavati svoje prljave poslove. Presavijeni preko svojih vesala, prividno u snu, Conan i Juma su razgovarali o bijegu s meruvianskim robovima.

Na galiji, noge robova nisu bile vezane. Ali svaki od njih je imao lisice povezane lancem, a taj lanac je bio provučen kroz željezni prsten koji je labavo visio nataknut na dršku vesla. Premda je taj prsten slobodno klizio duž drške, na gornjem dijelu vesla se nalazilo zadebljanje a na donjem je bilo omotano debelom kožom. Koža je bila učvršćena željeznim klinovima na donjem dijelu vesla i zapravo je predstavljala protuuteg za široki plosnati dio vesla. Conan je

isprobao snagu svog lanca i lisica i prstena stotinu puta; ali čak i njegova ogromna snaga, ojačana naporom od sedam dana veslanja, nije ih mogla potrgati. Pa ipak, napetim, tihim glasom, podjarivao je otpor među ostalim robovima, j

"Kad bi samo mogao namamiti Gorthanpoa tu dolje", rekao je, "rastrgali bi ga noktima i zubima. A kod njega su ključevi naših lanaca. Dok bi se svi oslobodili, mornari bi neke od nas i ubili, ali jednom oslobođeni, bili bi barem pet, šest puta brojčano nadmoćniji -"

"Ne govori o tome!" siktao je najbliži Meruvianac. "Nemoj čak ni razmišljati o tome!"

"Zar te ne zanima?" upitao je Conan zaprepašteno. "Ne! Sam razgovor o tome me ubija." "Mene također", rekao je drugi. "Teški rad kojem smo podvrgnuti je odluka bogova, kao pravedna kazna za nedjela koja smo počinili u prošlim životima. Boriti se protiv toga nije samo uzaludno, nego i bogohulno. Molim te, barbarine, utišaj svoje bezbožne riječi i ponizno se prepusti sudbini koja te snašla."

Takav stav protivio se Conanovoj naravi, a ni Juma nije bio čovjek koji bi se pognuo bez otpora pred takvom sudbinom. Ali Meruvianci nisu htjeli saslušati njihove razloge. Čak je i Ta-shudang, neobično govorljiv i prijateljski raspoložen za jednog Meruvianca, preklinjao Conana da ne učini nešto što bi razljutilo Gorthangpoa, nadglednika, ili izazvalo još veći bijes bogova koji bi ih mogli kazniti nečim još gorim od ovoga.

Conanovo izlaganje prekinuo je udarac bičem. Probuđen žamorom koji je čuo, Gorthangpo je izronio iz mraka i stao na prolaz. Iz nekoliko šapatom izgovorenih riječi shvatio je da se sprema pobuna. Zbog toga je zamahnuo bičem i pogodio Cona-nova leđa.

Tada se Conanu prelila čaša. Jednim brzim pokretom skočio je na noge, uhvatio kraj biča, i iščupao ga ih Gorthangpoove ruke. Nadglednik je zaurao dozivajući mornare.

Conan još uvijek nije mogao izvući željezni prsten koji je bio nataknut na veslo. U očaju, odjednom mu je sinula ideja. Konstrukcija sigurnosne brave na veslu ograničavala je okomito kretanje na visinu manju od metar i pol iznad palube na kojoj je stajao. Sada je dio vesla gdje je rukohvat gurnuo prema gore najviše stoje išao, popeo se na klupu, i sasvim pognut, podmetnuo leđa

ispod vesla. Zatim se, strahovitom snagom koju je posjedovao, digao. Veslo je puklo u samoj sigurnosnoj bravi uz strahoviti prasak. Brz poput munje, Conan je izvukao željezni prsten. Sada je posjedovao oružje koje mu je moglo pomoći u borbi: drvenu palicu dugačku dva i pol metra, s pet kila željeza najednom kraju.

68

Conanov prvi strahoviti okret zahvatio je izbuljenog nadglednika i postrance ga pogodio u glavu. Lubanja mu je pukla kao zrela lubenica, i krv je šiknula na sve strane zajedno s komadima mozga. Conan se povukao prema prolazu kako bi dočekao napad mornara. Iza njega na klupama, ispijeni, tamnopusi Meruvianci su čučali, moleći se šapatom svojim zlim bogovima. Samo je Juma napravio isto što i Conan, slomio svoje veslo u sigurnosnoj bravi i oslobodio svoj željezni prsten.

Mornari su bili Meruvianci, mlohavi i lijeni, i uvjereni u svoju dobru sudbinu. Nikada se nisu morali boriti protiv pobune robova; nisu čak ni vjerovali da tako nešto postoji. A najmanje od svega su očekivali da će se morati suočiti s ogromnim divom naoružanim drvenom palicom od dva i pol metra. Pa ipak, hrabro su krenuli, premda je širina prolaza dozvoljavala da se približe Conanu samo po dvojica odjednom.

Conan ih je gazio, divljački zamahujući svojim oružjem. Prvi udarac izbacio je prvog mornara iz prolaza, i ovaj je odletio ravno meću klupe sa slomljenom rukom. Od drugog je udarca sljedeći mornar pao rascijepljene lubanje.

U Conanova gola prsa doletjelo je koplje; zdravom rukom gaje iščupao iz ramena, i njegov sljedeći udarac odmah je dvojicu mornara izbacio iz prolaza; jednom je potrgao sva rebra, a drugi je odletio ravno na prvog.

Tada se Juma popeo za njim. Kushitovo golo tijelo bljeskalo je pod blijedom svjetlošću kao uljem premazana ebanovina, i njegovo veslo kretalo se prema Meruviancima koseći sve pred sobom. Mornari, nespremni suočiti se s dva čudovišta, okrenuli su se i pobjegli u sigurnost gornje palube, gdje su njihovi časnici, upravo probušeni bukom, vrišteći izdavali zbunjujuće zapovijedi.

Conan se sagnuo nad Gorthangpoovo tijelo i tražio vrećicu ne bi li pronašao ključ koji otključava željezne prstene. Ubrzo je pronašao

ključ koji je otvarao[^]sve lisice na brodu i otključao vlastite, a zatim Jumine lisice. /

S pramca je dozujala strijela i zabola se u jarbol. Dva oslobođena roba nisu htjela sudjelovati u daljnjoj borbi.

Skočili su s prolaza i sagnuti pretrčali preko položenih vesala do ograde, preskočili je i nestali u tamnim vodama luke u Shamballahu. Za njima je doletjelo nekoliko strijela, ali u blijedom svjetlu mladog mjeseca strijelci su mogli samo naslijepo gañati.

6.

Tunel prokletstva

Dva gola čovjeka izvukla su svoja umorna tijela iz mora i ogledali se kroz mrak. Satima su plivali, činilo se, pokušavajući pronaći način na koji bi se neopaženo vratili u Shamballah. Konačno su pronašli otvor koji je bio ulaz u jedno od olujnih skloništa nekadašnjih drevnih kamenih gradova. Juma je i dalje vukao slomljeno veslo kojim se borio protiv mornara; Conan je svoje bacio još na brodu. Tu i tamo do odvodnog kanala doprla bi blijeda svjetlost gromova nagovještavajući jaku oluju, ali neznatna svjetlost - koju je bacio mjesec - bila je tako slaba da su dva bjegunca ostala okružena neprobojnom tamom. I tako, u gotovo potpunom mraku, išli su dalje kroz plitku vodu, pokušavajući pronaći izlaz iz tunela.

Veliki štakori cičali su i bježali dok su prolazili kroz kamene prolaze ispod gradskih ulica. Kroz mrak su mogli vidjeti slabašne odbleske očiju. Jedan veći primjerak zgrabio je Conana za nogu, ali on gaje uhvatio, prepолоvio i bacio mrtvo tijelo kao upozorenje ostalima. Ostale životinje počele su cičati, boreći se za što veći komad mesa, dok su Conan i Juma žurili kroz tunel koji se penjao prema površini.

Juma je pronašao tajni prolaz. Prelazeći jednom rukom preko vlažnog zida, slučajno je pritisnuo tajnu polugu i ostao zaprepasten kada se dio kamenog zida otvorio u prolaz. Premda ni on a ni Conan nisu znali kuda vodi, krenuli su njime, jer se činilo da vodi na gradske ulice koje su bile iznad njih. Na kraju, nakon dugotrajnog penjanja, došli su do još jednih vrata. Pipali su u potpunom mraku dok Conan nije pronašao zasun, koji je povukao. Vrata su se otvorila uz škripu nepodmazanih šarki kada ih je gurnuo, i dva bjegunca su prošla kroz njih i ukipila se.

Stajali su na ukrašenom balkonu pretrpanom kipovima bogova ili demona u ogromnom osmerokutnom hramu.

Zidovi os-merokutne odaje visoko su se uzdizali, daleko iznad visine balkona, i onda su se savijali u obliku osmerokutne kupole. Conan se sjetio da je već vidio ovakvu osmerokutnu kupolu kako stoji u gradu okružena nižim građevinama, ali nije se upitao što se u njoj nalazi.

Dolje, najjednom dijelu osmerokutnog poda, stajala je divovska statua na podnožju od crnog mramora, okrenuta prema oltaru koji se nalazio u samom središtu prostorije. Kip je nadvisivao sve u toj odaji.

Uzdižući se u visini od deset metara, njegove slabine dosezale su balkon na kojem su stajali Conan i Juma. To je bio divovski kip idola izrađen od zelenog kamena koji je izgledao kao žad, premda još nikada nije pronađen pravi žad te veličine.

Idol je imao šest ruku, a oči na njegovom namrgoženom licu bile su od ogromnih rubina.

Nasuprot kipa preko puta oltara stajalo je prijestolje napravljeno od lubanja, slično onome koje je Conan već vidio u prostoriji s tronom koja se nalazila u kraljevskoj palači kadaje došao u Shamballah, međutim ovo je bilo 69

nešto manje. Mali kralj Merua sličan žabi krastači sada je sjedio na ovom tronu. Kad je prešao pogledom s kraljeve glave na glavu idola, pomislio je kako postoji zastrašujuća sličnost između tih dviju glava. Zadržao je i koža mu se naježila kadaje osjetio tračak neuhvatljive kozmičke tajne koja je ležala iza toga.

Rimpocheje bio zaokupljen ritualom. Šamani u grimiznim haljinama klečali su u redovima oko trona i oltara, mrmljajući drevne molitve i čarolije. Iza njih, naslonjeno na zidove, sjedilo je nekoliko redova Meruvianaca prekrivenih nogu na mramornom podu. Iz bogatstva dragulja koje su nosili i kićenosti oskudne odjeće koju su imali na sebi, činilo se da su časnici i plemići ovog kraljevstva. Iznad njihovih glava, smješteno u kamenim udubljenjima oko balkona, svjetlucalo je stotinu baklji i dizao se dim. Na podu odaje, u kvadratu oko središnjeg oltara, stajala su četiri postolja s bakljama, svako obasjano bogatim, zlatnim plamenom voštanice. Četiri plamena živo su treperila.

Na oltaru između trona i divovskog kipa ležalo je golo bijelo tijelo mršavog dječaka ili djevojčice, pričvršćeno za oltar tankim zlatnim lancima. Bila je to Zosara.

Iz Conanovog grla otelo se prigušeno gunjanje. U očima mu je bljesnula vatra dok je s mržnjom promatrao likove kralja Jalung Thonpa i njegovog velikog šamana, svećenika-čarobnja-ka Tanzong Tengria.

"Hoćemo li ih napasti, Conane?" prošaptao je Juma, a zubi su mu bljesnuli na slaboj treperavoj svjetlosti.

Cimmerianac je samo gunjao.

Slavili su festival mladog mjeseca, i kralj-bog vjenčao se s kćerkom kralja Turana na oltaru, ispred mnogorukog kipa Velikog Psa Smrti i Straha, Vama i Demonskog Kralja. Ceremonija je tekla slijedeći drevne rituale zapisane u svetim zapisima Knjige boga smrti. Spokojno se približavajući javnoj konzumaciji svog braka s vitkom, dugonogom turanijskom djevojkom, božanski monarh Merua opušteno je sjedio na svom tronu od lubanja dok su Šamani u grimiznoj odjeći mrmljali drevne molitve.

Tada se sve prekinulo. Dva gola diva pojavila su se u hramu niotkuda -jedan kao veličanstvena figura žive bronce, drugi dugonoga prijetnja čija je ogromna fizička snaga izgledala kao istesana u ebanovini. Šamani su zamuknuli usred molitve kad su ova dvojica skočila pred njih.

Conan je zgrabio jedno postolje zajedno s bakljom i bacio ga na šamane. Popadali su vrišteći od bolova i panike, a zapaljiva tekućina razlila se po grimiznoj odjeći i zapalila je pretvarajući ih u žive baklje. Preostala tri ubrzo su letjela zrakom šireći vatru i pometnju.

Jama je skočio prema postolju, gdje je sjedio kralj buljeći zdravim okom u ono što se događa potpuno nepomičan od straha i zaprepaštenja. Ispijeni veliki šaman ispriječio se Jumi na mramornim stepenicama s uzdignutim čarobnim štapom kojim se spremao udariti. Ali crni div još uvijek je držao u ruci slomljeno veslo, i zamahnuo je njime strahovitom snagom. Štap od ebanovine raspao se u tisuću komadića. Sljedeći udarac zahvatio je svećenika-čarobnjaka ravno po sredini i odbacio ga, slomljenog i u agoniji smrti ravno meću šamane koji su vrištali i bježali pokušavajući ugasi vatru koja ih je zahvatila.

Kralj Jalung Thongpa je bio sljedeći. Cereći se, Juma je krenuo stepenicama prema malom kralju-bogu koji se sav stisnuo na svom prijestolju. Ali Jalung Thongpa više nije sjedio na tronu. Umjesto toga, klečao je ispred kipa, uzdignutih ruku i mrmljao nekakvu molitvu.

Conan je tog trenutka došao do oltara i nagnuo se nad golu, drhtavu priliku preplašene djevojke. Lagani zlatni lanci bili su dovoljno čvrsti dake zadrže vezanu za oltar, ali nisu bili dovoljno čvrsti da bi izdržali Conanovu snagu. Nešto je promumljao, stavio

jednu nogu na lanac, i snažno trznuo. Karika se istegnula, otvorila i pukla.

Na isti načinje potrgao i ostala tri lanca, i podigao djevojku koja je nezaustavljivo jecala. Okrenuo se - ali tada ga je prekrila sjena.

Zapanjen, podigao je pogled prema gore i sjetio se što mu je Tashudang rekao: "Kad on pozove svog oca, onda bogdoñe\."

Sada je shvatio pravo značenje užasa koji se krio iza tih riječi. Jer, bliješteći iznad njega u svjetlosti baklji, ruke divovskog idola od zelenog kamena su se micale. Grimizni rubini koji su stajali na mjestu gdje bi bile oči gledali su u njega, živi i inteligentni.

7.

Kad zeleni bog hoda

Conanu se kosa digla na glavi, i osjećao je da mu se krv u žilama smrzla. Jecajući, Zosara je zarila lice u njegove grudi i zagrlila ga čvrsto oko vrata. Na crnom postolju na kojem je stajao tron od lubanja, Juma se isto tako ukipio, dok mu se u tamnim očima ogledao strah izazvan praznovjerjem koji je bio dio njegovog naslijeđa iz prašume. Kip je oživio.

70

Dok su tako gledali, nepokretni lik od zelenog kamena polako je uz škripu podigao jednu nogu. Deset metara iznad njih, veliko iscereno lice ih je zlobno gledalo. Šest ruku se trzalo, gibajući se poput nogu velikog pauka.

Stvar se tresla, polagano pomičući svoju ogromnu težinu. Jedna velika noga spustila se na oltar na kojem je trenutak prije ležala Zosara. Kameni blok pretvorio se u prašinu pod težinom živućeg zelenog kamena.

"Tako mi Croma!" dahtao je Conan. "Čak i kamen živi i hoda na ovom luñačkom mjestu! Doñi, djevojko -"

Zgrabio je Zosaru i skočio s postolja na pod. Čuo je iza sebe prijeteću lomljivu kamena koji se drobi pod težinom još većeg. Kip se micao.

"Juma!" viknuo je Conan, luñački gledajući prema Kushi-tu. Crnac je i dalje bio čučao iza prijestolja potpuno nepokretan. Na prijestolju je stajao mali kralj-bog ispružene ruke, debele od silnog sala i prekrivene blistavim draguljima, pokazujući prema Conanu i djevojci.

"Ubij - Vama! Ubij - ubij - ubij!" vrištao je.

Mnogoruka stvar je stala i gledala oko sebe rubinskim očima dok nije ugledala Conana. Cimmerianac je bio gotovo lud od primitivnog straha koji su barbarski narodi nosili u sebi. Ali i njegaje, kao i veliku većinu barbara, njihov vlastiti strah nagnao u borbu protiv onoga čega su se bojali. Spustio je djevojku i podigao mramornu klupu. Mišićima koji su pucali od napora, zamahnuo je klupom i bacio je na ogromnog kolosa.

Juma je zaurlao: "Ne, Conane! Bježi! Vidi te!"

Sada je Conan stajao blizu monstuoznog stopala hoda-jućeg idola. Kamena noga uzdizala se iznad njega kao stup na veličanstvenom hramu. Lice mu se zategnulo od napora kada je podigao tešku klupu

iznad glave i bacio je u kamenu nogu. Udarila je u isklesani zglob kamenog čudovišta strahovitom snagom. Mramor od kojeg je klupa bila napravljena razletio se u oblak prašine dok su komadići letjeli na sve strane. Prišao je još bliže, podigao još jednu klupu i još jednom udario njome o zglob. I ovaj put se mramor razbio u komadiće; ali noga, premda lagano okrhnutu, nije bila značajnije oštećena. Conan se povukao unatrag kada je kip napravio još jedan nezgrapnan korak prema njemu.

"Conane! Pazi!"

Na Jumin povik podigao je pogled. Zeleni div se saginjao. Rubinske oči gledale su ravno u njega. Čudan osjećaj, gledati u živuće oči božanstva! Bile su beskrajno duboke - sjenom prekrivene dubine u kojima je njegov pogled potonuo u beskrajne ponore crvene vječnosti vremena bez misli. A duboko u tim kristalnim ponorima, komešalo se hladno, neljudsko iskonsko zlo. Božanski pogled bio je prikovan za njegov, i mladi Cimmerianac osjećao je kako mu se tijelom širi ledena obamrlost. Nije se mogao ni pomaknuti ni misliti....

Juma, urlajući iskonskim bijesom izazvanim strahom, naglo se okrenuo. Ugledao je kako se zastrašujuće kamene ruke spuštaju prema njegovom prijatelju, koji je stajao i zurio kao začaran. Jedan korak bio bi dovoljan da Vama dođe do njegovog paraliziranog prijatelja.

Crnac se nalazio predaleko od mjesta na kojem se to odvijala dramatična scena da bi se mogao umiješati, ali bijes koji je osjećao tražio je da nešto napravi. Potpuno nesvjesno, vođen instinktom, zgrabio je kralja-boga i podigao ga iznad glave, dok je ovaj vrištao i mlatarao rukama i nogama u prazno, i bacio ga ravno na njegovog stvoritelja iz pakla.

Jalung Thongpa proletio je kroz zrak i tresnuo na pod obložen pravokutnim pločicama u obliku šahovske ploče ravno ispod kamenog stopala. Ošamućen padom, mali kralj je divlje pogledavao oko sebe zdravim okom. Onda je stravično kriknuo kada se jedna kamena noga spustila na njega.

Lomljava kostiju stravično je odzvanjalo u tišini hrama. Noga kamenog božanstva kliznula je po mramornom podu ostavljajući iza sebe veliku krvavu mrlju. Pucajući po sredini, divovski lik sagnuo se prema Conanu, i stao.

Velike, zelene kamene ruke, ispruženih prstiju, zaustavile su se u zraku. Plamteća grimizna svjetlost počela je blijediti iz rubinskih očiju. Ogromno tijelo sa šest ruku i glavom gospodara pakla, koje je trenutak prije bilo pokretno i živo, pretvorilo se u nepokretni kamen.

Možda je smrt kralja, koji je pozvao svoj pakleni duh iz noćnih dubina iz bezimene dimenzije, izbrisao prokletstvo kojim je Vama bio vezan za idola. Ili je možda kraljeva smrt oslobodila božanstvo zle dominacije njegovog zemaljskog srodnika. Bez obzira stoje bio uzrok, trenutak kada je Jalung Thongpa završio ispod ogromnog kamenog stopala, kip se pretvorio u nepomičnu, beživotnu kamenu gromadu.

Isto tako je nestala snaga koja držala Conanov um. Omamljen, mladić je tresao glavom dok se nije razbistrio.

Gledao je oko sebe. Prvo čega je postao svjestan bila je princeza Zosara, koja je potrčala u njegov zagrljaj, histerično jecajući. Kada su njegove snažne ruke zagrlile njena nježna ramena i osjetile svilenu crnu kosu na vratu, u očima mu se pojavila potpuno drugačija vatra, i od srca se nasmijao.

Juma je dotrčao preko poda prepunog krhotina. "Conane! Svi drugi su ili mrtvi ili su pobjegli! Siguran sam da ćemo naći konje na livadi iza hrama. Ovo nam je prilika da odemo iz ovog ukletog mjesta!"

71

"Imaš pravo! Tako mi Croma, bit ću sretan kad otremem sa sebe prašinu ove proklete zemlje", gunjao je Cimmerianac, is-trgnuo ogrtač s tijela velikog šamana i zagrnio princezu. Podigao ju je na ruke i odnio van, osjećajući toplinu i mekoću njenog nježnog mladog tijela.

Sat kasnije, daleko od potjere, zaustavili su konje na mjestu gdje se put račvao. Conan je pogledao u zvijezde, razmišljajući, i podigao ruku. "Ovim putem!"

Jumaje začuđeno digao obrve. "Sjeverno?"

"Da, u Hvrkaniju." Conan se smijao. "Zar si zaboravio da još moramo ovu djevojku odvesti njenom mladoženji?"

Juma je još jače izvio obrve, zbunjeniji nego prije, kad je ugledao kako njene nježne ruke grle vrat njegovog prijatelja i kako je zadovoljna dok sjedi naslonjena na Conanove snažne grudi. Mladoženji? Odmahnuo je glavom; nikada neće razumjeti na koji

način Cimmericanci razmišljaju. Ali slijedio je Conano-vu odluku i okrenuo svog konja prema veličanstvenim Talakma planinama, koje su se uzdizale poput zida koji dijeli čudnovatu zemlju Merua od vjetrovitih stepa Hyrkanije.

Mjesec dana kasnije, ujahali su u logor Kujula, velikog kana nomada koji su se zvali Kuigari. Njihov izgled bio je potpuno drugačiji od onog kako su izgledali kada su pobjegli iz Shambal-laha. U selima na južnim padinama Talakmasa, mijenjati su zlatne karike lanaca kojima je princeza bila vezana za odjeću prikladnu za prelazak preko snježnih prijevoja i olujnih visoravni. Nosili su krznene kape, kapute od ovčje kože, široke hlače napravljene od grube vune, i teške čizme.

Kada su predstavili Zosaru njenom crnobradom mladoženji, kan je to proslavio, pohvalio i nagradio. Nakon veselja koje je trajalo nekoliko dana, poslao ih je natrag u Turan krcate poklonima od zlata.

Kada su poprilično odmakli od logora kana Kujula, Juma je rekao svom prijatelju: "To je bila dobra djevojka.

Pitam se zastoje nisi zadržao za sebe. Znam da si joj se sviňao."

Conan se nacerio. "Da, jesam. Ali još uvijek se nisam spreman skrasiti najednom mjestu. A Zosara će biti sretnija s Kiju-limm draguljima i mekanim jastucima nego što bi bila uz mene jašuci kroz stepe na suncu i na hladnoći dok je progone vukovi ili neprijateljski ratnici." Na to se zadovoljno počeo hihotati. "Osim toga, premda veliki kan još uvijek ne zna, njegov nasljednik je već na putu."

"Otkud znaš?"

"Rekla mi je, prije samog odlaska."

Juma je rekao nešto na svom materinjem jeziku. "Dakle, nikada, nikada više neću podcijeniti Cimmericanac!"

Životopis:

Robert Ervin Howard roñen je 22. siječnja 1906. u Peasteru, Texas; kao jedinac Isaaca Mordecaija i Hester Jane (Ervin) Howard. Ime je dobio po ujaku, premda je ime Robert bilo dosta često u Ervinovoj obitelji (u

"Autobiografiji" se tvrdi daje dobio ime po pradjedu; a pismo iz ranih tridesetih tvrdi da gaje dobio po ujaku).

Ervinovi su pripadali klanu Gorštaci iz vremena Roberta Brucea, i budući su ga slijedili i time dobili brojne ustupke, u obitelji je

postojala tradicija po kojoj je jedno muško dijete u svakoj generaciji dobivalo ime Robert.

Do njegove devete godine, obitelj se selila po cijeloj državi. Ljeto 1906. proveo je u Mračnoj dolini u brdima Palo Pinto; zatim, vrlo brzo jedno iza drugog slijedili su: Seminole, grad koji se brzo razvijao na zaravnima Staked, u blizini granice s Novini Mexicom; Bronte, u zapadnom Texasu koji je bio zemlja ovaca; San Antonio; na rancu u okrugu Atascosa; u stočarskom gradu oko vodopada Wichita, blizu starih naftnih polja sjevernog Tex-asa; Bagwellu, u borovim šumama istočnog Texasa, i napokon, na području koje je poslije postalo poznato kao naftni pojas središnjeg zapadnog Texasa; Cross Čut, Burkett, i Cross Plains. Kratko je boravio i u Oklahomi i Missouriju; gospođa Howard je imala rodbinu u Ponca Cityju i Oklahoma Citvju u državi Okla-homa, i u Exteru u državi Missouri. Izuzev kratkih perioda koje je proveo u San Antoniju i New Orleansu - kasnije kada je imao trinaest godina, i vjerojatno zahvaljujući ocu, koji je bio liječnik, išao je na predavanja na Tulane University - Robert je cijeli svoj život živio na selu ili u malim gradovima.

Dok je živio na selu, Robert je radio na farmi za vrijeme školskih praznika, i nakon što se preselio u grad, u trgovini živežnim namirnicama. Završio je deseti razred u Cross Plains High School, i budući u to vrijeme škola nije imala jedanaesti, upisao se u Brownwood High School, i maturirao u proljeće 1923.

Odluku da postane pisac donio je vrlo rano, i prvu priču je napisao u dobi od devet godina. Imao je petnaest godina kada je počeo pisati profesionalno. Veliki broj njegovih ranih priča vrti se oko dva lika o kojimaje opet pisao nakon dosta godina: Fran-cisa X. Gordona i Stevea Allisona. Priče o Gordonu su bile orijentalne pustolovine, najvjerojatnije inspirirane pričama Harol-da Lamba i Talbota Mundvja, koje su se tada pojavljivale u časopisu Adventure, jednom od Howardu najdražih. Steve Allison je bio pravi revolveraš s Divljeg zapada kojeg je ponovo oživio 1933., ali u prvim pričama je predstavljao sofisticirani lik čije su se pustolovine događale po 72

cijelom svijetu, u nekima je čak povezan i s likom Gordona. Veliki broj ovih priča nikada nije bio dovršen i nijedna od njih nije bila prodana; bile su namijenjene ča-sopisima Adventure \ArgosyAll-Story Weekly. Otprilike u to vrijeme pojavio se časopis Weird Tales

(Čudnovate priče) i Howard je počeo pisati za njega. Ovi časopisi su se pokazali kao prvo profesionalno tržište koje je prihvatilo jednu od njegovih priča, premda je već prije toga objavio nekoliko priča u The Tattler, novinama koje su izdavali učenici u Brownwood High School; a lokalne novine objavile su mu jednu pjesmu 1923. godine.

U međuvremenu je prihvaćao čudne poslove koji su mu donosili džeparac a kojeg do tada nije mogao zaraditi pisanjem. Nakon stoje maturirao, prihvatio je posao u krojačnici kao akviziter: išao je van i mamio kupce štiteći interes trgovine, donosio odjeću, čistio je i isporučivao. Za to je dobivao jednu trećinu zarade.

U to vrijeme je razmišljao o glazbenoj karijeri ali njegovi učitelji su se pokazali začuñujuće nepouzdan. Uzimao je satove

violine kod lutajućeg violiniste sve dok ovaj nije morao pobjeći iz zemlje; zatim kod Škota koji je završio nasilnom smrću u naražajšjenim okolnostima; na kraju je nastavio učiti kod Nijemca koji je iznenada napustio grad bježeći pred vlastima, ostavljajući iza sebe trag vještog varalice. Ovo mu je ubilo volju za glazbenom karijerom.

U jesen 1924. Howard se upisao na akademiju u Howard Pavne Collegeu u Brownwoodu, i pohañao tečaj stenografije) e i daktilografije. Njegov blizak prijatelj, Lindsey W. Tyson, upisao se u isto vrijeme, tako da su zajedno stanovali u pansionu u Brownwoodu koji je vodila gospoña Bomer. U vrijeme dok je pohañao Hovvard Payne prodao je tri priče; Weird Tales su prihvatile: "Strijelu i Očnjaka ", "Hijenu" i "Izgublenu utrku".

Weird Tales, prvi časopis namijenjen isključivo čudnovatoj fantastici pojavio se u prodaji početkom 1923., i bilo je očito da se Hovvard približio časopisu nedugo nakon što se pojavio. Njegov uspjeh s čudnovatom fantastikom možda se može pripisati činjenici daje u djetinjstvu i mladosti bio izložen sablasnim pričama. Dok je živio u Bagvellu, stara Teta Mary Bohannon, kuharica koja je bila crnkinja, pričala mu je sablasne priče koje su se prenosile s koljena na koljeno. Ali sablasne priče njegove bake ostavile su najupečatljiviji trag. Napisao je:

"Nijedna crnačka priča nikada u meni nije izazvala takvu jezu kao priče koje mi je ispričala moja baka. Sva tama i mračna mistika galske prirode bile su dio nje, i u njoj nije bilo nimalo vedrine i veselja. Njezine priče su dokazivale da se među škotsko-irskim

doseljenicima američkog Jugozapada razvija čudan folklor, u kojem se preneseni keltski mitovi i bajke susreću i miješaju s legendama o robovima. Moja baka je predstavljala jednu generaciju koja je napustila južnu Irsku, i znala je napamet sve priče i praznovjerja koja su išla uz to, i bijelaca i crnaca. Kao djetetu, kosa mi se dizala na glavi kada bi pričala o kočiji koja je noću išla niz put Wilderness, bez konja koji bije vukao - kočijaje bila puna odrezanih glava i osakaćenih tijela; zatim o žutom konju, nestvarnom konju koji je trčao gore-dolje po stepenicama velike kuće

smještene na plantaži u kojoj je ležala zločesta umiruća starica; o fantomskom granju koje je udaralo o vrata koja se nitko nije usuđivao otvoriti i saznati što se nalazi vani. I u mnogim drugim pričama koje mi je pričala, pojavljivala se stara, napuštena kuća na plantaži, okružena gustim korovom, i fantomskim golubovima koji su slijetali na rub terase."

Pišući priče oslanjao se i na vlastite snove, tako da su i priče i snovi bili istovremeno i čudni i zemaljski. Napisao je: "Dugački pripovjedački snovi su prilično uobičajeni za mene, i ponekad moja sanjalačka priroda nije ni na kakav način povezana s mojom stvarnom prirodom. Bio sam Englez iz 16. stoljeća, prapovijesni čovjek, konjanik Sjedinjenih Država u plavoj odori koji se bori protiv Siouxa u godinama nakon Grañanskog rata, crvenokosi Talijan iz vremena renesanse, normanski plemić iz 11. stoljeća, dugobradi gotski ratnik urokljivih očiju, bosonoga irska skitnica iz 17. stoljeća, Slaven u vrećastim hlačama koji se bori protiv Turaka zakrivljenom sabljom, lovac na glave, lutao sam kroz 19. stoljeće kao traper, zapadnjački emigrant, konobar, lovac, Indijanac, čitač tragova, kauboj - jednom sam bio John Wesley Hardin!... Cijeli život sam živio na Jugozapadu, pa ipak, najveći dio mojih snova leži u hladnim, prostranim zemljama ledenih pustara pod blistavim zvjezdanim nebom, i divljim, vjetrovima brisanim divljinama u kojima obitavaju vatreni divljaci. U ovim snovima o drevnim vremenima, nikada nisam civiliziran čovjek. Uvijek sam barbarin, odjeven u kožu, čupave kose, divljak svijetlih očiju, naoružan grubom sjekirom ili mačem, borim se s prirodom i zvijerima, ili se borim s naoružanim stražarima bježeći pred sponama civilizacije na neobrañenoj plodnoj zemlji i zidinama opasanim gradovima. Ovo se odražava i u mom pisanju, jer kada

sam započeo priču o prastarim vremenima, instinktivno bih se našao na strani barbara, a protiv snaga organizirane civilizacije. Kad sanjam o Grčkoj, to je uvijek Grčka iz ranih barbarskih dana kad su se spuštale prve arijevske horde, nikada Grčka iz zlatnog doba lovorovih vijenaca. Kad sanjam o

Rimu uvijek osjetim mržnju, mrzim ga iz dna duše snagom koja je u mojim mlađim danima postojala u budnim trenucima, tako da se još uvijek mogu sjetiti, i čudi me, divljeg zadovoljstva s kojim sam čitao, kad sam imao devet godina, o padu Rima kojeg su srušili germanski barbari. Istovremeno, čitajući o osvajanju Britanije koju je 73

pokorila ista rasa, osjetim žaljenje. Nekako nikada nisam mogao sasvim razumjeti latiniziranu civilizaciju u Britaniji; menije ta borba uglavnom ličila na borbu između britanskih i germanskih barbara, sa simpatijama na strani Britanaca."

Napustio je Hovvard Payne College na kraju proljetnog semestra, i vratio se u Cross Plains. Nastavio je pisati, ali nije mogao ništa prodati, pa je prihvatio nekoliko različitih poslova. Cross Plains se nalazio u središtu naftne ekspanzije, i Howard je pisao članke o nafti za različite novine iz Texasa i Oklahome. Ujedno je radio za geologe kao nosač štapova; onda je radio kao tajnik u odvjetničkoj kancelariji, izgubio taj posao, i postao stenografu javnoj ustanovi, za koje je vrijeme napisao i prodao priču "Vučja glava". Pokušao je raditi u lokalnom poštanskom uredu, ali nije se mogao složiti s upraviteljem; radio je u plinari, ali su ga otpustili jer se nije htio ulagivati poslodavcu.

Tijekom godine (1925.) časopis Weird Tales mu je objavio dvije priče: "Strijela i Očnjak" i "U šumi Villefere".

Časopis mu je platio nakon objavljivanja; dobio je 16\$ za priču "Strijelu i Očnjak" i 8\$ za priču "U šumi Villefere", to je bila prva zarada u četiri godine pisanja. "Vučja glava" je prihvaćena za 40\$ i bila je predviđena kao glavna priča za travanjsko izdanje 1926. Uz ovo je vezana jedna zanimljivost. Umjetnik, E. M. Stevensonje napravio naslovnicu, i otkrio daje izgubio ili zametnuo rukopis. Urednik Farnsworth Wright je pisao Hovvardu, moleći ga da pošalje kopiju priče. Howard uopće nije imao kopiju priče, i morao ju je napisati po sjećanju i zabilješkama. Na kraju je originalni rukopis pronađen, nedostajala je samo prva stranica, koja je nadomještena

iz ponovljene priče, i za to je dobio još 10\$ kao nagradu za dodatni rad.

Kad je dobio primjerak "Vučje glave", razočarao se vlastitim pisanjem, i prihvatio posao u ljekarni koju je vodio dr. Robertson, umirovljeni liječnik. Ovo se pokazalo kao iscrpljujući posao, jer je uglavnom sam obavljao sve poslove, radeći u tjednu svih sedam dana od 9.30 ujutro do kasno u noć, često do dva ili tri sata ujutro. Potpuno psihički i fizički iscrpljen, dao je otkaz, i ujesen 1926., upisao se na tečaj knjigovodstva na akademiju pri Howard Payne Collegeu. Njegov prijatelj Tyson vratio se u školu zajedno s njim, i zajedno su stanovali kod obitelji Powell, dok su se hranili u obližnjem pansionu koji je vodila gospođa Keeler. Howard se oporavio, i najveći dio vremena je provodio pišući pjesme i igrajući seven-up sa stanovnicima pansiona. Dok je pohađao školu, napisao je kratku priču i poklonio je sveučilišnim novinama koje su se zvale The Yellow Jacket. Završio je tečaj u kolovozu 1927., prodao časopisu Weird Tales nekoliko priča, i prestao tražiti posao kao knjigovođa; kasnije je priznao da se knjigovodstvo pokazalo većom tajnom nakon završetka tečaja nego kada je krenuo.

Howard se, u drugoj polovici 1920-ih, značajno zanimao za pisanje pjesama, i na kraju je napisao značajan broj stihova. Ali pisanjem pjesama nije se moglo ništa zaraditi -jedino je uspio nešto prodati časopisu Weird Tales - i do 1930. gotovo je potpuno odustao. Pjesme objavljene nakon 1930. bile su ili dotjerane verzije ranijih radova, ili, kao što je slučaj s pjesmama objavljenima u časopisu Weird Tales od 1937.-1939., su pronađene među papirima nakon njegove smrti koji su bili predani njegovom ocu.

Zarada koju je ostvarivao pisanjem bila je do 1929. vrlo mršava: 1926. je zaradio 50\$; 1927. 37,50\$; i 1928. 186\$.

Sva zarada je dolazila od priča i pjesama objavljenih u časopisu Weird Tales, osim 20\$ zarađenih 1928. prodajom priče o Divljem zapadu lokalnim novinama. Osim što se bavio čudnom fantastikom, pisao je i drugu vrstu fikcije: o Divljem zapadu, istinita priznanja, horror-priče, priče o gusarima, sportske priče, itd. koje je poslao raznim časopisima kao što su Argosy All-Story Weekly, Adventure, Romance, True Stories, Ghost Stories, Thrills of the

Jungle, i Liberty. Ništa nije bilo objavljeno sve do 1929. kada je prodao horror-priču časopisu Ghost Stories, kratku priču o boksu časopisu Argosy All-Story Weekly, i prvu iz serije sportskih priča o boksu bez rukavica čiji je lik bio hvalisavi Mornar Steve Costigan časopisu Fight Stories. Howard je bio veliki poklonik sporta, zanimao gaje boks bez rukavica, nogomet i konjske utrke, koje su mu nekada bile omiljeni sport.

Sada se redovito pojavljivao u časopisu Weird Tales, i nastavio je do kraja života. Zarada se u 1929. popela do iznosa od 772,50\$. Howard je bio sklon pisanju svoje fantastike s određenim likovima. Dva lika su se tada pojavljivala u časopisu Weird Tales: Solomon Kane, nepopustljivi mačevalac iz Puritanije; i Kralj Kuli iz Valusie, smješteni u zamišljeno vrijeme prije po-tonuća Atlantide. Kuli se pojavio 1929. objavljivanjem priče "Kraljevstvo sjena", dok se Solomon Kane pojavio 1928. objavljivanjem priče "Crvene sjene". Još jedan lik, Bran Mak Morn, piktski poglavica, pojavio se 1930. objavljivanjem priče "Kraljevi noći"; koja je bila napisana puno prije, ali je nije uspio prodati. Serija priča o Mornaru Steveu Costiganu počela se gotovo redovito pojavljivati u izdanju izdavačke kuće Fiction House, kojoj je pripadao časopis Fight Stories, od objavljivanja priče "Zmijska pećina"

1929.

Godine 1930. izdavačka kuća Popular Fiction Publishing Company, koja je izdavala časopis Weird Tales, počela je izdavati časopis Oriental Stories, i služeći se poznavanjem stare i srednjovjekovne povijesti, Howard je za novi časopis počeo pisati povijesne pustolovine o križarima. Izdavačka kuća Popular Fiction planirala je još jedan novi časopis, Strange Stories, i kupila je "Mračnog čovjeka" i "Bogove Bal-Sagotha" za taj časopis.

74

Neslaganje s izdavačkom kućom Macfadden Publications u svezi naziva spriječilo je pojavljivanje časopisa, i te dvije priče su bile objavljene u časopisu Weird Tales.

Zarada se u 1930. popela na iznos od 1303,50\$.

Streetov i Smithov časopis Sport Story Magazine prihvatio je tri priče o boksu bez rukavica s glavnim likom Kidom Al-lisonom potkraj 1931., ali iz nepoznatog razloga ni jedna druga priča iz serijala nije

poslije objavljena, premda bi Street i Smith otkupili priče i iz drugih serijala o Divljem zapadu i iz orijentalnih pustolovina.

Zarada se u 1931. popela do iznosa od 1500,26\$.

Godine 1932. Howard je stvorio svoj najbolji lik baš u vrijeme kad je depresija zadala ozbiljan udarac njegovim izdavačima.

Conan Cimmerianac, kako se zvao njegov novi lik, bio je pustolov koji je napredovao od lopova, plaćenika, gusara, i vojnika do kralja u hyborijskom dobu, mitskom razdoblju od prije 12.000 godina, između potonuća Atlantide i rañanja poznate povijesti. Conan je bio književni potomak Conana, ili Conaire, iz Fenie, ili Ossianice, mitskog irskog razdoblja. Zapravo, postojala je legenda o tome da je Howard potomak tog polumitskog irskog heroja. Napisao je: "Eiarbhins, ili Ervins, neka da ime svom angloiziranom pismu... bili šupo porijeklu Škoti i od tamo potječe legenda koja govori daje prezime nekada bilo Mac Conaire. Na koji načinje to ime postalo Eiarbhin, ne mogu reći, ali potomak Conaire, ard-righ od Erina, svrstava se, što, ako je istina, pokazuje daje klan otišao u Škotsku relativno kasno." Conan je ubrzo postao toliko popularan da je Howard sasvim napustio sve ostale serijale u časopisu Weird Tales.

Sredinom 1932. Howard je ušao u časopis Strange Tales koji je pripadao izdavačkoj kući Clayton Publications, i objavljene su mu dvije priče dok je treća bila predviñena, meñutim Clayton je zapao u financijske poteškoće koje su istog trenutka uzrokovale ukidanje časopisa Strange Tales, i ubrzo nakon toga, početkom 1933., kolaps cjelokupne izdavačke kuće.

Ali još gore od toga, s Howardove točke gledišta, izdavačka kuća Fiction House privremeno je obustavila izlaženje časopisa Fight Stories početkom 1932., a do kraja godine i sve ostale. Ostao je samo s časopisima Weird Tales i Oriental Stories,

koji su kasnije očito bili u nevoljama, i čekovi za plaćanje objavljenih priča kasnili su mjesecima. Suočen s činjenicom da mora nešto poduzeti, angažirao je Otisa Adalberta Klinca, kolegu pisca koji je postao agent, kao vlastitog književnog agenta, i počeo pisati krimi-priče i priče s Divljeg zapada. Nastavio je prodavati priče izravno časopisu Weird Tales.

Zarada je za 1932. pala na 1.067,50\$. Krimi-priče su za Howarda predstavljale novi pothvat, i rtailazio^e na poteškoće. Promjenom

formata i uredničke politike u časopisu Nickel Detective i dobivanjem novog imena Strange Detective Stories (Čudnovate detektivske priče) Howardu se otvorilo novo tržište. Većina njegovih detektivskih priča vrtjela se oko lika grubog detektiva Stevea Harrisona. U časopisu Strange Detective Stories bile su objavljene tri priče, i još je bila najavljena četvrta, ali časopis je obustavljen početkom 1934., nakon samo četiri broja koja su izašla pod novim nazivom. Kline je uspio prodati samo još jednu detektivsku priču koja je objavljena u časopisu Super-Detective Stories.

U noći 29. prosinca 1933. Howard i tri njegova prijatelja -L. W. Tyson, Dave Lee, i Bili Calhoun su se vraćali s nogometne utakmice u Brownwoodu. Noć je bila kišna i maglovita, i nisu vidjeli željezni nosač zastave Uzlazeće zvijezde koji je stajao na gradskom trgu. U sudaru je samo jedan od njih prošao bez ozljeda. Howardova kratka karijera mogla je vrlo brzo završiti na tom mjestu; ali prošao je s dubokom posjekotinom zadobivenom pucanjem stakla, koje na sreću nije prerezalo vratnu žilu. Udarac gaje silovitom snagom bacio na volan, tako da gaje pre-savio gotovo napola. Srce mu je bilo u lošem stanju - bio je prisiljen uzimati digitalis - i često su ga upozoravali da bi čak i jači udarac u predjelu srca mogao biti fatalan. Ali jedina posljedica nesreće su bili posjekotina i natučena rebra koja su ga boljela nekoliko tjedana.

Zarada je u 1933. pala na samo 962,25\$; Kline je te godine uspio prodati samo jednu priču.

Depresija je nastavljala kucati na vrata njegovih izdavača. Oriental Stories časopis koji je 1933. promijenio naziv u The Magic Carpet Magazin prestao je izlaziti sa siječanjskim brojem u 1934., ostavljajući mu neobjavljenim dvije povijesne pustolovine, kao i veliki broj sportskih priča o Mornaru Dorganu. Dorgan je, osim po imenu, bio identičan Mornaru Steveu Costiganu; sve Dorganove priče su zapravo bile napisane kao Costiganove pustolovine. William H. Kofoed, prije povezan s časopisom F/g/j/ Stories, počeo je izdavati novi časopis o boksu bez rukavica, Jack Dempsey's Fight Magazine, sredinom 1934. Izdržao je samo tri broja, ali svaki broj je sadržavao po jednu priču o Costiganu.

Pa ipak nije sve bilo crno u 1934. Izdavačka kuća Fiction House počela je ponovo izdavati neke od svojih prijašnjih časopisa,

uključujući Action Stories. Howard je stvorio Pecos Billa -tip lika koji je nazvao Breckinridge Elkins; serijal se pojavljivao u svakom broju časopisa^crion Stories sve do Howardove smrti. Osim toga, oživio je Francisa X. Gordona - zajedno sa sličnim likom koji je dobio ime Kirby O'Donnel - i nekoliko ovih priča 75

pojavilo se u časopisima Top-Notch i Complete Stories koji su pripadali Streetu i Smithu, i još dvije u časopisu Thrilling Ad-ventures koji je pripadao Leu Marguliesu u razdoblju od 1934.--36.

Zarada se u 1934. popela na 1.853,05\$.

Početak 1935. gospođa Howard se podvrgla teškoj operaciji u Templu, Texas, ostavši u bolnici mjesec dana.

Nikada se nije potpuno oporavila, zapravo je ostatak života provela neprestano provodeći vrijeme u bolnicama i sanatorijima na raznoraznim mjestima - Marlin, San Angelo, Temple - i pod paskom supruga i sina, i povremene pomoći kada bi bila kod kuće. Financijske zalihe dr. Howarda uskoro su presušile zbog troškova i ograničenja vlastite liječničke prakse, i Robert je smatrao da mora pomoći u plaćanju. To ga je natjeralo da donese odluku koja se odnosila na pisanje za Weird Talesu; tamo je redovito objavljivao, ali plaćanje je bilo vrlo sporo i u tom trenutku izdavači su mu dugovali približno tisuću dolara. Nakon završetka Conanove posljednje pustolovine,

"Crveni nokti," napisao je svom prijatelju piscu: "Glede mog vlastitog pisanja fantastike, da li u budućnosti hoću ili neću napisati više ijednu priču, velikim dijelom ovisi i o urednicima. Ne bih htio u potpunosti odbaciti pisanje fantastike ... sporost plaćanja u tom žanru tjera me na ono što moram raditi protiv volje." "Crveni Nokti" je zapravo bila posljednja priča napisana za Weird Tales; priče koje su se pojavile u kasnijim brojevima bile su napisane prije toga. Među Howardovim papirima sam pronašao nedovršenu priču, u prvi mah nazvanu "Nekht Semerkeht", koju je počeo pisati mjesec ili dva prije smrti; prema tome sasvim je jasno daje odluka da preklane pisati čudne priče bila neopoziva.

Časopisi u kojima je objavljivao u 1935. bili su isti, uz jednu iznimku. Ponovo je preradio kratku novelu s temom Divljeg zapada koju Chandler Whipple (pišući kao Robert Ender Allen) nije uspio objaviti; i odmah je prodao časopisu Western Aces.

Podaci za 1935. su nepotpuni, ali zarada se kretala u iznosu koji je bio nešto iznad 2.000\$.

Do proljeća 1936. imao je najveću zaradu. Pod pseudonimom je počeo pisati seriju duhovitih priča za časopis Spicy-Ad-venture Stories, čija radnja se odvijala oko lika Wild Billa Clan-tona. Premašio je Popular Publications prodajom časopisima Dime Sports Magazine i Star Western\ Streetov i Smithov časopis Cowboy Stories prihvatio je prvu od priča iz nove serije čiji je glavni lik bio Buckner J. Grimes, lik koji je u svemu bio rađen po istom principu kao i Breckinridge Elkins. I kada je John F. Byrne, urednik u izdavačkoj kući Fiction House prešao u časopis Argosy, zatražio je od Howarda novu seriju priča pisanu istim stilom kao i priče s Elkinsom.

Howard mu je prodao tri priče iz nove serije koja se zvala Pike Bearfield, kao i dvije kratke priče koje nisu bile povezane sa serijom.

Ali za majku i sina je vrijeme isteklo. Howard si je tri puta za proteklih godina pokušao oduzeti život kad se činilo da mu majka neće preživjeti, ali ona se oporavila i spriječila samoubilačke planove. Ujutro 11. lipnja, upitao je medicinsku sestru koja je bila uz njegovu majku da li misli da će ga ikada više prepoznati. Kad je dobio negativan odgovor, digao se sa stolice koja je stajala pokraj bolesničke postelje i otišao prema autu, koji je stajao parkiran iza stražnjeg ulaza kuće, ušao i iz pretinca izvukao Colt .380 automatik koji je prije toga posudio od prijatelja i ispalio si metak u sljepoočicu. Živio je još osam sati; njegova majka je umrla dan nakon toga bez daje došla k svijesti. (Otis A. Kline je izjavio daje umrla od karcinoma; pokojni dr. P. M. Kuy-kendall, izvršilac oporuke nakon smrti dr.Howarda, izjavio je da je bolovala od tuberkuloze). Sahranjeni su na groblju Greenleaf Memorial u Brownwoodu.

Glen Lord

Napomena: Ako vam se knjiga svidjela kupite je. Na taj način podržavate autore i izdavače i omogućujete izlazak novih knjiga.

ibs@crostuff.net

76

Table of Contents

[Počni](#)

ROBERT E. HOWARD
EDITED BY L. SPRAGUE DE CAMP

CONAN

Table of Contents

[Poční](#)